BÁTHORY ANNA REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2026. szeptember 1.

Preambulum

„Minden dolgotok szeretetben menjen végbe”
1 Kor. 16,14

A közel 500 éves múltra visszatekintő Református gyülekezet Nyírbátor egyik legrégebben működő közössége. Fontos része a város történetének, szellemiségének, - épített, nevelt, iskolát teremtett.

Iskolát, mely a tudás, az ismeretek átadásának helyszíne, ahol az alkalmazott pedagógia értelmi, érzelmi és lelki hatást, hiteles és vonzó mintakövetést ad a gyermekeknek.

A jelentős helyi református gyülekezet a XVI. század közepétől kezdve nagy hangsúlyt fektetett az elemi szintű oktatásra.

Tanterveket dolgoztak ki, ábécéskönyveket készítettek, - az oktatók a sárospataki, a debreceni Kollégiumok felsőbb éves diákjai közül kerültek ki.

A korabeli egyházmegyei, valamint egyházközségi források megsemmisülése miatt tényleges források alapján az 1700-as évek utolsó harmadától követhető a gyülekezet iskolatörténete.

Az 1809-es állapotokat így rögzítette a korabeli egyházlátogatási jegyzőkönyv:

„Vagyon jó Oskolája is a Sz. Ekklésiának mind Fiu mind Leány oskola. Nevezetesen a Fiu Oskola Rektorának szép kettős Szabálya Classica jó tágas Kamrája az udvarán és Kutja is…”

A református iskola fejlődésében a dualizmus kora jelentős változásokat hozott. Az oktatói állások bővítése mellett a gyülekezet az iskola épületének fejlesztésébe is kezdett.

Ekkor került tulajdonába a Piac tér és a Báthory utca sarkán lévő épület, amelyben az iskolamester, az új tanerő lakása és a tantermek kaptak helyet. A bővítés folyamata nem állt meg, 1892-ben már öt tanteremmel és öt oktatóval működő református iskola volt Nyírbátorban. Az 1911-es esztendő újabb iskolafejlesztő építkezéseket hozott. Ekkor épült fel az újabb tantermeket és egy tanácstermet is magába foglaló, zárt folyosóval ellátott iskola az akkori elvárásokat teljesítő világítással és bútorzattal, új tanítói, iskolaszolgai lakás-együttessel,- a református templom aljában. A két világháború közti időszakban komoly közösségi élet bontakozott ki, cserkészcsapat, ifjúsági egyesületek jelezték az iskola élő egységét.

A református iskola működésének Nyírbátorban is az 1948-ban bekövetkezett államosítás vetett véget. A korábbi tanítók állami alkalmazásba kerültek, és a településen folytatták további oktató – nevelő munkájukat.

A Nyírbátori Református Gyülekezet 64 éves szünet után kinyilvánította felekezeti iskolát működtető szándékát; melynek világnézete nem ellenkezik sem a tudomány haladásával, sem a vallásos hittel.

Olyan iskolát szeretnénk, ahol a tanulásra fordított szükséges idő biztosítása és a tanítás minőségivé tétele alapelvként jelenti,- egyrészt a tanuló befogadóképességéhez, életkorához, előzetes tudásához való alkalmazkodást,- másrészt az iskolában tanító pedagógus felkészültségét is.

Olyan iskolát szeretnénk, ahol Jézus élő és érthető példázatainak lefordítása hiteles és követhető magatartásmintákat ad a tanulóknak nemcsak az iskolában, hanem a családban egyaránt.

Ahol a Jézusi életmintán túl a tízparancsolat legegyszerűbb magyarázata szolgál megértésül, hogy milyen módon tehetjük iskolánkat, gyülekezeteinket vonzóvá a felborult erkölcsi és kulturális világban.

Olyan iskolát szeretnénk, amely nemes versenyre kelhet a más szellemű nevelést folytató iskolákkal.

Olyan közösségi helyért szeretnénk munkálkodni, mely a többi felekezet közösségének fejlődését is szolgálja, hiteles mintává válva a Nyírbátorban élők számára, ahol jó lenni, ahol a lélek munkája van jelen az emberi kapcsolatokban.

Nyírbátori Református Egyházközség Presbitériuma

Dr. Báthori Gábor
gondnok

Fazakas Ferenc Sándor
lelkipásztor

KÖSZÖNTŐ

Áldás! Békesség!

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa...” *(Lukács, 18,16)*

Lukács evangéliumának gondolatával fogadjuk a Nyírbátori Református Általános Iskola épületébe érkező vendégeket, mely Pedagógiai Programunk alapvetése is.

Református Egyházközségünk vezető testülete, történelmi jelentőségű döntést hozott: kinyilvánította azon szándékát, hogy egyházi iskolát kíván működtetni Nyírbátorban.
Tette ezt azzal a céllal, hogy e városban is legyen – keresztyén értékrendet felvállaló, felekezetileg nyitott nevelési – oktatási intézmény, mely sajátos nevelési módszereivel, értékeivel hozzájárul az egyházi oktatást igénylő szülői elvárásokhoz.
A szándéknyilatkozatot teljes körű támogatottság övezte a Nyírségi Református Egyházmegye, valamint a Tiszántúli Református Egyházkerület tanácsának részéről is.
A Nyírbátor Város Önkormányzatával kötött megállapodás alapján 2012. szeptember 1-jével kezdte el működését a Református Általános Iskola.

Nyírbátor város története egybeforrt a Báthori család, valamint a református egyház történetével.
A református oktatás több száz éves múltra tekint vissza, hosszú évtizedek után, azt a nemes feladatot vállaltuk iskolai közösségünkkel, hogy a régi fényt és kisugárzást hozzuk vissza a város életébe.
Az országos hírnevű Református templomunk, valamint a kiváló formátumú történelmi személyiségeink kötelezneknek bennünket arra - az iskola jövőjét illetően, hogy a legmagasabb minőségre törekedjünk.

Nevelésünkben az örök értékekre építünk. A keresztyén erkölcs, szeretet, a kitartás és áldozatvállalás adja az alapját minden kemény munkának, a jó eredménynek.
A keresztyén alap olyan értéket nyújt, melyet nem lehet elveszíteni, mert az mindannyiunkban megvan. A pedagógusaink felelőssége, meglátni és megláttatni a gyermekeink lelkében az Isten által reá bízott feladatot, a belső nagyszerűséget.
Gyermekközeli, befogadó szellemiségünkkel- valamennyi egyházi felekezethez tartozó tanulót szeretettel fogadunk, biztosítva számukra a saját vallásuk gyakorlását.
Feladatunk, hogy iskolai közösségünkben, imádsággal, egy lélekből jövő pillantással, kedves mosollyal, a másik iránti tisztelettel kiterjesszük a gyermekek szívében a szeretetet.
Ehhez nyújtanak segítséget a hittan órák, a lelki gyakorlatok, a családi Istentiszteletek és egyéb hitéleti foglalkozások.

Igényes és magas színvonalú szakmai munkánkkal és személyes példaadásunkkal olyan gyermekeket nevelünk, akik hitben megerősödve, könnyebben tudják majd megoldani az élet nehézségeit, ezáltal képesek lesznek majd eredményes és igaz életet élni.

Ezekkel a gondolatokkal ajánlom megtisztelő figyelmükbe iskolánkat!

Trefánné Bagdi Gizella
alapító igazgató

KÖSZÖNTŐ

Áldás! Békesség!

Szeretettel köszöntöm Önöket a Báthory Anna Református Általános Iskola közössége nevében. Szeretném bemutatni az intézmény falai között folyó magas színvonalú szakmai munkát és az itt rejlő sok-sok értéket.

A Báthory Anna Református Általános Iskola felekezetileg nyitott oktatási intézmény, amely gyermekközeli módszereivel, kimagasló tanulmányi- és sport eredményeivel és keresztyén nevelésével komplex tudást biztosít diákjainak. Pedagógusaink szeretetteljes légkörben fogadják tanítványainkat. A kisgyerekek természetes érdeklődését szem előtt tartva bevezetjük őket a digitális világ érdekességeibe. Nagy hangsúlyt helyezünk az idegen nyelvek oktatására, a tehetséggondozásra, a versenyeztetésre. A hit, a család és az erkölcs tisztelete, a tudás, mint érték, a személyes példaadás üzenete jelen vannak mindennapjainkban. Célunk igazi közösségeket kovácsolni, ahol a gyermekek egymásra figyelnek. Tudjanak örülni, vigasztalni, barátságokat kötni, legyenek boldog gyerekek! Szeretnénk bennük a tudás vágyát felkelteni, az élethosszig tartó tanulás szépségeit, kihívásait és fontosságát megismertetni, kíváncsivá, motiválttá tenni a diákokat a minket körülvevő világ összefüggéseinek a megismerésére és megértésére. Gyermekeink életét a szülők és a pedagógusaink közös munkájával tudjuk majd sikeresen megalapozni. A hozzánk érkező gyermekek kezét a beiratkozástól egészen a pályaválasztásig szorosan fogjuk. Közösen keressük meg, hogy milyen terület iránt érdeklődik leginkább a tanuló, s eszerint erősítjük, fejlesztjük a képességeket.

Református Iskolánk legfőbb küldetése, hogy a következő generációk is stabil alapokat, biztos tudást kapjanak a keresztyén vallás értékeivel megalapozva a Báthory Anna Református Általános Iskolában, melyet a Példabeszédek könyvéből vett idézet is alátámaszt:

„ Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól."

(Példabeszédek 22,6)

Sivadóné Cselenyák Dóra
főigazgató

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETŐ 12

I.1. Jogszabály háttér 12

I.2. Az intézmény jogi státusza 13

I.3. A magyarországi Református Egyház oktatási intézményeinek küldetésnyilatkozata 14

I.4. Vezetési szint 17

I.5. Feltétel és eszközrendszer 17
I.5.1. A Pedagógiai Program megvalósításának személyi feltételei 17
I.5.2. Tárgyi feltételek 17

II. NEVELÉSI PROGRAM 19

II.1. Pedagógiai Alapelvek 19
II.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei: 19
II.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei: 20

II.2. Célok és feladatok 23
II.2.1. Az iskola arculata, képzési profilja 23
II.2.2. Az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai céljai 26
II.2.3. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai 29
II.2.4. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eljárásai 1-8. évfolyam 30
II.2.5. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eszközei 32

III. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK 33

III. 1. A személyiségfejlesztés kompetencia alapú értelmezése 34

III. 2. A személyiségfejlesztés céljai, feladatai, eljárásai, eszközei 34

IV. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK 36

IV. 1. A közösségfejlesztés fogalma 36

IV.2. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos intézményi feladatok 38

V. A SZEMÉLYISÉG- ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK ÉS SZERVEZETI FORMÁK 41

V.1. Tanítás - tanulás 41

V.2. Képzési specialitások 41
V.2. 1. A Református Iskola (1-8. évfolyam) oktatási sajátosságainak rendszere 42
V.2. 2. Egész napos oktatás (tanítási órák + napközis foglalkozás vagy tanulószobai foglalkozás) 44

VI. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG 51

VI. 1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek 51

VI. 2. Együttnevelés az iskolában 51
VI.2.1. Tanulásszervezési eljárások 53
VI.2.2. Tanítási óra 53
VI.2.3. Tanórán kívüli lehetőségek 53
VI.2.4. A tanulási-tanítási folyamat során az alábbi lehetőségeket mozgósítjuk a fejlesztés érdekében**:** 55

VI.3. A különös figyelmet igénylő – Sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelése, habilitációs, rehabilitációs fejlesztése *55*
VI.3.1. Alapelvek 55
VI.3.2. A különös figyelmet igénylők körén belül a tanulók különleges gondozáshoz való joga a közoktatásban. 56
VI.3.3. Fejlesztő felkészítés – Egészségügyi, pedagógiai, habilitációs, rehabilitációs felkészítés 56
VI. 4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program *58*
VI.5. Fejlesztő pedagógiai tevékenység *60*
VI.6. A tanulók felzárkóztatását segítő program *62*
VI.7. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek *63*
VI.7.1. Egész napi, napközis illetve tanulószobai foglalkozások megszervezése 64
VI.7.2. Az egészséges életmódra irányuló tevékenységek 65
VI.8. Gyermek – és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek *68*
VI.8.1. Alapelvek 68
VI.8.2. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok 69
VI.8.3. A veszélyeztetettség elhárítására tett intézkedéseink 71
VI.8.4. A Gyermek- és ifjúságvédelem terén – tanulói probléma, hiányzás esetén szükséges intézkedések 73
VI.8.5. A pedagógusok intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma 75
VI.9. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK *75*
VI.9.1. A tehetséggondozás módjai 76
VI.9.2. Tehetséggondozás az iskolában 77
VI.9.3. A tehetséggondozás feltételei 77
VI.9.4. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek 78
VI.9.5. Kiemelt feladataink a tehetséggondozás területén 79
VI.9.6. A tehetséggondozás szinterei – szervezeti formái 80

VII. A SZÜLŐ, A TANULÓ ÉS A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI 84

VII.1. Az együttműködés konkrét formái *86*
VII. 2. Elvárásaink a hatékony nevelés és oktatás érdekében *89*
VII.3. Diákönkormányzat *97*
VII.4. A tanulók részvételi jogainak gyakorlási rendje – az iskola döntési folyamatában *97*
VII.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai a nevelés-oktatás folyamatában *98*
VII. 6. Az osztályfőnöki munka nevelési tartalmai *99*
VII.7. Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei *100*
VII.8. Az iskola egyéb kapcsolatai *101*

VIII. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA SZABÁLYAI 102

VIII.1. Tanulmányokkal kapcsolatos vizsgakötelezettség *102*
VIII.2. A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos intézményi eljárásrend *103*
VIII. 3. A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási - szabályai *104*
VIII. 4. Az osztályozóvizsga követelményei az egyes évfolyamokon, tantárgyanként *105*
VIII.6. Az iskolai beszámoltatás rendje *143*

IX. AZ ISKOLAI FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI 145

IX.1. Tanulói jogviszony létesítés *145*

IX.2. A tanulói jogviszony megszűnése ... *147*

X. AZ INTÉZMÉNY EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA ... **149**

X.1. Jogszabályi háttér ... *149*

X.2. Célok, alapelvek megfogalmazása ... *150*

X.3. Feladatok ... *151*

X.4. Szakmai program ... *151*

X.5. Lelki egészség védelme – személyiségfejlődés ... *154*

X.6. Egészségnevelési feladatok ... *155*

X.7. Módszerek az egészségnevelés számára ... *157*

X.8. Egészségfejlesztési ismeretek témakörei ... *157*

X.9. Az egészségfejlesztés – iskolai hatásai ... *158*

X.10. Segítő kapcsolatok ... *159*

X.11. Az egészséges életmód kialakítására irányuló módszerek ... *160*

XI. ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ... **161**

XI.1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv ... *161*

XII. AZ INTÉZMÉNY KÖRNYEZETNEVELÉSI PROGRAMJA ... **162**

XII.1. Alapelvek ... *163*

XII.2. Célok ... *164*

XII.3. A környezeti nevelés színterei iskolánkban ... *165*

XII. 4. A célok, feladatok és sikerkritériumok rendszere ... *167*

XII.5. A tantárgyakban rejlő lehetőségek ... *168*

XII.6. A környezetnevelés módszerei ... *172*

XII.7. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok ... *173*

XII.8. Az erőforrások áttekintéséhez használható táblázat ... *176*

XII.9. Drogstratégia ... *177*

XII. 10. Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok ... *180*

HELYI TANTERV ... **181**

XIII. NEMZETI ALAPTANTERV ÉS A HELYI SZINTŰ SZABÁLYOZÁS ... **182**

XIII.1. Tanórai foglalkozások ... *182*

XIII.2. A tanulók részvétele a tanítási órákon ... *183*

XIV. TANTERVI ADAPTÁCIÓK, AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON TANÍTOTT TANTÁRGYAK, KÖTELEZŐ ÉS NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÉS EZEK ÓRASZÁMAI ... **184**

XIV.1. Oktatási programunkat meghatározó elvek ... *184*

XIV.2. Tantervi adaptációk – Kerettanterv ... *184*

XIV.2.2. Tantervi adaptációk- Kerettanterv ... 190

XV. AZ ALAPFOKÚ NEVELÉS-OKTATÁS SZAKASZAI ... **191**

XV.1. Az alapfokú nevelés-oktatás - alsó tagozat (1-4. évfolyam) *191*
XV.1.1. Célok és feladatok 191
XV.1.2. Kiemelt fejlesztési feladatok az alsó tagozatban 192

XV.2. Az alapfokú nevelés - oktatás felső tagozata (5-8. évfolyam) *194*
XV.2.1. Célok és feladatok 194
XV.2.2. Kiemelt fejlesztési feladatok az alsó tagozatban 194
XV.2.3. A különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési programja 197
XV. 2.3.1. A testi fogyatékos gyermekek fejlesztése 197
XV.2.3.2. Beszédfogyatékos 199
XV.2.3.4. Kiemelt feladatok a részképesség-zavar és/vagy fogyatékosságok együttes, halmozott tüneteit mutató tanulók esetén (hyperaktívitás): 204
XV.2.3.5. Érzékszervi fogyatékos (nagyothalló) gyermek fejlesztése 204

XVI. A TANKÖNYVEK TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI 206

XVII. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ELVEI 209

XVIII. AZ INTÉZMÉNY MAGASABB ÉVFOLYAMÁBA TÖRTÉNŐ LÉPÉS FELTÉTELEI 211

XVIII.1. Osztályozó vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga szabályai *213*

XIX. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE 214

XIX.1. Alapelvek *214*

XIX.2. Célok *214*

XIX.3. A mérések, mérési modell bevezetése, értékelés fajtái *215*

XIX.4. Belső mérési rendszer *220*

XIX.5. A számonkérésekkel szemben támasztott követelmények *222*

XIX.6. Az iskolai írásbeli beszámolások formái, rendje *223*

XIX.7. Az értékelés alapelvei és tartalma *224*

XIX.8. SNI tanulók munkájának speciális értékelése *226*

XIX.9. A beszámoltatás formái bevezető és kezdő szakaszban *227*

XIX.10. A magatartás negyedéves értékelésének dokumentációja *230*

XIX.11. A tantárgyak szöveges értékelése *231*

XX. A TANULÓK MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE241

XXI. AZ OTTHONI (NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI) FELKÉSZÜLÉSÉHEZ ELŐÍRT FELADATOK MEGHATÁROZÁSA 244

XXII. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE 245

XXIII. A TANULÓK PÁLYAORIENTÁCIÓS MÉRÉSE (POM) 246

XXIII. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSI ELVEI 247

XXIV. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK ÉS A PEDAGÓGUS VÁLASZTÁS SZABÁLYAI 247

XXV. PROJEKTOKTATÁS **247**

XXVI. TANULÓI JUTALMAZÁSOK ÉS FEGYELMEZŐ INTÉZKEDÉSEK **248**

XXVII. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE **254**

TÖRVÉNYI HÁTTÉR **256**

1.BEVEZETŐ **257**

1.1.Az óvoda története *257*

1.2. Helyzetelemzés *258*

2. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISÉGE **263**

2.1. Gyermekkép *263*

2.2. Óvodakép *263*

2.3. Óvodai nevelésünk alapelvei *264*

2.4. Óvodai nevelésünk célja *266*

2.5. Keresztyén szellemű nevelés *267*

2.6.Elvárás munkatársainkkal szemben *268*

2.7.A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló kötelezettségei *269*

2.8.Pedagóguskép *271*

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI **275**

3.1. Az egészséges életmód alakítása *275*

3.1.1. 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátása *276*

3.1.2.Allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekek óvodai ellátása *277*

3.1.3. A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése *277*

3.1.4. Egészségfejlesztési program *279*

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása *287*

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása *291*

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE **293**

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI **297**

5.1. Játék *297*

5.2. Munka jellegű tevékenységek *299*

5.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás *302*

5.4. A külső világ tevékeny megismerése *304*

5.5. Verselés, mesélés *306*

5.6. Ének, zene, népi játék, tánc *309*

5.7. Mindennapos Mozgás *311*

5.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka 313

6. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI 315

6.1.Az óvoda pedagógiai programjához kapcsolódó szakmai dokumentumok 315

6.2. Az óvodapedagógus adminisztratív feladatai 317

7. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE, ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE 318

7.1.A tudatos tervezést meghatározó, és az ellenőrzés alapját képező dokumentumok hierarchiája. 318

7.2.A pedagógusok munkájára vonatkozó ellenőrzés 319

8. MUNKAKÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG 320

8.1.Mérés-értékelés munkaközösség 320

9. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK 321

10. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 322

11. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK 324

12. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK 327

13. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE 329

13.1.Különleges bánásmódot igénylő gyermekek 329

13.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése, habilitációs és rehabilitációs tevékenységek . 329

13.1.2.Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek 338

13.1.3. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése 339

13.2. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek fejlesztése 340

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI 340

14.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése 340

14.2. Kapcsolat a fenntartóval 342

14.3. Kapcsolat a gyülekezettel 342

14.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával 343

14.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel 343

14.6. Külső szakmai kapcsolatok 344

15. MEGEMLÉKEZÉSEK, ÜNNEPEK 347

16. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK 349

FÜGGELÉK 352

1.Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek megvalósulásának feladatai 353

I. BEVEZETŐ

I.1. Jogszabály háttér

A Pedagógiai Program a Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda működését meghatározó alapdokumentum.

Hatálya kiterjed az intézmény vezetőire, valamennyi pedagógusára, a tanulókra, a szülőkre és a fenntartóra.
A Pedagógiai program célja: megismertetni az érdekeltekkel az intézmény tevékenységét, cél- és feladatrendszerét, követelményeit, fejlesztési elképzeléseit.

A Pedagógiai program elkészítését az alábbi törvények és rendeletek szabályozzák:

- A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- Az 1995. évi I. törvény Magyarországi Református Egyház Köznevelési törvénye és módosításai
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a Nevelési-oktatási intézmények működéséről és névhasználatáról
- 2023. évi LII. tv. a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény végrehajtásáról
- 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI.tv.
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

Egyházi rendeletek

- 1994. évi II. tv. a Magyarországi Református Egyház alkotmányáról és kormányzatáról; Módosításai: 1996. évi II. 2001. évi II.
- 2002. évi III. tv. 2005. évi VII., 2006. évi I. és 2006. évi IV. törvények vonatkozó paragrafusai: 39/1, 70. §. 77. §. (2), 133. § (3), 154. § (d)
- 1995. évi I. törvény a Magyarországi Református Egyház köznevelési törvénye 1995. évi II. tv. a református egyház missziójáról (5-6. §)
- 2007. évi tv. a hittanoktatásról

Zsinati határozatok

- 1999. V. a Magyar Köztársaság Kormánya és a Magyarországi Református Egyház közötti megállapodás (3-6. cikkely 72/1999.)
- 2000. VI. a Református Hittanoktatás Kerettanterve (124/2000.)
- 2006. VII. – Az Egyházi ének tantárgy bevezetéséről és az Egyházi ének Kerettantervéről (96/2006.)

I.2. Az intézmény jogi státusza

Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda
Rövidített név: Báthory A. Ref. Ált. Isk. és Óvoda
Az intézmény székhelye: 4300 Nyírbátor, Fáy András u. 17.
Óvodai tagintézmény neve: Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda
Címe:4300 Nyírbátor, Fáy A. u. 19.
OM azonosítója: 201716
Telefon: (42) 510-210
Telefon / fax: (42) 281-689
E-mail: nyirbatori.iskola@reformatus.hu
Az intézmény fenntartója: Nyírbátori Református Egyházközség
Címe: 4300 Nyírbátor, Egyház u. 1.
Maximális gyermeklétszám (iskola): 600 fő
Maximális gyermeklétszám (óvoda): 150 fő
Működési engedély száma, kiállítója: 447/2012. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal – Oktatási Főosztály

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda telephelyeként működik a Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola Nyírbátori Tagintézményének, 2021. szeptember 1 – jétől.

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban: Nkt) 84. § (7) bekezdése értelmében, intézkedett a Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola átszervezéséről. Továbbá a Tankerületi Központ TK/150/0040/2021 iktatószámon felterjesztett javaslata alapján az oktatásért felelős miniszter úr nevében eljárva az oktatásért felelős államtitkár úr a VIII/2219-1/2021/KOZNEVINT iktatószámú döntési táblázatban, 409. sorszámon meghozta döntését.
Ez alapján a Mátészalkai Tankerületi Központ igazgatója, az Nkt. 83. § (2b)a) pontja értelmében döntött a köznevelési intézményt érintő átszervezésről.
A Tankerületi Központ TK/150/00405/2021 iktatószámon felterjesztett javaslata alapján a KK/07/00751-5/2021 iktatószámú döntési táblázatban, 282. sorszámú döntéssel az átszervezést engedélyezte.
Az érintett intézmény adatai:

OM azonosító:	040079
Az intézmény neve:	Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola
Az intézmény székhelye:	4701 Mátészalka, Kölcsey tér 1.

Az érintett feladatellátási hely adatai:

OM azonosító:	201716
A feladatellátási hely neve:	Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda
A feladatellátási hely címe:	4300 Nyírbátor, Fáy András u. 17.

I.3. A magyarországi Református Egyház oktatási intézményeinek küldetésnyilatkozata

- A keresztyén szellemiségű iskola – olyan nevelő-oktató intézmény, ahol a legfontosabb értékek: a hit, magyarság, a család, az erkölcs tisztelete.
- A közösség legfontosabb elve a Jézusi életmintához való kötődés a tízparancsolat normáinak magyarázatán keresztül.
- Az emberi kapcsolatokat a lélek és a szeretet szövi át, melyből a társadalmi és szociális periférián élők sem rekesztődnek ki.
- Olyan alma-mater, mely nem csak a továbbtanuláshoz, az önálló életkezdéshez szükséges magas szintű tudást, hanem örök értékeket is közvetít.

- Az iskola elsősorban reformátusokat fogad, tehát olyan keresztyéneket, akik életének zsinórmértéke a Szentírás, elfogadják ősi hitvallásainkat, tudják, hogy Isten választotta ki őket, s ha Tőle kérnek segítséget, a Lélek alkalmassá teszi őket feladatuk elvégzésére.
- Magyar reformátusokat, azaz olyan kálvinistákat, akik a magyar kultúrát – elsősorban rendkívül gazdag anyanyelvünket és népi kultúránkat – megbecsülik, azt tisztán gazdagítani és továbbítani kívánják, ismerik és szeretik hazájukat, az itt élők és a határainkon kívülre szorult magyarok múltját, jelenét, értékeit, szívesen vallják magukat magyarnak, s családjukért, egyházukért, hazájukért áldozatra készek.
- Öntudatos magyar reformátusokat, azaz olyan magyar reformátusokat, akik tudják, kiben és miért hisznek, képesek önállóan, logikusan gondolkodni, cselekedni, törekednek
  - önmaguk és környezetük megismerésére, megóvására,
  - jellemük, erkölcsi ítélőképességük és ízlésük fejlesztésével a jó és a rossz, az igaz és a hamis, a szép és a rút egyre biztosabb megkülönböztetésére,
  - a valódi értékek felismerésére és tiszteletére,
  - a különböző tudományterületeken és művészetekben alapos ismeretek megszerzésére
  - testi-lelki-szellemi harmóniában történő életvitelre,
  - embertársaik segítésére,
  - a hit ajándékának elfogadásához szükséges ismeretek, élmények, tapasztalatok megszerzésére,
  - felelős helytállásra.

Befogadó szellemiségéből adódóan nyitott, valamennyi egyházi felekezethez tartozó gyermek számára.

- **A református iskola úgy tudja elérni fenti nevelési céljait, hogy:**

  - Megismerteti növendékeit a Biblia igazságaival és az egyháztörténet máig érvényes tanulságaival, a hiteles Krisztuskövetés vonzó személyes példáját nevelői által is a tanulók elé állítja, hitéletének közösségi alkalmai révén a gyülekezet életében való felelős részvételre indít.
  - Növendékeiben felkelti a tudásvágyat, és megalapozza a magas szintű önművelés igényét, növendékeit a tudományok segítségével rávezeti a teremtett világ megismerésének és megőrzésének fontosságára, a kultúra időtálló értékeinek közvetítése által fogékonnyá teszi őket a szépre, a reál és a humán tudás átadásával kifej-

leszti bennük a józan, kritikus és önálló gondolkodás és a felelős cselekvés képességét.
- Gondosan ápolja az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat, megérteti tanítványaival, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvükön, kultúrájukon keresztül vezet az út, rendszerességével és következetességével a személyes és társadalmi szintű kötelességtudat és áldozatvállalás mintáját állítja növendékei elé.

A Magyarországi Református Egyház iskoláiban a nem református vallású diákjait öntudatos magyar keresztyénekké kívánja nevelni. Lehetővé teszi számukra saját vallásuk-felekezetük hitvallásának megismerését, ugyanakkor elvárja tőlük a református értékek ismeretét és tiszteletét.

A fenti célok elérése érdekében a Magyarországi Református Egyház iskoláinak az a feladata, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyományainak, a keresztyén közösségek nevelőerejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredményeknek - eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsolatoknak a felhasználásával a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden növendéke fel tudja mutatni azokat a képességeit, amelyeket csak ő maga kapott a Teremtőjétől.

RÉSZLET A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNYÉBŐL

(az 1998. évi I. törvénnyel módosított – 1995. évi I. törvény)

„A Magyarországi Református Egyház – Krisztus Urunk missziói parancsának engedelmeskedve, az évszázados gyakorlat lefolytatásaként, tagjai igényének megfelelően, a Magyar Köztársaság Alkotmánya és a Magyarországi Református Egyház Alkotmány, továbbá a lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló hatályos törvények és egyéb jogszabályok alapján – közoktatási intézményeket tart fenn.

Működésük és a rájuk vonatkozó egyházi szabályozás nem lehet ellentétes azokkal a jogszabályokkal, amelyek a fenntartótól függetlenül valamennyi intézményre vonatkoznak, ha azok nincsenek ellentétben a Szentírás parancsaival.

A református közoktatási intézményekben a nevelés és az ***oktatás …Istennek a teljes Szentírásban adott kijelentése, valamint a Második Helvét Hitvallásban és a Heidelbergi Kátéban megfogalmazott hitelvek és a magyar kálvinizmus szellemében folyik.***

A gyermek és adottságai Isten ajándéka. A nevelés alapvető színtere a család. A keresztelés-kor tett szülő és gyülekezeti fogadalom megvalósulásának egyik lehetséges helyszíne a református közoktatási intézmény…

A Magyarországi Református Egyház által fenntartott és működtetett intézmények célja és feladata, hogy

- ***tanulóit művelt, jellemes keresztyén emberekké, az egyetemes emberi értékek tisztelőivé, a magyar haza és nemzet, hűséges és áldozatkész, alkotó polgáraivá formálja, akik mindenkor készek az örökölt és a jelenkori kultúra valódi értékait befogadni, gyarapítani és közvetíteni, továbbadni,***
- ***református tanulóit egyházunk hitvalló tagjává,***
- ***nem református tanulóit – vallásuk szabad gyakorlásának biztosítása mellett, saját felekezetük és a református egyház értékeinek megbecsülésére nevelje.***

Mindezek megvalósítása egyházunk iskoláinak évszázadok során kialakult hitbeli örökségére és pedagógiai kultúrájára épül, és azt fejleszti tovább.”

I.4. Vezetési szint

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda tekintetében a munkáltatói jogokat a Református Egyházközség Presbitériuma (lelkész elnöke) gyakorolja.
A Presbitérium – feladatokat átruházhat az Igazgató Tanácsra (Határozatszáma: 9/2013.)
Lelkész – elnök: Fazakas Ferenc Sándor
Világi gondnok: Polyák Sándor főgondnok

I.5. Feltétel és eszközrendszer

I.5.1. A Pedagógiai Program megvalósításának személyi feltételei

A programban megfogalmazott feladatok megvalósításához az alábbi személyi feltételek szükségesek:

- főigazgató
- intézményegység-vezető 1 fő
- intézményegységvezető-helyettes 1 fő
- gazdasági vezető 1 fő
- 1-4. évfolyam egész napos oktatásához – neveléséhez (napközis foglalkozások) – tanítók 18 fő
- 5-8. évfolyamhoz osztályfőnökök, szaktanárok, hitoktatók 25 fő
- iskolalelkész 1 fő
- adminisztrációs munkához 1 fő iskolatitkár
- pedagógiai kisegítő feladatokhoz: 1 fő pedagógiai asszisztens
- gazdasági munkához 1 fő gazdasági munkatárs
- 1 fő étkezési ügyintéző
- SNI-BTMN tanulók ellátásához: tanító / gyógypedagógus végzettségű – fejlesztő pedagógus – főállásban 2 fő
  gyógytornász – Református EGYMI munkatársa
  logopédus - óraadóként alkalmazva
- technikai dolgozók: 5 fő takarító, 1 fő karbantartó, 2 fő részmunkaidős udvari munkás
- konyha: 1 fő élelmezésvezető, 6 fő konyhai dolgozó és 1 fő részmunkaidős dolgozó.

A református szellemiség biztosítása érdekében elsősorban református vallású pedagógusokat igyekszünk alkalmazni a jövőben, a nevelők felekezeti hovatartozását tiszteletben tartva.

I.5.2. Tárgyi feltételek

A Báthory Anna Református Általános Iskola rendelkezik a működéshez szükséges tantermekkel, szaktantermekkel, tornateremmel, könyvtárral, szertárakkal, igazgatói, igazgatóhelyettesi, gazdasági, adminisztrációs irodákkal, nevelői szobával, fejlesztő teremmel, orvosi szobával, vizesblokkal.

Az iskolához tartozik egy 1000 adagos konyha, tanulói ebédlővel, valamint szolgálati lakás is.

Az épület 1984-ben került átadásra és 2016-ról folyamatos felújítás volt – külső és belső felújítás is.
2019-ben megvalósult a nyílászárók cseréje, szigetelés, tatarozás. Elkészült ezzel az intézmény energetikai korszerűsítése.
2020-ban belső felújítás történt – a vízvezetékrendszer teljes felújítása, a mosdók burkolása, festése, az ebédlő és a földszinti aula burkolása és a II. emeleten elkezdődött a tantermek felújítása.
2021-ben tovább folytattuk a belső felújítást, négy tanterem és a földszinti tanári szoba került teljes felújításra.
2022-ben a két földszinti informatikai szaktanterem újult meg és teljesen új berendezést és számítógépeket kapott.
2023-ban indult el és 2024-ben fejeződött be a főzőkonyha és az iskola udvarának teljes felújítása.
Vásárlással 2021.novemberében a Nyírbátori Református Egyházközség tulajdonába került a református iskola.
Tantermeink bútorzata megfelelő minőségű. A folyosón elhelyezett tanulók számára biztosított öltözőszekrények felújításra, átfestésre szorulnak.
Az oktatáshoz szükséges eszközökkel rendelkezik az iskola.
Két számítástechnika szaktanterem, Digitális tudás terme – 30 db laptoppal, 23 db interaktív szett áll a tanulók rendelkezésére.
A további kötelező eszközfejlesztéseinket tervszerűen hajtjuk végre, a kötelező eszközjegyzék alapján.
Oktatási területenként, a minimumkövetelményeknek eleget téve, fontossági sorrendben végezzük a fejlesztéseket.

SNI tanulók számára biztosított tárgyi feltételek

Akadálymentesítéssel és lifttel nem rendelkezik az iskolánk, nyertes pályázat megvalósítása során – az akadálymentesítést el kellene végezni.
Az SNI tanulóink nem súlyos fogyatékosságúak, számukra biztosítjuk a szakvéleményben leírt habilitációs / rehabilitációs fejlesztést, valamint a szükséges egyéni fejlesztést.
A feladatok elvégzésénél számukra többletidőt, tanulási segédeszközt (számítógép, számológép stb.) biztosítunk, egyéni bánásmódot alkalmazunk, ezzel is megteremtve az inkluzív szellemiséget.
Az SNI tanulók fejlesztéséhez alkalmazzuk a TIOP pályázat keretében elnyert SNI fejlesztő szettet.
A gyógypedagógus, a logopédus a fejlesztést a fejlesztő teremben végzi, a gyógytornász a tornateremben.
A gyógytornász, a logopédus – a foglalkozásokhoz szükséges fejlesztő eszközöket – a szerződés alapján – saját maga biztosítja.
A fejlesztő terem az SNI, BTMN részképesség hiányos tanulók megsegítésére szolgáló fejlesztőeszközökkel rendelkezik.

Eszköz és felszerelésjegyzék a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete alapján biztosítva van.

II. NEVELÉSI PROGRAM

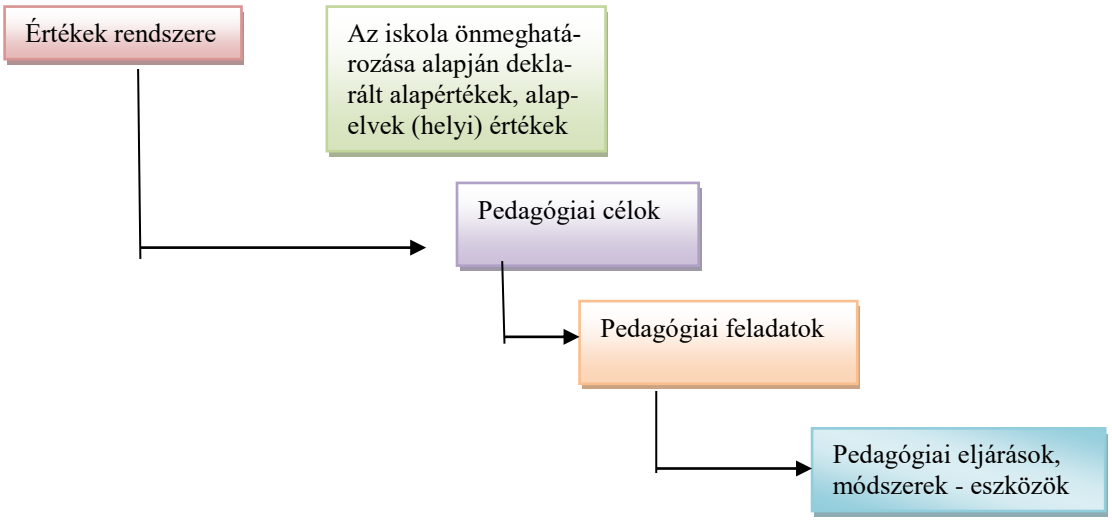
II.1. Pedagógiai Alapelvek

II.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei:

Jogszabályi háttere

- **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 1. § (2) (3) bekezdés**

A köznevelés közszolgálatot, amely a felnövekvő nemzedék érdekében a magyar társadalom hosszú távú fejlődésének feltételeit teremti meg.
A nevelési – oktatási intézmény pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése, a tanuló fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi.

1. **Az emberi magatartás általános értékei**

Az iskola

- értékrendjében emberközpontú, humanista;
- tanulóinak elsősorban az EMBER tiszteletén, megértésén és szükség szerinti segítésén a másság elfogadásán alapuló humanista értékekkel kell rendelkezniük. A gyermeket nem érheti semmilyen okból hátrányos megkülönböztetés.
- elkötelezett a keresztyén értékek elfogadása, megtartása, a tízparancsolat elvárásainak követése mellett;
- értékként preferálja a hitet, az aktivitást, kezdeményezőkészséget, döntési képességet, az
- innovativitást, kreativitást, mert ezek olyan tulajdonságok, amelyek birtokában a tanulók irányítani képesek majd későbbi életüket,
- tanulói a sokoldalú személyiségfejlesztés eredményeképp maguk is aktív részesei legyenek egy derűs, harmonikus iskolai közösségnek,
- az egyházi iskola által közvetített értékek segítésével – találjanak eligazodást a világban, szilárd hittel rendelkezzenek.

2. A helyi értékek meghatározása

Fontos, hogy intézményünk folyamatosan fejlessze oktató-nevelő munkáját, melynek középpontjában a tanulók állnak.

Célunk olyan széleskörű általános műveltség biztosítása, amely jó alapot ad a középiskolákban történő helytálláshoz. Tanulóink számára biztosítani kívánjuk mindazon ismeretek átadását, azoknak az alapkészségeknek és képességeknek kialakítását és fejlesztését, melyek életkori adottságaiknak megfelelnek, és szükségesek ahhoz, hogy fejlődésük töretlen legyen, megalapozva a felnőtt életben való boldogulásukat.
Olyan iskolát kívánunk teremteni, amelyek középpontjában a Szentírás és a Jézusi minta áll.
Olyan intézményért dolgozunk nap, mint nap, amit alapvetően a gyerekek érdeke határoz meg, törekszünk a partnerközpontú gondolkodás és tevékenységrendszer megvalósítására az európai klasszikus értékrend alapján.

Szeretnénk elérni, hogy iskolánkban jól érezzék magukat a partnereink, kiváltképpen a tanulók, pedagógusok és a gyerekek szülei.

Legyen iskolánk és környezete esztétikus, vonzó, ahol a munka végzése megfelel a XXI. században jogosan elvárhatónak.

Törekszünk arra, hogy intézményünk hírnevét folyamatosan növeljük, nevünket minél szélesebb körben tegyük ismertté református iskolák, valamint a járás iskolái körében és a közéletben.

A nevelés – oktatás során arra kell törekedni, hogy a tanulókban kialakítsuk a fogékonyságot az alábbi értékekkel kapcsolatban:

- nemzeti, lelki, érzelmi, tradicionális, egyházi és konzervatív értékrendünk,
- az emberiség közös alapértékei,
- a demokrácia értékei,
- európai, humán értékek,
- a Biblia értékei.

A nevelés keretében kívánatosnak tartjuk a tanulók személyes szociálisan értékes, tehát közösségfejlesztő és ún. önfejlesztő magatartásának alakítását, az ennek megfelelő tevékenységi formák gyakoroltatását. Törekszünk a nemkívánatos tanulói megnyilvánulások leépítésére.

II.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei:

- A magyar református iskolák nemes hagyományaihoz hű, az evangéliumi hit és erkölcs szellemében történő nevelés.
- Olyan fiatalok nevelése, akik képesek lesznek majd a teremtett világot, a természeti és társadalmi környezetüket megismerni, védeni és formálni, akik tudnak élni jogaikkal és teljesítik köztelezettségeiket.
- Célunk, hogy iskolánk hozzájáruljon a tanulóink személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához, segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását.

- Feladatunk, hogy kialakítsuk tanulóinkban a társadalmi együttéléshez, az önműveléshez, a munkavégzéshez, a testi és lelki fejlődéshez, valamint a továbbtanuláshoz szükséges alapvető képességeket és készségeket.
- Gondoskodnunk kell a különböző képességű, illetve eltérő ütemben fejlődő tanulók egyéni fejlesztéséről, a tanulók egyéni képességeit és a tananyag kiválasztását figyelembe véve a differenciálást és az új tanulásszervezési eljárásokat, hatékony tanítási módszereket (kooperatív óra, projekt, témahét stb.) alkalmazva.
- Isten minden embert a saját képmására, de csodálatosan egyedinek teremtett. Ennek szellemében vállaljuk fel a sajátos nevelési igényű tanulók integrált iskolai nevelését- oktatását a tanulói képességet vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleménye figyelembevételével, a szeretet, az elfogadás elve alapján.
- Isten különböző kegyelmi ajándékokat adott az életünkbe. Nem mindenkinek egyformán adva, de mindenkit egyformán fontosnak tartva. Ennek szellemében vállaljuk a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai nevelését, oktatását. A Nyírbátori Református Egyházközség Gyülekezetének utánpótlás nevelése, olyan iskolai gyülekezet kialakításának segítése, ahol a tanulók a bibliai ismeretek, egyházi énekek elsajátítása mellett a keresztyén közösség egymásért felelős, szolgáló, hitüket megtartó tagjaivá válnak.

- **Általános Iskolánk nevelési- oktatási alapelvei összhangban állnak a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről - alapvetéseivel.**

    - **Az iskola keresztyén szellemiségével**, - a történelmi és kulturális értékek megismerésére, befogadására, a **nemzeti hagyományok, ünnepek ápolására nyitott - gyermekek nevelését vállalja.**
    - Az iskolába járó, bármely felekezethez tartozó tanuló számára – **a szereteten alapuló, gyermekközeli, befogadó légkört biztosítunk.**
    - A **hitoktatás** lélekemelő **erejére támaszkodva alapozzuk meg a gyermekek hitét, erkölcsi tartását.**
    - A barátságos légkör alapja a pedagógusok és alkalmazottak, **egymás iránti tisztelete és nyílt, őszinte** viszonya.
    - **A szülői házzal,** a nevelő és oktató munka hatékonysága érdekében - **nevelési célzatú - szoros és rendszeres kapcsolatot ápolunk.**
    - **Szilárd alapismereteket nyújtva** – biztosítjuk az **1-8.** évfolyam tanulói számára a **képességeik és igényük alapján** történő továbbtanulást.
    - **Az óvoda és iskola élő kapcsolata révén** – a zökkenőmentes és örömteli iskolába lépést szolgáljuk.
    - **Az alsó tagozatban – az egész napi – (napközis) lehetőleg két tanítóval történő nevelés-oktatás szolgálja** a családias légkört, a biztos alapismeretek elsajátítását.
    - **A magas színvonalú nevelői munkát,** a tantárgyak által nyújtott lehetőségeket gazdagabbá tesszük - a **keresztyén értékek közvetítésével.**
    - **Az 1. évfolyamtól kezdődően - angol vagy német idegen nyelvi oktatásunk célja** – a tanulók képessége és szorgalma alapján az **alkalmazható nyelvismeret** mellett a legtehetségesebb tanulóink számára – **az alapfokú nyelvvizsga megszerzésére való felkészítésének a biztosítása.**

- A **logikus gondolkodás és természettudományos ismeretek megalapozását segítjük az 1-6. évfolyamon biztosított matematika tehetségneveléssel, valamint a természetismereti tehetséggondozással.**
- A digitális tudás elsajátítását alapozzuk meg a **3.** évfolyamtól bevezetett digitális kultúra **oktatással**, melynek színvonalát alátámasztják a **regionális és országos versenyeken elért** eddigi **eredmények.**
- A **testi egészség és erőnlét** fejlesztését segítjük az 1-4. évfolyamon a mindennapos testnevelés keretein belül a **Kölyökatlétika program** bevezetésével, valamint a már évek óta magas színvonalon működő **testnevelés tehetséggondozással a kézilabda és labdarúgás területén** az 1-8.évfolyamokon.
- **Kiemelt szerepet tulajdonítunk az úszásoktatásnak.** Az Úszó Nemzet Program tagjaként a nagycsoportos óvodások és tanulóink 1-2. évfolyamokon, felmenő rendszerben részt vesznek úszásoktatáson, a mindennapos testnevelés órakeretében.
- Az egészséges és kreatív gyermeki személyiségfejlesztést segítjük az **énekzene - együtténeklés, egyházi ének, dráma-színjáték, a képzőművészet gazdag tárházának felkínálásával.**
- **A tanulókban rejlő sokszínű, gyakran fel nem fedezett tehetséget – tanórán kívüli programok**, **gazdag szakköri kínálat, versenyekbe való bekapcsolódás** lehetőségének megteremtésével segítjük, erősítjük.
- **A hátrányos helyzetű vagy egyéni fejlesztést** igénylő tanulóinkat fejlesztő pedagógus bevonásával, mentorálással segítjük.
- A tanulók **környezet- és egészségtudatos** szemléletét fejlesztjük a **tanulmányi séták, kirándulások megvalósításával.**
- **A tudás - és kompetencia alapú oktatás egészséges arányának megteremtésével** – segítjük a tanulók motiválását, a tanulás eredményességét.
- **Az egyházi – iskolai- és osztályközösségekben rejlő értékek segítségével** biztosítjuk az iskolába járó tanulók számára a tartalmas diákéletet, az összetartozás, az empátia, a társadalmi szolidaritás kialakulását.
- Az **egyetemes keresztyén reformátusság szellemében színvonalas és értékközvetítő programok** kapcsán együttműködünk, és testvéri kapcsolatot ápolunk **hazai és határon túli intézményekkel**, **iskolákkal,** melyek versenyzési, utazási, nyelvgyakorlási lehetőséget kínálnak majd tanulóink számára.

Olyan alapértékeket és tudást közvetítünk a tanulók felé, olyan alapkészségeket és kulcskompetenciákat alakítunk ki, mellyel felkészítjük tanulóinkat a továbbtanulásra, a folyamatos önképzésre, a saját életének irányítására, a későbbiek során az élethosszig tartó tanulásra.

Folyamatos feladatunk a gyermeki személyiség pozitív irányú alakítása, a tanulói morál kialakítása, a hagyományok, nemzeti és egyházi ünnepek megismerése, átörökítése.

A felelősségérzetüket és környezettudatos szemléletüket folyamatosan tudatosítanunk kell a természeti, társadalmi, emberi környezet alakításában.

Az egyéni talentum felismerése, tudatosítása, fejlesztése, az önismeret, önnevelés képességének kialakítása – a pedagógus közösség alapvető kötelessége.

II.2. Célok és feladatok

II.2.1. Az iskola arculata, képzési profilja

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda nevelő-oktató munkája során kiemelt feladatként kezeli:

- a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való foglalkozást,
  - a tehetséggondozást,
  - a hátránykompenzációt és a differenciált fejlesztést,
  - az esélyegyenlőség biztosítását a tanulás-tanítás keretében,
  - az egyéni fejlesztést, habilitációt,
- az alapkészségek kialakítását, megszilárdítását,
- a kompetenciafejlesztést,
- a tanulók testi, lelki fejlődésének biztosítását,
- a tanulók neveltségének, hitéletének fejlődését.

A differenciálás

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és tudjon kibontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. Fontos kérdés, hogy az egyes gyerekek között vannak nagyon jó képességűek (ők sem feltétlenül minden területen azok), vannak nehezen nevelhetők, vannak más kultúrában élők, és vannak sajátos nevelési igényűek is.

A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek.

Inklúzió – Integráció

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek elfogadása, és saját szintjének maximumára való eljuttatás.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Tehetséggondozás

A választható órakeretből az alábbi tantárgyakat támogatjuk magasabb óraszámmal a tehetséggondozás keretében:

- a magyar nyelv és irodalom,
- a matematika,
- az élő idegen nyelv,
- informatika,
- testnevelés
- természetismereti tárgyak,
- művészeti nevelés – dráma, énekkar
- hittan.

A **magyar nyelv** műveltségünk feltétele, kultúránk hordozója, az önálló ismeretszerzés elengedhetetlen része. Ezért nagyon fontos feladat a nyelvi-kommunikációs nevelés, az alapkészségek, az írás, az olvasás, a helyes beszéd és a nyelvtani ismeretek elsajátítása, folyamatos fejlesztése, mérése.
Fontos a magyarságtudat kialakítása, állandó, egészséges szintű ébren tartása.
Minden tantárgy tanításánál nagy gondot kell fordítani a **magyar nyelv helyes használatára, a helyesírásra, a szövegértésre, a tanultak értelmes kifejezésére, a szabadosság, a trágár beszéd elleni küzdelemre.**

A **matematikai** nevelés területén is az alapkészségek kialakítására kell törekedni. A matematikatanítás célja a gondolkodási műveletek, az emlékezet, a megfigyelés, a megértés a következtetés, a logikai ítélőképesség és az absztrakciós képesség fejlesztése.
A célok eléréséhez a matematika órák kihasználása mellett segítséget nyújtanak a **versenyek, a fejlesztő foglalkozások és a tehetséggondozó szakkörök.**

Élő idegen nyelvi képzésünket 1. osztálytól indítjuk, angol és német nyelvet kínálunk tanulóinknak. Képzésünk célja, hogy az általános iskolai tanulmányaik befejezésére a tehetséges tanulókat alapfokú nyelvismerethez juttassuk, de általában legyen annyi nyelvismeretük, hogy alapul szolgáljon a továbbtanulásukhoz.

Az **egészséges életmódra nevelést** azért tartjuk fontosnak, mivel a gyermekek hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni személyiségükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat. Az iskola, más társadalmi intézményekkel és a református gyülekezettel állandó kölcsönhatásban létezik, hatást gyakorol szűkebb és tágabb környezetének kapcsolatrendszerére, a környezet viselkedésére. Mindezeket figyelembe véve az iskola, a családi környezet mellett szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

Kiemelt szerepet biztosítunk a testnevelésnek, testmozgásnak – az emelt óraszámú kézilabda, labdarúgás, atlétika terén, valamint a mindennapi testneveléssel, rendszeres versenyzési lehetőségek biztosításával is.

Természetesen e kiemelt célok elérése közben nem szabad figyelmen kívül hagynunk a **művészeti, esztétikai nevelés** fontosságát sem, az iskola külső és belső rendjének, tisztaságának, otthonosságának megteremtését és megőrzését.
Törekednünk kell arra, hogy gyermekeinkben kialakuljon a szép iránti igény, és minél több irodalmi, képzőművészeti alkotással is megismerkedjenek.
Ennek érdekében támogatjuk az alapfokú művészeti oktatásban való részvételt, melynek keretében tanítványaink hangszeres, szolfézs, grafika, rajz, néptánc és színjáték tanszakokon tanulhatnak.

Célunk, hogy tanulóink ismerjék meg közvetlen környezetük, városuk, egyházunk, iskolájuk történetét, hagyományait, hogy fogékonyak legyenek a Kárpát-medence magyarjainak története iránt. Ezáltal felnőttként is, az Európai Unió tagjaként is egészséges magyarságtudattal, hazaszeretettel rendelkezzenek.
Mindezeket hassa át egy olyan keresztyén életvitelnek megfelelő viselkedéskultúra, melyre a szeretet, az öröm, a békesség, a türelem, a jóság, a szívesség, a hűség, a szelídség és a mértékletesség is jellemző.
Törekedünk a helyes élet- és napirend kialakítására. Megfelelő figyelmet szentelünk a családi életre nevelésnek, és a nemek közötti társas kapcsolatokra.
A különféle iskolai és egyházi összejövetelek alakítsák ki és erősítsék a szerény keresztyén viselkedéskultúrát és az egymás iránti tiszteletet.

Kiemelt figyelmet fordítunk az esélyegyenlőség érvényesítésére, a felzárkóztatásra, egyéni fejlesztésekre.

- Legfontosabb feladatunk – az alapkészséges megszilárdítása minden tanulónknál – az egyéni képességeik alapján;
- az evangéliumi hit és erkölcs szellemében való nevelés;
- minden támogatást megadunk ahhoz, hogy tanítványaink elsajátítsák **az élethosszig tartó tanulás alapjait**, valamint a folyamatot megkönnyítő képességeket, készségeket és **kompetenciákat: a szövegértési – szövegalkotási, matematikai – logikai, szociális, életviteli és környezeti, az életpálya-építési, idegen nyelvi, valamint az infokommunikációs technológiákat.**
- a **kompetencia alapú oktatás során az ismereteket – készségeket és attitűdöket kölcsönhatásban fejlesztjük, az egészséges arányt figyelembe véve;**
- **kulcskompetenciák**: kommunikáció anyanyelven, kommunikáció idegen nyelven, matematikai, természettudományos, digitális, tanulni – tanítási, szociális, vállalkozói kompetencia, kulturális kifejezőképesség – kiemelt fejlesztése;
- az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák megjelennek a tantervekben, tanmenetekben, tankönyvekben;
- hatékony felzárkóztató munkával támogatást adunk a **szociokulturális valamint egyéni hátrányok leküzdéséhez;**
- iskolánk segíti a világban való eligazodást az **idegen nyelvek oktatásával**;
- az általános társadalmi modernizációt követve megpróbálunk **lépést tartani az informatikai fejlődéssel;**
- a nevelési - oktatási folyamatokban **következetes „emberléptékű" követelményeket támasztunk**, iránymutatást adva a NAT és a Helyi tanterv;

- a **szociális, életviteli és környezeti kompetencia** fejlesztését az ember és társadalom műveltségi blokk mindegyik aspektusa szolgálja: a történelem, és a társadalomismeret;
- megalapozzuk **az egyéni életpálya-építés** és **egészséges életmód** készségét; ezt segíti az Életpálya építés kompetencia terület bevezetése;
- reális önismeret és életszemlélet kialakításának igényével segítjük a megfelelő **továbbtanulási irány illetve pálya kiválasztását** az „Életpálya építés" kompetencia bevezetésével;
- a **kommunikációs - és viselkedéskultúra elsajátíttatásával** kialakítjuk **a személyes világunkban való eligazodás képességét**;
- **a természettudomány szerepének megismertetésével** az áltudományos, tudományellenes megnyilvánulások felismerésére való képességének kialakítását segítjük;
- alapvető értéknek tekintjük **a szűkebb és tágabb hazához való kötődés** érzését, **környezetünk megismerésének és megóvásának** igényét;
- kiemelten kezeljük a mindennapi élethelyzetekhez szükséges készségeket, képességeket támogató tanulási folyamatot, tanítási módszereket (pl. projektek megvalósítása, kooperatív technikák alkalmazása, differenciált, IKT-s eszközök alkalmazásának bevezetése);
- szeretnénk elérni, hogy alapvető **gazdasági, vállalkozási alapismeretek** birtokába jussanak el tanítványaink;
- **a képesség-kibontakoztató felkészítés a személyiségfejlesztés, a közösségfejlesztés segítségével járul hozzá a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséhez**, a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatásához, tanulási, továbbtanulási esélyének növeléséhez.

Pedagógiai tevékenységünk célja mindazoknak az intellektuális és emberi – erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja.

Intézményünk valamennyi dolgozója és tanulója kölcsönösen tiszteletben tartja egymás emberi méltóságát, olyan alkotó klímát biztosítunk tanítványaink számára, melyben képességeik kibontakoztatását segítve az önmegvalósításukat támogatjuk.

Az egyházi, - iskolai, - osztályközösségekben rejlő értékek segítségével biztosítjuk az iskolába járó tanulók számára a tartalmas diákéletet, az összetartozás, az empátia, a társadalmi szolidaritás kialakulását. Fontosnak tartjuk – a humanitárius, segítő szerep erősítését tanítványainkban.

Az egyetemes keresztyén reformátusság szellemében színvonalas és értékközvetítő programok kapcsán együttműködünk, és testvéri kapcsolatot ápolunk hazai és határon túli intézményekkel, iskolákkal, melyek majd a jövőben versenyzési, utazási, nyelvgyakorlási lehetőséget kínálnak tanulóink számára.

II.2.2. Az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai céljai

Célok az alapfokú nevelés – oktatás első szakaszára 1-4. évfolyam

- az iskolába lépő kisgyermekben óvja és **fejlessze a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot**;
- **vezesse át a gyermeket** az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az intézményi tanulás tevékenységeibe;
- **tegye fogékonnyá** a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a társadalom értékei iránt;
- az intézmény **adjon teret** a gyermek játék- és mozgás iránti vágyának;
- az intézmény **segítse** a gyermek természetes fejlődését, érését;
- a tanuló merje kifejezni és felvállalni érzelmeit;
- legyenek nyitottak a Szentírás által közvetített egyetemes értékek befogadására, törekedjenek megtartásukra;
- az intézmény a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában **elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket, kulcskompetenciákat fejlesszen**;
- társas kapcsolataikat hassa át az egymás iránti szeretet és tisztelet, fogadják el a szabályokat és megállapodásokat, alkalmazzák a kulturált együttélés normáit, tudjanak együttműködni másokkal, segítsék a rászorulókat;
- szeressék és óvják természeti környezetüket;
- az **olvasás iránti kedv** felkeltésének, fenntartásának motiválása,
- mélyrehatóan alapozzuk meg az **alapkészségek elsajátítását**; - olvasás, írás, természetismeret, matematika – területén – az egyéni tanulói képességek figyelembevételével;

Célok az alapfokú nevelés – oktatás második szakaszára 5-8. évfolyam

- folytassa az első szakasz nevelő-oktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését;
- a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában vegye figyelembe, a tanulók egyéni képességeit és eltérő érését, érdeklődését;
- vegye figyelembe, hogy a 10 -12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz;
- vegye figyelembe, hogy 12 – 14 éves kortól (serdülőkor kezdete) a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás, de ez eltérő ütemű lehet;
- **az alapkészségek kimunkálása** (írás, értő olvasás, számolás, beszéd) **és differenciált fejlesztése**;
- a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket - érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően **készítse fel a továbbtanulásra**;
- a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a társadalomba való majdani beilleszkedésre;
- alapozza meg a felkészülést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására;
- magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással **fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását;**

- a tanítási – tanulási folyamat **strukturált tudást közvetítsen** az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás és magasabb műveleti szintű alkalmazás képességének a megalapozásával;
- tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi **értékeket**, erősítse meg a **humánus magatartásmintákat**, **pozitív szokásokat**, és a gyermek **jellemét** formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését;
- segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben hitben élő **művelt emberré, gazdag személyiséggé, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak**;
- legyenek nyitottak a Szentírás által közvetített egyetemes értékek befogadására, törekedjenek megtartásukra;
- nyelvtanulás során merjenek idegen nyelven (angol – német) kommunikálni, táguljon világképük, személyiségük fejlődjön;
- **szeretnénk, ha elégedett, magabiztos, optimista és felelősséget vállaló** emberekké válnának tanítványaink;
- az emberismeret az etika, az antropológia és a pszichológia alapfogalmainak, értelmezési kereteinek bemutatásával, a hit segítségével járuljon **hozzá a tanulók önismeretének elmélyítéséhez**;
- a **személyiségfejlesztés céljait szolgálja** a tevékenységre nevelés (tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenységek), a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarati és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos; a történeti, társadalmi, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei) és a szükségletek alakítása képezze;
- fejlessze a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek **a környezettel való harmonikus kapcsolathoz** szükségesek;
- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során **fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját**;
- a keresztyén nevelési folyamat gyakorlati módon igazolja a **megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékét**;
- jellemezze munkánkat egyfelől a **következetes követelés** és **igényesség**, másrészt a tanulók jogainak, **emberi méltóságának tiszteletben tartása**, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem és igazságosság;
- a pedagógiai munka középpontjában **az egyénre szabott fejlesztés** álljon;
- a képességük szerinti tárgyi tudás mellé a gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, **kommunikációs képességeknek az alapjait** is, amelyek segítségével tudásukat önmaga és a mások számára hasznosítani tudja;
- indítsuk el a tanulót a **reális önértékelés** igényének a megalapozásában, **az egészséges önbizalom** és a kockázatvállalás bátorságát szorgalmazzuk, de ne a társának a kárára érvényesítse;
- a „**tanulás tanulása**” és az **önálló ismeretszerzés** képességének igényét minden gyermek számára próbáljuk tudatossá tenni,

- az **informatika alkalmazása, a digitális írástudás elterjesztése** és az **idegen nyelvek tanulása** iránti igény fejlesztése is járuljon hozzá az alapműveltség kialakításához;
- ismerje és alkalmazza **a közösségi együttélés pozitív magatartásformáit**, az osztály, iskolai, gyülekezeti közösségekben;
- **személyiségében** törekedjen, hogy humánus, erkölcsös, fegyelmezett, kötelességtudó, nyitott, kreatív, toleráns legyen;
- támogassuk, hogy alakuljon ki a saját hatékony **tanulási stratégiája**, célszerűen alkalmazza a **tanulási** módszereket;
- **A nevelőtestület módszertani kultúrájának fejlesztése, önálló intézményi innováció megvalósítása.**

II.2.3. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai

***Feladatok a nevelés-oktatás első szakaszára* 1 – 4. évfolyam**

- a pedagógiai munka középpontjában **az egyénre szóló fejlesztés** törekvése álljon;
- a kompetencia alapú oktatás kiterjesztése, az ismeretközlés és kompetenciafejlesztés egységes arányát figyelembe véve;
- élet közeli tanulási környezet kialakítása, mely szemléltetésre, tapasztalatszerzésre épül;
- a tanulási stratégák alkalmazásában a sokszínűségre törekvés tevékenységrendszerének megismertetése;
- **a tanítás** nem más, mint **a tanulók tanulásának szervezése**: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése, ezért, a tanulásszervezés meghatározó szempontja **a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása** legyen;
- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített **motivációval** fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsa elő érzelemvilágának gazdagodását;
- alapozza meg **a tanulási szokásokat és módszereket**;
- támogassa **az egyéni képességek kibontakozását**;
- az oktatási folyamatban alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit is;
- a tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhoz optimálisa alkalmazkodó **differenciálás** a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- működjön közre **a tanulási nehézségekkel való megküzdés** folyamatában;
- törődjön azoknak **a hátrányoknak a csökkentésével**, amelyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak;
- tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket;
- erősítse meg a **pozitív magatartásformákat**, szokásokat;
- a gyermek **jellemét formálva szolgálja a személyiség érését**;
- a játékosság, gazdag eszköztárának biztosítása a nevelő – oktató munkában – az iskolába belépő gyermekeknek;

- a teremtett világ, a természeti, társadalmi környezetünk megismerése, védelme iránti kíváncsiság felébresztése;

Feladatok a nevelés-oktatás második szakaszára 5 –8. évfolyam

- fejlessze a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek **a természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek**;
- az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben **fejlessze a tanulók hitét, önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, empátiáját, toleranciáját;**
- olyan helyzeteket kell teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét, mely a keresztyén pedagógiának alapjául szolgál;
- tudatosítani kell a tanulókban **a közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit** – elsősorban az önkormányzatiság területén (DÖK);
- tisztázni kell **az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát**, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban;
- **vállalja vallását**, a nemzeti, a nemzetiségi azonosságtudatot, képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt;
- erősítse a **Európához való tartozás tudatát**, és egyetemes értelemben is késztessen más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére;
- **felelősen alakítsa saját természeti, társadalmi és emberi környezetét**; - elsősorban a szűkebb környezetén belül;
- a test és a lélek harmonikus fejlesztése;
- a szocializáció folyamatainak elősegítése;
- az elemi műveltség alapjainak lerakása, elmélyítése;
- a tanulási stratégiák és módszerek megismertetése;
- a tanulók **kapjanak folyamatos visszajelzést** a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minősítéséről;
- adaptív tanulásszervezéssel hasznosítsuk a számítógépet, s az info-kommunikációs technikákat;
- alakuljon ki a folyamatos tanulásra, önképzésre, átképzésre való igény, mely az élethosszig tartó tanulás alapja.

II.2.4. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eljárásai 1-8. évfolyam

- fokozatosan **átvezetjük a gyermeket** az óvoda játékközpontú cselekvéseiből **az intézményi tanulás tevékenységeibe**;
- **mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz**, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;

- a **mozgásigény kielégítésével**, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése;
- az egészséges életvitel kialakításához **az egészségtan modul** gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását **a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával** kívánjuk segíteni;
- az **önismeret** alakításával, a **fejlesztő értékelés** és **önértékelés** képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont**: az életkori jellemzők figyelembevétele**; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- **az egész napi nevelés és oktatás - egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni képességéhez igazodó fejlesztés teljes folyamatát**, biztosítva a tanulóknak a pihenés, a kikapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét;
- **a képesség-kibontakoztató felkészítés megszervezhető integrált felkészítésként is**, ha a közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés a halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulók közös felkészítése keretében valósul meg;
- **a kreativitás fejlesztése**; - az egyéni képességek figyelembe vételével az **írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés**; **a tanulók egészséges terhelése**, **érési folyamatuk követése**, személyre szóló, **fejlesztő értékelésük**;
- a személyiség **erkölcsi arculatának, a Szentírás történeteivel, értelmi és érzelmi alapozásával**, helyes **magatartásformák megismertetése** és gyakoroltatása;
- a 16 óráig tartó foglalkozások és tanulószobai foglalkozások elősegítik a tanulók felkészülését, a tehetségnevelést, egyéni megsegítést;
- a **kortárs kapcsolatok** megerősítésével a mindennapi életvitellel összefüggő **praktikus ismeretek** nyújtása;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat **és az alapvető képességek, készségek elsajátításával**, a **mentális képességek** célirányos fejlesztésével, **az önálló tanulás és az önművelés alapozása**;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő **kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat**; **projekteket, projektnapokat, témahetet, témanapokat, moduloktatást;**
- növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.). az intézmény épít a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre;
- a tanulók megszerzett tudásukat **valóságos feladatok, problémák megoldásában**, **konfliktusok kezelésében** is alkalmazzák, döntésképességüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik;
- az iskolában folyó nevelő – oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint **funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket, mérési – értékelési programot**;

- **alkalmazzuk a tanuló-megismerési technikákat, módszereket és eszközöket;**

II.2.5. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eszközei

- minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak **megfelelő programokat** (projektek, témahetek, modulok, intézményi innováció), **tevékenységi formákat**;
- a tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont **az életkori jellemzők figyelembe vétele, valamint a tanulók egyéni képessége**;
- **személyes példamutatással** neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása;
- a mentális képességek céltudatos fejlesztésével; **az önálló tanulás és az önművelés** alapozásával, gyakoroltatásával;
- az intézményi tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges, alkalmazható tudás gyarapítása, **a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** érvényesül;
- az IKT eszközök használatának elsajátítása;
- megismerjük és **alkalmazzuk a szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztésére kidolgozott tanulói és tanári eszközrendszert, az IKT kínálta lehetőségeket,**
- a diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit intézményi szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez megyei illetve országos standardizált **mérőeszközöket alkalmazunk**;
- **nevelési célzatú (nyílt és zárt) csoportfoglalkozásokat** tartunk a nevelési problémák megbeszélésére, kezelésére;
- az **SNI tanulók sérülés specifikus fejlesztésének**, egyéni haladásának biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján;
- **a nevelési-oktatási eljárások pedagógiai eszközeit a kooperatív technikákkal ötvözzük:**
    - ***a meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei****: az oktatás valamennyi módszere, minta, példa, példakép, példakövetés, bírálat, önbírálat, beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás, előadás, vita, beszámoló;*
    - ***a tevékenység megszervezésének módszerei****: csoportképzés, kooperatív feladatmegoldás, projektek, témahetek, projekt és témanapok, megbízás, (ön)ellenőrzés, (ön)értékelés, játékos módszerek, gyakorlás;*
    - **tevékenységközpontú oktatási formák alkalmazása -** páros és csoportfoglalkozás, projektmódszer, témahét alkalmazása;
- **a magatartásra ható módszerek**:
    - **ösztönző módszerek:** *ígéret, helyeslés, bíztatás, elismerés, dicséret; nyilvános szóbeli dicséret; meggyőzés*
    - **gátlást kiváltó módszerek**: *felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, intés, tilalom, átterelés, elmarasztalás;*

III. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Alapelvek

- Református iskolánk célja olyan egyetemes református keresztyén alapokon nyugvó emberi értékek kialakítása, mely a lélek gyümölcseiből fakad. Erre épül a hazaszeretet, becsület, kreativitás tervszerű fejlesztése úgy, hogy az tanulóink felnőtté válásakor személyes és társadalmi szintű kötelességtudattal, áldozatvállalással párosuljon.

Az alapelvek megvalósítása érdekében:

- Fejlesztenünk kell a felelősségérzetet, és a felelősségvállalást, meg kell ismertetnünk a diákjogokat, és kötelességeket tanulóinkkal, döntéseinkbe be kell őket vonni.

- Hagyománytiszteletre, azok ápolására kell nevelnünk, megmutatni elődeink sikereit, méltó példaképeket állítva eléjük.

- Teret biztosítunk a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, játéknak, munkának.

- A tanulás területén törekszünk széleskörű módszertani eszköz biztosítására, abból a célból, hogy tanulóink egy-egy ismeretkört több oldalról megközelítve ismerjenek meg.

- Szabadidős tevékenységüket úgy próbáljuk megszervezni, hogy az életkori sajátosságaiknak megfelelően személyiségüket kibontakoztató élményekhez juttassa őket, fejlesszük kreativitásukat.

- A napközis és tanulószobás nevelők is törekszenek a délutáni foglalkozásokat úgy megszervezni, hogy a tanulók részt vehessenek a szabadidős tevékenységek valamelyikén, vagy egyéni programok szervezésével igyekeznek bővíteni a diákok tapasztalatszerzésének körét.

- Egy-egy iskolai program szervezésébe és lebonyolításába is aktívan bevonják a gyerekeket, a korosztályuknak megfelelő feladatokkal.

- A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok részét képezi a toleranciára való nevelés, a sajátos élethelyzet elfogadása, segítés mások gondjainak megoldásában, a konfliktusok agressziómentes kezelése.

- Intézményünk a személyiség és közösségfejlesztő munkájában együttműködik a szülőkkel, a szülők közösségeivel, a Nyírbátori Református Egyházközséggel, a Református Egyházközség Presbitériumával, Nyírbátor Város Önkormányzatával a Nyírbátori Nemzeti Kisebbségi Önkormányzattal, a Kulturális Központtal, a Báthori István Múzeummal, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatával, a Járási Hivatallal, a város oktatási intézményeivel és civil szervezetekkel.

III. 1. A személyiségfejlesztés kompetencia alapú értelmezése

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok a pedagógiai alapelvekből indulnak ki, a célok megvalósíthatóságát biztosítják és tudatosan megválasztott eljárások és eszközök szolgálják a megvalósítást.
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

a.) az értelem kiművelésének fejlesztése (kognitív kompetencia)
b.) segítő életmódra nevelés (szociális kompetencia) segítése
c.) egészséges és kulturált életmódra nevelés (személyes kompetencia) előmozdítása
d.) a továbbtanulás alapozása (speciális kompetencia)
   - az SNI tanulók személyiségének komplex fejlesztése,
   - a minőségi oktatás, esélyegyenlőség biztosítása – minden gyermek számára (HH/HHH, BTMN)
e.) a hitben történő lelki gazdagodás, neveltségi szint erősödése.

III. 2. A személyiségfejlesztés céljai, feladatai, eljárásai, eszközei

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
Nevelő - oktató munkánk során komplex személyiségfejlesztésre törekszünk. Ezért megismerjük tanítványaink szükségleteit, motivációs bázisát.	Az iskolai tevékenységrendszer minden eleme segítse a tanulók testi, értelmi, érzelmi, akarati és jellembeli és lelki tulajdonságainak harmonikus fejlődését!	Támogassuk a gyerekeket a reális önismeret kialakításában, az erkölcsi és jellembéli tulajdonságok felismerésében és tudatos formálásában! Teremtsük meg a feltételeit tanulóink szükségleteinek kielégítéséhez: biológiai; biztonságérzet, a közösséghez tartozás, az intellektuális-esztétikai és az önmegvalósítás istenhiten keresztül értelmezve.	Folyamatosan megismerjük, követjük és elősegítjük személyiségük fejlődését. Tapasztalatainkat megosztjuk a kollégákkal és a szülőkkel. Alkalmazzuk a tanuló megismerési technikákat.	Tesztek, tréningek, dramatikus játékok, önmegvalósítási lehetőségek, szereplési alkalmak teremtésével segítjük tanítványainkat saját személyiségük megismerésében és fejlesztésében. Értékpreferencia mérés szociometriai mérések
Igyekszünk megismerni minden tanítványunk személyiségszerkezetét, s elősegítjük a reális önismeretük alakítását, formáljuk az önmagukhoz és társaikhoz fűződő (szociális) viszonyukat (attitűdjüket). Az ember személyiségét tükrözi viszonyulásainak rendszere: az önmagához, a szűkebb - tágabb emberi- és természeti környezetéhez, a munkájához való viszonya.	A tanulóknak legyen áttekintése saját személyisége összetevőiről, képességei és tehetsége határairól és lehetőségeiről, legyen betekintése a viselkedése hátterébe, motívum-rendszerébe, helyesen ítélje meg az emberi kapcsolatokban játszott szerepét, hatását!	Segítsük felfedezni és fejleszteni minden gyermekben / fiatalban a személyiségének saját értékeit; keressük minden gyerekben az egyedit, a megismételhetetlent, támogassuk őket önmaguk kiteljesítésében! „A gyerek nem edény, amit meg kell tölteni, hanem fáklya, amit lángra kell lobbantani.”	Reális önértékelésre késztetjük a tanulókat. Valós életszituációk teremtésével segítjük az önálló, aktív, felelősségteljes személyiség kialakulását. A valós állapotból kiindulva fogalmazzunk meg egyénre szóló személyiségfejlesztő programot!	Követjük a tanítványaink magatartásában megnyilvánuló SZÉK kompetencia-elemek fejlődését! Folyamatos visszacsatolás a reális énkép alakítása érdekében „szociális tükör” évén. Mind az alacsony, mind a túl magas önértékelés esetén a realitásokkal való szembesítésre, a reális önkritika / kritika kialakítására törekszünk.
Az életkori pszichikus sajátosságokhoz alkalmazkodunk.	Az egyes életkori fejlődési szakaszok: latencia kor (6-8 év); prepubertás kor (9-11 év); pubertás kor (12-16 év) jellemzőit vegyük figyelembe (terhelhetőség, motiváció, viselkedési sajátosságok, társas kapcsolatok stb.)!	Az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás pszichikus funkcióit tudatosan fejlesszük a nevelési - oktatási folyamatokban! Ezzel megalapozzuk a tanuláshoz szükséges alapkészségeket.	Valamennyi pszichikus funkció működését fejlesszük, de a serdülő korban már a produktív (konvergens és divergens) gondolkodásra helyezzük a hangsúlyt. Ezzel alapozzuk meg a kreatív személyiségjegyek kialakulását.	A kreatív személyiségbeállítódást erősítjük, az ismeretszerzés induktív és deduktív útját egyaránt alkalmazzuk. A tágan értelmezett tanulási folyamatokban a az aktivizáló módszereket részesítjük előnyben.
A pedagógus személyisége alapvető motivációs tényező, közvetett módon elősegítője a tanulói teljesítménynek, a tantárgy iránti érdeklődésnek, a személyes kapcsolatok minőségének (maga-	Lehetőleg alakítsunk ki minden tanulóban siker-orientált beállítódást, ennek érdekében alkalmazzon minden pedagógus hatékony tanítási stratégiákat, nevelési stílusa legyen integratív	A pedagógus vértezze fel magát a professzionális szakmai-módszertani tudás elemeivel, a tanuló személyiségének megismeréséhez szükséges tudással, a tanári-tanulói interakciós és kommuni-	A szociális befolyásolás folyamatai közül a behódolás, az azonosulás és interiorizáció közül az utóbbira törekszünk, amelyet nem a hatalmi tekintéllyel, hanem a vonzerővel, hitelességgel	A tanulókkal a „megszólíthatóság” közelségében élnek a pedagógusok. Demokratikus együttműködési készséget tanúsítanak korlátozottan tekintélyelvű nevelési gyakorlatot folytatnak..

tartási modell, irányító személy).	felismerhető együttműködéssel!	kációs készségekkel, a konfliktusok kezeléséhez és megoldásához szükséges képességekkel	és értékeink vállalásával kívánunk elérni.	
A kompetencia-alapú oktatás részprogramjait is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a nevelés - oktatás személyiségfejlesztő hatásának érvényesítése.	Az iskola pedagógiai gyakorlata adjon teret: a színes sokoldalú iskolai életnek, az egyéni és csoportos tanulásnak, játéknak, munkának; fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, eddze akaratát!	Az értelem kiműveléséhez kapcsolódó tanulási motívumok és tanulási módok, a megismerési vágy fejlesztése, a játékszeretet és az alkotásvágy fejlesztése, a tanulási teljesítmény optimalizálását segítő személyiségjegyek erősítése minden pedagógus napi feladata.	Kognitív képességek fejlesztése: kognitív rutinok (műveletek), kognitív kommunikáció, problémamegoldás, a tanulási életforma kialakítása a pedagógusok és szülők együttműködése révén. Az egyéni (önálló) tanulási stratégiák és módszerek kialakítása a tanulásmódszertani epocha beépítésével a tanrendbe.	A kompetencia területekre készített tanulói eszközök (tankönyvek, munkafüzetek, feladatsorok, fejlesztő programok, demonstrációs anyagok és mérőeszközök stb.) célszerű alkalmazása.
Megalapozzuk a pozitív szociális szokások, kialakulását. A pedagógusok - a segítő életmódra nevelés - sikere érdekében rendszeresen pozitív mintákat nyújtanak a segítő együttműködés változatos formáival.	A tanulók ismerjék meg és sajátítsák el a szociális viselkedés alapvető szabályait, alakítsuk ki bennük az egyéni szociális értékrendet, a döntési szabadság és felelősség összhangját. Formáljuk tanítványainkat belső kontrollos, asszertív személyiségekké! Legyenek tisztában a mindenkori szociális státusukkal.	Olyan iskolai életrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak. Tudják higgadtan kezelni a konfliktusos szituációkat is.	Az iskolai társas szituációk az iskolai / osztály közösség mindennapi életében „terepgyakorlatként" szolgálnak a tanulóknak az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének élményszerű megtapasztalásához; a pozitív és negatív érzelmi viszonyulások kezeléséhez (szimpátia – antipátia kapcsolatok).	Élményszerű, pozitív minták felkínálása, szociális szokások, attitűdök bemutatása, meggyőződések, értékítéletek, ismeretek és készségek nyújtása, személyes példamutatás, történelmi személyiségek, irodalmi, drámai hősök, bibliai szereplők tetteinek, magatartásának átélési lehetőségeivel, a negatív, antiszociális minták pusztító hatásának csökkentése, fékezése.
A személyes kompetencia fejlesztésével az egészséges és kulturált életmódra nevelést szolgáljuk. A harmonikusan fejlett személyiség szükségleteit meghatározó életfilozófia részévé válik.	Személyes képességek fejlesztése: önkiszolgálás, önellátás, önkifejezés, önvédelmi (egészségvédő, identitásvédő, önreflexív képességek (önértékelő, önmegismerő, önfejlesztő képesség). A tanuló legyen tisztában a személyiséget veszélyeztető negatív hatásokkal (negatív hatású társas viszonyok, káros szenvedélyek - drog, alkohol, dohányzás, elégtelen táplálkozás, mozgásszegény életmód stb.)!	A tanuló tudatosan alakítsa a saját pozitív életfilozófiáját, egészséges életmódját, szokásrendszerét! A tanuló személyiségébe építsük be a jóléti modell központi kategóriáit. - egészség, - önmegvalósítás –alkotás, - minőség mindenben, - egyéni életélés kultúrája,	Az önellátó és identitásvédő képesség, tevékenységformáinak gyakoroltatása az életkori sajátosságoknak megfelelően a SZÉK program szerint. A személyiség egészséges önérvényesítéséhez, ugyanakkor a függőségi relációk megtapasztalására is alkalmas szituációk teremtése.	Beszélgetés, vita, véleménycsere, élethelyzetek, szituációk eljátszása, azok elemzése, kiselőadások, prezentációk, jelenetek bemutatása, dramatizálás, színjátszás, pszichodráma, riportok készítése - elemzése, kiállítások, vetélkedők, irodalmi - zenei - képzőművészeti alkotások, tablók, sajtófigyelés, videofilmek, bábozás, tematikus gyűjtő munka, fénykép-és videofelvételek, riportok stb.
Az iskola egyházi profiljának megfelelő speciális kompetenciák fejlesztését segítjük.	Az értelmi és érzelmi intelligencia fejlesztése mellett a pozitív tartalmú jellem és akarati tulajdonságok személyiségbe ágyazása. Az önkifejezés gazdag és igényes tárházának bemutatása, befogadó- és alkotó képesség, improvizációs képesség, verbális és nem verbális, valamint vizuális kifejező képesség.	Az önfejlesztő képesség alapozásával, a saját adottságok, képességek és tehetségük felmérésével segítsük tanulóinkat megtalálni erősségeiket! Indirekt módon segítsük a saját önfejlesztő stratégiáik kialakítását!	Minden korosztály jusson hozzá az életkornak megfelelő művészeti: zenei, vizuális esztétikai befogadás és megismerés lehetőségéhez, és kapjon inspirációkat a művészi önkifejezésre. Az iskola esztétikus külső és belső környezete fejleszti ízlésüket, igényességüket.	A testi - lelki jó komfortérzés érdekében a sportfoglalkozások, vetélkedők, szervezett játékok, kulturális programok, versenyek, képességfejlesztő és önismereti foglalkozások szervezése. Legyen boldogságélmény forrása a kacagás, a kocogás és a kapcsolatteremtés!
Pozitív konfliktusmegoldási stratégiákat keresünk.	A nevelő személyiségének fontos eleme a hitelesség (kongruencia), az elfogadás és az empátia (beleélő készség), önmaga állandó fejlesztésére, interperszonális készségeinek javítá-	A verbális és nonverbális kommunikációs képességek változatos formáinak megtanítása. A problémamegoldás lépéseit tudatosan betartjuk (a probléma meghatározása, a konfliktus-	A kortársi interakciókat indirekt módon irányítjuk, s a pozitív tartalmú csoportnyomás eszközét a kívánt nevelési hatások elérésének szolgálatába állítjuk. A szempontváltás képességét gyakorlással sajátíttatjuk el. Követendő mintákat nyújtunk a kommunikációban és a konfliktusok	A nevelőtestület elsajátítja a neveléssel összefüggő mérési – értékelési ismereteket és készségeket, igény szerint alkalmazza azokat: neveltségi szint vizsgálatok, szociometriai mérések, tanulási motiváció, szorongásvizsgálat, attitűdvizsgálat, szociometria, értékpreferencia mérése, személyiségvizs-

	sára kell törekednie!	ban érintett személyek azonosítása, lehetséges megoldási módok keresése, a választott megoldás kivitelezése.	kezelésében!	gálat, stb.
A pedagógus tekintélyét a szakmai - emberi tulajdonságokra alapozzuk. A pedagógus személyisége példát ad.	Korlátozottan tekintélyelvű és magas szintű demokratizmusra épülő nevelési stílusra törekszünk, a pedagógusok bánásmódja, kontrollmódszerei a nevelés folyamán, alkalmazkodjanak a gyerek életkorához, alkatához, reakciómódjaihoz!	A szociális befolyásolás fokozatait a helyzetnek megfelelően alkalmazni: behódolás (alapja a hatalom), azonosulás (alapja a vonzerő)és interiorizáció (alapja a hitelesség).	Változatos, a szituációkhoz adekvát módon megválasztott nevelési eljárásokat és módszereket alkalmazunk.	A bevezetőben vázolt valamennyi nevelési módszernek létjogosultsága lehet, de annak eldöntése, hogy mikor, melyik megoldást alkalmazza a pedagógus, az kizárólag a nevelő döntésének a függvénye. Az építő és estleges romboló következményeit egyaránt vállalnia kell.
Az iskolánkban folyó pedagógiai tevékenység alapja a tanuló, nevelő, szülő együttműködése	A pedagógus bánásmódja és nevelési stílusa legyen következetes!	Formáljunk sokoldalú társas kapcsolatokra képes, környezettudatos, egészséges életmódot közvetítő, kialakító személyiségeket valamennyi tantárgy tanítása során, kiemelten az osztályfőnöki órák témakörének körültekintő megválasztásával.	Az ember és társadalomismeret, etika modul keretében összehangoltan az osztályfőnöki témákkal, valamint a hittan tantárggyal egészségnevelési modul tartalmával.	Sokféle ismerethordozó, médiaanyag, demonstrációs eszköz, infokommunikációs technika rendelkezésünkre áll. Ezeket az egyéni és csoportos ismeretelsajátítás szolgálatába állítjuk.
A szociális kompetenciák fejlesztése, a készségek és képességek fejlesztése, pozitív attitűdök kialakítása egységben történik.	A nevelési területek kölcsönös hatékonyságának megteremtése a személyiség harmonikus fejlődése érdekében.	Az életkornak és fejlettségi szintnek megfelelő prioritások megtalálása, a nevelő hatások összehangolása.	A közösségi nevelés módszereinek, a szociálpszichológiai csoportnyomás eszköztárának alkalmazása	Konkrét megélt életszituációk elemzése, megoldási alternatívák kidolgozása, alkotó viták lefolytatása, az egyéni felelősségvállalás fokozása, a belső kontroll attitűd erősítése.
Tanulóink személyiségébe építjük a szociális (társas) kapcsolatok, a konstruktív életvezetés, és az emberi-természeti-társadalmi környezet alakításának képességét.	A következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem és igazságosság.	Az önellátó képesség, viselkedés tevékenységformáinak megismerése, gyakoroltatása, tudatosítása változatos formákban az életkori sajátosságoknak megfelelően.	Egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, testápolás, rendszeretet, a lakás és az osztályterem berendezéseinek rendben tartási igénye, az önkiszolgáló munkák, a közlekedés, és a vásárlás szokásai, mintái, készségei.	A formális és informális szerepek értelmezése, elemzése, gyakoroltatása, a szerepkonfliktusok „megélése”, feloldásuk lehetőségeinek feltárása.
A különböző érdeklődésű, értelmi, érzelmi, testi fejlettségű és motivációjú gyermekeket felkészítjük a tovább tanulásra	Az empátiaképesség kialakításával növelni a másság elfogadásának, a toleranciának a fokát. A társadalmi együttélési normák és formák kölcsönös alakítása.	A harmonikus együttélés szabályainak és napi gyakorlatának befogadása, követése.	A formális és informális emberi-közösségi kapcsolatokat építő fórumok, rendezvények, programok szervezése.	A különböző kompetencia-területek programcsomagjai, a hozzájuk készült tanulói és tanári eszközök, demonstrációs anyagok.

IV. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

IV. 1. A közösségfejlesztés fogalma

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az **egyén és a társadalom közötti kapcsolatot** kialakítja, megteremti. Erősíti az összetartozás és együttműködés érzését. A fejlesztés során a közösség aktív tagjai érzelmileg kapcsolódnak egymáshoz, **a közös cél, a normák összetartják.**
Református közösségünkben is több kisebb-nagyobb közösségi tagként nevelődik a gyermek, fejlődik személyisége.

Figyelemmel kell lennünk nem csak a családi közösségből hozott normákra, hanem az osztály-, az iskolai-, a gyülekezeti-, baráti, stb. közösségek nevelő hatására is, el kell érnünk annak pozitív irányú működését, és hatását.
Az áldozatvállalás, a lemondás, a közösségi célokért való munkálkodás, az egy mindenkiért elv megteremtése, elfogadtatása a célunk.
Alig van nevelési-oktatási terület, ahol ne találkozhatnánk e fejlesztés lehetőségével, ezért minden alkalmat meg kell ragadni a jó közösségi szellem kialakításáért.

A közösségfejlesztés színterei:

- a család
- gyermekközösségek
- osztályközösségek
- a Református Iskola közössége
- Református Egyházközség
- a település közössége

Ezek hatása összeadódik és hozzájárul:

- a tanuló közösségi magatartásának kialakításához,
- vélemény alkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások megismeréséhez, normák elfogadásához (etikai értékrend),
- az együtt érző magatartás kialakulásához,
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

Nem állítunk tanulóink elé elérhetetlen célokat, csupán irányokat jelölünk ki, hogy közösségi magatartásukban törekedjenek a keresztyén értékrendet betartani. **Ez a közös értékrend az alapja iskolánk közösségeinek.**

- A szociális kompetenciák (nyitottság, empátia, társas érzékenység, felelősségérzet, segítőkészség, odafigyelés, stb.), kiemelt fejlesztésével a tanulók társas kapcsolatainak pozitív befolyásolása, tudatos irányítása a célunk.

A pedagógusok és a gyerekek egy közösségben élnek, közös normáik vannak, amelyeket mindenkinek be kell tartani. A kapcsolat alapja az egymás iránti **bizalom, tisztelet – ezeknek az elveknek a kialakítása az iskola folyamatos feladata.**
Az intézmény életében **a legfontosabb szerep az osztályfőnöké.**
Az osztályfőnök a személyességet (mint pedagógus személyiség) és a közösségformálást felvállalja. Egyéni, közösségi nevelése a gyermekek társadalmi kapcsolatainak fejlesztése, a közösség ösztönző hatásának felhasználása a nevelőmunka egyik fontos feladata.

Iskolánkban a közösségfejlesztés történik:

- A tanítás - tanulás folyamatában
- Tanórán kívüli egyéb foglalkozások keretében
- A gyermekközösség szervezésében létrejött rendezvényeken, versenyeken
- Az intézményi szintű közéleti tevékenységekben

- A református közösséggel való találkozások során
- Más közösségekhez való kapcsolatban
- A társadalom – mint a legnagyobb közösség megismerése folyamatában

A fejlesztés intézményszintű, osztályszintű feladatokat jelent elsősorban, melyhez biztosítjuk:

- **a tevékenységrendszert**
- **a közösség szerkezetének fejlesztését** (munka, kapcsolat, egymás, és önmagunk tudatos nevelése, a tanulóközösségekben betöltött vezető szerep biztosítása)
- **az együttműködés készségének és szokásainak alakulását**

A közösségfejlesztő nevelőmunkánk során fokozatosan **kialakítjuk a közösségi irányultság alapjait, a közösség iránti igényt és a közösségi együttéléshez szükséges alapvető képességeket és szokásokat,** amelyeket a tanulók magukkal visznek más közösségekbe, amelyben további fejlődésük lejátszódik.

IV.2. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos intézményi feladatok

Fokozatosan kialakítjuk a tanulókban az **érdeklődést az őket körülvevő világ iránt.** Bővüljenek ismereteik a határon túli magyarság életéről. Életkoruknak megfelelő szinten legyenek tájékozottak afelől, hogy milyen kapcsolatok vannak hazánk és a szomszédos országokban élő magyarok között.
Alakuljon ki az évek során a tanulókban **pozitív viszony a közös európai értékekhez.** Becsüljék az európai fejlődés során létrehozott értékeket, más népek kultúráját. Erre szolgál a határon túli iskolákkal való együttműködés. A szerzett ismeretek segítségével tudjanak majd eligazodni lakóhelyük gazdasági, társadalmi életében, aktív tagjai legyenek környezetüknek.
A közösségi létforma nem képzelhető el **belső és külső hagyomány** nélkül. **Ismerjék szűkebb környezetüket, lakóhelyüket és** tudjanak ott tájékozódni.

A tanulók legyenek érdeklődőek és nyitottak az európai kultúra, életmód, szokások, hagyományok iránt.
Ápolják a magyar és szűkebb pátriájuk hagyományait, szokásait. Ismerjék meg a lakóhelyük muzeális értékeit, hagyományait.
Ismerjék, ápolják saját városuk történetét, értékeit, hagyományait. Legyenek büszkék szűkebb és tágabb környezetük híres történelmi személyiségeire, műemlékeire, eseményeire.

Közvetlenül is vegyenek részt a nemzetközi kapcsolatok ápolásában. Lehetőség szerint diákcsere programokban táborok, találkozók, nyelvtanulás, énekkari fellépések, testvériskolai kapcsolat formájában.(Szilágysomlyó + magyar iskola).
Vállaljanak együttműködést a helyi református gyülekezet tagjaival, vegyenek részt egyre nagyobb mértékben egyházi alkalmakon, istentiszteleteken. (Mezőcsávási Református Gyülekezet).

A tanulók tanulják meg óvni, védeni környezetüket, gyarapítani környezeti értékeinket azért, hogy a felnövekvő nemzedék számára is továbbadható legyen ez a közösségi és egyéni érték. A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló **környezetkímélő magatar-**

tás egyéni és közösségi szinten egyaránt a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvvé váljon.
Kapcsolódjanak be **közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába, megóvásába, szebbé tételébe.** Életmódjukban **a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésének törekvése váljon meghatározóvá.**

Az intézményi munka során olyan, **nevelési tanulási folyamatot biztosítunk,** amelyben a tanulók:

- **egy közösség aktív és alkotó tagjává válhatnak,**
- **képesek lesznek majd önálló véleményt formálni, a véleményt megfelelően közölni, kifejezni**
- **egyszerűbb, bonyolultabb döntéseket hozni, feladatot vállalni**
- **nyitottak lenni egymásra, a világra**
- elfogadják a másságot
- az empátia, az egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia és alkalmazkodó készség kialakítása jellemző rájuk
- a közösséget felkészítjük az SNI tanulók elfogadására és integrált nevelésére

Célunk, szerezzenek a tanulók ismereteket a **társas együttélés szabályairól,** a közösen végzett munka öröméről. Alakuljon ki bennük fokozatosan az **együttműködés készsége. El akarjuk érni, hogy a** konfliktusokat a közösségi erkölcs talaján oldják meg.
Fogadják el, nemcsak önmagukért, társaikért is felelősek.

Figyeljenek **egymás és önmaguk tudatos nevelésére.** Gazdagítsák társas kapcsolataikat, a társak helyes megítélését, a kommunikációs képességük kibontakozását.
Az **együttlét, a közös élmények** számának növelésére az osztályfőnök fordítson nagy gondot. Segítsük a tanulókat **a jelenben való eligazodásban, saját terveik megvalósításában.**

Az iskolában **elért eredményeket erősítsük tanítványainkban.** Figyeljünk szubjektív kapcsolataikra is. Egy-egy szabály az együttélés gördülékenysége érdekében változtatható. Az együttműködés által lehetőséget adunk az egyénnek arra, hogy beilleszkedjen a csoport életébe.

A kommunikációs kultúra részben műveltség, a tudás alapja, részben az egyén szocializációjának, a társadalmi érintkezésnek, az egyéni és közösségi érdek érvényesítésének, egymás megértésének, elfogadásának, megbecsülésének döntő tényezője.
Középpontban az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képességei állnak. Mindezek elsősorban az anyanyelv minél teljesebb értékű ismeretét kívánják.
Iskolánk "rendszabályai" ösztönzik őket véleményük elmondására, beleszólhatnak saját életük alakításába, biztonságban vannak, a véleménynyilvánításukat illetően.

Lehetőségük van a közösség fórumain véleményt mondani, a helyes álláspontot kialakítani. – Évente Diákközgyűlést, kéthetente rendszerességgel DÖK megbeszélést tartunk.
Közérzetüket befolyásolja az őket körülvevő kortárs csoport, az osztály légköre, abban elfoglalt helyük, az ott szerzett személyes tapasztalataik.

A közösen végzett tevékenységek, együttes élmények megalapozzák a gyermekek érzelmi, morális fejlődését.

Azt kívánjuk elérni, hogy a tanulók szeressenek tanulni, szeressék a tantárgyakat, azonosuljanak céljainkkal, elveinkkel, vagyis érzelmileg kapcsolódjanak az iskolához, világunkhoz.
Érezzék jól magukat az egyházi iskola értékei és elvárásai között. Hitben, tudásban, neveltségben megerősödve kerüljenek majd ki onnan.

Az iskolának az új információs környezetben eligazodó és azt kritikai módon használó fiatalokat kell nevelni. Segítsük a naprakész informáltságot.
Ismerje a számítógép használatát, az Internetet, használja a könyvtár kínálta könyveket, folyóiratokat, médiatárat. Ismerje meg a legmodernebb infó-kommunikációs technológiákat, mely ablakot nyit a világra, de érjük el, hogy tudjon különbséget tenni az értékes és a silány minőség között. Hívjuk fel figyelmüket a veszélyekre is.

A tudást legjobban az iskolában lehet megszerezni az információs társadalomban is.

V. A SZEMÉLYISÉG- ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK ÉS SZERVEZETI FORMÁK

V.1. Tanítás - tanulás

- ***Helyi képzés szerkezete***
  - Iskolánk 8 évfolyamos általános iskola, ahol egyes tantárgyak tanulása-tanítása csoportbontásban történik.
  - Alsó tagozatban egész napos oktatás folyik.
  - A felső tagozaton tanulószoba működik.
  - Bevezettük a napi 16 óráig tartó foglalkozások rendszerét.

Alsó tagozat

- osztály nagy felmenő, kéttanítós (egész napi) napközis rendszerben
- tantárgyak (idegen nyelv, hittan, testnevelés, digitális kultúra) oktatása szaktanári rendszerben is)
- hittan oktatás (heti 2 órában) minden évfolyamon felekezeti bontásban
- választott idegen nyelv (angol vagy német nyelv) oktatása 1. évfolyamtól

5-8. évfolyam

- 5-8. osztály szakrendszerű oktatás szaktanári rendszerben
- Hit és erkölcstan oktatás (heti 2 óra) minden évfolyamon
- Egyházi ének tantárgy oktatása 5-6. évfolyamon (heti 1-1 órában)
- idegen nyelv oktatása (angol vagy német) 1. évfolyamtól (felmenő rendszerben)

V.2. Képzési specialitások

- Tanórai rendszerben a kötelező óraterv szerint.
- Digitális kultúra oktatása 3 - 8. évfolyamon
- Egész napos oktatás alsó tagozat 1-4. évfolyamán, kéttanítós, (napközis) nagyfelmenős rendszerben.
- Hittanóra – heti 2 óra / osztály 1-8. évfolyam (református, római katolikus, görög katolikus)
- Egyházi ének – heti 1 óra / osztály 5-6. évfolyam
- Hétkezdő áhítat 1-8. évfolyamon
- Csendes percek – naponta tanítási óra megkezdése előtt
- Családi vasárnap – kéthavonta a templomban
- Tanulószoba – szülői igények alapján (5-8. évfolyamon) – egyéb foglalkozás keretén belül
- Tehetséggondozás – egyéb foglalkozás keretén belül
  - sport, dráma, digitális kultúra, matematika, idegen nyelv, természettudomány területen
  - szakkörök, sportkörök, énekkar, versenyek, szabadidős programok, tanórán kívüli foglalkozások

- A különös bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozás, ezen belül:
    - Az SNI tanulók integrált oktatása, egyéni fejlesztése.
    - BTMN és részképesség-hiánnyal rendelkező tanulók fejlesztése.
    - Kiemelkedő képességgel rendelkező, tehetséges tanulókkal való foglalkozás.
    - Hátrányos és HHH tanulókkal való kiemelt foglalkozás, integrációs felkészítés.
- Kompetencia alapú oktatás 1-8. évfolyamon.
- Szakkörök, tömegsport, énekkar, fejlesztő foglalkozások – egyéb foglalkozás keretén belül – 16 óráig
- 3 hetet meghaladó Projekt
- Témahét
- Témanap
- Múzeumpedagógiai program
- Hitéleti tevékenységek
- Hagyományos rendezvények, ünnepségek

V.2. 1. A Református Iskola (1-8. évfolyam) oktatási sajátosságainak rendszere

- **A keresztyén értékek közvetítését vállaljuk:**
    - **Hétkezdő áhítat** – 1-8.évfolyamon
    - **Csendes percek –** minden reggel osztálykeretben
    - **Hittan -** heti 2 óra/osztály,
    - **Egyházi ének** tantárgy 5-6. évfolyamon (1 óra/osztály)
    - **Családi vasárnap** kéthavonta,
    - Hitélettel kapcsolatos eseményekbe bekapcsolódás,
    - Egyházi ünnepek megemlékezések
- **Folyamatosan megismertetjük tanítványainkat a Biblia tanításaival, erkölcsi értékeivel, mely mértéket és irányt mutat életükre, viselkedésükre.**
- **Alsó tagozaton az alapkészségek, képességek fejlesztésére helyezzük a fő hangsúlyt**: beszéd, olvasás, szép- és helyesírás, matematika, természetismeret.
- **Tehetséggondozás:**
    - **A matematika alapozás megerősítése 1. osztálytól kezdő**dően, emelt óraszámban. 1-4. évfolyam + 2 óra, 5. osztály + 2 óra, 6. évfolyam + 1 óra.
    - **Testnevelés tehetséggondozás 1. évfolyamtól kezdődően** – kézilabda, labdarúgás utánpótlás nevelés felmenő rendszerű (jelenleg 1-4. évfolyamon), kölyökatlétikai program – 1-4. évfolyam – heti 1 óra.
    - **Tömegsport foglalkozás** – minden évfolyamon – egyéb foglalkozás keretében.
    - **Úszásoktatás: a nagycsoportos óvodai csoportban és 1-2. évfolyamon** (felmenő rendszerben) – minden tanuló számára órarendi keretben.
- **Angol vagy német nyelv oktatás – 1. évfolyamtól kezdődően** csoportbontásban.

- **Digitális kultúra tantárgy oktatása 3. évfolyamtól k**ezdődően, csoportbontásban, felmenő rendszerben.
- **Természettudományos alapozás 7-8. évfolyamon az integrált természetismereti blokk alkalmazásával** - tehetséggondozás keretében is (matematika, fizika, kémia, digitális kultúra, földrajz, biológia).
- **A természettudományos alapozás – kiemelt fejlesztését tűztük ki** célul:
    - **1. évfolyamtól a matematika tantárgy megerősítése 1. évfolyamtól** – 8. évfolyamig (órakeret + 1 óra, szakköri keret + 1 óra)
    - **Digitális kultúra – 3. évfolyamtól kezdődően** -8. évfolyamig
    - **7-8. évfolyamon integrált természettudományos** blokk- digitális kultúra, földrajz, biológia, fizika, kémia tantárgyak bevonásával – tanórán kívüli időkeretben (szakkör)
    - **7-8. évfolyam – matematika, magyar – előkészítő** foglalkozások – egyéb foglalkozás keretében.

- **A hagyományos versenyeken kívül folyamatosan bekapcsolódunk a református iskolák számára meghirdetett regionális versenyekbe is. (Zsoltáréneklés, Vers- és prózamondó, Műveltségi)**
- **Művészeti nevelés** – ének-zene, dráma, képzőművészet területén, szakköri keretben, bekapcsolódás az Alapfokú Művészeti Iskola programjába (hangszer, szolfézs, néptánc, grafika, színjáték)
- **Fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások, habilitációk** – egyénileg és csoportban (SNI, BTMN, Részképesség-fejlesztés, Egyéni felzárkóztatás).
- **Minden osztályban** – az egyes tantárgyak oktatása során **alkalmazzuk az IKT-t,** Interaktív programok megvalósításával.
- **Módszere**k: az oktató – nevelő **munkánk során megteremtjük a tevékenységközpontú** (projekt oktatás, kooperatív módszer, csoport, páros, rétegmunka, témahét, témanap), **valamint a hagyományos módszerek egészséges arányát.**
- A **tanulókat nagy odafigyeléssel** készítjük fel a **pályaorientációra, továbbtanulásra, utánkövetjük középiskolai haladásukat.**
- Az **SNI, BTMN**, **hátrányos helyzetű, részképesség-hiánnyal küzdő tanulók fejlesztését, rehabilitációját** főállású tanító + gyógypedagógus végzettségű fejlesztő pedagógusok, valamint inkluzív szakos pedagógus alkalmazásával végezzük.
- **Tanulószobai foglalkozást** szervezünk- egyéb foglalkozás keretében 5-8. évfolyamos tanulók számára – igény alapján több csoportban is – 16 óráig tartó foglalkozás keretében.
- **A tanulók mérése, értékelése**
    - DIFER mérés. 1. évfolyamon
    - Az iskola által kidolgozott **Egyénre szabott mérési, értékelési** rendszer alkalmazása 1-8.évfolyamon
        - műveleti sebesség,
        - olvasási készség,
        - íráskészség,
        - logikai készség mérés
        - Szociometriai mérés az egyes osztályokban

- **Kompetenciamérés 4- 8. évfolyamokon**
  - szövegértés
  - matematika
  - idegen nyelv
  - történelem
  - digitális kultúra
  - természettudomány
    (az évfolyamonként a megfelelő tantárgyakból)
- **Értékelés:**
  - 1. évfolyamon és 2. évfolyam félévkor – szöveges értékelés
  - 2. évfolyam év végétől – 8. évfolyam – érdemjeggyel történő értékelés
  - SNI tanulók értékelése: a Szakértői bizottság Szakvéleményében megfogalmazottak figyelembe vételével

- **Hagyományok, ünnepségek**
  - Nemzeti értékek megismerése, megtartása- nemzeti és egyházi ünnepek megünneplése.

V.2. 2. Egész napos oktatás (tanítási órák + napközis foglalkozás vagy tanulószobai foglalkozás)

Alsó tagozat

Az iskolába lépő hatéves gyermekek fejlettsége között igen nagy az eltérés, emiatt a tanulók nem terhelhetők egyformán. Vannak, akik nagyobb munkabírásúak, fáradékonyabbak, - eltérő érettségi szinttel rendelkeznek.
Az új oktatási forma zökkenő mentesebbé teszi az óvoda – iskola közötti átmenet időszakát.
A tanulók napirendje, órarendje – rugalmas, kezelhető keretet biztosít, mely a tanulók fizikai, pszichés terhelhetőségéhez igazítható.
A főórák és a napközi (önálló, képességfejlesztő tevékenységek) a délelőtt és délután folyamán váltogatják egymást. Több lehetőség nyílik az egyéni fejlesztésre, valamint a tehetséggondozása. Lehetőség adódik a helyes tanulási szokások kialakítására.
Az iskolában pedagógusok segítségével sajátítják el a helyes tanulás fortélyait, kudarcmentesen, gyorsabban jutnak el a hatékony, önálló tanulás szintjére.
A tanulók a házi feladatot is iskolai keretek között oldják meg. A tanulók a táskát, könyveket, füzeteket hét közben nem feltétlenül viszik haza.
Több lehetőség adódik a tanulókkal való beszélgetésre, élményeik, problémáik meghallgatására, játék közbeni megfigyelésre.
Lehetőség adódik a minden napos testmozgás megvalósítására.
Az osztálytanítók szoros együttműködésben foglalkoznak a tanulókkal. Az ebédeltetés a két tanító jelenlétében történik, a váltás időszakában tájékoztatják egymást a tanulókkal kapcsolatos információkról.
A délelőtti, déli, délutáni szabadidő, játéklehetőséget nyújt a tanulásra, kikapcsolódásra, a levegőzésre.

A szabadidő eltöltésének lehetőségei:

- hitéleti alkalmak,
- szabadban való mozgás, játék
- könyvtárlátogatás, múzeumlátogatás
- zene – mesehallgatás
- kreatív foglalkozás

- mindennapos testmozgás
- játék
- művészeti foglalkozások
- tehetséggondozó szakkörök, fejlesztő foglalkozások.

Ebben a tanulásszervezési formában a szabályok kialakítására, a helyes beszédre, egymás közötti kommunikálásra nagyobb lehetőség adódik.
Az egész napi keret elősegíti:

- a személyiségfejlesztést,
- a közösségi fejlesztést,
- a kommunikációt,
- a tanulásmódszertan bevezetését,
- a kompetencia alapú és IKT-s oktatást,
- a mindennapos testmozgást,
- a szakkörökön, sportkörökön való részvételt,
- gyógypedagógiai habilitációs foglalkozást,
- fejlesztő foglalkozásokra való eljárást,
- a művészeti képzésben való részvételt,
- színház, mozi látogatást,
- múzeumi szakkörök, tanórán kívüli foglalkozások megtartását,
- Kulturális Központ rendezvényein, foglalkozásain való részvétel,
- a fejlesztő pedagógiai tevékenységet,
- tehetséggondozást,
- felzárkóztatást, képességkibontakoztatást,
- alapfokú művészetoktatásban való részvételt,
- úszásoktatást tanórai keretben,
- hitélettel kapcsolatos tevékenységek egyéb részét is,
- kölyökatlétikai programot.

A Nemzeti Alaptanterv kiemelt szerepet szán az egész napos oktatási formának.

2026. szeptember 1-jétől alsó tagozaton alkalmazzuk a mindennapi nevelő-oktató munkánkba építve a 14 pontos javaslatcsomagot az alsó tagozaton folyó nevelés-oktatás gyermekközpontú megújításához

1. Gyermekbarát iskolakezdés és napirend - nyugodt, biztonságos, életkori sajátosságokhoz igazodó napkezdés.
Munkaközösségünkben működő gyakorlat:

- az elsősök fokozatos bevezetése az iskolai életbe;

- csendes percek, beszélgetés, ráhangolódás a tanítás elején;
- mesélés, közös olvasás;
- játékos feladatok alkalmazása;
- a tanító és a gyermek közötti biztonságos, támogató kapcsolat.

Munkatervi feladatként: A gyermekbarát iskolakezdés támogatása érdekében az alsó tagozatos osztályokban a pedagógusok törekednek a nyugodt, biztonságot adó reggeli ráhangolódás kialakítására, amelynek része a reggeli csendes percek, a közös olvasás, a mesehallgatás, a játékos vagy mozgásos tevékenység. Kiemelt figyelmet fordítunk az első évfolyamos tanulók érzelmi biztonságának megteremtésére.

2. Rugalmas óraszervezés - hosszabb, összevont, tevékenységalapú tanulási blokkok

Munkaközösségünkben működő gyakorlat:

- változatos munkaformák; páros és csoportmunka;
- játékos feladatok; mozgás beépítése a tanórákba;
- digitális eszközök használata;
- kísérletezés;
- projektjellegű feladatok.

Munkatervi feladatként: Az életkori sajátosságokhoz igazodó, rugalmas óraszervezés erősítése: változatos munkaformák, rövid mozgásos és játékos elemek, tapasztalati tanulási helyzetek, valamint komplex, többféle tevékenységet magukba foglaló tanulási blokkok alkalmazása.

3. Hosszabb mozgásos szünetek, nyugodt ebédidő és pihenőidő - fizikai és mentális regeneráció

Munkaközösségünkben működő gyakorlat: Az alsó tagozatos tanulók testi és lelki regenerálódásának támogatása érdekében kiemelt figyelmet fordítunk a mozgásra, a megfelelő szünetek biztosítására, a nyugodt étkezésre, valamint az életkori sajátosságoknak megfelelő pihenési és csendes tevékenységek lehetőségére. Iskolánkban ezért törekszünk arra, hogy a tanulók napi időbeosztása életkori sajátosságaikhoz és aktuális terhelhetőségükhöz igazodjon.

Az óraközi szünetek időtartama 15 perc. A mozgás és a rövid pihenés hozzájárul a figyelem fenntartásához, a fáradtság csökkentéséhez és a tanulási motiváció megőrzéséhez. Kiemelt figyelmet fordítunk a nyugodt, kulturált étkezés feltételeinek biztosítására is. Az ebédlőben a csoportok időbeosztása lehetővé teszi, hogy a gyermekek ne kényszerüljenek sietős étkezésre, és az étkezés valóban a nap nyugodt, regeneráló részévé váljon. A tantermekben kialakított szőnyeges terek a játék, a mesehallgatás, a közös olvasás, a beszélgetés, a közösségi tevékenységek és szükség esetén a rövid pihenés színterei.

4. Az óraszámok és tanulási tartalmak rugalmas elosztása

Munkaközösségünkben működő gyakorlat: merev napi tantárgyi rend helyett a tanulók életkori sajátosságaihoz jobban igazodó egész napos tanulási munkaforma kapcsán a diákok számára biztosított a tanulási tartalmak rugalmasabb elosztása. A rugalmas szervezés lehetőséget teremt arra, hogy a pedagógus a tanulási célok megtartása mellett a feldolgozás módját, ütemét és időkeretét a gyermekek aktuális szükségleteihez igazítsa. A nagyobb figyelmi koncentrációt igénylő főórákat – elsősorban a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika tanórákat – nem közvetlenül egymás után szervezzük. A főórák között napközis, regenerálódást és feltöltődést biztosító időszak kap helyet. Ezeken a foglalkozásokon a tanulók oldottabb, mozgalmasabb és játékosabb formában vehetnek részt a közös tevékenységekben.

Munkatervünk erősségeként jelenik meg:

- projektek; versenyek; könyvtári, kulturális programok.
- természetismereti programok; környezetvédelmi programok;
- MTA-kutatáshoz kapcsolódó tapasztalati tanulás;

5. Komplex, tantárgyközi élmény- és projektnapok

Iskolánkban kialakított kapcsolódási pontok:

- Víz világnapja, Föld napja
- Báthory-napok
- környezetvédelmi programok
- projektfeladatok, témahetek
- LEGO-tevékenységek
- természettudományos kísérletek.

6. Iskolán kívüli tanulási helyszínek rendszeres használata - helyi környezet, valós élethelyzetek

Munkaközösségünk kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a tanulás ne kizárólag a tantermi környezetben valósuljon meg. Az iskolán kívüli helyszínek – a természet, a közvetlen környezetünk, kulturális és közösségi terek, intézmények, valamint a helyi értékek – lehetőséget teremtenek a tapasztalati és élményalapú tanulásra.

Munkaközösségünkben fontos szerepet kap:

- udvari megfigyelés, iskola környezetének vizsgálata;
- természetjárás, kirándulások;
- környezetvédelmi programok;
- könyvtárlátogatás;
- kulturális programok.

A tanórákhoz és az aktuális tanulási tartalmakhoz kapcsolódóan rendszeresen szervezünk megfigyeléseket, sétákat, környezeti felfedező programokat, tanulmányi kirándulásokat és egyéb helyszíni tevékenységeket.

7. Az alsó tagozatos házi feladat észszerű korlátozása

Munkatervi feladatként: Az alsó tagozatos tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve törekszünk a házi feladat mennyiségének és minőségének ésszerű szabályozására. Hétközbeni házi feladata alsó tagozaton nincs a gyerekeknek, a hétvégi feladatoknál is törekszünk a megfigyelésre, kutatásra irányuló feladatokat előnybe részesíteni. Elsődleges szempont a gyakorlás fejlesztő jellege, az önállóan teljesíthető feladatok biztosítása, valamint a gyermekek délutáni szabadidejének és családi életének tiszteletben tartása.

8. A fejlesztő értékelés megerősítése

Munkaközösségünkben meglévő gyakorlat:

- szóbeli visszajelzés;
- egyéni fejlesztés;
- mérési eredmények elemzése;
- fejlődés nyomon követése;
- tanulói önértékelés.

A fejlesztő értékelés során törekszünk arra, hogy a visszajelzés megerősítő, motiváló és a továbblépést segítő legyen, valamint igazodjon a tanulók egyéni képességeihez és fejlődési üteméhez. Fontosnak tartjuk, hogy a tanuló ne csupán azt tudja meg, hogy mit teljesített, hanem azt is, miben fejlődött, miben szükséges még előrelépnie, és hogyan teheti ezt meg. Az értékelési folyamatban ezért egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók saját fejlődésükre való reflektálása és az önálló tanulási felelősség erősítése.

9. A mindennapos testnevelés élményszerű megszervezése

A mindennapos mozgás élményszerű megvalósítása érdekében a lehetőségekhez igazodva növeljük a szabadtéri mozgásformák, ügyességi és csapatjátékok, népi játékok, séták és természetben megvalósuló mozgásos tevékenységek arányát.

Alsó tagozat 1-4. évfolyamán kölyökatlétika, 3-4. évfolyamon vívás program működik. A tömegsport, kézilabda valamint labdarúgás lehetősége is azt a célt szolgálja, hogy a mozgás valódi örömforrás és feszültséglevezetés legyen. Iskolánk részt vesz az Úszó Nemzet Programban, mely lehetőséget biztosít a nagycsoportos óvodások, valamint az 1. és 2. évfolyamos gyerekeknek ingyenes üszásoktatáson való részvételére. Játék- és élményközpontú pedagógiai módszerekkel, a mozgásformák színesítésével és a teljesítménycentrikus szemlélet oldásával igyekszünk elérni célunkat.

10. A művészeti nevelés és a művészettel nevelés láthatóvá tétele

Iskolánk telephelye a Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola Nyírbátori Tinódi Sebestyén Tagintézményének. Szolfézs és hangszeres órák az egész napos tanítási rendbe beépítve segítik a tanulók művészeti nevelését 1-4. évfolyamon.

"Így tedd rá!" szakkör működik, ahol a népi játékok, mozgáskultúra fejlesztése, hagyományok ápolása mellett a zene, a tánc kiemelt szerepet kap.

Munkatervünkben továbbra is szerepet szánunk:

- kézműves tevékenységek; rajz; - Adventi rajzkiállítás - mese; - Báthory mesemondó délután
- ünnepi műsorok;
- színházi programok;
- zenei programok – Filharmónia előadások
- drámajáték

11. Tapasztalati természettudományos és matematikai tanulás

Kiemelt alsós munkatervi feladat: 2026 januárjától elindult a "Természettudományi készségek komplex fejlesztése alsó tagozaton" mesterprogram megvalósítása első évfolyamon. Kiemelt szerepet kap a tapasztalati természettudományos tanulás tudatos erősítése. A tanulók életkori sajátosságaihoz igazodó megfigyelések, egyszerű kísérletek, mérések, természetvizsgálatok, problémamegoldó feladatok és projekttevékenységek rendszeres alkalmazása. A bevált gyakorlatokat megosztjuk az alsós munkaközösségben.

Iskolánk alsó tagozatán működik:

- MTA-kutatásban való részvétel;
- rendszeres természettudományos foglalkozások; kísérletek;
- vízzel kapcsolatos vizsgálatok; projektmunka; környezetvédelmi programok;
- LEGO;
- digitális eszközök

12. A délutáni idősáv gyermekközpontú újragondolás

Munkatervi feladatunk: A délutáni idősáv gyermekközpontú szervezése során törekszünk a pihenés, a szabad játék, a mozgás, a mese, az olvasás, a művészeti tevékenységek, a fejlesztő játékok, valamint a felzárkóztatás és tehetséggondozás megfelelő arányának kialakítására.

A délutáni időszakban a rugalmasabb szervezés lehetőséget ad arra, hogy az alsó tagozatos pedagógusok a gyermekek figyelmi állapotához, terhelhetőségéhez és fáradtságához igazítsák a tanulási tevékenységek időtartamát és módszereit. Ebben az időszakban nagyobb hangsúlyt kapnak a készségfejlesztő, játékos, mozgásos, alkotó és élményalapú tevékenységek.

13. Mindennapos mese, felolvasás és történethallgatás

A hétfői áhítat, a mindennapos csendes percek, mese, felolvasás és történethallgatás gyakorlatának erősítése nagyon fontos szerepet kap alsó tagozaton. A mesehallgatás és közös olvasás nyugodt, gyermekbarát környezetben valósul meg. A tantermekben kialakított szőnyeges terek a tanulási folyamat rugalmas, oldottabb színterei, amelyek lehetőséget biztosítanak a játékos tevékenységekre, a mesehallgatásra, a közös olvasásra és beszélgetésre, a közösségi élmények megélésére, valamint a gyermekek aktuális szükségleteihez igazodó rövid pihenésre és feltöltődésre.

14. Bántalmazásmegelőzés és biztonságos iskolai környezet

Az elfogadás, a konfliktuskezelés és a társas biztonság szerepe intézményünk nevelési elveinek fő alappillérei.

Munkatervünk részeként ide kapcsolható:

- közösségépítő programok;
- áhitat, csendes percek, gyermek istentisztelet
- csoportmunka; páros munka;
- közös játék;
- DÖK-programok;
- osztályközösségi tevékenységek;
- beszélgetések;
- együttműködés az óvodával és a felső tagozattal.

Felső tagozat

A tanulók számára a tanítási órák, valamint a tanórán kívüli programok, foglalkozások 16 óráig tartanak.

A foglalkozások:

- tanulószoba – több csoportban- tanulói, szülői igény alapján,
- tehetséggondozó szakkörök,
- továbbtanulásra felkészítő foglalkozások,
- egyéni fejlesztések,
- habilitáció, egyéni megsegítés,
- ünnepségre, műsorra, versenyre való felkészülés
- osztály vagy iskolai rendezvények
- egyéb foglalkozás.

A tanulók 16 óráig tartó foglalkozás alóli felmentését a szülő írásban kérheti, melyet az igazgató engedélyez. A tanulók számára biztosított a művészeti iskolába, edzésre stb. való iskolából történő eltávozás.

VI. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Esélyegyenlőség megteremtése, hátránykompenzálás - tehetséggondozás

Kiemelt figyelmet igénylő tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő tanuló
aa) sajátos nevelési igényű tanuló
ab) beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő tanuló
ac) a kiemelten tehetséges tanuló

b) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló

VI. 1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az óvodából iskolába lépő kisgyermekek gondos beillesztése, biztonságérzetük megteremtése:

- szerető gondoskodás,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- az egész napos, a tanuló teljes személyiségét fejlesztő oktatási-nevelési program,
- a lelki, erkölcsi nevelés,
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- a nevelők és a szülők gyülekezeti kapcsolatai,
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése terén,
- egyéni fejlesztés (1-3 fő) kiscsoportos fejlesztés (4-6 fő) a szakértői véleményben meghatározottak szerint,

Tevékenységformák:

- differenciált tanulásszervezés
- kooperatív technikák
- projekt-módszer, témahét, témanap
- tevékenységközpontú pedagógiák
- individuális tanulás
- egyéni foglalkozás
- egyéni fejlesztés
- elbeszélgetés (lelkészi, hittanári)

VI. 2. Együttnevelés az iskolában

Az együttnevelés segíti a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítását, illetve megvalósulását.

Iskolánk minden osztályában együttnevelést folytatunk, ahol a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók együtt – egy osztályban és csoportban – tanulnak társaikkal.

A **képesség-kibontakoztató** felkészítés pedagógiai programja az iskolánk életébe egy speciális szempontot, az együttnevelés a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a többi tanuló szempontját emeli be, mely átstrukturálja a pedagógiai rendszer fogalmának hagyományos kereteit.
E rendszer lényege a tapasztalati tanulás és az együttműködés. Ehhez kapcsolódóan jelenik meg a képességek és hozott tudás, tapasztalat és értékrend szempontjából heterogén intézményi környezet megteremtésének feltételrendszere, amely nem a leszakadók felzárkóztatására, hanem az egymástól tanulás pedagógiai erejére épül.
Az integrációs oktatási program során az eltérő családi háttérrel rendelkező különböző képességű és fejlettségű gyerekeket együtt fejlesztjük annak érdekében, hogy a társadalmi párbeszéd, valamint a társadalmi mobilitás valóságos keretet kapjon az oktatás - nevelés rendszerén belül.

A heterogén csoportokban a különböző gyerekek megfelelő fejlesztéséhez elengedhetetlen az egyéni nyomon követés és fejlesztési tervek alkalmazása. A tanulók egyéni fejlesztését fejlesztőpedagógus végzi.
A Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv – nevelést-oktatást érintő céljai, feladatai beépültek a Pedagógiai Programba.

Az együttnevelő minőségi oktatást biztosító program jellemzői:

- Lehetőséget biztosít minden gyermek számára képességei kibontakoztatásához,
- Minden gyerek előzetes otthonról hozott tudását és kultúráját értékként képviselheti, kamatoztathatja,
- A gyerekek egymást segítő közösségei jönnek létre és tarthatók fenn,
- A szülőt, a családot, mint partnert vonjuk be az intézményi folyamtokba, döntésekbe,
- Tudatosan építjük ki az előítéletek csökkentésére, megszüntetésére alkalmas együttműködő, elfogadó környezetet,
- Tudatosan teremtünk lehetőséget az oktatás ügyében érintett intézmények együttműködésére (óvoda, ált. intézmény, középintézmény, családsegítő szervezetek, kisebbségi és helyi önkormányzatok, kulturális és civil szervezetek)
- A tanítás-tanulást segítő eszközrendszer a tartalmi megújulást segíti a kompetencia területek beemelésével,
- A tanórán kívüli programok változatossága hozzájárul a tanulói személyiség fejlődéséhez,
- A tanulókövetés az intézményi hatékonyság visszajelzésének kiemelt eszköze,
- A pedagógusokat széleskörű módszertani repertoár jellemzi, elfogadják az együttműködés órai és intézményi kereteken túlmutató jellegéből fakadó tanári szerepbővülést.
- Az iskolában élővé válik az inkluzív szellemiség.

VI.2.1. Tanulásszervezési eljárások

- Tanulási technikák elsajátíttatása,
- Tanulásmódszertan kidolgozása,
- Önálló munkavégzés, lényegkiemelés, egyéni, páros- és csoportmunka,
- Kooperatív technikák alkalmazása,
- Individuális tanulási technikák,
- Pedagógusok- tanulók önállósága - együttműködése, aktivitása,
- Hatékonyság, eredményesség célok megfeleltetése,
- Differenciálás, Projektoktatás, (projektek – témahét, témanap)
- Drámajáték,
- Témahét, témanap,
- Múzeumi foglalkozások,
- Kulturális foglalkozások,
- IKT alkalmazása.

VI.2.2. Tanítási óra

Osztályok kialakítása
A jelentkezők létszámától függően határozzuk meg a tanulócsoportok, osztályok számát a jogszabályi feltételeknek megfelelően – 2 vagy 3 osztályt indítunk.
A hagyományos tanítási óra mellett megjelennek a nem hagyományos tanítási tanulási keretek is - Projekt, Témahét, Témanap.
A tanítási órán differenciálással segítjük a részképesség hiánnyal vagy tanulási problémával küzdő tanulók fejlesztését.

Óraszámok alakítása
Jogszabályban megfogalmazott előírások megtartása a kötelező és szabadon felhasználható órakeretből.
Órarend összeállítása
Pedagógiai szempontok érvényesítése:

- a tanulók optimális leterheltségét illetően,
- a tantárgyak erősségét figyelembe véve,
- a készségtárgyak lehetőleg az utolsó órákra kerüljenek,
- az adott évfolyamon belül- a sávos oktatás megvalósítása (idegen nyelv, hittan, testnevelés).
- az adott tantárgy órái- lehetőleg ne egymást követő napokon legyenek,
- csoportbontások, átjárhatóság biztosítása.

VI.2.3. Tanórán kívüli lehetőségek

- egyéb foglalkozás: napközi vagy tanulószoba
- tömegsport
- felzárkóztató foglalkozások
- fejlesztő foglalkozások
- hitéleti foglalkozások, beszélgetések,

- tehetséggondozás - versenyeztetés, szakkör, sportkör, énekkar
- képességkibontakoztató felkészítés
- régiós, levelezős tanulmányi versenyek
- mentorálás (Útravaló program)
- minőségi- és tömegsport lehetőségek
- téli sí táborok, úszótanfolyamok szervezése
- tehetséggondozó táborok szervezése
- erdei iskolák
- művészetoktatási képzések
- rendezvények, ünnepségek, megemlékezések
- tanulmányi kirándulások
- művészeti találkozók
- múzeumi szakkörök, múzeumi foglalkozások
- kulturális rendezvények, foglalkozások
- három hetet meghaladó projekt
- témahét
- intézményi innováció: Múzeumpedagógia
- nemzeti és egyházi ünnepek
- táborok.

A tanítási órán és egyéb foglalkozáson a minőségi oktatáshoz való hozzáférések minden tanuló számára egyaránt biztosítottak.

VI.2.4. A tanulási-tanítási folyamat során az alábbi lehetőségeket mozgósítjuk a fejlesztés érdekében**:**

- több lehetőséget biztosítunk a személyes kapcsolatok alakulására, különös tekintettel a pedagógus-diák és a pedagógus-szülő viszonyra;
- nagyobb szabadság megteremtésével adunk lehetőséget a diákoknak idejük szabadabb beosztására, a feladatok közötti választásra;
- az önértékelés, valamint az osztályozás mellett árnyalt értékelést is alkalmazunk;
- csökkentjük a tanulás verseny jellegét, erősítjük az együttműködést a tanulók között;
- többletidőt biztosítunk a tanulók számára a felmérések megírásához;
- előnyben részesítjük a szóbeli vagy írásbeli feleleteket a gyerek képességének megfelelően;
- segédeszközt (számológép, vonalzó, könyv, stb.) biztosítunk szükség esetén;
- a frontális tanulásszervezést kiegészítjük kooperatív és más tanulásszervezési eljárásokkal, módszerekkel;
- a tananyag problémaközpontú megfogalmazásával és feldolgozásával érdekessé tesszük a gyerekek számára a tanulást, lehetőséget adunk kreativitásuk fejlesztésére.

A pedagógusok munkáját lelkipásztorok és hitoktatók segítik, akik szükség esetén a szülők lelki gondozását, a családok szociális problémáit is kezelik.
A pedagógusok - a szeretet-pedagógiára építve - egyéni odafigyeléssel, egyéni fejlesztési tervvel, szociometriai felméréssel, közösségépítő játékokkal, programokkal segítik a gyermekek beilleszkedését a közösségbe.

Az iskolalelkész – támogató lelki elbeszélgetéssel segíti – a magatartási, viselkedési problémával küzdő tanulókat.

VI.3. A különös figyelmet igénylő – Sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelése, habilitációs, rehabilitációs fejlesztése

VI.3.1. Alapelvek

- A követelmények teljesítéséhez hosszabb idősávokat, kereteket jelölünk meg ott, ahol erre szükség van.
- Az előírt minimális teljesítményekre sajátos, a fogyatékosságnak megfelelő tartalmakat veszünk figyelembe.
- Egyénileg segítjük őket a követelmények elérésében, önmagukhoz viszonyított fejlődésüket értékeljük.
- A speciális magatartási, beilleszkedési, alkalmazkodási problémákkal küzdő gyerekek elfogadására külön figyelmet fordítunk.
- Fontos a bizalom, a másság elfogadása, a pedagógus, de a tanulók részéről is.
- A megismerés, az együttélés megszünteti az idegenkedést, bizalmat gerjeszt.

- Az osztályok szociometriai struktúrája, szociális klímája ismeretében célunk, hogy ne legyen peremhelyzetű, klikk, vagy elkülönült gyerek, ha van segítsük beilleszkedésüket különböző játékokkal, módszerekkel.
- Integrált osztály létrehozása a tolerancia szempontjából.
- Sajátos nevelési igényű tanulók a többséggel együtt történő integrált oktatása.
- Sajátos nevelési igény megállapítása a Tanulási Képességet Vizsgáló és Szakértői Bizottság feladata.
- Figyelembe vesszük a Szakértői véleményben foglaltakat, annak alapján határozzuk meg
    - a fejlesztés irányát,
    - a fejlesztő gyógypedagógust végzettsége alapján,
    - a fejlesztésre fordítandó órák számát,
    - a tantárgyi felmentéseket, értékelés alóli felmentéseket.

VI.3.2. A különös figyelmet igénylők körén belül a tanulók különleges gondozáshoz való joga a közoktatásban.
Az intézményben fejlesztő pedagógus foglalkozik a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal, a megyei szakértői bizottság szakértői véleménye és Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyírbátori Tagintézményének szakértői véleményében meghatározottak alapján.

VI.3.3. Fejlesztő felkészítés – Egészségügyi, pedagógiai, habilitációs, rehabilitációs felkészítés

Az SNI integrált nevelés feltételei:

- a feladat szerepel az intézmény alapító okiratában
- megfelelő tárgyi feltételek biztosítása
- megfelelő személyi feltételek megteremtése

A Pedagógiai Program tartalmazza a szükséges sérülés specifikus pedagógiai és egészségügy habilitációs, rehabilitációs feladatokat.

A fogyatékos gyerekek megfelelő fejlesztése, rehabilitációs, habilitációs ellátását az iskola biztosítja

- saját speciális gyógypedagógus alkalmazásával,
- szolgáltatás megvásárlásával
- utazó gyógypedagógus igénybe vételével (szükség esetében).

A testi, kevert specifikumú, beszéd- és mozgásfogyatékos tanulót, illetve a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanulót – a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján – az igazgató mentesíti – egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés, minősítés alól.
Ebben az esetben az iskola egyéni fejlesztő foglalkozást szervez a tanuló fejlesztésére.

Az iskolában SNI tanulók

- Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, gyógypedagógiai habilitációs / rehabilitációs fejlesztése az iskolában, integráltan, a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján.

- Az iskolában lévő SNI tanulók integráltan, a többi tanulóval azonos tanterv és tankönyv alapján oktathatók, de figyelembe vesszük, ha lassabban halad, vagy több idő szükséges a felkészüléshez.

A fogyatékosság felülvizsgálása a jogszabályban meghatározottak alapján történik.

Az együtt oktatott tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációját központilag kiadott egyéni fejlődési lapon dokumentáljuk. (Tü. 356-357)
Az SNI tanulók habilitációs fejlesztése a szakértői véleményben foglaltak alapján, annak megfelelő óraszámban, egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás keretében történik. A gyógypedagógus Egyéni fejlesztési terv alapján végzi a tevékenységét.

Az SNI fejlesztésre vonatkozó célokat, feladatokat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jelentetni:

- az intézmény Pedagógiai Programjában
- a Helyi tantervben, műveltségi területek, tantárgyak programjában
- a tanítási – tanulási programban
- az egyéni fejlesztési tervben.

A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár /terapeuta kompetenciája

- programok összeállítása, egyéni fejlesztési terv elkészítése
- habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés
- közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő fejlesztő tevékenység tervezésébe
- konzultáció
- félévi, év végi értékelés
- pedagógiai jellemzés megírása.

Integráltan fejleszthető az a fogyatékos gyermek, akit a Szakértői és Rehabilitációs bizottság szakvéleményében a többi tanulóval együtt oktathatónak minősített, s kijelölte számára a fogadó iskolát.

SNI tanulók fejlesztése

Célkitűzések	**Feladatok**	**Kritériumok**
Diszgráfia, diszlexia esetén Az írás, olvasás elsajátításának, tanulási zavarainak csökkentése. Az elmaradások felismerése, annak folyamatos, tervszerű korrigálása.	Diagnosztizálás – szakértői vélemény értelmezése. Korrekció: a gyógypedagógus terápiás foglalkozásai.	Fontos: A tanulók legyenek tisztában problémáikkal. Fogadják el a segítséget. Működjenek együtt a gyógypedagógussal, tanárokkal, segítő szakemberrel. Az osztályközösség legyen megértő. A család legyen együttműködő.
Diszkalkulia esetén A nehézséget előidéző okok enyhítése. A lemaradás korrigálása. A matematikai gondolkodás	Diagnosztizálás, szakértői vélemény értelmezése. Mennyiség, számfogalom, logikus gondolkodás fejlesztése, ok-okozat megértése, a	Legyen partner a tanuló. Próbálkozzon önálló gyakorlással is. Önismeret fejlesztése nagyon fontos.

segítése.	kudarcélmény csökkentése, memóriafejlesztő gyakorlatok.	
Hiperaktivitás - pszichés zavar esetén Az adott diszfunkció csökkentése A korábbi hiányosságok feltárása. Érzelmi életük stabilizálása. Siker, kudarc feldolgozásának segítése. Esetleges tanulmányi részképességbeli hiányosságok gyakorlása.	Az okok felkutatása, szakvélemény értelmezése. Tanácsadás, személyiségfejlesztés, kommunikáció fejlesztése, szerepjátékok, szituációs játékok	Együttműködés a gyógypedagógussal, segítővel.
Kevert specifikus fejlődési zavar esetén Az írás, olvasás, számolás elsajátításának, tanulási zavarának csökkentése Az elmaradások felmérése, tervszerű hiánypótlása Mozgásterápia, az izmok szakszerű, tervszerű fejlesztése A hangképzés, beszédkészség, beszédértés fejlesztése Siker, kudarc feldolgozásának segítése, érzelmi életük stabilizálása	Diagnosztizálás a Szakértői vélemény alapos megismerése után Egyéni fejlesztési terv összeállítása és folytatása Mennyiségi és számfogalom, logikus gondolkodás fejlesztése Memóriafejlesztés Oldott, bizalommal teli légkör kialakítása Személyre szabott, árnyalt értékelés gyakorlata	A tanuló legyen együttműködő az őt segítő szakemberrel – logopédus, gyógypedagógus A család, osztályközösség legyen megértő, befogadó, elfogadó A gyakorlatok végzése legyen folyamatos – otthon is.

BTMN tanulók fejlesztése: A Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményében foglaltak szerint – az iskolai fejlesztő pedagógusa végzi.
A BTMN tanulók fejlesztése – Egyéni fejlesztési terv alapján – egyéni fejlesztés vagy kiscsoportos fejlesztés keretében valósul meg.

VI. 4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel rendelkező (BTMN) tanulók fejlesztése
A BTMN – tanulók fejlesztő foglalkoztatására jogosultak, melynek megszervezését az oktatási intézmény biztosítja a Pedagógiai Szakszolgálat felügyeletével és segítségével (gyógypedagógus + inkluzív nevelés szakos pedagógus).

A lassúbb tempóban haladó, gyengébb képességű, tanulási nehézséggel küzdő, különös figyelmet igénylő gyermekek számára a hiányos részképességek kialakítása, fejlesztése, továbbá a szocializálódási folyamat segítése, a beilleszkedéshez szükséges motivációk, értékek, normák és gyakorlati készségek elsajátításának segítése nagyon fontos feladata az iskolának.
A pedagógiai tevékenységet meghatározó vizsgálatok:

- DIFER mérés,
- Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye
- Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatai, szakvéleményei,
- Belső mérési rendszer alkalmazása, és értékelése
- Kompetenciamérések feldolgozása osztályszinten, személyre szólóan

A felzárkóztató program színterei

A tanórákon a tanulók készségeinek, képességeinek, sajátos nevelési igényének ismeretében egyénre szabott, fejlesztő program alapján történik a fejlesztés.

Egyéni megsegítés színterei:

- Egyéni fejlesztési tervek készítése – minden tanulóról
  Egyéni fejlődési naplók vezetése, adatbank használat a tanulói jellemzéshez,
- A pedagógus szaktárgyi egyéni fejlesztési tervének elkészítése
- Differenciált óravezetés, kooperatív óra
- Korrepetálás, egyéni megsegítés
- Napközi, tanulószoba
- Egyéni vagy kiscsoportos fejlesztések

A felzárkóztató program színterei az SNI, BTMN és tanulási kudarcnak kitett tanulók esetében:

- Fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus alkalmazása az iskolában,
- A fejlesztő pedagógus segíti a pedagógusok, osztályfőnökök munkáját – a tanulók tanulási kudarcának értelmezésében, a szakvéleményben foglaltak értelmezésében.
- Pedagógiai Szakszolgálattal együttműködés,
- Diszlexia
- Diszgráfia
- Diszkalkulia } habilitáció / rehabilitáció gyógypedagógus / fejlesztő pedagógus, logopédus segítségével történő fejlesztése
- Kevert specifikus fejlődési zavarú tanuló fejlesztése gyógypedagógus által
- Egyéni tantárgyi megsegítés
- Egyéni fejlesztési naplók
- Egyéni fejlesztési tervek
- BTMN tanulók fejlesztése – gyógypedagógus

BTMN tanulók fejlesztése

Tevékenység	**Módszer**	**Felelős**
BTMN ill. tanulási kudarcnak kitett tanulók megállapítása a szakvélemény alapján, felismerése a mérések alapján	Szakvélemény tanulmányozása, Képességek felmérése, A tanuló megfigyelése, az iskolai munkájának értékelése, Beszélgetés a tanulóval, szülővel A tanuló – tanulási, viselke-	Osztálytanító, Osztályfőnök, Szaktanár, Fejlesztő pedagógusok

	dési szokásainak megfigyelése	
A BTMN ill. tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése	A szakvéleményben foglaltak figyelembevételével Egyéni fejlesztési terv összeállítása Differenciálás a tanítási órán Fejlesztés, korrepetálás Napközi, tanulószoba Mentesítés bizonyos anyagrészek értékelése alól	Osztálytanító, tanár Osztályfőnök, Fejlesztő gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus
a fejlesztés hatékonyságának értékelése A további fejlesztési mód meghatározása	Megfigyeléssel, Felmérésekkel, Tanulói dokumentumokkal, Szöveges értékelés – fejlődési napló vezetése, Tanulmányi eredmények kiértékelése	Fejlesztő pedagógus, tanítók szaktanárok, osztályfőnökök

VI.5. Fejlesztő pedagógiai tevékenység

Az iskolában fejlesztőpedagógus (tanítói és gyógypedagógusi végzettséggel) végzi a részképesség fejlesztésben résztvevő tanulók egyéni fejlesztését. A fejlesztő munkában részt vesz inkluzív mester tanári végzettségű pedagógus is.
A tanulók korai fejlesztésének igénye egyre fontosabbá válik. Valamely területen részképesség hiánnyal, elmaradással, magatartásbeli problémával küzdő tanulók kiszűrésére, speciális területű fejlesztése a sikeres nevelő-oktató munkát, a tanulói előrehaladást segíti. A fejlesztő pedagógus részletes munkaprogramja a Munkatervében található. A fejlesztőpedagógus végzi az első osztályos tanulók DIFER mérését, a mérés kiértékelését is, a tanulók fejlesztését.
A tanulói részképesség hiány megállapítására, a fejlesztés irányainak meghatározására, a tanulási problémák, tanulói teljesítménybeli lemaradások segítésére a fejlesztő pedagógusok által alkalmazott mérőeszközök, tesztek:

- Vizuális percepció mérése – mérőlappal
  - Szem – kéz koordináció
    - Iránykövetés egyenletes vonalak között
    - Iránykövetés görbe vonalak között
    - Vonalkövetés
  - Sorritmus
  - Gestalt látás
  - Alakállandóság
  - Alak – háttér
  - Térbeli helyzet
  - Térbeli viszony
- EDTFELDT – féle vizsgálat a téri pozíció észlelése
- Emberrajz kiértékelése
- DPT – betűk és mértani formák - mérőlap
- DIFER mérés – 1. osztályos tanulóknál (A Pedagógiai Szakszolgálat által kiszűrt tanulóknál).

Fejlesztési területek:

- mozgás (nagy és finommozgás) fejlesztés,
- testséma fejlesztés,

- téri orientáció fejlesztés,
- percepció (észlelés) fejlesztés,
- beszéd fejlesztése,
- érzelmi fejlesztés.

A BTMN és részképesség hiánnyal rendelkező tanulók fejlesztése a fejlesztő teremben történik a fejlesztőpedagógus közreműködésével. A legszükségesebb fejlesztő eszközök rendelkezésre állnak.
A fejlesztési órák száma

SNI – a szakvéleményben foglaltak alapján
BTMNalsó és felső tagozat: heti 2-4 óra - csoportokban
Részképesség hiánnyal küzdő tanulók esetén: DIFER – heti 1-2 óra

A fejlesztés – egyéni fejlesztési terv alapján történik.
Dokumentálása: TÜ.(356. számú) nyomtatvány – külív + belív.

A fejlesztés elmélete és módszertana

- pontos vizuális észlelés fejlesztése
- a forma, méret, szín pontos megismerésének gyakorlása
- összetartozó részek – egésszé illesztése (Gestalt látás) fejlesztése
- megadott formák, színek megtalálása – figura, háttér felismerése
- adott tárgy térbeli helyzetének felismerése, megnevezése
- sorbarendezések, soralkotások,
- a hallott információk pontos észlelése, megkülönböztetése - hang, betű, szótag, szó, mondat,
- adott hangok helye egymásutániságának felismerése,
- összerendezett, koordinált mozgás, célszerű együttes mozgás,
- a látott, hallott információk összekapcsolása, visszamondása,
- memóriafejlesztés,
- szándékos figyelem fejlesztése kb. 10 perces figyelem.

Módszerek
Az életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó játékos, szemléltetésre, érzelmi motivációra épülő módszerek, beszélgetés
Eszközök
A meglévő fejlesztő eszközök, játékok, szoftverek segítségével.

Ütemterv az egyéni vagy kiscsoportos fejlesztéshez
Szeptember: szintfelmérés csoportok kialakítása egyéni fejlesztési tervek kidolgozása, a kijelölt fejlesztési területek negyedévente történő felülvizsgálata.
Szeptember – január között: egyéni és csoportos fejlesztések.
Január: Értékelés – Szülői tájékoztatás szóban, konzultáció az osztálytanítóval, tanárokkal
Február – május: egyéni és csoportos fejlesztések
Június: Értékelések, tájékoztatás a szülők felé.

Alkalmazott pedagógiai módszerek a fejlesztő tevékenység során

- A tananyagot, követelményt – minimumra csökkentjük.
- Az elsajátítás tempójában, módjában igyekszünk a tanulók egyéniségéhez alkalmazkodni.

- A fejlesztő pedagógus meghatározott órarend szerint kiemelik a tanulókat a tanítási órákról, tanulószobáról, napközis foglalkozásról, szabadidős tevékenységről.
- Változatos módszereket alkalmaznak a fejlesztés során.
- A beszéd fejlesztését minden tanár fejleszti, mert feladata.
- Átlagosnál több időt fordítunk a gyakorlásra.
- Szemléltető eszközöket, interaktív anyagokat, fejlesztő programokat is alkalmazunk.
- Játékosan tevékenykedtetünk.
- Próbáljuk kialakítani a helyes tanulási szokásokat.
- Értékelési rendszerüket – a gyermek képességbeli hiányosságaihoz is alakítjuk.
- Megbeszéléseket tartunk.
- Szülői konzultációt kiemelten kezeljük.

VI.6. A tanulók felzárkóztatását segítő program

Az iskolai kudarc kialakulásának összetett okai vannak. Kialakulásában a társadalmi, gazdasági, kulturális tényezők mellett jelentős szerepe van az intézmény által közvetített műveltségtartalomnak is, a tanuló egyéni képességeinek, motivációjának.
A kudarcok kezelésére nem elégséges a hagyományos pedagógiai, pszichológiai eszköztár, szükséges a közvetített tananyag újragondolása, a fejlesztő pedagógiai eszköztár megújítása.
A nehezen haladó, tanulásban alulmotivált tanulók – felzárkóztatását segítik a komplex kompetencia-fejlesztéssel, valamint a tevékenységközpontú tanulási technikák alkalmazásával.
A fejlesztő pedagógus a részképesség-hiányos, részképesség-zavaros, valamint BTMN tanulók egyéni fejlesztését látja el.
A tanulási kudarc kezelésére – kidolgoztuk és bevezettük az Egyéni képességfejlesztő programot az 7-8. évfolyamon.

Célunk:

- A lemorzsolódás kompenzálása, a továbbhaladás elősegítése
- A minőségi oktatás – egyenlő hozzáférés biztosítása minden tanulónk számára
- Az olvasás, írás, matematika alapkészségek eszközszintű alkalmazása
- A lemorzsolódás-mentes továbbhaladás biztosítása
- Az általános iskola 8. évfolyamának eredményes befejezése
- A kitűzött cél megvalósítása érdekében biztosítjuk, hogy
  - ugyanazok a pedagógusok tanítanak az adott évfolyamon,
  - ugyanazokat a tankönyveket, segédanyagokat, oktatási eszközöket alkalmazzuk minden osztályban,
- Egyéni foglalkozások, korrepetálások, felzárkóztatások (fejlesztő foglalkozás, napközi, tanórai differenciálás, tanulószoba)
- Szülői tanácsadás, segítségnyújtás
  - a tantervi követelmény érvényesítése során – a tanulói képességeket figyelembe vesszük,
  - a tanulók jól felszerelt, esztétikus tantermekben, szaktantermekben, tornateremben, informatika teremben tanulnak,

- a tanórán kívüli programok egyaránt biztosítottak minden tanuló számára,
- új oktatásszervezési eljárások, tevékenységközpontú oktatási formák alkalmazása az oktató-nevelő munka során,
- a magyar és matematika tantárgyakból megemelt óraszámban (1 óra magyar, 1 óra matematika) az alapkészségek megszilárdítását kívánjuk erősíteni.

Kiemelt feladat a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képesség-kibontakoztató felkészítésének alkalmazása.

A kooperatív tanulásszervezés, a tanórai differenciálás, csoport, réteg, páros munka alkalmazása a tanítási órákon.
Az egyéni tanulási utak megtalálása az egyes tanulók esetében.

VI.7. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A társadalmi egyenlőtlenségek kompenzálása, a szegregációmentes környezet kialakítása, fenntartása alapvető jelentőségű. **Az egyenlő bánásmód elveinek betartása intézményünk kiemelt prioritása.** Az egyházi jellegből adódóan - iskolánk minden tanulóját bevonjuk a közösségbe, megtalálva a személyéhez vezető utat.

Az egyenlő bánásmód követelményét intézményünkben érvényesítjük, különösen:

- az oktatásba történő bekapcsolódás, tehetséggondozáshoz, felzárkóztató foglalkozáshoz való hozzáférés, csoportok közötti átjárhatóság biztosítása,
- a követelmények megállapítása és a követelménytámasztás,
- a teljesítmények értékelése,
- a kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés,
- a továbbtanulásra felkészítés során.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti:

Valamely személy vagy csoport jogellenes elkülönítése, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban.

Intézményünkben nem működhetnek olyan szakkörök, és egyéb tanulói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése.

Feladatunk a szociális, kulturális hátrányok enyhítése, az esélyegyenlőtlenségek csökkentése, az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása.

Az iskola szociális segítségnyújtó tevékenysége

A tanévkezdéshez szükséges **tankönyveket 1-8. évfolyamokon ingyenesen** biztosítjuk tanulóinknak.

Biztosítjuk az alsó tagozatos tanulók számára az egész napos oktatási formát (napközit), 5-8. évfolyamos tanulóink számára a tanulószobai foglalkozásokat, az egész napos étkeztetést. A térítési díjat kedvező feltételekkel állapítjuk meg, illetve a törvény alapján biztosítjuk az ingyenes és kedvezményes étkezést tanítványaink számára.

A hátrányos, halmozottan hátrányos tanulók tanulmányi kiránduláson és táborban való részvételét segíti a **Gyermekeinkért, egy szebb Világért Alapítvány**, és különféle adományozóktól kapott támogatás.
Az osztályfőnökök és az ifjúságvédelmi felelős felhívja a rászorult gyermek szüleinek figyelmét a különböző szervezetek által nyújtandó támogatásokra, és tanácsadással segítik a nevelési problémák megoldását.

Korszerű tanítási módszerek alkalmazása a gyakorlatban

- IKT eszközök használata, számítástechnikai eszközök folyamatos fejlesztése
- A tanítási órákon a tanulók differenciált foglalkoztatása, előkészítő foglalkozások (középiskolai felvételre)
- A motiválást segítő tanulásszervezés alkalmazása
- Tehetséggondozás – a minőségi oktatás biztosítása – minden tanuló számára
- Egyénre szabott házi feladatok
- Csoportbontás képességeiknek megfelelően
- Egyéni képességfejlesztő program alkalmazása (7-8. évfolyamon)
- Fejlesztő foglalkozások
- Kooperatív vagy egyéb – tevékenységközpontú módszerek alkalmazása az oktatásunkban - tanulási módszerek
- Dráma játék alkalmazása a tanulás - tanítása során
- Projekt módszer
- Témahét, témanap
- Múzeumpedagógiai foglalkozások
- Az IKT által nyújtott lehetőségek felhasználása az oktatási munkánk során, önálló feladatok keretében.

A 16 óráig tartó délutáni foglalkozások, szakkörök segítenek a tanulók érdeklődésének fenntartásában. A tanulmányi versenyek további motivációt jelentenek a tanulási folyamatban. A lassabban haladó tanulók részére felzárkóztató jellegű foglalkozások szervezése, korrepetálások tartása, a konkrét tantárgyi haladásban való segítés fontos feladat. A tanulási kudarcban elveszett önbecsülésük újraépítését segítjük, az egyes foglalkozásokba történő bevonásukkal, az érdekes diákéleti munkával, a hitéleti foglalkozásokkal, rendezvényekkel, lelki elbeszélgetésekkel.

VI.7.1. Egész napi, napközis illetve tanulószobai foglalkozások megszervezése

Az egész napi nevelést és oktatást a kötelező tanórai foglalkozások, a nem kötelező tanórai foglalkozások, a napközis foglalkozások, a mindennapos testnevelés foglalkozási időkeretében kell megszervezni oly módon, hogy a délelőtti és a délutáni tanítási időszakban biztosítva

legyen a tanulók részére az új ismeretek, tananyagok, követelmények elsajátítása, a következő napokra történő felkészülés, továbbá a mindennapos testedzés.
A tanulóknak a tanulószobai foglalkozást a szülők igényeinek megfelelően szervezzük.
A csoportok kialakítása az azonos évfolyamon járó tanulók köréből történik. A napközis foglalkozást igénybe vevő tanulók részére az órarendtől függően a törvényben előírt időkereten túl a felügyeletet is biztosítjuk.
Az osztályfőnökök segítenek abban, hogy a szülők kellő információt kapjanak az intézményi tanulószobai foglalkozásokról.
A tanulószoba, a napközis elvek figyelembe vételével működik – napi 3 órában. Korrepetálásra, szakkörökre, tömegsportra elmehetnek a tanulók, a másnapra való felkészülést otthon kell bepótolniuk.

A tehetséggondozás mellett a gyermekek nagyfokú motiválásával oldjuk meg az iskolában a hátránykompenzálást, **a felzárkóztatást, fejlesztést.**

A felzárkóztatás formái - az egyéni fejlesztés,
- korrepetálás,
- fejlesztőfoglalkozás,
- előkészítő foglalkozás,
- mentorálás
- Egyéni képességfejlesztő program alkalmazása 7-8. évfolyamon

Felső tagozatban elsősorban anyanyelvből és matematikából szervezünk egyéni fejlesztést a lemaradó tanulóknak évfolyamonként, de szükség esetén idegen nyelvből is (angol-német).
A középiskolára előkészítő foglalkozások a 7-8. évfolyam tanulóinak segítenek a felzárkóztatásban magyar nyelv és irodalomból, ill. matematikából.

VI.7.2. Az egészséges életmódra irányuló tevékenységek

A tevékenységek az egészséges testi-lelki, szociális fejlődést biztosítják.
Az egészséges életvitel kialakítását segíti:

- testi, szellemi edzettség, mindennapi mozgás, minden napos testnevelés
- intézményi versenysport – területei: labdarúgás, kézilabda, atlétika, úszás (úszóegyesület)
- önkiszolgálással kapcsolatos feladatok elsajátíttatása
- egészséges táplálkozás, természetjárás megszerettetése
- káros szokások megelőzésére való törekvés a meggyőzés által
- az iskolai büfé – egészséges árukínálatának folyamatos figyelemmel követése
- az iskolai menza – egészséges és tápláló menüsora
- családi életre nevelés képességének megalapozása
- egészség témanap
- egészségnevelési modul beépítése
- Az intézmény dolgozóinak, pedagógusainak személyes jó példája, (dohányzásról való leszokás) iskolánk igényes tárgyi környezete segíti a tanulók pozitív beállítódásának, magatartási szokásainak kialakulását.

A tevékenységek színterei: szaktárgyi-, osztályfőnöki órák, előadások, beszélgetések, versenyek, táborok, szünetek, témanapok, témahetek, projektek, hitéleti foglalkozások
A környezeti nevelés feladatainak megoldása során neveljük tanulóinkat a természeti és társadalmi környezet megismerésére, a természet szeretetére, környezetük védelmére.
Tanulóink gondoskodnak osztálytermük esztétikus dekorálásáról, az iskola környezetének tisztán tartásáról.
Kiemelt feladat a tanulók kulturált magatartásformájának megalapozása, fejlesztése.

Drog és bűnmegelőzés- kiemelt témája az osztályfőnöki óráknak

- Intézményi Drog prevenciós program alkalmazása – a helyi rendőrség bevonásával (DADA)
- Intézményi drogstratégia alkalmazása
- Szakemberek előadása – a drog káros hatásairól

Pályaorientációs tevékenység
A pályaorientációra nevelés az egész iskola valamennyi tanárának közös feladata, valamint az integrációs tevékenység kiemelt területe is. Nemcsak tanácsadás, hanem olyan pedagógiai tevékenység, amelyet a pedagógus tanítványaival és azok szüleivel együtt valósít meg.
Szintén e cél megvalósítását szolgálja az „Életpálya építés" kompetencia beépítése az oktatásba.

Feladatok

- A pályaválasztási érettség előkészítése és kialakítása
- A pályaválasztási döntés előkészítése
- Különböző pályák megismertetése – **Pályaorientációs nap – tanítás nélküli munkanap 1-8. évfolyam**
- A választott pályára való felkészítés a hivatástudat alakításának segítése
- Segítségnyújtás a pályaszocializációhoz
- Az esetleges pályakorrekcióra való felkészítés

A pályaorientációt felső tagozatban 5. osztálytól kezdjük el, általános és tantárgyankénti feladatokkal.
A tevékenységet 4 évre tervezzük. A pályaválasztás elősegítésében fontos szerepet játszik a család, a családdal való konzultáció.

- Évente Pályaválasztási szülői fórumot szervezünk a 7-8. évfolyamos tanulók és szüleik számára, a középiskolák bemutatkozásával.
- Pályaválasztási kiállításon vesznek részt tanítványaink.
- Biztosítjuk – a különböző középiskolák, egyházi iskolák – reklámanyagainak a tanulókhoz történő eljutását.
- Fogadjuk – a középiskolák diákképviselőinek – iskolájukat bemutató és népszerűsítő látogatásait.
- Üzemlátogatásra visszük tanítványainkat.

- Együttműködünk a középiskolákkal, vezetőikkel
  - fórumokon való részvétel,
  - versenyeken, előadásokon való részvétel.
- Propagáljuk az Arany János Tehetséggondozó programba jelentkezést.
- Segítjük a szülőket információkkal a továbbtanulást, jelentkezést illetően.
- Kitöltjük a tanulók jelentkezési lapját és elküldjük az adott iskolába.

A tanulásirányítás intézményszintű feladatai:

- Bemutató foglalkozások szervezése
- Nyílt napok tervezése, megszervezése
- Egységes követelményrendszer kiépítése, alkalmazása
- Jól felszerelt szaktantermek kialakítása, azok bővítése
- A tanulók egyenletes terhelése az órarend összeállításában
- Közös felelősségvállalás a szülőkkel, szakemberekkel, együttműködés feltérképezése

Tanórán kívüli lehetőségek – 16 óráig tartó foglalkozások – alsó tagozat 17 óráig

- szakkörök (tehetséggondozás)
- versenyeken való részvétel, (tehetséggondozás)
- kiállítások, kulturális rendezvények, színházi előadások (tehetséggondozás)
- múzeumi foglalkozások (tehetséggondozás)
- középiskolai nyílt napokon való részvétel - pályaválasztás
- középiskolai tanulmányi versenyeken való részvétel – pályaválasztás, tehetséggondozás
- "sikeres" volt diákok, szakemberek meghívása
- pályaválasztási tanácsadó felkérése
- pályaválasztási szülői értekezletek szervezése
- üzemlátogatás
- középiskolák igazgatóinak meghívása
- szoros és rendszeres együttműködés az egyházi középiskolákkal.

Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleten, fogadóórákon, családlátogatásokon

A szülőket elsősorban a gyermekek számára igényelhető pályázati lehetőségekről, támogatásokról tájékoztatjuk. Ilyenek a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, melyeket a helyi önkormányzat nyújt a jövedelem és vagyoni helyzettől függően.

Tájékoztatás a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára nyújtott kedvezményekről és lehetőségekről.
Tájékoztatás az Arany János Tehetséggondozó Programba történő bejutás lehetőségéről.

Helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése
A gyermekek számára nyújtható támogatásokat többnyire az alapítványok tartalmazzák. Felhívjuk a szülők és tanulók figyelmét azokra a felületekre, amelyek pályázatok formájában tartalmazzák az igényelhető támogatásokat, illetve az Internet Pályázatfigyelőjére, ahol tárgymutató szerint meg lehet nézni az egyes alapítványok nyújtotta lehetőségeket - Arany János Tehetséggondozó Program, Útravaló Ösztöndíj.

Kapcsolatfelvétel a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyírbátori Tagintézményével, és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Megyei Tagintézményével.

- A városban működő Nyírbátor és Vonzáskörzet Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Pedagógia Szolgáltató Központ munkatársaival vagyunk kapcsolatban. Az egyéni problémával küzdő tanulók esetében tőlük kérünk segítséget, vizsgálatot.

- A logopédus a beszédhibás gyermekekkel foglalkozik, a pszichológus a tanuló személyiség problémáit segít megoldani, a fejlesztő pedagógus a tanulásban elmaradott, magatartási zavarral küzdő gyermekek felzárkóztatását segíti, gyógytestnevelő nyújt segítséget a rászoruló tanulóknak.

- Az osztálytanítók és a nevelési tanácsadó munkatársai havonta tapasztalatot cserélnek, megjelölik a további teendőket. Problémás esetekben a tanulókat a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsághoz irányítják, ahol a vizsgálatok eredményeként döntenek a tanulók áthelyezéséről a megfelelő intézménytípusba (ért. fogyatékosság esetén).

Táborozási, kirándulási hozzájárulások, pályázatok
Az iskolai alapítvány – a tanulók táborozását, tanulmányi kirándulását támogatják.

Ösztöndíjak - Pályázatok

- MATEHETSZ Tehetségprogram
- Az Arany János Tehetséggondozó program propagálása a tanulók körében
- Útravaló pályázat – a tehetséges hátrányos helyzetű tanulók számára biztosít lehetőségeket.

VI.8. Gyermek – és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

VI.8.1. Alapelvek

Alapvető célként tűzzük ki, hogy pedagógiai tevékenységünkben minden tanulónk számára biztosítsuk a fejlődéséhez szükséges feltételeket, azokat a lehetőségeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a gyermek, a tanuló képességeit, tehetségét kibontakoztathassa, szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármely más oknál fogva fennállnak.

Iskolánkban olyan légkört, olyan tevékenységet alakítunk ki, amely kizárja annak a lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, színe, neme, vallása, nemzeti etnikai hovatartozása, vallási vagy bármely más oknál fogva hátrányos, kitaszított helyzetbe kerüljön.
Ennek megfelelően a gyermek és ifjúságvédelem feladata, hogy átfogja az iskolában folyó nevelő és oktató tevékenységet, azaz minden olyan pedagógiai tevékenységet, amely hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló felkészülhessen a továbbtanulásra.
A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység azonban magában foglalja a családdal, a szülőkkel való kapcsolattartás rendszerét is, hiszen alapvető célkitűzés, hogy a gyermek családban nevelkedjen, szüleitől kapja meg azt a segítséget, amely ahhoz szükséges, hogy iskolába járjon.
Iskolánkban a gyermek- és Ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység irányítását, koordinálását gyermek- és ifjúságvédelmi vezető igazgatóhelyettes koordinálja.
A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása az osztályfőnökök kompetenciája.

VI.8.2. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

- A tanulók egyénre szabott fejlesztése – **Az Egyéni képességfejlesztő programban résztvevő tanulók – folyamatos figyelemmel követése**
- Az SNI tanulók integrált oktatása, egyéni fejlesztése
- A hátrányos helyzetű tanulók egyéni megsegítése
- Veszélyeztetett tanulók – figyelemmel követése
- Mentorálás – Kapcsolattartás – Pályázatok figyelemmel követése
- A Családsegítő Kistérségi Szociális és Pedagógiai Központ Gyermekjóléti Szolgálatával való rendszeres együttműködés
- Romló tanulmányi eredmény nyomon követése
- Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók nyilvántartása
- Magatartási problémák jelentkezésének – figyelemmel követése

Iskolánkban a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős az intézményegységvezető-helyettes koordinálja az osztályfőnökök gyermekvédelmi tevékenységét is.
Feladatait munkaköri leírása rögzíti.
A gyermekvédelmi munka a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenységén kívül kötelessége az intézményvezetésnek, és valamennyi pedagógusnak.

Legfőbb feladatuk
Orvosolni kell:

- a hátrányos megkülönböztetést,
- a zaklatást,
- a megalázást,
- a megfélemlítés,
- a jogellenes elkülönítés következményeit.

Célja, a gyerekek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése, csökkentése.

Az intézmény általános gyermekvédelmi feladatot lát el az osztályfőnökök vezetésével, az egész napi napközi otthon működtetésével, az intézmény orvosi ellátással, a gyermekek étkeztetésével, a különböző tanórai és tanórán kívüli felügyeletekkel.

Az osztályfőnök speciális gyermekvédelmi feladatai során felfigyel a tanulókat veszélyeztető hatásokra. Felderíti és nyilvántartásba veszi a veszélyeztetett gyerekeket. Elősegíti kiemelésüket a károsító környezetből. A gyermek és ifjúságvédelmi vezető igazgatóhelyettes kapcsolatot tart a hivatásos gyermekvédelmi szervekkel és intézményekkel (Polgármesteri Hivatal Gyámhivatal, Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyírbátori Tagintézménye, *(Nyírbátor, Báthori u.20.)* Kistérségi Szociális és Pedagógiai Központ Gyermekjóléti Szolgálata *(Vár u. 2.) és Családsegítő szolgálatával.*

A Gyermek és ifjúságvédelmi felelős intézményegységvezető-helyettes feladata:

- Koordinálja és segíti az osztályban tanító pedagógusok gyermekvédelmi munkáját.
- Nyilvántartásba véteti a veszélyeztetett gyerekeket, az osztályfőnökökkel megbeszélve
- Jelzéssel él a Gyermekjóléti Szolgálat felé
- Együttműködik a szülőkkel a nevelési problémák megoldásában
- Különös gonddal foglalkozik a nehezen nevelhető, magatartási problémákkal küzdő tanítványaival, stratégiát dolgoz ki a probléma kezelésére.
- Intézkedést kezdeményez a törvényellenes állapot megszüntetésére.
- **I**ntézkedik a tanulói mulasztások ügyében.

Tevékenységét a munkaköri leírása alapján végzi.

- Elsődleges feladata: a prevenció
- Mindazoknak a feladatoknak az intézményi koordinálása, amelyek az osztályfőnökökre hárulnak a gyermekek védelmével kapcsolatban.
- Irányítja a speciális gyermekvédelmi munkát.
- Segítséget nyújt az osztályfőnököknek
- Ismeri a problémás családok gondjait, kapcsolatot tart az állami szervekkel, szülőkkel, esetenként családlátogatást végez az osztályfőnökökkel együtt, vagy a Gyermekjóléti Szolgálattal közösen.
- Nyilvántartja a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket, tanulókat.
- Esetmegbeszéléseket folytat – indokolt esetben.
- Gyermekvédelmi és egészségügyi vizsgálatok éves ütemtervének elkészítésében közreműködik az érintett partner-szervezetekkel.
- Továbbképzéseken vesz részt
- A munkájához kapcsolódó pályázatokon való részvétel
- Titoktartási kötelezettség betartása.

- Éves beszámoló elkészítése a Gyermekjóléti Szolgálat felél.
- Az iskola képviselete – egyéb átruházott ügyekben.

A.) Az osztályfőnökök gyermekvédelmi feladatai

- Külső intézményekkel való kapcsolattartás.
  - Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal
  - A felmerülő problémák megoldása érdekében esetmegbeszélő ülések szervezése a jelző rendszer tagjainak részvételével - indokolt esetben hatósági eljárás kezdeményezése.
  - Együttműködés a gyermekvédelemmel foglalkozó más szervezetekkel (Nevelési Tanácsadó, Járási Gyámhivatal, Gyámhatóság, Rendőrség, Egyházak, stb.)
- Gyermekek jogán járó támogatások nyomon követése.
- Nyilvántartás vezetése az adatvédelmi előírások figyelembevételével. (Gyvt.)
- Szakirodalom tanulmányozása.
- Pályázatírásban való aktív részvétel.

B.) Tanári közösségben végzett feladatok:

- igazgatóval és igazgatóhelyettesekkel, kollégákkal való kapcsolattartás
- együttműködés és szemléletformálás
- információ áramoltatás
- előadásokon, továbbképzéseken való részvétel
- szakirodalom olvasása

C.) Szülők körében végzett feladatok:

- együttműködés és szemléletformálás
- tanácsadás, segítés

D.) Gyermekekkel kapcsolatos feladatok:

- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, valamint a veszélyeztetett gyermekek felmérése
- Nyilvántartásba vétel, javaslattétel további teendőkre.
- A Gyermekvédelmi határozat érvényességének nyomon követése.

VI.8.3. A veszélyeztetettség elhárítására tett intézkedéseink

A tanulói veszélyeztetettség okai

Környezeti okok

- anyagi nehézségek, családi konfliktusok, szociális helyzet, szegénység,
- munkanélküliség, alkoholizmus, drogozás,
- csonka család,
- mélyszegénységben élő (uzsorázás alanyai) családok,
- családi agresszió,
- felelőtlen, a gyermek számára káros életvitel.

A gyermekek személyiségéből eredő okok

- értelmi elmaradottság,
- fokozott agresszivitás,
- érzelmi labilitás,
- szülői elhanyagolás.

Egészségügyi, szociális okok

- testi fogyatékosság,
- születési rendellenesség,
- kirekesztettség
- betegség,
- alultápláltság.

A veszélyeztetettség elhárítására hozható intézkedések

Intézményi lehetőségek

- családlátogatás, tanácsadás,
- nevelési tanácsadásra utalás,
- iskolapszichológus, iskolalelkész segítségnyújtása,
- védő-, óvóintézkedés ellenőrzése,
- orvosi vizsgálatra javaslat,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyírbátori Tagintézménye felé jelzéssel él.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Megyei Tagintézménye
- Jelzés a Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat felé
- Jelzés a Kormányhivatal – Gyámhivatala felé
- Jelzés a település Jegyzője felé.

Iskolán kívüli lehetőségek

- javaslat állami gondozásba vételre.

Az intézmény speciális támogatásai

- taneszköz, tankönyvtámogatás, segély,
- szociális hátrány enyhítése,
- kedvezményes étkezés,
- tanári segítség a problémás, tehetséges gyerekek támogatására,
- intézményi felzárkóztató szakkörök szervezése,
- mentorálás,

- Alapítványi támogatás (kirándulás, előadás)
- kulturális rendezvényre való eljuttatás,
- **egyéni képességfejlesztő programokban való részvétel.**

- *Környezeti okok esetén:*
  - szakmai segítségkérés a pedagógiai szakszolgálattól
  - a gyermekjóléti szolgálat, illetve a jegyző értesítése
  - védő- óvó intézkedések meghozatala esetmegbeszélés során
- *A gyermek személyiségéből eredő okok esetén*:
  - egyéni bánásmód (pl. szorongások oldása miatt),
  - egyéni gondozási terv összeállítása
  - iskolalelkész beszélgetése,
  - pszichológiai, orvosi vizsgálat kérése – indokolt esetben
- *Anyagi okoknál:*
  - különböző segélyezési formák keresése,
  - Családsegítő Szolgálathoz irányítás
  - adománygyűjtés
- *Egészségügyi okoknál:*
  - iskolaorvoshoz, védőnőhöz, iskola-fogorvoshoz irányítás
  - segélyvonalak (drog, gyermekbántalmazás, szexuális zaklatás stb.) kifüggesztése a tájékoztató táblán
  - új eljárások, módszerek javaslata a szülőknek (pl. mozgásfejlesztő terápia, asztmás úszócsoport)
  - lelkészi, hittanári segítségnyújtás gyereknek, szülőnek

Szervezeti keretek:
Családlátogatás, fogadóórák, szülői értekezletek, esetmegbeszélések.

VI.8.4. A Gyermek- és ifjúságvédelem terén – tanulói probléma, hiányzás esetén szükséges intézkedések

Törvényi háttér

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról

A gyermekek védelmének rendszere

- **A prevenció szintje:**

A veszélyeztetettség megelőzése, családban történő nevelés segítése, pénzbeli, természetbeni ellátások, gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése.

- Gyv.T. 17. §-a előírja

- nevelési-oktatási intézmények kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Gyermekjóléti Szolgálat felé (felszólítás a rendszeres iskolába járásra, jelzőlap rendszer, kapcsolatfelvétel, folyamatos kapcsolattartás)

- A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet szerint:

- Az **osztályfőnök köteles felszólítással értesíteni a tanuló szülőjét**, abban az esetben, ha **gyermeke első ízben igazolatlanul mulasztott.**
- Az EMMI rendelet 51. § (4) bekezdése szerint, ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása **egy tanítási évben eléri a tíz órát**, az iskola igazgatója – a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban:
  - **Értesíti:**
    - a tanuló tényleges tartózkodási helye szerint illetékes **család- és gyermekjóléti központot,**
    - a **gyermekjóléti szolgálatot,**
    - *gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,*
- EMMI rendelet 50. § (5) alapján, ha a tanuló igazolatlan mulasztása **egy tanítási évben eléri a harminc órát (legalább 31 igazolatlan óra) ,** az iskola igazgatója a mulasztásról
  - **Értesíti:**
    - az általános szabálysértési hatóságot,
    - a **gyermekjóléti szolgálatot,**
    - *gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,*

- Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása **egy tanítási évben eléri az ötven órát,** az iskola igazgatója haladéktalanul
  - **Értesíti:**
    - a tanuló tényleges tartózkodási helye szerint illetékes **Gyámhatóságot,**
    - **a család- és gyermekjóléti központot**
    - a területileg illetékes **családtámogatási ügyben eljáró hatóságot**
    - *gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,*

Minden igazolatlan mulasztás esetén a szülőt írásban értesíteni kell - a Felhívás a rendszeres iskolába járásra elnevezésű nyomtatványon!

VI.8.5. A pedagógusok intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma

Minden pedagógus kötelezettsége és alapvető feladata a gyermekvédelem területén, hogy:

- a nevelő-oktató tevékenysége során figyelembe vegye a tanuló egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét, fogyatékosságát.
- segítse a gyermek képességének kibontakoztatását, illetve a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő tanuló felzárkóztatását.
- a tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és elsajátításukról meggyőződjön.
- közre működik a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- a szülőket és tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatja,
- észrevétellel él a gyermekvédelmi felelős illetve az intézmény igazgatója felé, ha a gyermek jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedéseket tart szükségesnek.

Az osztályfőnökök legfontosabb feladata, hogy

- észlelje és jelezze, ha a tanuló tanulmányi eredménye látszólag indokolatlanul leromlik.
- figyeljen fel a családban jelentkező gondokra, problémákra (családi élet megbomlásáról, szülők gazdasági helyzetének romlásából fakadó vagy bármely más okból eredő problémára)
- pedagógiai jellemzést készít a Gyermekjóléti Szolgálat felkérésére.

A hittanár (lelkész) feladata a prevenció szintjén:

- Figyelje és vegye észre a tanuló esetében a negatív jellegű magatartási, tanulási, közösségi problémákat,
- kezdeményezzen egyéni megbeszélést a tanulóval, annak családjával, az iskola vezetésével – a tanuló problémájának felderítésére, annak megoldására,
- erősítse a tanulókban a pozitív családi szokásokat, mintákat, a követendő cselekedeteket.

VI.9. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A tanulók 16 óráig tartó foglalkoztatási keretében oldjuk meg iskolánkban a tehetséggondozást.
Fontos, hogy a pedagógusok, megfelelő pedagógiai és pszichológiai ismeretekkel rendelkezzenek, hogy minél előbb felismerjék a tehetségeket.

Szülőkkel egyeztetve részt vesznek tanulóink a református és világi iskolák tanulmányi, sport- és művészeti versenyein.
A tanórai differenciáláson kívül tehetséggondozó szakköreinken, széles körben biztosítjuk tanulóinknak az egyéni, testre szabott fejlődést.
Az iskolai szervezésen túl kulturális bemutatókra, gyülekezet előtti szereplésekre készítjük fel tanulóinkat.
Részt vesznek tanulóink az **Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola Nyírbátori Tagintézménye** néptánc, hangszeres, szolfézs óráin. (A Művészeti Iskolába beiratkozott tanulók esetében).
Egyéni fejlesztési terveket, tehetséggondozó munkaterveket készítünk, melyek segítségével szervezzük a tanórán kívüli szakköreinket, tehetséggondozó foglalkozásainkat.
A hagyományos nemzeti, egyházi, iskolai, városi ünnepségeken tanulóink is szerepelnek, műsort adnak.
A tehetség- és képesség kibontakoztatása szempontjából elsődleges, hogy tanulóink versenyképes, használható, gyakorlatias tudásra tegyenek szert.
A tehetség idejében való felfedezése a pedagógusaink legfontosabb célja. A fejlesztésben rendelkezzenek jó szaktárgyi tudással, megfelelő képzettséggel.

A tehetség felismerésének forrásai:
- óvoda jelzése
- egyéb jelzések (művészeti, sportegyesületek)
- pedagógusok megfigyelése,
- szülők, környezet jelzése

Módszerei
- óvodai látogatás
- Nyílt napon való megfigyelés
- iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése,
- szülőkkel, edzőkkel, óvónőkkel való beszélgetések
- pedagógusok céltudatos odafigyelése, gyűjtőmunkája
- minden jelzésre, megnyilvánulásra való odafigyelés

A tehetséget fel kell fedeznünk, tervszerűen fejlesztenünk, alakítanunk, ösztönöznünk kell.

VI.9.1. A tehetséggondozás módjai

Sikeresen alkalmazhatók a differenciált tanulásszervezésnek az alábbi formái a tehetséggondozásban és az egyéni képességfejlesztésben:

- **individuális tanulás:**

Valamennyi gyerek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel.

- **kooperatív tanulás:**

A tanulási tartalom elsajátítása, és a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szo-

ciális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva). Nő az önirányítás szerepe.

- **projekt oktatás:**

Ez az a módszer, amely összefogja mindazt a sok-sok módszert és eszközt, amelyek különkülön is nagyon sokat segítenek a gyerekek sikeres tanulásában. A projekt a gyerekek érdeklődésére épít, ami kizárja, hogy csak a tankönyvet tanítsuk, lapozzuk és évekig központi vagy irányító tanmenet alapján dolgozzuk fel. A projekt komplex fejlesztési lehetőség, amely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.

VI.9.2. Tehetséggondozás az iskolában

- **Emelt óraszámú testnevelés** 1. évfolyamtól kezdődően 2. 3. 4. évfolyamon (labdarúgás, kézilabda + 2 óra)
- **Minden napos testnevelé**s
- **Kölyökatlétika program bevezetése 1-4. évfolyamon heti 1 órában**
- **Emelt óraszámú matematika 1-4**. évfolyamon (+ 1 óra), **5. évf** +2 óra, **6. évf**. +1 óra
- **Digitális kultúra oktatás 3. évfolyamtól**, csoportbontásban,
- **Angol vagy német nyelvi oktatás 1. évfolyamtól**, csoportbontásban,
- **Úszásoktatás 1-2. évfolyamon felmenő rendszerben az Úszó Nemzet Program keretében** – minden tanuló számára órarendi keretben.
- **Alapfokú művészeti nevelés** – ének-zene (szolfézs, hangszer), dráma, képzőművészet, néptánc területén a **Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola Nyírbátori Tagintézményében**, valamint az iskolai szakköri keretben.
- **Fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások, habilitációk** – egyénileg és csoportban (SNI, BTMN, Részképesség-fejlesztés, Egyéni felzárkóztatás).
- **Természettudományos tehetséggondozás** (felső tagozat) - természetismeret, fizika, kémia, matematika, biológia, földrajz, digitális kultúra
- **Előkészítő, kompetenciafejlesztő foglalkozások** (7-8. évfolyam)
- **Szakkörök, versenyek, kulturális bemutatók, előadások, kiállítások.**
- **Ünnepek –** nemzeti, iskolai, egyházi, városi.
- **Hitéleti foglalkozások, tevékenységek, rendezvények.**
- **Nyári táborok** (hittantábor, Észpörgetők – matematika tábor, napközis tábor, Idegen nyelv – informatika tábor, Komplex Természettudományos tábor) – tanulmányi séták, kirándulások
- Könyvtár, múzeum, templom, sétány látogatás.
- Testvériskolai, határontúli kapcsolat kialakítása, tanulók fogadása.

VI.9.3. A tehetséggondozás feltételei

Tárgyi feltételek

- **I**skolai könyvtár,
- Fénymásolási lehetőség,
- Számítógép, mint fejlesztőeszköz,
- Videó, zenei anyagok, meghallgatásukhoz, megnézésükhöz szükséges eszközök,
- Variálható tanterem berendezés a csoportfoglalkozásokhoz
- Megfelelő tankönyvek és szakmai könyvek (egyszerű alapfeladatokkal, többszintű nehézségi fokkal, szorgalmi és választható feladatokkal)

- Interaktív szett
- Interaktív tananyagok
- A foglalkozáshoz szükséges eszközök, tanszerek biztosítása
- Informatika tantermek eszközei

Személyi feltételek

- A megfelelő végzettségű tanárok
- A tanár gyerekekkel szembeni beállítódása (következetes, segítő, támogató)
- A tanár nevelési stílusa megfelelő legyen (együttműködő, de határozott).
- A tanár tudása megfelelő legyen. Legyen képes a pedagógus önművelésre, önképzésre.
- Jó kapcsolat a családdal. Szükség esetén bevonva a lelkipásztort, hitoktatót, az ifjúságvédelmi felelőst és a Családsegítő Szolgálat munkatársait.
- Továbbképzések a differenciált tanulásszervezéshez, hatékony tanulás-megismerési technikák megismerésére.
- Továbbképzések – tehetséggondozás területén.

A kompetenciafejlesztés keretében

- Olyan légkör biztosítása, amely ösztönzi a problémamegoldást, a kreativitás fejlődését.
- A könyvtárhasználat, az információszerzés képességének elsajátíttatása (projektfeladatok, gyűjtőmunkák, kutatások, tanulói előadások előkészítése, Internet stb.).
- Informatika infrastruktúra használatának lehetősége.
- Különösen fontos a szociokulturális hátránnyal rendelkező, tehetséges tanulók fokozott egyéni megsegítése, az eredményesség méltó elismerése, jutalmazása. Mindezek érdekében felhasználjuk a kompetencia alapú oktatás támogató környezetét, és eszközrendszerét (differenciált fejlesztés különböző módjait).
- A napközi otthon, (tanulószoba) valamint a tehetséggondozásra biztosított órák hatékonyabb felhasználása, az egyéni kreativitás fejlesztése érdekében.
- A tömegsport foglalkozások, a mindennapi sportolás feltételrendszerének biztosítása, a testkultúra fejlesztése.
- Versenyeztetési, szerepeltetési, pályáztatási lehetőségek biztosítása, a tehetséges tanulók menedzselése.

VI.9.4. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tanulók hitbeli erősödését, neveltségi szintjének emelését kiemelt feladatunknak tartjuk.
Iskolánk a minőség elvét tudatosan vállaló intézmény. Tantárgyi rendszere bővült, pedagógiai tevékenysége megújult, körzeti szerepköre megerősödött, a minőségi munka, a strukturális változások előrelépést jelentenek oktató-nevelő munkánkban.
Továbbra is kiemelt szerepet kap a sport, az idegen nyelv oktatása, az informatika magasabb szintű tanítása, a kulcskompetencia-fejlesztés és tehetséggondozás, a fejlesztő tevékenység, új oktatásszervezési módok alkalmazása: projektek, témahetek, modul oktatás.

A tehetséggondozás területei közül elsősorban: hittan, matematika, testnevelés, idegen nyelv, dráma, informatika, rajz, természetismeret. A tehetséggondozó szakkörökre optimális szinten biztosítjuk az órakeretet iskolai keretből.
A szakmai és eszközi feltételrendszer a rendelkezésre áll. Helyi programjaink, a képességcsoportokban való oktatás, a differenciált tanulásszervezés, a tehetséggondozást szolgálják. Feladatunk, hogy felismerjük a tehetségeket és adottságaiknak megfelelő tehetséggondozó programot találjunk, figyelembe véve a tanulók egyéni érdeklődési körét és képességeit..

Tanulás - tanítási tevékenységek:

Tervszerű, tudatos munkával szoktatjuk tanítványainkat a helyes időbeosztásra, a tanulás módszereinek megismerésére. A fejlődési sajátosságainak megfelelően elősegítjük, hogy tanítványaink egyre tökéletesebb tanulási technikákat alakítsanak ki.
A megfelelő terhelés, optimális fejlődés érdekében a tanítási órákon növeljük a tanulói munkáltatás arányát, a differenciált foglalkozásokat, az egyénre szabott tanulásirányítással, a képességek figyelembevételével.
A tanulásra való motiválást kisiskolás korban, főleg érzelmi, később intellektuális alapon igyekszünk növelni.
Az évek során szilárd alapokat teremtünk ahhoz, hogy tanítványaink váljanak nyitottá, fogékonnyá az értékek befogadására és kreatívvá a szerzett képességek alkalmazásában.
A tankönyv a tudás megszerzésének kalauza, általa tanulható, hogy a sokféle információ, tudás hol érhető el, segíti az információk rendszerezését, motiválja a tanulókat.
A tanulás új útjainak megtanítása (SDT, IKT, INTERNET, Könyvtár) bevonásával, alkalmazásával.

Részt vettünk az RRF-1.2.1-2021-2021-00001 azonosító számú „Digitális oktatáshoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek biztosítása a tanulók és a pedagógusok számára” című projektben.
Minden pedagógusunk részt vett IKT továbbképzésen, és alkalmazza napi gyakorlatában az infokommunikációs technológiákat, interaktív tananyagokat. Alkalmazzuk a feleltető szettet, valamint az SNI csomagot is.

VI.9.5. Kiemelt feladataink a tehetséggondozás területén

Tanulás terén:

- Folyamatosan érvényesülő teljesítménymotiváció a tanulás tudatos tevékenységgé alakításával.
- A tantárgyakhoz való viszony motiváló képességének fejlesztése (tisztességes versengés)
- A helyes tanulási szokások kialakítása, sikerélmény biztosítása.
- A tanulás értékének tudatosítása, önálló ismeretszerzés készségének fejlesztése, az ezzel járó sajátos munkakultúra kialakításának segítése.
- Kompetencia alapú oktatás alkalmazása pedagógiai munkánkban.
- **Az Infokommunikációs oktatási Technológia felhasználása a tehetséggondozásban.**
- A folyamatos tanulás, önképzés iránti igény kialakítása.

- A tanítási órákon differenciált feladatok biztosítása.
- Csoportbontásnál – nívócsoportok esetében, - fontos, hogy a tanulók a tudásukat egymással is összemérhessék.
- Gazdagabb, tartalmasabb tananyagokat tanítunk a tehetségeseknek.
- Gyűjtő és kutatómunkát végezhetnek a tanulók.

Értelmi képességek terén:

- racionális gondolkodás kialakítása,
- szövegértés, szövegfeldolgozás képességének fejlesztése,
- döntés, ellenőrzés képességének segítése,
- problémamegoldó gondolkodás folyamatos fejlesztése,
- önkorrekció, önértékelés, munkafegyelem, folyamatos munkára szoktatás, az életkori sajátosságok figyelembe vételével,
- információk szerzésének és felhasználásának készsége, szótárak, lexikonok használata,
- könyvtárhasználat megismertetése,
- számítógép működésének, kezelésének elsajátíttatása,
- **oktatóprogramok, interaktív tábla – interaktív tananyagok használata, Internet lehetőségek megismertetése,**
- egyéni kutató - információgyűjtő tevékenység fontosságának hangsúlyozása,
- nyelvi beszédkészség fejlesztése, a helyes kommunikáció alakítása,
- a beszédértés képességének fejlesztése, a kapott információk megfelelő felhasználásának segítése,
- a tanulás megtanítása – az életkori sajátosságok, egyéni képességek figyelembe vételével,
- **tehetséggondozás segítségével – a tanulói kreativitás fejlesztése**

VI.9.6. A tehetséggondozás szinterei – szervezeti formái

Egyéb tevékenységek - Tanórán kívüli szabadidős tevékenységek

Iskolánk a tanórai foglalkozások mellett a tanulók érdeklődési igénye, szükséglete szerint tanórán kívüli foglalkozásokat szervez.
Ezek a tevékenységek kapcsolódnak az intézmény oktatási-nevelési folyamatához, a kiválasztáshoz önállóságot biztosítunk tanulóinknak.

Tanulás - művelődés lehetőségei

- Szakkörök - tehetséggondozás, pályázat, vetélkedők, kiállítások, bemutatók, tárlatok,
- Emelt óraszámú tantárgyak tanítása (testnevelés, idegen nyelv, informatika stb.)
- Múzeumi órák, múzeumi programok
- Dráma, színjáték – előadások, fellépések
- Tanulmányi versenyek - tehetség felismerés, kipróbálás lehetősége
- Iskolai ünnepségek, egyházi, templomi ünnepségek, Istentiszteletek
- Sportfoglalkozások – Sportkörök - Sportversenyek: labdarúgás, kézilabda, atlétika - egészséges életmód, utánpótlás nevelés – úszásoktatás – a lovassport megismertetése
- Második idegen nyelv (angol vagy német) tanulásainak lehetősége
- Középiskolai felkészítő foglalkozások
- Versenyekre felkészítő foglalkozások
- Tanulmányi kirándulások – a szülők anyagi támogatásával és közreműködésükkel - az osztályfőnök, szaktanár szakmai segítségével (alapítványi támogatással).
- Diákkörök - az önfejlesztés, kreativitás kibontakozásának lehetőségei
- Intézményi könyvtár - ismeretszerzés, kulturális élet központja
- Kulturális bemutatók.
- Művészeti tevékenység – Alapfokú Művészetoktatásban való részvétel
- Filharmóniai előadások (Alapfokú Művészetoktatás szervezésében)
- Kulturális Központ rendezvényei, foglalkozásai, szakkörei, színházi előadásai, Terem-színház
- Énekkar
- Hitoktatás
- Hitélettel kapcsolatos rendezvények, találkozók, táborok
- Vetélkedők, prezentációk
- Egyéb táborok, kirándulások

Tantárgyakhoz kötődő tanulmányi versenyeztetés, szakkörök:
A kiemelkedő teljesítmények függvényében szervezzük a tanulmányi, szakmai, sportversenyeket.

Formái:

- intézményi
- járási
- települési, körzeti, megyei, regionális
- a református iskolák regionális versenyei
- országos meghirdetésű versenyek
- levelezős versenyek.

Versenyek

Sport

- Sportágak, csoportversenyek, helyi, régiós, megyei, országos szinten. Területei: labdarúgás, kézilabda, atlétika, úszás

- Hagyományos labdarúgó – Kézilabda kupák, Emlékversenyek meghirdetése, azokban való megmérettetés
- Úszásoktatás – 1-3. évfolyamon – órarendi keretben
- Nyári úszótanfolyamok, úszásoktatás, úszóversenyeken való részvétel
- Játékos Sportvetélkedők
- Kölyökatlétika program 1-4. évfolyamon
- Sporttáborok - nemzetközi kapcsolatok.
- Testvérvárosi kapcsolatok kiépítése, élővé tétele – sport területén: Nagykároly, Szatmárnémeti
- Bekapcsolódás a sportszövetségek által meghirdetett bajnokságokba
    - Bozsik program – labdarúgás
    - Kézilabda bajnokság – kézilabda
    - Diákolimpia
- Együttműködés – a Bátori Sárkány Úszóegyesülettel, az Arany Sárkány Focisuli Sportegyesülettel.

Táborok
Saját szervezésű nyári táborok (napközis, hittan, idegen nyelvi – informatika tábor, Észpörgetők – matematika tábor, KOMPLEX Természettudományos tábor), külső szervezésű táborok (dráma és tánc, sport). A táborokban részt vesznek a mezőcsávási testvérgyülekezetből erdélyi gyerekek is.

Szakkörök
A mindenkori éves munkaterv részletesen tartalmazza az intézményi, intézményegységen belül szervezett szakkörök, sportkörök listáját. A tehetséggondozás az intézmény kiemelt feladata, ezért magas óraszámot biztosít a szakkörökre.

Célok	Feladatok	Kritériumok
Iskolánk célja a tehetséges tanulók korai felismerése, hogy minél hamarabb elkezdhessük fejlesztésüket.	Látogatás az óvodában, illetve az óvónők látogatása az iskolában, az óvónők véleményének kikérése. Osztályfőnökök, szaktanárok megfigyelései, céltudatos adatgyűjtés. Iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése beszélgetés a szülőkkel, edzőkkel, tanárokkal.	A partnerekkel való permanens kapcsolattartás.
Célunk a felismert tehetség fejlesztése, ösztönzése, kibontakoztatása az önmegvalósítás jegyében.	A szükséges szakmai támogatás biztosítása, melynek eszközei: • tanórai csoportbontás, differenciálás; • érdeklődés alapján szerveződő szakkörök, klubok; • emelt óraszámú osztályok létrehozása; • tantervdúsítás; • tanulmányi versenyekre való felkészítés; • középiskolai előkészítő tanfolyamok; • táborok, erdei iskola; • versenyek	A szakkörök és klubok sikeres működése. Tanulmányi versenyeken való sikeres részvétel. Sikeres felvételi vizsgák (továbbtanulás). Közösségi produkciókban való sikeres szereplés. Egyéni produktumok, publikációk, műalkotások létrehozása. Kiegyensúlyozott, elégedett, sikeres gyerekek.
Célunk az esélyegyenlőség biztosítása valamennyi tehetséges gyermek számára társadalmi hovatartozástól függetlenül	Meg kell próbálnunk kompenzálni a családi és anyagi háttér hiányosságait. (Alapítvány) Pályázatok útján biztosítanunk kell a szükséges anyagi, tárgyi feltételeket azon tehetséges tanulók részére, akik rossz anyagi körülmények között élnek. Hozzáférhetővé kell tennünk számukra a különböző szakkönyveket, folyóiratokat, feladatgyűjteményeket.	Táborozási hozzájárulások elnyerése, a kerületi önkormányzati stb. pályázatok felhasználásával.
Célunk, hogy a tanulók vállalják tehetségüket és használják fel az érvényesülésükhöz.	Feladatunk a lehetséges helyes utak, lehetőségek minél tágabb körét bemutatni. Példaadás.	A tanulók találják meg a tehetség gyümölcsöztetésének módját.

Tudjuk, hogy a tehetséggondozás csak a család támogatása mellett lehetséges, ezért célunk a családdal való együttműködés.	A családnak tudtára kell adni a felismert tehetséget, a fejlesztés lehetőségét, formáját, helyét. Folyamatosan informálni kell az aktuális helyzetről, az elért (rész) eredményekről, sikerekről, kudarcokról.	A család lehetőségeihez mérten támogassa mind anyagilag, mind erkölcsileg a gyermek fejlesztését.

Alapítvány

- Gyermekeinkért, egy szebb világért Alapítvány működése segíti a tehetséggondozást, versenyeztetést, a tanulmányi kirándulásokat, táboroztatásokat, tanulói jutalmazásokat.

VII. A SZÜLŐ, A TANULÓ ÉS A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Célunk

Célunk a tanuló személyiségének harmonikus fejlesztése, melynek legfőbb feltétele a család és az iskola aktív együttműködése. Az együttműködés alapja a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség, és az egymás iránti bizalom.

Az iskola szereplői

A tanulók, annak érdekében, hogy:

- megismerhessék és gyakorolhassák a demokrácia elemeit;
- érvényesíthessék jogaikat és kötelességeik teljesítéséhez segítséget kaphassanak;
- gyakorolják a demokratikus munkakultúrát, a hatalommal való élést, a közösség szolgálatát, az alkalmazkodást az eltérő nézetekhez;
- a tanuló egyéni problémáival keresse meg tanárát

az intézmény feladata:

- az osztályközösségek, a diákképviselői fórumok és az iskolagyűlés működésének pedagógiai tartalmú tevékenységét elősegíteni és koordinálni;
- az osztályfőnöki órák tartalmi kereteit adó tematikus célok meghatározása;
- az éves munkatervben ütemezettek szerint a közösségfejlesztés tanórai, és tanórán kívüli programjainak meghatározása.

A pedagógusok, annak érdekében, hogy:

- képesek legyenek kollégáikkal, a szülőkkel, de főleg a tanulókkal a mindennapos kapcsolattartásra, vegyék észre gondjaikat, hallgassák meg véleményüket, javaslataikat;
- rendelkezzenek alkalmazható és ténylegesen is alkalmazott kommunikációs-, döntési-, szervezési- és elemzőkészséggel

az intézmény feladata:

- kialakítani a kapcsolattartás kommunikációs csatornáit és azok hatékony működtetésének feltételeiről gondoskodni;
- a szakmai műhelymunkák intézményén keresztül a nevelési-szakmai együttműködés lehetőségeit megteremteni az iskolavezetés bevonásával és aktív részvételével;
- a diákképviselet és az osztályközösségek pedagógusokkal való konzultációjának tereit megteremteni;
- a pedagógusok és a tanulók valamint a szülők között a nevelési tartalmak alakítása vonatkozásában a folyamatos érintkezés lehetőségeit megteremteni (szülői fórumok, egyeztető fórumok, szülők akadémiája-programsorozat);
- a hatékony kapcsolattartás, továbbá a közösségformálás és - fejlesztés céljait szolgáló pedagógusképzési formákat az anyagi lehetőségeknek megfelelően kezeli a továbbképzési és beiskolázási tervek kialakításánál.

A szülők (gondviselők) annak érdekében, hogy:
- mindenkor bizalommal fordulhassanak véleményeikkel, javaslataikkal vagy problémáikkal a pedagógusokhoz;
- kapjanak támogatást az iskolától problémáik megoldásához;
- együttműködhessenek a pedagógusokkal gyermeke nevelésében

az intézmény feladata:
- a partnerközpontú hálózat kiépítése a szülőkkel, az érintettek neveléssel kapcsolatos kérdések megvitatásának folyamatába való minél szélesebb körű bevonásával;
- megteremteni annak a lehetőségét, hogy az iskola pedagógusai a tanulókkal kapcsolatos
- igazgatói tájékoztatás a szülői összejövetelek alkalmával:
- a szülőkkel való találkozás alkalmával a családi nevelés és a gyermek pozitívumait erősíteni, őszinte légkört kialakítani, hogy a szülő elmondhassa a véleményét;
- a szülők bevonása az intézmény különféle programjaiba.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos kiemelt preferenciájú pedagógiai feladatok:

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

  Ennek keretében: Létrehozni, működtetni kell a közösségen belüli a kölcsönhatások, a közvélemény irányításának speciális feltételrendszerét: az információs és értékelő fórumokat, szerveket, kereteket, valamint a perspektívákat és hagyományokat. Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

- **A tanulók életkori sajátosságainak, fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.**

  Ennek keretében: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz.

- **Az önkormányzás képességének kialakítása.**

  Ennek keretében: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

- **A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése**.

Ennek keretében: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése.

- **Az iskolai közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.**

  Ennek keretében: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása. Ebben nagy lehetőségünk az egyházi keretek között történő nevelés.

VII.1. Az együttműködés konkrét formái

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, igazgatóhelyettese, a diákönkormányzat vezetője, az osztályfőnök, iskolalelkész tájékoztatják.
- A tanulókat és a tanulók szüleit a tanulók fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan szóban, illetve a tájékoztató füzeten keresztül írásban, továbbá szülői értekezleteken, fogadóórákon.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy a szülői munkaközösséggel.
- A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az iskolalelkész együttműködése a családokkal folyamatos és rendszeres.
- A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:
  - Családlátogatás, melynek feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében (indokolt esetben)
  - Szülői értekezlet, melynek feladata a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az országos és helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól, a helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról, saját gyermekének tanulmányi eredményéről, iskolai magatartásáról, a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről, az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményéről, problémáiról.
  - Fogadóóra, melynek feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének lehetősége konkrét tanácsokkal.
  - Nyílt tanítási nap, melynek feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskola nevelő- és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke, és az osztályközösség iskolai életéről.
  - Írásbeli tájékoztató, melynek feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival, vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével. (Tájékoztató füzet, Ellenőrző könyv, Szöveges értékelőlap)
  - **Családi Istentisztelet**

Minden második hónapban Családi Istentisztelet a Báthory Anna Református Általános Iskola családjai számára (szülők, pedagógusok, gyerekek)
- Lelkészi beszélgetések.
- Esetmegbeszélések – iskolavezetés, iskolalelkész, osztályfőnök jelenlétében esetleg meghívottak

Szeretnénk elérni, hogy a szülők gyermekükkel együtt vegyenek részt a családi vasárnapokon, az egyházi- és iskolai ünnepeinken.

Iskola

- **A szülő, tanuló, pedagógus, lelkész intézményi együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei**

- Az általános iskola fontos feladatának tartja a szülőkkel való együttműködés, kapcsolattartás kiszélesítését, az eddigi formák továbbfejlesztését.
- Az együttműködés keretét a szülők iskolával kapcsolatos igényei elvárásai, a pedagógusok ezekre adott válaszai, lépései alkotják.

Szintjei

- Elfogadás
- Megismerés, megértés
- Együttműködés - megoldási módok keresése - tanácsadás

Elv a kölcsönösség

- Informálódás
- Vélemény elmondásának joga, lehetősége
- Együttműködő, partneri kapcsolat kialakítása
- A szülők, partnerek jelenlétének erősítése az új tanulásszervezési eljárások, projektek, témahetek, nyílt napok stb. és iskolai rendezvények során
- A szülők, partnerek számára a nyilvánosság biztosítása (iskola weblapja, hirdető tábla, a helyi média adta lehetőségek, egyéb iskolai dokumentumok felhasználásával, személyes beszélgetéssel)

Ezáltal célunk a szülők pedagógiai kompetenciájának növelése, az iskolával való együttműködés szélesítése, egymás tevékenységének ismerete. A minőségi munka érdekében az intézmény értékelési rendszerének nyitottabbá tétele (tantárgyi követelmények ismerete, gyermek-szülő számára).
A kapcsolattartás sokrétű és változatos, osztályszinten kezdődik és intézményszinten valósul meg.

Osztályszinten történő kapcsolattartás
A szülők tájékoztatásának formái:

- szóbeli tájékoztatás (szülői értekezlet) fogadóóra, tanulók háromhavonta történő értékelése, **egyéni képességfejlesztő programban résztvevők rendszeres értékelése**
- írásbeli tájékoztatás (kiadványok, tájékoztató füzetek, értékelő lapok, intézményi dokumentumok)

- közös tevékenységek lehetőségei az intézmény programjához igazodva (iskolai rendezvények, ünnepségek, projektek, témahetek, ünnepi, hitéleti alkalmak, Istentiszteletek, esetmegbeszélések, egyéni beszélgetések)

Célja, hogy a szülők rendszeres kapcsolatot tartsanak az iskolával, a gyermekükkel foglalkozó pedagógusokkal.

Szülői értekezletek
Az osztályok szülői közössége számára a szülői értekezletet az osztályfőnök tartja évente 3-4 alkalommal.
Az új osztályközösségek szeptemberi szülői értekezletén az osztályfőnök irányításával bemutatkoznak az osztályban tanító pedagógusok.
A szülői értekezleten a szülők megválasztják a háromtagú szülői szervezetet. Ők képviselik az osztályközösséget az ISZSZ-ben.
Az intézmény pedagógusai fogadóórát tartanak a szülők részére a nyilvántartási rendszer alapján.
Az osztályfőnökök indokolt esetben családlátogatásokat végeznek, hogy megismerjék a családok körülményeit, családszociológiai jellemzőit, életmódját, értékvilágát, a családban meghonosodott nevelési légkört.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett tanulók családját az ifjúságvédelmi felelőssel közösen látogatják meg, hogy segítséget nyújthassanak a problémák megoldásában.
Az iskola a szülők számára Nyílt napokat szervez.

Intézményszinten történő kapcsolattartás
Összevont szülői értekezletet tartunk a 8. osztályos tanulók szüleinek az igazgató az osztályfőnök és a pályaválasztási felelős részvételével évente egy alkalommal.

Az intézményi Szülői Szervezet (ISzSz) elnöke, elnöksége a szülői értekezleten kívül is rendszeres kapcsolatot tart az intézményvezetéssel. Az ISzSz elnöke részt vesz az intézményi ünnepségeken, rendezvényeken, összehangolja a szülők intézménnyel kapcsolatos tevékenységét, a szülők, gyermekek programjait közvetíti a szülők javaslatait, kéréseit az iskola vezetése felé.
Az iskolalelkész – egyes szülőkkel kapcsolatot, együttműködést kezdeményez a tanuló problémájának megoldásában.

Működési területek bővülése, a továbbfejlesztés lehetőségei

- Szülői vélemények, gyermeki vélemények rendszerezése az intézmény szolgáltatásával kapcsolatosan
- A pedagógusok és az intézményvezetés véleményének egyeztetése a szülők nevelési attitűdjével kapcsolatosan.
- Pályázati lehetőségek felkutatása, alapítványi támogatás igénybe vétele
- Szponzori, pályázati és egyéb támogatási akciók felkutatása és lebonyolítása (versenyek, sportversenyek kapcsán)
- Az elvárható minőségi mutatók kidolgozása a szülői nevelésben, a pedagógusok munkájában, az intézmény működésében, a nevelésben érdekeltek kapcsolatában

- Az intézmény rendezvényei lebonyolításához gyakorlati segítség nyújtása
- Az iskolai weblap – folyamatos frissítése az aktualitások figyelembe vételével.

VII. 2. Elvárásaink a hatékony nevelés és oktatás érdekében

Tanulóink

- kapjanak az iskolától értékálló tudást a természettudomány, az anyanyelv, az idegen nyelv, a művészet, a sport az informatika és a hitélet területén;
- ismerjék meg és érvényesítsék jogaikat: vegyenek részt az iskola színes, sokoldalú életében (működő diákönkormányzat);
- értékeljék saját és mások tudását, a tanulásnak legyen tekintélye;
- fejlődjön önismeretük;
- saját képességeiknek megfelelő maximális tudást (jártasság, készség) szerezzenek,
- olyan igaz értékeket sajátítsanak el, mint becsület, tisztesség, egymás tisztelete, hazaszeretet, magyarságtudat;
- kapjanak személyiségfejlődésüknek és képességeiknek megfelelő egyéni bánásmódot,
- ismerjék a Szentírás alapvetéseit, éljenek és tanuljanak a keresztyén szellemiségnek megfelelően.

Célkitűzések	**Feladatok**	**Kritériumok**
Alakuljanak ki a személyiség olyan értékes tulajdonságainak, mint a szervezőkészség, aktivitás, önállóság, kitartás, érdeklődés, empátia, egymás segítése.	<u>Az osztályközösség</u> az iskola és a diákönkormányzat legkisebb működő egysége, amelynek alapértékei: - tanulói joggyakorlás, - célok demokratikus meghatározása, - közösségen belüli vita, kritika, - választott tisztségviselők tevékenysége, Az osztályközösség választja meg az osztály tisztségviselőit, s delegál képviselőket az iskola diákönkormányzatába. Az osztályközösség élén, mint pedagógus vezető, az **osztályfőnök** áll. Feladata sokrétű. Az ezzel kapcsolatos legfőbb elvárások: - szabad véleménynyilvánítás lehetőségének és a	A tanulók tudjanak: - együttműködni társaikkal, - mások szempontjait is figyelembe véve cselekedni, - felmerülő akadályok esetén dönteni az életkoruknak megfelelő szinten, - tetteikért felelősséget vállalni.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	demokratikus döntés létrejöttének biztosítása. - irányítsa úgy a tanulókat, hogy minél többen jussanak érdemi munkával járó megbízáshoz (DÖK képviselők, tanterem-, tanulmányi-, kulturális-, sport-, szekrényfelelős, hetesek vagy ügyeletesek stb.), - az iskolai és osztály önkormányzattól kapott információkat építse be nevelő munkájába.	
Legyen rá lehetősége, hogy a tanulók megismerhessék és gyakorolhassák a demokrácia alapelemeit, jogaikat és kötelességeiket.	<u>Diákönkormányza</u>t (DÖK) működtetése: - Az iskolai diákmozgalmat a DÖK-segítő pedagógusok támogatják és fogják össze. - A DÖK-nek legyen a tanulók által elfogadott szervezeti és működési szabályzata. - Tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. - Véleményt nyilváníthat: ✓ a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések tárgyalásakor, ✓ a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetésekor, szervezésekor, ✓ a tanórán kívüli tevékenységek formáinak meghatározásakor, ✓ a könyvtár és az iskolai sportkör működési rendjének megállapításakor, ✓ más jogszabályban meghatározott	A tanulók az életkori sajátosságaiknak megfelelően - tudják érdekeiket felmérni, megfogalmazni, képviselni, - tudjanak érvelni, vitázni mások nézeteinek tiszteletben tartásával, - legyenek képesek kompromisszumra jutni, - az elfogadott döntéseket hajtsák végre, tartsák be, - tudjanak és merjenek véleményt mondani.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	kérdésekben. - A tanulóifjúságot az iskola vezetősége és a nevelőtestület előtt az iskolai diákönkormányzat képviseli. - A DÖK képviseli tanulótársait az iskola vezetősége, a nevelőtestület, az ISZSZ értekezleteinek vonatkozó napirendi pontjánál. - A diákönkormányzat a tanulókat faliújságon, keresztül valamint az iskolagyűlésen tájékoztatja.	
Gyakorolják a közösség szolgálatát, az alkalmazkodást az eltérő nézetekhez.	Az **Iskolagyűlés** a legmagasabb fórum, amelyet évente legalább egy alkalommal össze kell hívni. Az iskolagyűlésen a DÖK és az iskolavezetés beszámolhat az előző iskolagyűlés óta eltelt időszak: - munkájáról, és minősítheti azt, - a tanulói jogok helyzetéről, érvényesüléséről, - tanulmányi versenyekről, - ügyeletesi munkáról. Az iskolagyűlésen: - bárki felszólalhat, közérdekű észrevételt, javaslatot tehet, kérdezhet.	Az alá- és fölérendeltségi viszony tanítsa meg a tanulókat a vezetésre és az alkalmazkodásra egyaránt.
A tanuló egyéni (akár magánjellegű) problémáival keresse meg tanárát, az iskola vezetését, iskolalelkészt.	- Az osztályfőnök, vagy bármelyik pedagógus keressen megoldást a felmerülő problémára. - Szükség esetén álljon rendelkezésre az iskolalelkész vagy pszichológus is.	A tanuló teljes biztonsággal és bizalommal fordulhasson segítségért a pedagógushoz.

A pedagógus

- rendelkezzen színvonalas, korszerű szaktudással, pedagógiai ismeretrendszerrel, befogadási és önművelődési készséggel;
- készüljön fel a tanítási óráira szaktárgyilag, didaktikailag, és módszertanilag;
- ismerje és alkalmazza a differenciált képességfejlesztés formáit, módszereit;

- legyen képes kollégáival, a szülőkkel, de főleg a gyermekekkel a mindennapos kapcsolattartásra, vegye észre gondjaikat, hallgassa meg véleményüket, javaslataikat;
- értékvállaló magatartással hitelesen érvényesítse az iskola által közvetített nevelési elveket;
- rendelkezzen kommunikációs-, döntési-, szervezési- és elemzőkészséggel;
- nevelőtestületünk tagjaként egységesen képviselje a munka tiszteletét, megbecsülését, valamint a műveltségnek és igazságosságnak, mint feltétlen értékeknek a fontosságát,
- legyen elkötelezett az egyházi iskola értékei és elvárásainak megfelelően.

A szülő

- ismerje saját és gyermeke jogait, kötelességeit;
- mindenkor bizalommal fordulhasson véleményével, javaslatával vagy problémáival a pedagógusokhoz;
- kapjon támogatást az iskolától problémáinak megoldásához;
- együttműködhessen a pedagógusokkal gyermeke nevelésében.

Célkitűzések	**Feladatok**	**Kritériumok**
Az iskolában a nevelő és oktató munka segítése, a nevelőtestület, a szülők és a tanulók, az intézmény-fenntartó egyház, intézmény működésében érdekelt más szervezetek együtt-működésének előmozdítása.	**A partnerközpontú hálózat kiépítése.**	Közös gondolkodás, a felelősség vállalása.
Tanulóink többsége különböző társadalmi és természeti környezetből érkezik. Ezért különösen fontos a szülői közösségek kialakítása és fejlesztése. Nagyon sok a hátrányos helyzetű, csonka család, és az ő érdekeiket nehéz feladat összefogni.	**A környéken lakók** segíteni tudnak minket: - iskoláink környezetének ápolásában, tisztántartásában, - programjaink megvalósításában. **Az iskola** segítséget adhat: - rendezvények megtartásához, - hasznos hulladék gyűjtéséhez, - akciók, kulturális és sport programok szervezéséhez.	Ki kell alakítani az iskola és a környéken lakók barátságos, kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatát.
A szülők szervezett együttműködése törvény adta jogaik és kötelességeik érvényre juttatására.	Szülői munkaközösség (ISZSZ) - dönt saját szervezeti és működési rendjéről. - feladata az iskolai és családi nevelés összehangolása, vélemények és javaslatok közvetítése az iskola felé,	Az iskola életének ne csak szemlélői, hanem aktív résztvevői legyenek a szülők.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	- az intézményt segítő kezdeményezések, munkák szervezése, - mozgósítás az iskolai rendezvényekre, - pályázatok írása, abban való részvétel - szülők közötti kapcsolattartás, - vezetőit az igazgató összehívhatja, ahol tájékoztatást ad az intézmény munkájáról, feladatairól, aktuális problémákról.	
Ismerjék meg a szülők az iskola helyzetét, céljait, feladatait, terveit, és az elért eredményeket.	**Igazgatói tájékoztatás a szülői összejövetelek alkalmával:** - tanévnyitó Istentisztelet, - tájékoztató értekezletek (évente két alkalom), - Ballagás - évzáró ünnepély- a tanulmányi év értékelése, - jutalmak, oklevelek kiosztása.	A szülők legyenek jól tájékozottak az iskola életéről. Konstruktív véleményükkel segítsék az iskolai munkát.
A szülők nevelő munkájának intenzívebbé tétele. A szülők elméleti és gyakorlati pedagógiai ismereteinek fejlesztése. Az iskola és a család pedagógiai törekvéseinek összehangolása.	**Szülői értekezlet - általában (3 alkalom/év)** - Az azonos osztályba járó tanulók szülei számára az osztályfőnök tartja. - A szülők tájékoztatást kapnak a tanév rendjéről, az aktuális feladatokról. - Az osztályfőnök beszámolót tart az osztály tanulmányi eredményeiről, magatartásáról, szorgalmáról, a munka körülményeiről, a nevelést segítő és gátló tényezőkről. - 5. évfolyamon szeptemberben összevont formában a tantárgyi követelményeket, 8. évfolyamon novemberben a beiskolázás rendjét	Legyenek tájékozottak a szülők gyermekük osztályával kapcsolatban. Kapjanak használható segítséget a gyerekek problémáinak megoldásához.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	ismertetjük. - Az osztály sajátos pedagógiai-pszichológiai problémáit alapul véve az osztályfőnök tartson előadást a nevelés minden fontos és időszerű kérdéséről. A szülőkkel beszélje meg a hallottakat, s közösen tűzzenek ki feladatokat nevelőmunkájuk irányára vonatkozóan. - Rendkívüli szülői értekezlet hívható össze, ha a szülők vagy pedagógusok ezt kérik. - Pszichológusi, fejlesztő pedagógusi előadások a szülők problémáinak csökkentése érdekében, drog prevenció céljából. Segítségnyújtás egyéb témában.	
A tanuló körülményeinek objektív megismerése.	**Szükség esetén az osztályfőnök a gyermekvédelmi felelőssel, esetleg családgondozóval családlátogatásra megy.** A családlátogatás keretében lehetőség nyílik környezettanulmány végzésére. Ez alkalomból a következőket vizsgáljuk: - szociális helyzet, a tanuló helye a lakásban, - családi légkör, a gyermek helyzete a családban, - nevelési elvek, konkrét nevelés (testi, értelmi, erkölcsi, esztétikai), - szabadidő eltöltése, - a család véleménye az iskoláról, a pedagógusokról, - a gyermek iskolai munkájának támogatása a szülő részéről. - a szülő egyház iránti elkötelezettsége	A látogatás hatása úgy befolyásolja a szülőket, hogy tudatosuljanak bennük nevelési feladataik, s a család életében megvalósuljanak az eredményes nevelés feltételei.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
Közvetlen kapcsolat kialakítása pedagógus és szülő között.	**Fogadóórák tartása** - Szaktanári és tanítói fogadóóra a megadott időpontban. - Rendkívüli fogadóóra (a szülő vagy pedagógus külön kérésére) a kialakult különleges helyzet azonnali megoldására. - Igazgatói fogadóóra. **A szülőkkel való találkozás alkalmával** - Erősíteni kell a családi nevelés és a gyermek pozitívumait, és erre alapozva kell a hibák kijavítását megkezdeni. - Őszinte légkör kialakítására kell törekedni, hogy a szülő elmondhassa a véleményét; a családról megtudott adatokat titkosan kell kezelni. - Együttműködési területet kell keresni a szülőkkel, de csak tanítási időn kívül. - Megállapodás a közösen meghatározott eljárás végrehajtásáról.	Emberi, bizalmon alapuló, őszinte kapcsolat kialakítása a szülőkkel, iskolalelkésszel, hitoktatókkal, az iskola vezetésével.
Az iskola és a család közti állandó, naprakész kapcsolattartás.	**Írásbeli tájékoztatás (tájékoztató füzet)** - Érdemjegyek beírása: a tanár feladata (szóbeli feleletet aznap, az írásbelit a kiosztás napján). - Az egyes tantárgyaknál félévente az éves óraszámnak megfelelő számú, de minimum kettő érdemjegy alapján osztályozhatók a tanulók. - Negyedévente aktuális a szöveges értékelés bejegyzése minden tantárgyból 1-2. évfolyamon - HH/HHH-s tanulók negyedéves értékelése - Egyéni képességfejlesztő	A szülők tájékozottak legyenek gyermekük iskolai életével kapcsolatban. Tisztában legyenek azzal, hogy a pedagógusokat a szülőkkel azonos célok vezérelik.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	osztályba járók értékelése évfolyam félévéig. - A fejlesztő pedagógusok negyedévi értékelése a tanuló egyéni haladásáról. - Magatartással, szorgalommal, kapcsolatos közlemények. (dicséretek, elmarasztalások) - Szülői értesítések, meghívók. - A szülők közlései, igazolások. - Telefonos kapcsolat olyan sürgős esetekben, ami nem tűr halasztást.	
A szülők lássák gyermeküket iskolai körülmények között.	**Nyílt napok szervezése a szülőknek** - Minél többféle tantárgyi óra bemutatása, hogy a szülők minél többféle helyzetben láthassák gyermeküket. - Érzékeljék a tanuló helyét az osztályközösségben. - Érezzék a tanórák légkörét.	Gyermekük megítélése reálisabb legyen. Fontos mutató számunkra a részvételi arány.
Az iskola mutassa be a nevelő-oktató munka sikereit.	**Kulturális bemutató** - A legjobbak mutassák be, mit tudnak az irodalom, zene, színjátszás, tánc területén, sport, hitélet. - Különböző korábbi programok sikeres szereplőinek, versenyek (nem csak iskolai) helyezettjeinek bemutatója. - Családi istentisztelet **Kiállítás** - Tanulók munkáiból: a legszebb (legjobb) füzetek, rajzok, kerámiák, kézműves munkák. - Versenyeken szerzett díjak, oklevelek, sport trófeák bemutatása.	A szülő: - tudjon tájékozódni gyermeke helyéről az iskolában, - ismerje meg gyermeke tehetségét. Váljanak széles körben az

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	Szakmai konferencia: - Bemutató órák és foglalkozások fővárosi szinten az érdeklődő kollégák és szülők számára. - Magas színvonalú szakmai előadások és szekciófoglalkozások.	egyházi iskola szakmai értékei ismertté.
Teremtsen oldott hangulatú találkozást a tanulók, szülők és a nevelőtestület között.	**További programjaink:** - Egyházi ünnepek - farsang, - sport- és egészségnap, - anyák napja, - Adventi ünnepkör - kirándulások, - játszóházi foglalkozások, - csoportközi napközi, - iskolanapok, - ballagás, - projektek, - témahetek, - témanapok, - Nemzeti ünnepek.	A közös programok erősítsék meg a sokoldalú kapcsolatot. A szülők érezzék a pedagógus gondoskodását, megértését, szeretetét gyermekük iránt.

VII.3. Diákönkormányzat

A testileg-lelkileg egészséges személyiség kialakulásához elengedhetetlenül fontos, hogy a gyermeknek minél több szabadideje legyen. Ez az időkeret ad lehetőséget a napi kifáradás ritmusához igazodó pihenésre, regenerálódásra.
A szabadidő telhet játékkal, művelődéssel, sporttal, munkával, de szórakozással is.

A napközis foglalkozásokon, a diákönkormányzat által szervezett alkalmakon, sportdélutánokon, hitéleti alkalmakon gondoskodunk tanulóink rendszeres, hasznos szabadidős programjáról.

A diákönkormányzat tartalmas programjával, ötleteivel pozitív töltődést ad gyermekeinknek. A Diákönkormányzat részt vesz Adománygyűjtésben, Hulladékgyűjtésben, az iskola környezetének esztétikusabbá tételében.
Tevékenységüket meghatározza a Diákönkormányzat SZMSZ-e, valamint az éves munkaprogramja. A Diákönkormányzat munkáját DÖK segítő tanárok koordinálják.

A Diákönkormányzat által szervezett szabadidős programok egyenlő hozzáférést biztosítanak iskolánk minden tanulója számára, ezzel is segítve a heterogén összetételű tanulóink együttnevelését, egyenlő hozzáférését.

VII.4. A tanulók részvételi jogainak gyakorlási rendje – az iskola döntési folyamatában

Minden tanítványnak joga, hogy aktív részese és alakítója legyen az iskolai életnek. A tanulók jogaikat többféle módon gyakorolhatják.

- Közvetlenül – jelzéssel élhetnek az osztályfőnökük felé
- Észrevételeiket, javaslataikat – indokolt esetben jelezhetik az iskola vezetője vagy helyettese felé
- A tanulók döntési folyamatban való részvételének leggyakoribb módja - amikor az osztályok diákképviselőik felé élnek a jelzéseikkel, javaslataikkal, problémáikkal.
- A DÖK vezetők – heti rendszerességgel – megbeszélést tartanak, a diákönkormányzatot segítő tanár koordinálásával, ahol a javaslatot, problémát megbeszélik.
  Amennyiben – a jelzés az iskola vezetésére, iskolalelkészére stb. tartozik, a DÖK vezető továbbítja.
  Az iskolavezetés 2 héten belül választ ad, vagy intézkedik – a felvetéssel kapcsolatban.
- Az osztály DÖK bizalmi – a DÖK megbeszélésen elhangzottakról beszámol az osztályközösség felé.
- A diákok részvételi jogaikkal élhetnek – az évente megrendezésre kerülő Diákfórumon is.
- Az iskolai Diákönkormányzat az SZMSZ-ében meghatározott – döntési, egyetértési és véleményezési jogkörrel rendelkezik.

VII.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai a nevelés-oktatás folyamatában

Az intézményben dolgozó pedagógusok felelősséggel és önállóan, a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzik szakmai munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az iskolai tantárgyfelosztáson meghatározott munkarend alapján.

A pedagógus:

- napi rendszerességgel megbeszéli és kialakítja a legfontosabb napi feladatokat a tanulócsoportjában tanító nevelőkkel, és szükség esetén egyeztet velük;
- tanóráira és tanórán kívüli foglalkozásaira rendszeresen felkészül, nagy gondot fordít a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztő foglalkoztatásra, a módszertani innovációra, a rendelkezésre álló idő optimális kihasználására;
- megtartja napi rendszerességgel – a reggeli csendes perceket, imákat;
- tanórai munkáját a gyermekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi;
- a lemaradó tanulók számára felzárkóztató foglalkozásokat szervez, egyéni segítségnyújtással biztosítja továbbhaladásukat;
- gondot fordít a tehetséges tanulók megfelelő foglalkoztatására, amit a tanórai differenciáláson kívül egyéni tehetséggondozó foglalkozás illetve tanulmányi versenyekre való felkészítés formájában is megtehet;
- a gyermekek tanulmányi fejlődését egyéni foglalkoztatással, sokoldalú szemléltetéssel szolgálja, s maga gondoskodik az általa használt szemléltető és technikai eszközök helyes tárolásáról, épségének megőrzéséről;
- rendszeresen ellenőrzi és értékeli a gyermekek tanulmányi munkáját annak figyelembe vételével, hogy az értékelés az életkori sajátosságoknak megfelelő, motiváló hatású legyen;
- az értékelésben törekszik az írásbeli és szóbeli formák egyensúlyának megtartására gondot fordít arra, hogy az írásbeli és szóbeli számonkérés egyensúlyban legyen;
- a kötelező írásbeli feladatokat ellenőrzi, javítja vagy a tanulókkal együtt értékeli;

- az írásbeli számonkérések anyagait a következő tanórára, de legkésőbb 10 munkanapon belül köteles kijavítani;
- a tanulók személyiségfejlesztését a tanítás-tanulás folyamatában tervszerűen végzi, s ennek keretében feladata a gyermekek minél alaposabb megismerése, amit a tanulók állandó, tudatos megfigyelésével, változatos közös tevékenységek szervezésével, szükség szerinti családlátogatások és különböző vizsgálatok segítségével érhet el;
- fokozatosan szoktatja tanulóit az iskolai élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az iskola házirendjét;
- biztosítja tanulói számára, hogy nyugodt légkörben, türelmes, elfogadó környezetben fejlődjenek;
- feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a gyermekek spontán érdeklődésének fenntartása, fejlesztése;
- tanórán kívüli szabadidős foglalkozásokat szervez a tanulók életkorának, igényeinek megfelelően;
- különös figyelmet fordít a mindennapos testmozgás megvalósítására a tanórai és a szabadidős foglalkozások megtartása során;
- a tanítási órákon és tanórákon kívüli foglalkozásokon különös gondot fordít a tanulók együttműködési készségeinek, önállóságának és öntevékenységének kialakítására;
- a közös iskolai tevékenység minden mozzanatában gyakoroltatja a kulturált emberi viselkedés szabályait;
- a kötelező házi feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal javíttatja, és velük együtt értékeli;
- megismeri az általa foglalkoztatott tanulókról szóló szakvéleményeket és szakértői véleményeket, annak ajánlásait figyelembe veszi és mérlegeli az érintett gyermekek tanításkor és osztályzásakor;
- az iskolavezetés jóváhagyásával, a tantárgyfelosztás alapján a lassúbb tempóban haladó gyerekek számára felzárkóztató foglalkozásokat szervezhet lehetőséget biztosítva a javításra;
- foglakozásain optimálisan felhasználja a rendelkezésére álló szemléltető eszközöket;
- állandó jelleggel gyarapítja szakmai és pedagógiai tudását, a szaktárgya körébe tartozó új tudományos eredmények megismerésére törekszik és a módszertani fejlesztések körében való tájékozódik

VII. 6. Az osztályfőnöki munka nevelési tartalmai

Az osztályfőnök céltudatosan irányítja az osztályban folyó nevelő-oktató munkát, összehangolja az iskolai és iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket.

A tanulókkal közösen tervezi, elemzi, és alakítja az osztály életét, biztosítja annak bekapcsolódását az iskola egészének nevelési rendszerébe. A tanulók közvetlen megismerése és az osztályközösség arculatának formálása kiváló lehetőségeket kínálnak az iskolai és iskolán kívüli programok: szakkörök, klubdélutánok, sportfoglalkozások, rendezvények, diákgyűlések, kirándulások, színház-, és múzeumlátogatások stb.

Az osztályfőnöki munka eredményessége érdekében a pedagógus kapcsolatot tart tanítványai szüleivel, erősíti a családból származó pozitív nevelési hatásokat, megismeri a család viszonyulását az iskolához, a gyermekhez. Az osztályfőnöki munka kritikus pontja a torz családi nevelési minták és szokások ellensúlyozása, a negatív társadalmi hatások kivédése.

Az osztályfőnök nevelő munkájának szerves része a közvetlen nevelőmunka.

Az osztályfőnöki órákon sajátos rendszerező, szintetizáló módszerrel kerül sor a tanulók nevelésében szerepet játszó nevelési tartalmak, témakörök feldolgozására. Az osztályfőnöki óra a helyes vitakultúra kialakításának nélkülözhetetlen gyakorlóterepe.

Célunk, hogy a tanulók fejében megfogalmazódott kérdések ne haljanak el. Gondolkodjanak, kérdezzenek, vitatkozzanak ők és az osztályfőnök is. A válaszokat ne a tanár fogalmazza meg, ő csak a saját véleményét mondja el, de társ legyen a megoldáskeresésben. Lényeges, hogy az osztályfőnök - akinek célja a diákok sokoldalú megismerése és fejlesztése - élvezze ezt a szabadságot adó együttlétet. Serkentő környezetet teremtsen, bátorítsa a gyermekek autonóm törekvéseit. Biztonságos hátteret adjon a gyermekeknek, a fejlesztő szándék mellett is elfogadva őket olyannak amilyenek, hiszen élettapasztalatukat, társadalmi - emberi mintáikat és személyes élményeiket saját környezetükből, életterükből hozzák.

Az osztályfőnöki órákon törekedni kell olyan légkör kialakítására, amely feloldja a tanulókban lévő gátlásokat, segíti a tanulókat abban, hogy őszintén nyilatkozzanak. Az osztályfőnökök nevelésében legyen jelen – az egyházi iskola szellemisége.

Az osztályfőnök közvetlen pedagógiai tevékenységének jellemzői

- Az 5-8. évfolyamon kötelező osztályfőnöki órák nevelési témái lehetnek: kötöttek, szabadon választhatók és aktuális eseményekhez kapcsolódóak.
- Az osztályfőnöki óra egyszerre szolgálja az általános műveltség gyarapítását, a világszemlélet és az egyházi, erkölcsi értékrend alakulását. Fejleszti az önismeretet, felkészíti a tanulókat a kulturált társas kapcsolatok építésére és fenntartására. Hozzájárul a differenciált emberkép és identitástudat alakulásához.
- A tanulókat tudományosan megalapozott ismeretekhez juttatja a természeti- és társadalmi környezetről, az emberről, és megismerteti őket a magatartási szabályokkal és etikai normákkal.
- Szükség van azonban arra, hogy a javasolt osztályfőnöki program koncentrikusan bővülő ismeretrendszere már 5. osztálytól járuljon hozzá a fiatalok önismeretének, önfejlesztő stratégiájának és erkölcsiségének alakításához (egészséges életmód, konstruktív életvezetés, magatartás kultúra, erkölcsismeret, vallásismeret).
- Az életkornak megfelelő ember-, és társadalomismeretek nyújtásával segítse elő a tanuló szocializálódási folyamatát, természeti és társadalmi környezetébe való beilleszkedését.

VII.7. Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei

A már eddig is működő formák megtartása mellett feladatunk

- az iskola még nyitottabbá tétele,
- a diákok, szülők bevonása az egyházközségek életébe,
- a diákok és szülők tájékoztatásának javítása a jogaikat és kötelességeiket, valamint az intézmény működését illetően;
- a döntésekbe való nagyobb beleszólás lehetőségének biztosítása a diákok, és a szülők számára;
- a nyílt és lappangó iskolai problémák megoldásába az érintettek bevonása;
- az érdekképviseleti szervként működő Iskolai Szülői Szervezet hatékony működtetése;
- a partneri kapcsolat erősítése, amely mindhárom fél részéről őszinteségen, bizalmon, nyíltságon és kölcsönös tiszteleten alapul;

- a szülők bevonása az egyházi és iskolai hitéleti és egyéb tevékenységbe.

VII.8. Az iskola egyéb kapcsolatai

- A fenntartó Nyírbátori Református Egyházközség Presbitériumával, az Igazgató Tanáccsal, a református gyülekezettel, igyekszünk korrekt együttműködést, jó munkakapcsolatot kialakítani, a szakmai önállóságunk megtartásával.
- A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda törekvése, hogy tovább építse a református iskolákkal kialakult jó kapcsolatait, országos régiós továbbképzések, konzultációk, tanulmányi és kulturális versenyek keretében is.
- Építő kapcsolatot ápolunk a város görög katolikus és római katolikus egyházának vezetőivel, vezető testületeivel és gyülekezetével.
- Továbbra is fogadjuk a Debreceni Református Hittudományi Egyetem, valamint a Nyíregyházi Egyetem gyakorlatra jelentkező hallgatóit (egyeztetés alapján).
- Részt veszünk a Református Pedagógiai Intézet, a Zsinati Hivatal, Tiszántúli Püspöki Hivatal szakmai – továbbképzési programjain.
- Nyílt és építő kapcsolatban állunk Nyírbátor Város Önkormányzatával, a Polgármesteri Hivatallal, a KLIK Mátészalkai Tankerületével, a Kormányhivatal – Nyírbátori Járási Hivatalával.
- Rendszeresen részt veszünk a városi óvodák szakmai napjain, és a nyílt napjainkra mi is meghívjuk az óvodák pedagógusait, a leendő első osztályosokat és szüleiket.
- Együttműködünk a város másik általános iskolájával és középiskoláival szakmai programok és egymás rendezvényein részt veszünk.
- Rendszeres kapcsolatot építettünk ki a Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyírbátori Tagintézményével, a Kistérségi Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatával.
- Tanulóink egy része tagja a helyi Alapfokú Művészeti Iskolának is, részt veszünk egymás rendezvényein, tanulóink fellépésein.
- A rendezvények kapcsán rendszeres kapcsolatot tartunk fenn: a Kulturális Központtal, Városi Könyvtárral, Báthori István Múzeummal, a város egyéb intézményeivel.
- A városi tanulmányi, kulturális és sportversenyen részt veszünk. A város intézményeit – pályaválasztási és tanulmányi kirándulás céllal – meglátogatjuk.
- A városi rendezvényeket támogatjuk és látogatjuk.
- A tanulóink érdekében építő együttműködést folytatunk a Nyírbátori Nemzetiségi Önkormányzattal.
- Testvériskolai kapcsolatokat ápolunk (Szilágysomlyó), egymás rendezvényein, versenyein részt veszünk.

VIII. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA SZABÁLYAI

Az iskolai tanulmányok alatti vizsgák rendje

Az iskola lehetőséget biztosít a tanulók számára – különbözeti, osztályozó-, pótló- és javítóvizsga letételére.

VIII.1. Tanulmányokkal kapcsolatos vizsgakötelezettség

- A 2011.évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről alapján a tanulót megilleti a vizsgához való joga.
    - Osztályozó vizsga
    - Javító vizsga
    - Különbözeti vizsga
    - Pótló vizsga
- Félévi és tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha,
    - felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
    - az igazgató engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
    - ha a jogszabályban meghatározott időkeretnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet, [51. § (7) bek.]
    - ha a tanuló félévi, év végi osztályzatának megállapítását független vizsgabizottság előtt kéri
    - a nevelőtestület az osztályozó vizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát, és az iskola eleget tett a szülő felé – az értesítési kötelezettségének
- Osztályozó vizsgát tehetnek azok a tanulók, akik magántanulói jogviszonyban állnak az intézménnyel, valamint akik mulasztásaik miatt nem osztályozhatók és a nevelőtestület engedélyezi az osztályozó vizsga letétét. (250 óránál többet mulasztottak, vagy az adott tantárgyból mulasztása a tanítási óra 30 %-át meghaladja, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető.)
- Az osztályozó vizsga letételét a nevelőtestület megtagadhatja, amennyiben a tanulónak a tanévben 20 igazolatlan órája van.
- **A tanulók – ha legfeljebb 3 tantárgyból elégtelen osztályzatot kaptak tanév végén, javítóvizsgát tehetnek.**
- **Az osztályozó - javítóvizsga időpontjáról, a vizsgával kapcsolatos tudnivalókról a tanulók (szüleik), ajánlott levélben értesítést kapnak a vizsgát megelőzően 14 nappal. Osztályozó vizsgát – január és június hónapban szervezünk. Ha a tanuló elégtelen osztályzatot kap, vagy nem jelenik meg, augusztus hónapban az osztályozó vizsgát megismételheti – vagy javítóvizsgát tehet.**

- **Az augusztusi javítóvizsgán kapott elégtelen osztályzat esetén az évfolyamot a tanuló megismételheti.**
- Az augusztusi osztályozóvizsgán – a tanuló nem jelenik meg igazolatlanul – az évfolyamot megismételheti.
- **Különbözeti vizsgát** a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben tanulmányait folytatni kívánja. A szülő – az iskola vezetőjétől – írásban kéri a különbözeti vizsga letételét. A különbözeti vizsga letétét az igazgató engedélyezheti. Különbözeti vizsgát abban az esetben kell a tanulónak tennie, amennyiben a korábbi iskolájában bizonyos tartalmakat, egyes tantárgyakat nem tanult (pl. Hittan, Egyházi ének, Idegen nyelv, Digitális kultúra stb.)
- A tanuló **Pótló vizsgát tehet** az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha az osztályozó-, javító-, vagy különbözeti vizsgáról neki fel nem róható ok miatt elkésik, távol marad vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

VIII.2. A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos intézményi eljárásrend

- A vizsgát a tanév helyi rendjében meghatározott időszakban lehet tenni, azzal, hogy az igazgató ettől eltérő időpontot is kijelölhet.
- A vizsga időpontjait az igazgató jelöli ki, melyet a helyben szokásos módon valamint az intézmény honlapján közzétesz.
- A vizsga időpontjáról (év, hónap, nap, óra) és helyszínéről (cím, épület, terem száma) a vizsgázó, illetőleg a kiskorú tanuló esetén a szülő (gondviselő) minimum a vizsga kezdete előtt 10 nappal tértivevényes postai értesítést kap.
- Egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam tananyagából tehető vizsga. Három évfolyam anyagából csak rendkívül indokolt esetben igazgatói engedéllyel lehet vizsgázni.
- Az osztályozó vizsga kérelemre történő letételét az igazgató engedélyezi. Az osztályozó vizsgára való jelentkezés az iskola titkárságán elérhető formanyomtatványon történik, az igazgató által meghatározottak és kihirdetettek szerint. A jelentkezési lapot a kiskorú tanuló esetében a szülő, gondviselő is aláírja. Az osztályozó vizsga napján a tanuló mentesül a tanórák látogatásának kötelezettsége alól.
- A vizsga követelményeit az iskola helyi tantárgyi tantervében foglaltak határozzák meg. A vizsga részletes követelményeiről a tanuló a vizsga előtt legalább 6 héttel tájékoztatást kap.
- A vizsgakötelezettség a tanulónak az évfolyam követelményeiben megállapított valamennyi tantárgyra vonatkozhat. Ez alól felmentést csak a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján, az igazgató adhat.

Vizsgaforma, vizsgarészek

- szóbeli vizsga
- írásbeli vizsga

VIII. 3. A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási - szabályai

- Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 45 perc. Indokolt esetben ettől el lehet térni.
- Egy napon legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet tenni.
- A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az igazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.
- Az elnöki teendőket az igazgatóhelyettes vagy a megbízottja látja el.
- A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.
- A szóbeli feleletek maximális időtartama 15 perc.
- A vizsgázó osztályzatát a két felelet százalékos átlaga alapján kell megállapítani.
- Azt a vizsgázót, aki akár az írásbeli, akár a szóbeli vizsgán figyelmeztetés ellenére meg nem megengedett eszközt használ, az igazgató a vizsga folytatásától eltilthatja, a vizsgaeredménye: elégtelen. Az indokolatlanul félbehagyott vizsgát úgy kell tekinteni, mint ami nem sikerült. Az önhibán kívüli; indokolt vizsgamegszakítás esetén módot kell adni, annak megismétlésére.
- A vizsga a vizsgázó számára díjtalan.
- A szabályosan megtartott vizsga nem ismételhető meg.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.
- A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.
- A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.
- A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola körbélyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgaelnök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthet, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.
- Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell eszközölni.
- A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.
- A vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

VIII. 4. Az osztályozóvizsga követelményei az egyes évfolyamokon, tantárgyanként

1.évfolyam

MAGYAR NYELV- ÉS IRODALOM

A tanuló legyen képes0

- egyszerű szóbeli közlések megértésére, utasítások végrehajtására, kérdésekre való válaszadásra,
- meghallgatott vagy olvasott mese, történet elmondására segítséggel,
- az udvarias érintkezés tanult formáinak alkalmazására valóságos szituációban (köszönés, bemutatkozás, kérés, köszönetnyilvánítás)
- magyar ábécé betűinek fölismerésére, összeolvasására,
- kiejtés szerint írandó szavak, szószerkezetek, rövid mondatok – a tanuló fejlettségi szintjének megfelelő - írására
- néma és hangos olvasásra
- a saját nevének önálló, helyes leírására
- a j hang helyes jelölésére a taneszközökből megismert szavak körében;
- szavak írására másolással (nyomtatottról, írottról)
- a leírt nyelvi anyag fölolvasására, javítására összehasonlítással

MATEMATIKA

- Számok olvasása, írása 20-as számkörben.
- Számfogalom, számok tulajdonságai, biztos számlálás 20-as számkörben (páros, páratlan, számszomszédok).
- Hozzátevés, elvétel tevékenységgel, megfogalmazása szóban.
- Összeadás, kivonás, bontás, pótlás 20-as számkörben.
- Egyszerű összefüggések: több, kevesebb, egyenlő megfogalmazása, lejegyzése, relációs jelek alkalmazása.
- Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megoldása, válasz megfogalmazása.
- Síkbeli alakzatok megkülönböztetése, alak megnevezése, csoportosítása

REFORMÁTUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

- ÉNEK
  - 2 ének ismerete (ref. ÉK, illetve ifjúsági)[1]
- EGYHÁZISMERET
  - A református köszöntés ismerete.
  - Külső jegyek alapján a református templom sajátosságainak felismerése.
  - Az iskolában használt kötött szövegű étkezés előtti és utáni imádság ismerete.
  - A keresztelés sákramentumának megismerése.
  -
- BIBLIAISMERET

[1] A vallástanári munkacsoport minden tanév elején meghatározza az énekeket (Ez a helyi tanterv része).

- Tudja korosztályi szinten megfogalmazni azt, hogy ő Isten gyermeke és Isten szereti őt.
- Tudja azt, hogy a teremtett világ az Isten ajándéka.
- Noé és a vízözön történetének korosztályi szintű ismerete
- Az elveszett bárány példázatának korosztályi szintű ismerete
- Tudja azt, hogy mit ünneplünk karácsonykor.
- Tudjon példákat mondani arra, hogy mit jelent hívő emberként karácsonyt ünnepelni.
- A gyermek Jézust ne „Jézuskának", hanem kis Jézusnak, vagy gyermek Jézusnak nevezze.
- Ismerje a húsvét és a pünkösd kifejezéseket.
- Jn 3,16 memoriter szintű ismerete

IDEGEN NYELV

NÉMET

- Ismerje a német ABC-t.
- Hangoztassa helyesen a hangzókat.
- Olvassa el helyesen a tanult szavakat.
- Ismerje fel a német számokat 20-ig.
- Tudja megnevezni a család tagjait, a környezetében található tárgyakat.
- Használja a napszaknak megfelelően a köszönési formákat.
- Tudjon bemutatkozni, érdeklődni társa hogyléte felől.

ANGOL

- Ismerje az angol ABC-t.
- Hangoztassa helyesen a hangzókat.
- Olvassa el helyesen a tanult szavakat.
- Ismerje fel az angol számokat 20-ig.
- Tudja megnevezni a család tagjait, a környezetében található tárgyakat.
- Használja a napszaknak megfelelően a köszönési formákat.
- Tudjon bemutatkozni, érdeklődni társa hogyléte felől.

2. évfolyam

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A tanuló legyen képes

- ismert típusú írott utasítások megértésére, végrehajtására,
- kérdésekre adott válaszok értelmes megfogalmazására,
- a mindennapi érintkezés nyelvi formáinak alkalmazására, udvarias viselkedésre,
- szavak, szószerkezetek, rövid mondatok néma és hangos olvasására: legalább a szavak egyben tartásával,

- olvasmányok tartalmának elmondására tanítói kérdésekre,
- tartalmilag tisztázott és megértett szöveg felkészülés utáni felolvasására. A felolvasott szöveg mondatokra tagolására: szünettartás, levegővétel,
- az ábécérend ismeretére,
- hosszú magán- és mássalhangzók fölismerésére a beszédben,
- a hosszú hangok jelölésére az írásban,
- felismerni és megnevezni a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint felidézni és alkalmazni a helyesírási szabályokat begyakorolt szókészlet körében,
- az egyszerű szavakat helyesen elválasztani,
- rendezett írásképre, a betűket olvashatóan alakítani és kapcsolni egymáshoz
- rövid, fonetikusan írandó szavak hibátlan lejegyzésére, tollbamondásra, a kiejtéstől eltérőké másolással,
- szövegminta alapján felismerni és kijavítani hibáit,
- a j hang biztos jelölésére 20 – a tanulók által gyakran használt – szótőben,
- a mondatok nagybetűvel való kezdésére, szavakra tagolására,
- a szavak elválasztására a szótagolás szabályai szerint.

MATEMATIKA

- Számok helye a számegyenesen, nagyság szerinti sorrendje.
- A számok néhány tulajdonságának ismerete: adott szám jellemzése a megismert tulajdonságokkal.
- A számok közötti kapcsolatok felismerése.
- Alapműveletek (összeadás, kivonás, szorzás, részekre osztás, bennfoglalás, maradékos osztás) értelmezése kirakással.
- Műveletek megoldása szóban.
- A kisegyszeregy biztonságos ismerete.
- A számok közötti kapcsolatok műveletekkel történő megjelenítése
- Állítások megfogalmazása tevékenységről, rajzról.
- Állítások igazságának megítélése.
- Nyitott mondat kiegészítése igazzá tevése.
- Szöveges feladatok értelmezése, megoldása
- Adott szabályú sorozat folytatása.
- Síkidomok létrehozása másolással, megadott egyszerű feltétel szerint.
- Csoportosítás, válogatás tulajdonságok szerint.

REFORMÁTUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

- ÉNEK
  - 2 ének ismerete (ref. ÉK, illetve ifjúsági)
- EGYHÁZISMERET
  - A református templomhoz kapcsolódó fogalmak közül ismerje a következők jelentését: harang, szószék, Úr asztala, persely, orgona, istentisztelet, gyermekistentisztelet, lelkipásztor.
- BIBLIAISMERET
  - A következő történetek ismerete:

- Ábrahám elhívása
- Isten megszabadítja Józsefet.
- Péter elhívása
- Az irgalmas samaritánus példázata

- Az Úri imádság és a Lk 10,27 memoriter szintű ismerete
- Tudjon példákat mondani a cselekvő szeretetre és az Isten útján való járásra
- Tudja mit ünneplünk húsvétkor és ismerje a húsvéti történetet.

IDEGEN NYELV

NÉMET

- Ismerje a német ABC-t.
- Hangoztassa helyesen a hangzókat.
- Olvassa el helyesen a tanult szavakat.
- Ismerje fel a német számokat 20-ig.
- Tudja megnevezni a család tagjait, a környezetében található tárgyakat.
- Használja a napszaknak megfelelően a köszönési formákat.
- Tudjon bemutatkozni, érdeklődni társa hogyléte felől.

ANGOL

- Ismerje az angol ABC-t.
- Hangoztassa helyesen a hangzókat.
- Olvassa el helyesen a tanult szavakat.
- Ismerje fel az angol számokat 20-ig.
- Tudja megnevezni a család tagjait, a környezetében található tárgyakat.
- Használja a napszaknak megfelelően a köszönési formákat.
- Tudjon bemutatkozni, érdeklődni társa hogyléte felől.

3.évfolyam

MAGYAR NYELV

A tanuló legyen képes

- a tanult tulajdonnevek nagybetűvel való kezdésére;
- az időtartam helyes jelölésére a begyakorolt esetekben;
- egyszerű szavak elválasztására önállóan;
- igék, főnevek, melléknevek fölismerésére és szófajának megnevezésére;
- a többes szám kifejezésének fölismerésére;
- a j hang helyes jelölésére a tanult szófajokban (az előző évihez viszonyítva újabb 20 szó);
- a korosztály szókincsében megtalálható, a kiejtésnek megfelelően írandó szavak helyes rögzítésére;
- a szöveg mondatokra tagolására; a mondatkezdés- és zárás helyes jelölésével;

- írásmunkák elvégzésére olvashatóan, tetszetős formában, az íráshasználathoz szükséges tempóban;
- az önálló írásbeli munkák javítására tanítói segítséggel.

OLVASÁS

A tanuló legyen képes

- fél oldal terjedelmű ismeretterjesztő vagy szépirodalmi olvasmány önálló (néma) olvasására;
- ismert szöveg felkészülés utáni érthető, tagolt felolvasására: a szószerkezetek egyben tartásával;
- tiszta artikuláció (az egyéni adottságok figyelembevételével), a helyzetnek megfelelő hangerő alkalmazására;
- egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések eseményeinek elmondására néhány összefüggő mondattal
- a témával kapcsolatos kérdések, válaszok megfogalmazására;
- a szövegértés bizonyítására feladatok megoldásával;
- ismert feladattípusok utasításának önálló megértésére, elvégzésére;
- hat-nyolc értelmes, összefüggő mondat írására megadott vagy választott témáról;
- az időrend megtartására események leírásakor;

MATEMATIKA

- Halmazok tulajdonságainak felismerése, részhalmaz jellemzése.
- Biztos számfogalom 1000-es számkörben.
- Számok írása, olvasása 1000-ig.
- Számok nagyságrendjének és helyiértékének biztos ismerete.
- Számok képzése, helyiérték szerinti bontása.
- Műveletek leolvasása ábráról, megjelenítése tevékenységgel.
- Az alapműveletek eljárásainak alkalmazása szóban és írásban
- Egyszerű nyitott mondat kiegészítése igazzá, hamissá.
- Nyitott mondat igazsághalmazának megkeresése kis véges alaphalmazon behelyettesítéssel.
- Szöveges feladatok értelmezése, adatainak lejegyzése, megoldási terv készítése.
- A számítások helyességének ellenőrzése és az eredmény értelmezése.
- Egyszerű sorozatok szabályának megállapítása. Egyszerű sorozat folytatása.
- Síkidomok előállítása tevékenységgel.
- Téglalap, négyzet tanult tulajdonságainak felsorolása modell segítségével

KÖRNYEZETISMERET

- Tapasztalatai alapján döntsön mondatok, rövid szövegek igazságtartalmáról!
- Olvassa le helyesen a hőmérőt!
- Használja helyesen a tanult mértékegységeket.
- Nevezze meg az anyag halmazállapotait, azok néhány jellemzőjét!
  Közvetlen környezetéből nevezzen meg példákat a halmazállapot-változásra!

- Használja helyesen az oldódás, olvadás szavakat!
- Ismerje a mentők, tűzoltók, rendőrség telefonszámát, értesítésük módját!
- Nevezzen meg a környezetéből néhány fontosabb jellemző élőlény fajt!
- Sorolja fel az élőlényeket feltételeit, ismerje az életjelenségeket!
- Ismerje, hogyan kerülhetők el a betegségek!
- Tudja megkülönböztetni az egészséges és a beteg állapotot!
- Tervezze meg változatos, egészséges étrendjét!
- Ismerje a fő világtájakat.
- Ismerje a felszíni formákat, felszíni vizeket.
- Ismerje a települése nevezetes épületeit, közlekedési eszközeit.
- Ismertessen egyet a település hagyományai közül!

REFORMÁTUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

- ÉNEK
    - 2 ének ismerete (ref. ÉK, illetve ifjúsági)
- EGYHÁZISMERET
    - Egy kötött szövegű reggeli és esti imádság ismerete

- BIBLIAISMERET
    - A következő történetek ismerete:
        - Izrael szabadulása Egyiptomból
        - A kapernaumi béna meggyógyítása
        - Péter megtagadja Jézust
        - A filippi börtönőr megtérése
    - A Tízparancsolat rövidített változatának memoriter szintű ismerete
    - A 2Móz 15,2 memoriter szintű ismerete
    - Személyek ismerete: Mózes, Péter, Zákeus, Keresztelő János
    - Tudja azt, hogy mit ünneplünk pünkösdkor

IDEGEN NYELV

NÉMET

- Ismerje a német ABC-t.
- Hangoztassa helyesen a hangzókat.
- Olvassa el helyesen a tanult szavakat.
- Ismerje fel a német számokat 20-ig.
- Tudja megnevezni a család tagjait, a környezetében található tárgyakat.
- Használja a napszaknak megfelelően a köszönési formákat.
- Tudjon bemutatkozni, érdeklődni társa hogyléte felől.

ANGOL

- Ismerje az angol ABC-t.
- Hangoztassa helyesen a hangzókat.
- Olvassa el helyesen a tanult szavakat.
- Ismerje fel az angol számokat 20-ig.
- Tudja megnevezni a család tagjait, a környezetében található tárgyakat.

- Használja a napszaknak megfelelően a köszönési formákat.
- Tudjon bemutatkozni, érdeklődni társa hogyléte felől.

DIGITÁLIS KULTÚRA

A tanuló

- a számítógépet szabályosan ki- és bekapcsolja
- az órán használt eszközöket, perifériákat megnevezi, funkciójukat ismeri
- programot indít a tanár utasításait követve
- a számítógép fő részeit ismeri
- a billentyűzet és az egér funkcióit használja
- a tanult informatikai alapfogalmakat megérti
- alapszinten ismeri az egyszerű grafikus és szöveges felületet
- cselekvések sorrendiségét tanári segítséggel felismeri
- a digitális eszközt tanári segítséggel megfelelően használja
- játékos oktatóprogramokat segítséggel használ

4. évfolyam

OLVASÁS

A tanuló legyen képes

- feladatok utasításainak önálló értelmezésére, végrehajtására
- érthető, helyesen tagolt, a magyar nyelv hangzástörvényeinek megfelelő beszédre a mindennapi kommunikációban
- előzetes felkészülés után: szöveghű, folyamatos, a tartalmat kifejező felolvasásra
- az élőbeszéd üteméhez közelítő tempóban és szabályos hanglejtéssel
- olvasmányok tartalmának elmondására néhány összefüggő, értelmes mondattal
- egy-másfél oldal terjedelmű, az életkornak megfelelő szöveg önálló (néma) olvasására, a szövegértés bizonyítására egyszerű feladatok megoldásával
- legnagyobb költőink, íróink nevének és a tőlük olvasott művek címének, témájának megjegyzésére

MAGYAR NYELV

- az ábécérend ismeretére
- a hangok időtartamának jelölésére
- a *j* hang betűjelének helyes megválasztására 30-40 szótőben, jelölésére a toldalékokban
- a mondat és a tulajdonnevek tanult eseteinek nagybetűs kezdésére
- a múlt idő jelének helyes használatára
- az igekötő és az ige leírására, ha az igekötő közvetlenül a hozzá tartozó ige előtt vagy után áll;
- a melléknév, a számnév fokozott alakjának helyes írásmódjára
- a keltezés egyszerű alakjának írására

- szavak elválasztására
- szavak csoportosítására a tanult szófajok szerint
- egyalakú szótövek fölismerésére
- a tanult szófajok toldalékos alakjainak írására
- a mondatfajták megnevezésére, megválasztására
- közös előkészítés után 6-8 összefüggő mondat terjedelmű írásbeli fogalmazás készítésére a megadott témáról
- írásbeli feladatok elvégzésére a kívánt helyesírási és íráshasználati normák megtartásával
- önellenőrzésre, hibajavításra tanítói utasításra

MATEMATIKA

- Biztos számfogalom tízezres számkörben.
- Számok helyi érték szerinti írása, olvasása.
- Számok képzése, bontása.
- Számok nagyságának és a számjegyek különféle értékének biztos ismerete.
- A tízes, százas, ezres számszomszédok meghatározása.
- Szóbeli és írásbeli műveletek értelmezése és megoldása.
- A helyes műveleti sorrend ismerete és alkalmazása a négy alapművelet körében.
- Szöveges feladathoz tartozó számfeladat alkotása, és ezzel a szöveges feladat megoldása.
- Adott halmaz elemeinek szétválogatása adott szempont szerint.
- Nyitott mondat igazsághalmazának megkeresése véges alaphalmazon.
- Megoldási algoritmusok alkalmazása.
- Sorozat szabályának felismerése, sorozat folytatása.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában.
- Mérés szabvány egységekkel.
- Át- és beváltások a tanult mértékegységekkel gyakorlati mérésekhez kapcsolva illetve ilyenek felidézése nyomán.
- Számítások a kerület és terület megállapítására.

KÖRNYEZETISMERET

- Tanítói kérdésre néhány mondatos összefüggő felelettel válaszoljon!
- Tudja az élőlényeket megfelelő csoportba besorolni, ismerje ezeknek a csoportoknak fő jellemzőit.
- Mutasson be egy-egy ismert növényt, emlőst, madarat és gerinctelen állatot a lakóhely környezetéből!
- Nevezze meg az életükhöz szükséges környezeti feltételeket!
- Nevezzen meg a környezetéből környezetszennyező forrásokat, ismerje azok egészségkárosító hatásait!
- Tudja, hogyan őrizheti meg egészségét, és mi veszélyezteti azt leginkább!
- Tudjon irányokat meghatározni fő égtájak segítségével.

- Ismerje a domborzat jelölését a térképen!
- Találja meg lakóhelyét, valamint az ország nagy tájegységeit Magyarország domborzati térképén!
- Ismerje lakóhelyének védett természeti értékeit!
- Nevezze meg a különbségeket az eltérő településtípusok között!
- Nevezzen meg veszélyhelyzeteket járművel való közlekedés, kerékpározás közben!
- Nevezze meg a lakóhelyén élő népcsoportokat, beszéljen szokásaikról, hagyományaikról!
- Rendelkezzenek az életkoruknak megfelelő környezeti erkölccsel, társadalmi–természeti felelősséggel, együttműködő-képességgel, a személyes és közös felelősségtudat alapjaival!

REFORMÁTUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

- ÉNEK
  - 3 ének ismerete (ref. ÉK, illetve ifjúsági)
- EGYHÁZISMERET
  - Károli Gáspár személyének és munkásságának korosztályszintű ismerete.
  - Kötött szövegű temploma bemenetelkor és kijövetelkor mondott imádság memoriter szintű ismerte.
- BIBLIAISMERET
  - A Bír 8,23 és 1Sám 16,7b memoriter szintű ismerete.
  - A következő történetek ismerete:
    - Dávid és Góliát,
    - Salamon bölcsességet kér.
  - Személyek ismerete: Saul, Dávid, Salamon
  - A mustármag példázatának korosztályi szintű ismerete.
  - Mt 11,28 memoriter szintű ismerte.
  - Tudja azt, hogy mit ünneplünk virágvasárnapon és áldozócsütörtökön, ismerje az ide tartozó történeteket.

IDEGEN NYELV

NÉMET

- Ismerje, hangoztassa helyesen a német ABC-t.
- Olvassa el helyesen a tanult szavakat, ismert szövegeket.
- Ismerje fel a számokat 100-ig.
- Tudja megnevezni a család tagjait, környezetében lévő tárgyakat, élőlényeket.
- Tudjon bemutatkozni, magáról beszélni 2-3 mondatban.
- Tudjon szavakat hibátlanul másolni.

ANGOL

Get to the top 1. tankönyv szóanyaga

- Számok szóban és írásban 1-100-ig.
- Egyszerű mondatokban főnevek és melléknevek használata.
- Utasítások az iskolában.
- Betűzés, az angol ABC ismerete.
- Birtokos szerkezet.

- Elöljárószók használata: in, on, under, between,
- Főnevek többes száma,
- Létezést jelentő mondatok kijelentő, kérdő, tagadó alakja.
- Birtokos névmások.
- Have got, has got használata. /kérdő, tagadó is/
- Idő kifejezése, az óra ismerete.
- Present Simple /egyszerű jelen idő/ használata. (kijelentés, kérdés, tagadás) DO,
- DOES.
- Can és can't segédigék használata.
- There is, there are kezdetű mondatok.
- Tulajdonságok leírása

Szóban

- Tudjon bemutatkozni: név, életkor, család, hobby, barátok.
- Tudjon leírást adni a saját vagy mások külső és belső tulajdonságairól.

DIGITÁLIS KULTÚRA

Alapismeretek

- A számítógép szabályos ki és bekapcsolása.
- Az órán használt eszközök, perifériák megnevezése, funkciójuk.
- Programindítás a tanár utasításait követve.

Rajzolóprogram (Paint)

- Egyszerű alakzatok rajzolása a szerszámkészlet és a palette segítségével (ceruza, ecset, téglalap-, ellipszisrajzolás, radír, színnel való kitöltés)
- Rajz módosítása, törlése (új lap kérése, radír használata, művelet-visszavonás)
- Önálló képkészítés legalább 3 eszköz felhasználásával.

Szövegbevitel

- Kis és nagybetűk, írásjelek megjelenítése a képernyőn. Shift és AltGr gombok funkciója.
- Hibajavítás legalább egy módszerrel: (pl: BackSpace).
- Szöveg bekezdésekre tagolása (Enter)
- Word szövegszerkesztővel karakterformázás változtatása (Félkövér, dőlt, aláhúzott).

5.évfolyam

MAGYAR NYELV

- Tudja, mit jelent a kommunikáció szó, mik a tényezői.
- Tudja felsorolni a beszélőszerveket.
- Ismerje a következőket: hangok felosztása, a magán- és a mássalhangzók felosztása
- Ismerje a mély és magas magánhangzókat.
- Tudja, mi a hangrend törvénye, és azt ismerje fel a szavakban, ill. maga is tudjon példákat
- gyűjteni.

- Tudja felsorolni a helyesírási alapelveket: a kiejtés, a hagyomány és a szóelemzés elvét.
- Ismerje az abc-t, a betűrendbe sorolás szabályait, ezt a gyakorlatban is tudja alkalmazni.
- Tudjon egyjelentésű és rokon értelmű szavakat gyűjteni, ismerje fel az ellentétes jelentést a szavak között.

HELYESÍRÁS

- Írása legyen rendezett, olvasható.
- Megfelelő tempóban írjon diktálás esetén.
- Kevés hibával másoljon 8-10 soros szöveget vagy 10-15 nehéz szót.

IRODALOM

- A tanuló legyen képes életkorának megfelelő tempóban olvasni a tk. prózai és verses szövegeit.
- Az ismert szövegeket tudja értelmezni.
- Tudjon felsorolni néhányat az év során tanult művek közül címmel és szerzővel együtt.
- Adott műcímhez tudjon szerzőt (írót, költőt) rendelni, a tanult írók, költők nevéhez egy-egy mű címét társítani: (Petőfi: János vitéz, Alföld, Egy estém otthon, Arany: Családi kör, Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk, stb).
- Ismerje és tudja vázlatosan elmondani Petőfi életét, tudjon néhány adatot Molnár Ferenc életéről, tudja elhelyezni a korban.
- Ismerje és tudja elmondani a János vitéz, a Tündérszép Ilona, a Fehérlófia, A Pál utcai fiúk tartalmát.
- Ismerje az alábbi fogalmakat, tudja azok legfőbb sajátosságait: elbeszélő költemény, népdal, regény, mese, monda, mítosz
- Tudja felsorolni a szóképeket: metafora, hasonlat, megszemélyesítés, ismert szövegben tanári segítséggel ismerje fel őket.
- A tankönyvben lévő mítoszok közül egy szabadon választottnak tudja elmondani a tartalmát.
- Tudja elmondani az alábbi műveket önállóan (memoriterek):
    - Petőfi: János vitéz 1. fej.
    - Az alföld (1-2. és utolsó 2 versszak).

MATEMATIKA

Gondolkodási módszerek

- Halmazok értelmezése és alkalmazása

Természetes számok

- A számok helyes leírása, számegyenesen való ábrázolása a milliós számkörben, kerekítés
- Összeadás, kivonás többjegyűvel, szorzás, osztás kétjegyűvel

Egész számok

- Számok helyes leírása, számegyenesen való ábrázolása
- Műveletek az egész számok körében

Tört számok
- A számok helyes leírása, számegyenesen való ábrázolása.
- Egyszerűsítés, bővítés
- Egyjegyű pozitív nevezőjű törtek összeadása, kivonása.
- Egyjegyű pozitív nevezőjű törtek szorzása, osztása egész számmal

Tizedes törtek
- A számok helyes leírása, számegyenesen való ábrázolása
- Tizedes törtek összeadása, kivonása.
- Tizedes törtek szorzása, osztása egész számmal

Descartes féle koordináta rendszer
- Helymeghatározás a derékszögű koordináta rendszerben

Geometria, mérés
- Körző, vonalzó helyes használata
- Párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása
- Síkidomok rajzolása
- Kerület és terület fogalma
- Téglalap területe és kerülete
- Hosszúság és terület mértékegységeinek ismerete
- Kocka és téglatest

TÖRTÉNELEM
- Források csoportosítása.
- A zsákmányoló ember foglalkozásai és szerszámai.
- A termelő ember foglalkozása és szerszámai.
- Az ókori Kelet nagy birodalmainak és folyóinak megmutatása atlaszában és a falitérképen.
- Az öntözéses földművelés folyamatának néhány mondatos ismertetése.
- Egy ószövetségi történet elmesélése.
- A történelem korszakainak felsorolása
- Mi fűzte egységbe a görög városállamokat?
- Spárta, a katonaállam.
- Az athéni népgyűlés.
- Róma és a Római Birodalom térképen való elhelyezése.
- Egy történet elmondása Caesarról vagy Augustusról.
- Néhány mondatos ismertetés Pannónia provinciáról.
- Jézus élete
- Krisztus előtt, Krisztus után fogalmak helyes használata.
- Eltelt időtartam kiszámítása. (pl Róma alapítása és bukása között)
- A magyar nép vándorlása, állomásainak megnevezése és térképen való megmutatása.
- A honfoglalás története és időpontja.

- Tudja, hogy a tanult történetek közül melyik történt előbb, melyik később.
- Tudjon a tanult történetekhez kérdéseket feltenni.
- Istenek, mondai hősök és valós történelmi személyek szétválasztása.

REFORMÁTUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

- ÉNEK
  - 4 ének ismerete (ref. ÉK, illetve ifjúsági)
- EGYHÁZISMERET
  - Pál apostol és Luther Márton személyének korosztályszintű ismerete.
  - Az első keresztyén gyülekezet fő jellemvonásainak ismerete.
  - A református istentisztelet fő részeinek ismerete és néhány különleges istentisztelet megnevezése.
  - Az egyházi év fő ünnepeinek ismerete (neve, mikor és mit ünneplünk)

- BIBLIAISMERET
  - A Messiás fogalmának korosztályi szinten való megfogalmazása.
  - A következő történetek ismerete:
    - Bűneset
    - Bábel tornya
    - Dániel az oroszlánok vermében, három ifjú a tüzes kemencében.
  - Személyek ismerete: Illés, Dániel, Jónás, Keresztelő János és Máté
  - Fogalmak: Messiás, Krisztus, kísértés, érték
  - A magvető példázatának és az igazgyöngy példázatának korosztályi szintű ismerete.
  - Mt 11,28 memoriter szintű ismerte.
  - Tudja azt, hogy mit ünneplünk virágvasárnapon és áldozócsütörtökön, ismerje az ide tartozó történeteket.

EGYHÁZI ÉNEK

Énekek

- **Az istentisztelet énekei**
  - Reformáció ünnepe: 25. 90.
  - Genfi zsoltárok: 42.
  - Hálaadó: 434.
  - Bűnbánati: 459.

- **Nemzeti énekeink**
  - Erkel Ferenc-Kölcsey Ferenc: Himnusz
  - Egressy Béni-Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése közösen.

- **Elmélet:**
  - Tempó metrum (3/4, 4/4) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal.
  - Ritmusvariáció, ¾ ütemmutató
  - Ritmikai elemek: szinkópa, egész kotta és szünete, nyújtott és éles ritmus
  - Játékos memóriagyakorlatok- ritmustapsolással.
  - Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra

- Az egyházi év ünnepei- kapcsolódás a Hittan helyi tantervhez.

- **Kapcsolat:**
  - *Ének-zene:* a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása.
  - *Hit- és erkölcstan:* hallgatott művek tartalmi kapcsolata a tanult történetekkel.
  - A történetek és a művek üzenete.

IDEGEN NYELV

ANGOL

Get to the top 1. tankönyv szóanyaga

- Számok szóban és írásban 1-100-ig.
- Egyszerű mondatokban főnevek és melléknevek használata.
- Utasítások az iskolában.
- Betűzés, az angol ABC ismerete.
- Birtokos szerkezet.
- Elöljárószók használata: in, on, under, opposite, between, behind, next to,in front of, to, at.
- Főnevek többes száma, rendhagyók is.
- Létezést jelentő mondatok kijelentő, kérdő, tagadó alakja.
- Levélírás, bemutatkozás.
- Birtokos névmások.
- Vásárlás.
- Have got, has got használata. /kérdő, tagadó is/
- Tantárgyak és napok nevei.
- Idő kifejezése, az óra ismerete.
- Present Simple /egyszerű jelen idő/ használata. (kijelentés, kérdés, tagadás) DO, DOES.
- Can és can't és must segédigék használata.
- There is, there are kezdetű mondatok.
- Tulajdonságok leírása
- A Present Continuous (folyamatos jelen) használata kijelentő, kérdő, tagadó formában.

Szóban

- Tudjon bemutatkozni: név, életkor, család, hobby, barátok.
- Tudjon leírást adni a saját vagy mások külső és belső tulajdonságairól.
- Tudja elmondani hol lakik, bemutatni a lakókörnyezetét és a lakást, ahol él.

NÉMET

- Köszönések, ismerkedés, bemutatkozás
- Család
- Iskola: felszerelés, berendezési tárgyak, tevékenységek, színek
- Öltözködés

- Játékok
- Számok 20-ig

Nyelvtan

- Kijelentő mondat: - egyenes és fordított szórend
- Kérdő mondat: -*W-Frage*
  - Kérdőszavak: Wer*? Was? Wie? Wo? Woher? Warum?*
  - *Satzfrage (Ja/nein Frage)*
  - Személyes névmások
  - Igeragozás: kijelentő mód, jelen idő
  - szabályos igék
  - rendhagyók: *sein, haben*
  - módbeli segédigék*: dürfen. E/1., können E/1.2.*
  - *möchte*-: E/1.2.3.
  - Birtokos névmások: E/1.2.
  - Határozott névelők alany-és tárgyesete
  - Határozatlan névelők alanyesete
  - Főnevek többes száma
  - Tagadás *nich*t-tel
  - A tanult kiejtési és helyesírási szabályok alkalmazása
- Tudjon párbeszédet kezdeményezni a fent felsorolt témákban
- Egyszerű kérdésekre válaszolni
- Véleményt nyilvánítani
- Bemutatni családját, barátját
- Kérdések a szóbeli felkészüléshez

- *Wie heißt du? Wer bist du?*
- *Wie alt bist du?*
- *Wer/Was ist/sind das?*
- *Was machst du? Was möchtest du machen?*
- *Woher kommst du?*
- *Wo ist/ sind dein/deine…?*
- *Wie findest du …?*
- *Warum kannst du nicht …?*
- *Was hast du dabei? Was hast du an?*
- *Ist/sind das ein/eine/dein/deine …?*
- *Hast du den/die/das …dabei/an?*
- *Möchtest du…? Spielst du gern …?*
- *Kannst du …?*

TERMÉSZETTUDOMÁNY

A tanuló ismerje és használja helyesen a következőfogalmakat:

- csonthéjas termés, almatermés, bogyótermés,
- egynyári, kétnyári, évelő növény, raktározó főgyökér, hagyma, teljes átalakulás, rovar, bogár, lepke,
- gyökérgümő, pillangós virág, hüvelytermés, gyűrűsféreg, bőrizomtömlő,

- lágyszárú növény, fásszárú növény, fő-, és mellékgyökérzet,
- szalmaszár, ,
- gerinces, emlős, párosujjú patás, szarv, kérődzés, növényevő, redős zápfog,
- hiányos és teljes fogazat, mindenevő, gumós zápfog, madár, kapirgálóláb, magevő csőr, fészekhagyó fiókák, úszóláb, lemezes csőr, összetett szem, nyaló-szívó szájszerv, ragadozó, tarajos zápfog, behúzható karmok,
- metszőfog, szemfog, zápfog, veszettség, begy, zúzógyomor,
- rágcsáló fogazat, háziasítás,

A tanuló tudja felsorolni:

- a csonthéjas-, az alma-, és a bogyótermés részeit, a virág részeit,
- a növény részeit,
- az összetett gyomor részeit, az állatfajok családtagjait,
- a tojás részeit,
- magyar kutyafajtákat.
- A tanuló ismerje és használja helyesen a következő fogalmakat:
  - vonalas mérték, magassági szám,
  - alföld, dombság, hegység, középhegység, magashegység,
  - főfolyó, mellékfolyó, csatorna, folyásirány, mocsár, tó,
  - fényforrás, fagyáspont, forráspont, olvadáspont,
  - fagyás, olvadás, párolgás, lecsapódás,
  - időjárás, éghajlat, középhőmérséklet, hőingás, szél,
  - fennsík, cseppkő, törésvonal, magma, láva, vulkán, kőzet, érc,
  - külső erők, belső erők, talaj, humusz,
- A tanuló tudja felsorolni:
  - a fő- és mellékvilágtájakat,
  - a folyóvizek fajtáit,
  - az időjárás és az éghajlat elemeit,
  - néhány csapadék fajtát,
  - vulkanikus és üledékes kőzeteket,
  - a röghegységek és a lánchegységek tulajdonságait,
  - a magashegységi növényöveket,
  - a külső erőket,
  - a talaj alkotórészeit,
  - a Duna országait,
  - a víz felhasználási lehetőségeit,
  - a tavak keletkezésének módjait,
- A tanuló tudja megmutatni a térképen:
  - Magyarország nagytájait,
  - Magyarország megyéit megyeszékhelyükkel,
  - Magyarország mészkőhegységeit,
  - Magyarország vulkanikus hegységeit,
  - Magyarország középhegységeit,

- a Kárpátokat és az Alpokat,
- a Dunát eredési helyétől a torkolatáig és az országokat, amelyeken áthalad,
- a Tiszát eredésétől a torkolatáig.

DIGITÁLIS KULTÚRA

Alapismeretek

- A számítógép szabályos ki és bekapcsolása.
- Az órán használt eszközök, perifériák megnevezése, funkciójuk.
- Programindítás a tanár utasításait követve.

Rajzolóprogram (Paint)

- Egyszerű alakzatok rajzolása a szerszámkészlet és a palette segítségével (ceruza, ecset, téglalap-, ellipszisrajzolás, radír, színnel való kitöltés)
- Rajz módosítása, törlése (új lap kérése, radír használata, művelet-visszavonás)
- Önálló képkészítés legalább 3 eszköz felhasználásával.

Szövegbevitel

- Kis és nagybetűk, írásjelek megjelenítése a képernyőn. Shift és AltGr gombok funkciója.
- Hibajavítás legalább egy módszerrel: (pl: BackSpace).
- Szöveg bekezdésekre tagolása (Enter)
- Word szövegszerkesztővel karakterformázás változtatása (Félkövér, dőlt, aláhúzott).

Rajzolóprogram (Paint)

- Alakzatok
  - kijelölése (téglalap, szabadkézi)
  - másolása
  - forgatása, tükrözése.

Szövegbevitel (Word)

- További karakterformázások

6.évfolyam

MAGYAR NYELV

- Tudjon megnyilatkozni a beszédhelyzethez, a nyelvillemhez alkalmazkodó módon,
- használja helyesen a kommunikáció nyelvi és nem nyelvi eszközeit a kommunikációs gyakorlatokban.

Szövegalkotás

- Írása legyen jól olvasható, írásképe rendezett, helyesírása legyen biztos a gyakorolt példákban.
- Ismerje fel, nevezze meg a tanult szófajok közül az alábbiakat: ige; főnév (köznevek, tulajdonnevek, személynév, állatnév, földrajzi név, intézménynév, cím,); melléknév; számnevek (határozatlan,határozott, tő, sor, tört); igenevek (főnévi, melléknévi, határozói)

- A szoros értelemben vett névszókat helyettesítő szók:
- névmások: csak főnevet helyettesítenek: személyes, birtokos, visszaható, kölcsönös,
- főnevet, melléknevet és számnevet helyettesítenek: mutató, kérdő, vonatkozó, általános, határozatlan
- határozószók: valóságos határozószók; módosítószók; igekötők
- viszonyszók: nevelő; névutó; kötőszók
- indulatszók

IRODALOM

- Tudjon szöveget olvasni életkornak megfelelő tempóban hangos és néma olvasással;
- Tudja elvégezni az alábbi szövegelemzési eljárásokat: szöveg tagolása, lényeg kiemelése, szöveg tömörítése, téma megnevezése, tények, adatok kiemelése;
- Tudjonelemi fokú,szabatos kifejezéssel többfajta műfajban szöveget alkotni:
- Elbeszélés (történetmondás) leírás, beszámoló;
- Tudjon vázlatot készíteni tanári segítséggel, vázlatot felhasználni különböző műfajú szövegek megértéséhez és alkotásához.
- Tudja megnevezni az olvasott művekben a helyzet, helyszín és cselekményelemeket, valamint a szereplőket,
- Ismerje fel az alapvető formajegyeket a versben és prózában, törekedjen a pontos jelentésismeretre,
- Ismerje fel az alapvető irodalmi témákat, motívumokat az epikai, lírai, műfajokban, népköltészeti és műköltészeti alkotásokban,
- Ismerje fel a közlésmód sajátosságait (képiség, zeneiség eszközei, ritmika, ütemhangsúlyos verselés, ismétlés, ellentét, túlzás),
- Tudja szöveghűen előadni a kijelölt memoritereket.
- A nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök helyes használata az élőbeszédben

MATEMATIKA

Gondolkodási módszerek
- Halmazok értelmezése és alkalmazása
- Igaz-hamis állítások, kisebb-nagyobb

Természetes számok
- Oszthatósági szabályok
- (2-vel,3-mal,5-tel,9-cel,10-zel)
- Legnagyobb közös osztó
- Legkisebb közös többszörös

Egész számok
- Alapműveletek egész számokkal

Racionális számok
- Műveletek racionális számkörben
- Műveletek helyes sorrendje, zárójelhasználat

Arányosság

- Egyszerű arányos következtetések
- Százalék érték meghatározása
- Egyszerű egyenletek

Geometria, mérés

- Tengelyes szimmetria
- A szimmetrikus háromszögek tulajdonságai
- Háromszögek fajtái szögek és oldalai szerint
- Szögmásolás, szögfelezés
- Térfogat és űrmérték
- Kocka, téglatest, négyzetes oszlop felszíne és térfogata

TÖRTÉNELEM

- Ismerje a tanult alapvető történelmi események időpontját, tudja ezeket időrendbe állítani. A történelmi események helyszíneit képes legyen felismerni különböző térképeken, térképvázlatokon

<u>A középkor helyszínei és szereplői Nagy Károly udvarában</u>

- Vallás és birodalom: az iszlám.
- A középkori egyház. A kolostorok és lakóik. A falvak és lakóik. A középkori várak. A lovagi élet. A középkori városok. A rendiség kialakulása.
- ***Fogalom***: korai, virágzó és késői középkor, iszlám, Korán, kalifa, pápa, érsek,püspök plébános, szent, ereklye, eretnek, kolostor, szerzetes, szerzetesrend, egyházszakadás, oklevél, kódex, legenda, feudum, uradalom, robot, jobbágy, jobbágytelek, nyomásos-gazdálkodás, hűbér, hűbéres, hűbérbirtok, vár, lovag, középkori város, kiváltság, árumegállító jog, önkormányzat, polgár, adó, vám, céh, járványok, távolsági kereskedelem, kereslet-kínálat, rendiség.
- ***Név*:** Justinianus, Nagy Károly, Mohamed, Allah, Szent Benedek, Szent Ferenc.
- *Helynév*: Frank Birodalom, Arab Birodalom, Mekka, Bizánc, Német-római Császárság. *Évszám*: 622, 800, 1054

<u>Magyarország az Árpádok idején</u>

- Letelepedés – kalandozó hadjáratok. Géza, és I. István az államalapító.
- István király és kora. István utódai, László és Könyves Kálmán.
- III. Béla és kora. Gazdaság és társadalom a 12. században, az aranybullák
- I. Béla és a tatárjárás, az újjáépítés.
- Árpád-kori emlékeink
- ***Fogalom***: kalandozás, vármegye, tized, ispán, serviens, tatár kun.
- ***Név***: Géza fejedelem, I. István, Imre herceg, Gellért püspök, Vata, Péter, Aba Sámuel, I. László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András, Julianus barát,Béla IV.
- III. András.

- ***Helynév:*** Esztergom, Székesfehérvár, Erdély, Buda, Muhi.
- ***Évszám:*** 955, 997–1038, 1000, 1222, 1241–1242, 1301

Virágzó középkor Magyarországon

- Károly Róbert és Nagy Lajos, a lovagkirály. A királyi hatalom válsága és megszilárdulása Zsigmond korában. Gazdaság és társadalom a 14. században Hunyadi János a törökverő. Mátyás király uralma. Magyarország három részre szakadása Mohács, Buda elfoglalása.
- ***Fogalom:***Aranyforint, bandérium, kapuadó, harmincadvám, nemes, báró, ősiség, kilenced, kancellária, országlakos, kormányzó, végvár.
- ***Név:*** I. Károly, I. Lajos, Luxemburgi Zsigmond, I. Ulászló, Hunyadi János, I. Mátyás, II. Ulászló, Dózsa György, II. Lajos, I. Szulejmán, I. Ferdinánd, Jurisics, Szapolyai János, Izabella
- ***Helynév*:** Rozgony, Visegrád, Rigómező, Nikápoly, Várna, Kenyérmező,Bécs, Nándorfehérvár, Mohács, Erdély
- ***Évszám*:** 1312, 1335, 1351, 1389, 1396, 1437, 1444, 1456, 1479, 1505, 1514, 1526, 1532, 1541

Az újkor kezdetén

- Felfedezők és hódítók. Amerika őslakói: az indiánok.
- A világkereskedelem kialakulás.
- A vallás megújulása. A spanyol világbirodalom és Németalföld.
- A Napkirály udvarában - XIV. Lajos. I. Péter.
- Az angol polgári forradalom. Kultúra és tudományok az újkor kezdetén.
- ***Fogalom***: újkor, azték, inka, felfedező, gyarmat, világkereskedelem, manufaktúra, bankár,hitel, humanizmus, reformáció, protestáns, baptista, unitárius, inkvizíció, jezsuita rend, katolikus megújulás, parlament.
- ***Név:***Kolumbusz, Magellán, Luther, Kálvin, V. Károly, Cromwell, XIV. Lajos, I. Péter, Gutenberg, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rembrandt, Galileo Galilei.

REFORMÁTUS HIT-ÉS ERKÖLCSTAN

- ÉNEK
  - 5 ének ismerete (ref. ÉK, illetve ifjúsági)
- EGYHÁZISMERET
  - Az Apostoli Hitvallás memoriter szintű ismerete.
  - István Király, Kálvin János és a városában, megyéjében élt magyar reformátor személyének korosztályi szintű ismerete.
  - A reformáció fogalmának és jelentőségének az ismerete.
  - Az Úrvacsora fogalmának ismerete
  - A karácsonyi ünnepkör fogalmának és a hozzá tartozó ünnepek ismerete.
  - Kálvin János és Luther Márton személyének korosztályi szintű ismerete.
- BIBLIAISMERET
  - A Biblia könyveinek memoriter szintű ismerete.
  - A Tízparancsolat és Mt 5,17 memoriter szintű ismerete.

- A tanuló képes néhány mondatban értelmezni a Tízparancsolatot.
- A következő történetek ismerete:
  - Az aranyborjú
  - Salamon bölcsességet kér.
  - A tékozló fiú
  - A tíz leprás gyógyulása
- Személyek ismerete: Mózes, Dávid, Nábót

EGYHÁZI ÉNEK

- **Énekek -** Az istentisztelet énekei
  - **Reformáció ünnepe: 25. 90.**
  - **Genfi zsoltárok: 42.**
  - **Hálaadó: 434.**
  - **Istentisztelet kezdő: 167.**
  - **Bűnbánati: 459.**
- **Egy ifjúsági ének ismerete.**
- **Nemzeti énekeink:**
  - Erkel Ferenc-Kölcsey Ferenc: Himnusz
  - Egressy Béni-Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése - közösen.
- **Elmélet:**
  - Tempó metrum (3/4, 4/4) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal.
  - Ritmusvariáció, 2/4, ¾, 4/4 ütemmutató, Ritmikai elemek: szinkópa, egész kotta és szünete, nyújtott és éles ritmus
  - Játékos memóriagyakorlatok- ritmustapsolással.
  - Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra
- **Kapcsolat:**
  - *Ének-zene:* a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása.
  - *Hit- és erkölcstan:* hallgatott művek tartalmi kapcsolata a tanult történetekkel.
  - *Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés, értelmezés. Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat, szólamokat felismerik
  - A történetek és a művek üzenete.
  - Az Egyházi év ünnepei, kapcsolódás a Hittan Helyi tantervhez.

IDEGEN NYELV

ANGOL

- **Get to the top 2. tankönyv szóanyaga**

- Cselekvés, történés, létezés leírása.
- Present Continuous Tense helyes használata.
- Személyek leírása, tulajdonságok.
- Vásárlás.
- Megszólítás, üdvözlések, bemutatkozás

- Kétféle jelen idő, kérdő alakok, tagadások.
- Határozott és határozatlan névelők.
- There is/are…
- A számok.
- Sorszámnevek, dátumok kifejezése.
- Tárgyak az osztályban, színek, ruházat, sportok.
- Vásárlások.
- Jeles napok az évben, a hónapok nevei.
- Állatok és testrészek.
- Some/any
- Mutató névmások: this, that, these, those
- Múlt idő. (kijelentés, kérdés, tagadás)
- Rendhagyó múlt idejű igék.

Szóbeli:

- Bemutatkozás.
- Üdvözlések.
- Vásárlás.
- Egyszerű történet elmesélése múlt időben. (nyári élmény)

NÉMET

- A tanuló értsen meg 200-250 lexikai egységet, és ezekből tudjon használni 150-200 szót, illetve kifejezést. Értse meg a tanár egyszerű utasításait, mondatait, és egyszerű kérdéseit.
- „Vásárlás" témakörben tudjon kérni néhány alapvető élelmiszert. Tudja a tantárgyak neveit németül.
- Ismerjen közlekedési eszközöket. Tudjon rövid útbaigazítást adni és megérteni. Tudjon néhány mondatot mondani a napirendjéről.
- Tanulótársának tudjon feltenni 8-10 kérdést a mindennapi élet témaköreiben. Ismert szöveget tudjon érthetően felolvasni.
- Tudjon szavakat és rövidebb mondatokat diktálás után leírni.
- Tudjon megoldani könnyebb tankönyvi feladatokat tanári segítséggel. Írásban (is) tudjon egyszerű kérdésekre válaszolni.
- Tudjon igét ragozni (köztük néhány tőhangváltós igét is), és ezeket egyszerű mondatokban használni. Ismerjen legalább négy-öt elöljárószót (*in, auf, an, vor, neben*), és ezeket tudja tárgyesettel használni. (Tévedés megengedett.)
- Ismerjen néhány fontos óra és időkifejezést (egész, fél, negyed, háromnegyed). Ismerje és tudja használni az *und* és *aber* kötőszavakat.
- Tudjon kérni és megköszönni valamit.

TERMÉSZETTUDOMÁNY

- legyen képes mérések, vizsgálódások önálló végzésére, a megszerzett tapasztalatok elemzésére, összegzésére és a mért adatok értékelésére,
- tudjon vizsgálatokat, egyszerű kísérleteket – leírás alapján – fegyelmezetten az érintésvédelmi, tűzvédelmi és balesetvédelmi szabályok betartásával végezni,
- használja megfelelő biztonsággal a megismert tanulási technikákat,

- elemi szinten tudjon tájékozódni a térképen és a földgömbön a fokhálózat segítségével,
- tudja felsorolni a kontinenseket és az óceánokat,mutassa meg ezeket a földgömbön,
- tudjon egyszerű, szemléletes képet adni a földrajzi övezetekről,
- használja a térképet egyszerű földrajzi ismeretek megszerzésére,
- tudjon a térképről adatokat leolvasni, használja a térkép jelkulcsát,
- legyen képes felismerni, megnevezni és az algoritmusok segítségével jellemezni hazánk életközösségeinek megismert élőlényeit,
- ismerje az élőlények egymás közötti kapcsolatait, életközösségben betöltött szerepét,
- értse az élőlények előfordulása és igénye, környezete–szervezete–életmódja, a szervek felépítése és működése közti ok–okozati összefüggéseket,
- tudjon egyszerű táplálékláncokat összeállítani,
- ismerje a nemzeti parkok értékmegőrző szerepét, területi elhelyezkedését, megőrzendő természeti kincseit,
- tudatosuljon benne a megismert élőhelyek és élőlények veszélyeztetettsége,
- lássa a természet védelmének fontosságát és rendelkezzen a természetvédő magatartás jellemzőivel.

Egészségtan

- Lássa be, hogy környezetének állapota saját egészségére is hatással van, igényelje az egészséges életkörülményeket.
- Ismerje az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok (alkohol, nikotin, drog, gyógyszer) szervezetre gyakorolt hatásait.
- Ismerje fel a táplálkozás fontosságát, egészségre gyakorolt hatásait.
- Ismerje fel a szenvedélybetegségek közös vonásait.
- Ismerje a kamaszkor testi és érzelmi változásainak velejáróit.
- Értse meg a nemi identitás fontosságát, a nemi szerepek közötti különbségeket.
- Értse meg a jelen - jövő formáló hatását, alakuljon ki aktív cselekvő természetvédő magatartás.

DIGITÁLIS KULTÚRA

Az informatika alapjai

- Tudja használni a számítógép alapvető perifériáit.
- Legyen képes párbeszédes kapcsolatra számítógéppel.
- Tudjon információt többféleképpen kifejezni.
- Önálló feladaton keresztül legyen képes az egyszerű parancsokat végrehajtani.

Operációs rendszer használata

- Tudja a következő műveleteket elvégezni: háttértár és könyvtárak váltása, könyvtárba való belépés, mozgás a könyvtárstruktúrában.
- Ismert helyen lévő állomány megkeresése, másolása más könyvtárba és másik adathordozóra.
- Be- és kilépés az iskolai hálózatba.
- Legyen képes egyszerű oktatóprogramok használatára.

Dokumentumkészítés számítógéppel

- Tudja használni az ábraszerkesztő- és a szövegszerkesztő-program egyes alapszolgál-

tatásait.

- Alkalmazza a szöveg karakter szintű formázását: betűtípus, betűméret, félkövér, dőlt és aláhúzott betűstílus beállításával. Legyen képes a megfelelő rajzeszköz kiválasztására, egyszerű rajzok készítésére.
- Meghívó, vers, levél készítése.
- Mentés és nyomtatás segítséggel.

Könyvtárhasználat

- Legyen képes megadott művek keresésére és tematikus gyűjtőmunkára a könyvtár szabadpolcos állományában; a dokumentumtípusok megkülönböztetésére formai és használati jellemzőik alapján.
- Tájékozódjon a dokumentumokról szerző és cím szerint a könyvtári katalógus segítségével.

7.évfolyam

MAGYAR NYELV

- Rendelkezzen a tanuló a 6. osztályban tanult nyelvtani ismeretekkel: ismerje fel a következő szófajokat: főnév, melléknév, számnév, névmás, igék, névelő. Ismerje a névszók fogalmát.
- Tudja felsorolni az alárendelő szószerkezetek fajtáit (tárgyas, jelzős, határozós), ismerje a mondatrészek jelölését (aláhúzás-módját, jelölését az ágrajzban).
- Tudja elmondani az állítmány fajtáit, az alany és az állítmány kérdéseit.
- Ismerje fel az alanyt, az igei és a névszói állítmányt.
- Tudja elmondani a tárgyas szószerkezet kérdését, ismerje jelölési módját.
- Tudja felsorolni a határozók fajtáit, azok kérdéseit.
- Ismerje fel a határozós szószerkezetek gyakoribb fajtáit: hely, idő, ok, cél, eszköz, társ, mód, állapot, szám, részes, ismerje jelölésük módját.
- Tudja felsorolni a jelzők fajtáit, azok kérdései.
- Ismerje fel a következő jelzőket: minőség, mennyiség, birtokos.

HELYESÍRÁS

- Írása legyen olvasható és rendezett.
- Diktálás után írt szövegben legyen képes a hibáit javítani.
- Az alapvető és gyakran használt tulajdonneveket (saját adatai) írja hibátlanul.

IRODALOM

- A tanuló legyen képes a szöveg értő olvasását biztosító olvasásra, továbbá az olvasott művek tartalmáról szabatosan beszámolni.

- Ismerje a reformkor legfőbb jellemzőit tudja elhelyezni a korban, ismerje kulturális intézményeit, tudja íróit, költőit felsorolni. Tudja megfogalmazni, hogy mit tanultunk irodalomból a 7. osztályban, vagyis a tanult írókat, költőket irodalmi alkotásokat tudja felsorolni.
- Tudja felsorolni az irodalmi műnemeket és műfajokat.
- Ismerje a következő költők életét vázlatosan a tk. szövegei alapján: Kölcsey Ferenc, Vörösmarty
- Mihály, Petőfi Sándor, Arany János, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán.
- 5.Tudja megfogalmazni a következő fogalmak legfontosabb jegyeit: dal, epigramma, óda, himnusz, elégia, regény, ballada, novella.
- Tudja a következő memoritereket: Himnusz, Szózat, Reszket a bokor, mert… + még két a tk.-ből szabadon választott Petőfi-verset.
- Legyen tisztában a kijelölt kötelező olvasmány: Jókai Mór: A kőszívű ember fiai cselekményével, tudja felsorolni a főszereplőket.
- Ismerje és tudja elmondani a következő két Mikszáth-novella cselekményét: Bede Anna tartozása, A néhai bárány.

MATEMATIKA

Gondolkodási módszerek
- Halmazok uniója, metszete és részhalmaz
- Logikai kifejezések használata

Egész számok
- Prímszám, összetett szám, prímtényezős felbontás
- Legnagyobb közös osztó
- Legkisebb közös többszörös
- Hatványozás, normál alak

Racionális számok
- Műveletek racionális számkörben
- Műveletek helyes sorrendje, zárójelhasználat

Algebrai kifejezések
- Algebrai kifejezések, helyettesítési érték számítása
- Elsőfokú egyenletek megoldása és ellenőrzése

Függvények
- Lineáris függvények ábrázolása
- Sorozatok folytatása adott szabály szerint

Geometria, mérés
- Középpontos szimmetria
- Középpontos síkidomok, paralelogrammák tulajdonságai
- Egyállású és váltó szögek felismerése
- Háromszögek és négyszögek szerkesztése
- Háromszögek és négyszögek belső és külső szögösszege

- Idő és tömeg mértékegységei

TÖRTÉNELEM

- A francia forradalom kiemelkedő személyei és eseményei.
- Az első és a második ipari forradalom legfontosabb találmányai és feltalálói
- (képek segítségével).
- A polgári állam jellemzői.
- Mária Terézia és **II.** József rendeletei.
- Széchenyi és Kossuth életének és munkásságának a bemutatása. A reformországgyűlések főbb kérdései.
- A márciusi forradalom eredményei és a szabadságharc legfontosabb eseményei. Az első független felelős magyar kormány miniszterelnökének és legalább 3 tagjának, valamint a 13 aradi vértanúból legalább hatnak a megnevezése.
- A szabadságharc legfontosabb katonai vezetőiből legalább háromnak a
- megnevezése, egy csata-részletesebb bemutatása (térképpel). A kiegyezés létrejötte és az Osztrák-Magyar Monarchia.
- A tőkés fejlődés néhány eredménye és a polgárosodás jelei. Budapest egyesítése.
- Az első világháború fő frontjainak és kimenetelének bemutatása térkép segítségével.

REFORMÁTUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

- ÉNEK
  - 5 ének ismerete (ref. ÉK, illetve ifjúsági)
- EGYHÁZISMERET
  - Egy szabadon választott magyar református személyének az ismerete, a 17-19. század legalább két magyar protestáns alakjának, nevének és munkásságának az ismerete.
  - Tudja a gályarabok történetét a saját szavaival megfogalmazni.
  - Fohász, ökumené, diakónia fogalmának korosztályi szintű ismerete.
- BIBLIAISMERET
  - 2Tim 3,16 memoriter szintű ismerete.
  - A következő történetek ismerete:
    - A bolond gazdag példázata
    - A boldogmondások
    - A tíz szűz példázata
    - Kornéliusz és Péter története
  - Pál apostol és István vértanú személyének korosztályi szintű ismerete.
  - Pál apostol missziói útjai közül legalább három állomás ismerete.
  - A húsvéti és pünkösdi ünnepkör fogalmi és tartalmi ismerete

IDEGEN NYELV - ANGOL

- **Get to the top 2-3. szóanyaga**
- A kétféle jelen idő ismerete, használata és megkülönböztetése. /állításban, tagadásban, kérdésben/

- A Past Simple ismerete, helyes használata.
- A tanult rendhagyó múlt idejű igék ismerete, alkalmazása.
- Jövő idő kifejezése „going to”-val.
- Melléknevek fokozása.
- Hasonlító mondatok alap-, közép-,és felsőfokban.
- A „have to” – kell ige használata.
- Gyakoriságot kifejező határozók.

Szóban:

- Tudjon bemutatkozni és bemutatni a családját és barátait.
- Tudjon mesélni a nyári élményeiről és jövőbeni terveiről.
  - Present Simple
  - Present Continous
  - Past Simple
  - Past form of verbs (regular; irregular)
  - Daily Routine
  - What are you doing now?
  - What did you do in the summer holiday?

NÉMET

- A tanuló értsen meg kb. 350 lexikai egységet, és ebből tudjon használni 200-250 szót, illetve kifejezést. A tankönyv leckéihez feltett kérdésekre tudjon egyszerű mondatokkal válaszolni.
- Kazettáról hallott rövid szövegből értsen meg egyszerű információkat.
- Néhány mindennapi egyszerű beszédhelyzetben tudjon információt kérni (pl.*Wo*: *ist der Bahnhof?, Wo finde ich eine Kaufhalle?*)
- A kerettanterv által javasolt témakörök közül a következőkből legyen néhány mondatos ismerete:
- Családi élet, házimunka
- Otthonunk
- Iskola
- Szabadidő, szórakozás
- Az időbeli viszonyoknál a „perc” egyszerűbb kifejezéseit tudja használni (pl.*Es*: *ist 8 Uhr 10 Minuten.*). Ismerje a hét napjait az *am* elöljárószóval.
- Tudja ragozni jelen időben a *können, müssen, dürfen* és*wollen* módbeli segédigéket, és a*wissen* igét.
- Tanulja meg az összes birtokos névmást, és a személyes névmások tárgyeseteit.
- Ismert szavakból álló olvasott szöveget tudjon megérteni.
- Néhány könnyebb nyelvtani és kommunikatív gyakorlatot tudjon írásban megoldani.
- Néhány mondatban tudjon írni magáról, a családjáról és a napirendjéről.
- Tudjon részt venni páros és csoportmunkában.

BIOLÓGIA

- Ismerje fel a tanuló a tanult élőlényeket kép, vagy rajz alapján és tudja legjellemzőbb tulajdonságaikat.
- Tudja a tanult élőlényeket az élőhelyüknek megfelelő kontinensen elhelyezni.
- Tudjon minden tanult életközösségben legalább egy táplálékláncot készíteni.
- Ismerje a nevezetes szélességi köröket és az általuk határolt éghajlati öveket.
- Tudjon különbséget tenni az éghajlati övek és éghajlati területek között, és jellemezni azokat.
- Legyen tisztában az alapvető környezetvédelmi fogalmakkal és a környezetszennyezés megelőzésének módjaival.
- Ismerje az alapvető rendszertani kategóriákat.
- Tudja a növényvilág valamint az állatvilág rendszerét.
- Tudja a tanult élőlényeket (minimum 2-3 faj) rendszerbe sorolni.

FÖLDRAJZ

• Ismerje kialakulása és a földrajzi övezetesség összefüggésrendszerében vizsgálni
• Tudja felsorolni a természetföldrajzi övezetesség fontos elemeit, tudja bemutatni a jellegzetességeit
• Tudja jellemzőinek összefüggéseit, kölcsönhatásait
• Ismerje a kontinensek tipikus tájak és országok regionális sajátosságait.
• Tudja használni a térképet információszerzésre a szemléleti térképolvasás szintjén.
• Mutassa meg (jelölje be) a tanult topográfiai fogalmakat.

Fogalmak: passzát szél, tagolt partvonal, tagolatlan partvonal,népsűrűség, táblás vidék
ősidő, középidő, Újidő harmadidőszak, újidő negyedidőszak
pusztuló magaspart, kapás földművelés, ültetvényes gazdálkodás, farmgazdálkodás monszun, óceáni éghajlat, nedves kontinentális éghajlat, száraz kontinentális éghajlat, tundra, tajga, egyenlítői éghajlat, mediterrán éghajlat

Topográfia

- Kontinensek határai, partvonala (félszigetek, szigetek, öblök)
- Szahara, Atlasz, Kongó – medence
- Nagy – Vízválasztó – hegység
- Urál – hg., Dél – kínai hegyvidék, Arab tábla, Himalája, Csomolungma (Mount Everest)
- Nyugat – szibériai – alföld, Kínai – alföld
- Andok, Amazonas – medence, Kanadai – pajzs, Appalache – hg., Sziklás –hg.
- Folyók: Nílus, Kongó, Jangce, Gangesz, Mississippi, Amazonas

Ásványkincsek
feketekőszén, kőolaj, földgáz, vasérc, uránérc, bauxit

FIZIKA

A TESTEK MOZGÁSA

- Ismerje a sebesség, átlagsebesség fogalmát, jelét, kiszámítását
- Oldjon meg egyszerű feladatok a sebességgel kapcsolatban.

A DINAMIKA ALAPJAI

- Soroljon fel mozgásállapot-változással járó kölcsönhatásokat.
- Értelmezze a tömeg fogalmát.
- Ismerje a sűrűség fogalmát, tudja összehasonlítani a testek sűrűségét.
- Ismerje az erőhatás, erő fogalmát, jelét, mértékegységét, tudja értelmezni az iránymennyiség fogalmát.
- Ismerje a különféle erőhatásokat, erőábrázolásokat. Az erő forgató hatását.
- Ismerje fel hatás–ellenhatás törvényét, az erő–ellenerő fogalmát. Az egy kölcsönhatásban fellépő és az egy testet érő erők megkülönböztetése néhány egyszerű köznapi jelenség alapján.
- Ismerje a súrlódást és közegellenállást, mint a mozgásokat befolyásoló tényezőket.
- Sűrűséggel és forgatónyomatékkal kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása.

A NYOMÁS

- Ismerje a nyomóerő, a nyomott felület és a nyomás fogalmát, jelét, mértékegységét,
- kiszámítását.
- Folyadékok és gázok nyomását értelmezze, anyagszerkezeti alapokon történő magyarázatát ismerje.
- Arkhimédész törvényének felismerése kísérletek alapján, értelmezze a felhajtóerőt.
- Elemezze az úszás, merülés, lebegés jelenségét sűrűségviszonyokkal.
- Magyarázza el a hajszálcsövesség, közlekedőedények szerepét az élő- és élettelen világban, ill. a környezetvédelemben.

HŐTAN

- A testek változtató-képességét jellemezze kísérletek alapján.
- Tudja az energia fogalmát, jelét, mértékegységét, az energia-megmaradás törvényének érvényesülését a hétköznapi élet különböző folyamataiban, például egyszerű gépek alkalmazásakor.
- Tudja a munka, teljesítmény, hatásfok fogalmát, mértékegységét és kiszámítási módját.
- A belsőenergia és a fajhő fogalmát tudja meghatározni.
- Tudja értelmezni a hőjelenségeket (hőtágulás, hőterjedés) különböző halmazállapot esetén az anyagszerkezeti ismeretek felhasználásával.

KÉMIA

- Anyagok tulajdonságai
- Halmazállapotok, halmazállapot változások
- A levegő összetétele
- Az égés és tűzoltás

- A víz (természetes vizek, és szennyezése, biológiailag tiszta víz, kémiailag tiszta víz) Oldatok összetétele
- Keverékek
- Keverékek és oldatok szétválasztása
- A víz alkotórészei, vízbontás
- Az atom és elem jele (vegyjelek)
- Az atom felépítése
- Elektronburok, elektronburok szerkezete
- Periódusos rendszer (főcsoportszám, periódus szám) Fémek és nemfémek jellemzése
- Elemmolekulák (hidrogén-, oxigén-, klór-, nitrogén molekula) Vegyület molekulák (víz, szén-dioxid, hidrogén-klorid, ammónia)

DIGITÁLIS KULTÚRA

Az informatika alapjai

- Ismerje a személyi számítógép részeinek és működésének lényegét,
- legyen jártas a billentyűzet és az egér gyakorlott kezelésében, és más perifériák használatában.
- Legyen tisztában a túlzott informatikai eszközhasználat veszélyével.

Operációs rendszer használata

- Ismerje a formázás, létrehozás, törlés parancsokat.
- Tudjon állományokat kijelölni, azokat másolni, mozgatni, átnevezni, törölni.
- Legyen képes egy ismert nevű állomány megkeresésére adott háttértáron.
- Ismerje a vírusok fajtáit, védekezést a terjedésük ellen, vírusirtó futtatásával.
- Legyen képes az informatika eszközök és szoftverek etikus használatára.

Kommunikáció hálózaton

- Ismerje a hálózati szolgáltatások kialakulásának rövid történetét, a hálózat használatának alapszabályait.
- Legyen képes egy levelező program használatára, levél küldésére, fogadására,alapvető funkciójának megismerésére: a címzett, a tárgy és a saját másolat (Copy self).
- Legyen képes állományok csatolására levélhez.
- Saját e-mail cím létrehozására (a rendszergazda segítségével) és használatára.
- Legyen képes hasznos webhelyek önálló felkeresésére (például: honlap, MEK, vasúti információ, diákoldalak, iskolai honlap érdeklődési körbe tartozó oldalak).

Dokumentumkészítés számítógéppel

- Tudjon többféle formázást tartalmazó dokumentumokat készíteni.
- Ismerje a vágólap használatát (kivágás, másolás, beillesztés, mozgatás, törlés).
- Tudjon dokumentumokat menteni és nyomtatni.
- Legyen képes, képek bevitelére (a dokumentumba ill. a képszerkesztőbe), jellemző vonásainak kiemelésére, rendszerezésére, rajzok készítésére.

Könyvtárhasználat

- Legyen képes a kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak felhasználására a szaktárgyi tájékozódásban.

- Ismerje a különböző típusú könyvtárakat, ismerje meg azokat, látogatással vagy közvetett formában.

8. évfolyam

MAGYAR NYELV

- Rendelkezzen a tanuló az előző években szerzett nyelvtani ismeretekkel minimális szinten.
- Ismerje fel a mondatokat a beszélő szándéka szerint, az írásjeleket helyesen alkalmazza a mondatok végén.
- Tudja megkülönböztetni az egyszerű és az összetett mondatokat.
- Tudja elmondani az alárendelő összetett mondatok ismérveit, fajtáit, egyszerűbb összetett mondatot tudjon ábrázolni.
- Ismerje a mellérendelő összetett mondatok fajtáit, jeleit, néhány kötőszót, és tudjon elemezni egyszerűbb mellérendelő összetett mondatot.
- Írásképe legyen olvasható, áttekinthető
- Tudjon szöveget leírni hallás után, 10-15 mondatot kb.10 perc alatt. Írástempója legyen megfelelő. Az alapvető tulajdonneveket írja helyesen (saját adatai)
- Ismerje a mondatvégi és mondatközi írásjeleket, tudja kis hibával alkalmazni.
- Tudjon önéletrajzot írni tanári segítséggel.
- Ismerje az iskolai könyvtárat, tudjon benne eligazodni.
- Rendelkezzen minimális nyelvtörténeti ismerettel: tudja felsorolni nyelvrokonainkat, tudja jellemezni a magyar nyelv természetét.(tk. szövegei alapján)
- Legyen fogalma a nyelvjárásokról, a nyelvváltozatokról. (Mindehhez segítség: tk., és a munkafüzet feladatai)

IRODALOM

- A tanuló legyen képes a szöveg értő olvasását biztosító olvasásra, az olvasott szöveg tartalmának elmondására.
- Tudja elmondani, hogy mit tanultunk irodalomból 8. osztályban, vagyis felsorolni az írók költők nevét, tudjon említeni 8.-ban tanult irodalmi alkotásokat.
- Tudja az irodalmi műfajokat műnemek szerint elrendezni, ismerje a következő fogalmakat: líra, epika, dráma, dal, elégia, epigramma, regény, novella, ballada, óda.
- Ismerje a következő költők életét vázlatosan, a tk.-ben lévő szöveg alapján: Ady Endre, Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Tóth Árpád, Juhász Gyula, József Attila, Radnóti Miklós.
- Ismerje a következő fogalmakat: szonett, leoninus, lélektani novella.
- Tudjon 3 idén tanult költeményt. (szabadon választható)
- Tudja elmondani Móricz Zsigmond: Hét krajcár című novellájának tartalmát.
- Ismerje Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig c. regényének tartalmát, ismerje a szereplők nevét, ugyanígy Tamási Áron: Ábel c. regényét. (Segítség: tk. szövege)
- Tudjon az idén tanult irodalmi alkotásokról 2-3 mondatot mondani.

- A 4. pontban felsorolt írók, költők élete.
    - Ady Endre: A fekete zongora, El a faluból, Hazamegyek a falumba, A földobott kő, Lédával a bálban, Őrizem a szemed.
    - Móricz Zsigmond: Hét krajcár, Légy jó mindhalálig,
    - Babits Mihály: Új leoninusok, Hazám,
    - Kosztolányi Dezső: Ötévi fegyház, A szegény kisgyermek panaszai,
    - Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú, Körúti hajnal, Juhász Gyula: Milyen volt …, Anna örök,
    - József Attila: Tiszta szívvel, Születésnapomra, Curriculum vitae, Istenem, Mikor az uccán…,
    - Radnóti Miklós: Tétova óda, Nem tudhatom, Erőltetett menet, Razglednicák,
    - Tamási Áron: Ábel

MATEMATIKA

Gondolkodási módszerek
- Halmazok uniója, metszete és részhalmaz
- Logikai állítások használata

Racionális számok
- Műveletek és helyes műveleti sorrend a teljes racionális számkörben
- Négyzetgyök fogalma- számológép használata

Algebrai kifejezések
- Algebrai kifejezések, azonosságok

Egyenletek
- Szöveges feladatok megoldása egyenlettel

Összefüggések, függvények, sorozatok
- Másodfokú függvény, abszolút érték függvény
- Egyenletek grafikus megoldása
- Számtani és mértani sorozat

Geometria
- Pitagorasz tétele
- Testek felszíne, térfogata

Valószínűség, statisztika
- Átlag, grafikonok értelmezése

TÖRTÉNELEM

- A tanuló tudjon önállóan vázlatot készíteni, kiselőadást tartani egy megadott témáról. A forrásokat tudja kritikusan értelmezni, az események mögött összefüggéseket találni.
- Képes legyen az önálló véleményalkotásra.
- Ismerje a tanult alapvető magyar és egyetemes történelmi események időpontját, azok egyidejűségét, egymásra hatását.

- Ismerje lakóhelye történetének meghatározó eseményeit.
- Ismerje a mai Magyarország politikai rendszerének felépítését,fő működését.
- Lássa a demokrácia előnyeit a diktatúrával szemben.
- Legyen tisztában a gyermeki jogokkal.

A világ az 1920-as és 1930-as években

- Európa az első világháború után. Politikai és társadalmi küzdelme a parlamentben és a parlamenten kívül. A nagy gazdasági világválság. A nácizmus Németországban. A sztálini Szovjetunió. Az Egyesült Államok és Roosevelt. Út a háború felé.
- ***Fogalom***: parlamenti demokrácia, gazdasági válság, nemzetiszocializmus, fajelmélet, antiszemitizmus, sovinizmus, koncentrációs tábor, egypártrendszer, sztálinizmus, koncepciós per, tervgazdálkodás, propaganda, New Deal.
- ***Név***: Adolf Hitler, Sztálin, F. Roosevelt.
- ***Helynév*****:** Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, Szovjetunió, New York. *Évszám*: 1929–1933, 1938

Magyarország a két világháború között

- Forradalom és ellenforradalom. Trianon és következményei. A bethleni konszolidáció. A gazdasági világválság és Magyarország. Kiútkeresés és külpolitika. Életmód és szellemi élet a két világháború között.
- ***Fogalom***: őszirózsás forradalom, tanácsköztársaság, konszolidáció, kommunisták, nyilasok, konzervatív, liberális.
- ***Név*****:** gróf Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, gróf Bethlen István, gróf Teleki Pál, Gömbös Gyula.
- ***Helynév*****:** Kárpátalja, Felvidék.
- ***Évszám***: 1918, 1919, 1920, 1938, 1939

A második világháború

- Európai háborúból világháború. A totális háború. Háború és gazdaság. Magyarország a második világháborúban Magyarország német megszállása. Nyilas hatalomátvétel. Az európai és a magyar zsidóság tragédiája. A háború befejezése.
- ***Fogalom***: totális háború, hadigazdaság, gettó, deportálás, munkaszolgálat, holokauszt, "hintapolitika", partizán, antifasiszta ellenállás, háborús bűnök.
- ***Név:***Churchill, Kállay Miklós.
- ***Helynév***: Sztálingrád, Normandia, Auschwitz, Hirosima, Jalt, Potsdam, Délvidék, Észak-Erdély.
- ***Évszám***: 1939, 1941,1944. március 19.,1944.október 15., 1945.május 9., 1945. szept. 2.

A globalizálódó világ

- A kétpólusú világ. Az ENSZ Kommunista diktatúrák. A harmadik világ. A világgazdaság. Az pán euró integráció. Az emberi és polgári jogok. Globális problémák – a globalizáció problémái.

- ***Fogalom*:** hidegháború, kommunista diktatúra, harmadik világ, világgazdaság, globalizáció, integráció, népességrobbanás, fogyasztói társadalom, környezetkárosítás.
- Magyarország története napjainkig
- Magyarország a keleti blokkban – a koalíciós évek. Sztálinizmus Magyarországon – a Rákosi-korszak. 1956-os forradalom és szabadságharc. A Kádár-korszak. magyar A társadalom átalakulása. A határon túli magyarok. A rendszerváltozás.
- ***Fogalom*:** pártállam, kollektivizálás, rendszerváltozás, földosztás, államosítás.
- ***Név*:** Rákosi Mátyás, Nagy Imre, Kádár János, Antall József,Göncz Árpád.
- ***Évszám*:** 1945–1948, 1948–1953, 1956. október 23 , 1989–1990.

Állampolgári ismeretek:

- Az állam és polgára. A nyilvánosság .A politika rendszerintézményei. Részvétel a közügyekben. Emberi jogok – társadalmi kötelezettségek. A gyermek jogai.
- ***Fogalom***: állam, nemzet, nemzetiség, etnikum, állampolgárság, választási alapelvek, népszavazás, emberi jogok.
- Mindennapi élet, életmódtörténet

REFORMÁTUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

- ÉNEK
  - 5 ének ismerete (ref. ÉK, illetve ifjúsági)
- EGYHÁZISMERET
  - Ravasz László vagy Kiss Ferenc személyének és munkásságának korosztályi szintű ismerete.
  - A misszió fogalmának korosztályi szintű ismerete.
  - Fel tud sorolni legalább két országot, ahol magyar református gyülekezetek vannak.
  - Az MRE felépítésének ismerete
  - Az egyházközség, egyházmegye, egyházkerület fogalmak ismerete
- BIBLIAISMERET
  - 1Kor 13 memoriter szintű ismerete.
  - Képes értelmezni és példákat mondani a média, a számítógép és az Internet pozitív és negatív hatásaira.
  - Példákat tud mondani arra, hogyan jelenítheti meg keresztyén értékrendjét a virtuális világban is.
  - Példákat tud mondani arra, hogyan nyilvánulhat meg a szeretet az emberi kapcsolatokban (pl. család, párkapcsolat, iskola)
  - Bibliai alapokon példákat tud mondani arra, hogyan lehet a férfi és női mivoltát megélni az Isten ügyéért való munkálkodásban.
  - Ismeri a lelkiismeret fogalmát, melyet képes a saját szavaival értelmezni

IDEGEN NYELV
ANGOL

Önállóan tudjon beszélni a következő témakörökről:

- Családtagok, rokonok
- Munka
- Otthon
- Szűkebb és tágabb környezetünk
- Iskola, pályaválasztás

    - Étkezés
    - Szabadidő, szórakozás, sport
    - Évszakok, időjárás
    - Egészség, betegség
    - Bevásárlás
    - Utazás, kirándulás
- Tudjon egy-egy képről 2-3 egyszerű mondatot mondani.
- Mindennapi beszédhelyzetekben tudjon egyszerű információt kérni és adni.
- Minimális követelmény, hogy ha hibásan is, de tudja megértetni magát.
- Néhány mondatban tudjon mesélni lakóhelyéről és Magyarországról.
- Legyen némi ismerete az angol nyelvű országokról és az ottani szokásokról.
- Tudjon érthetően elolvasni néhány ismeretlen szót is tartalmazó rövidebb angol nyelvű szöveget, és szótár segítségével értse meg.
- Értsen meg rövid, tájékoztató jellegű szöveg lényegét utcán, áruházakban, és pályaudvaron (lehetőleg szótár nélkül).
- Tudjon rövid, személyes jellegű levelet elolvasni és megérteni (ha szükséges, szótár segítségével).
- Tudjon elégséges szinten nyelvtani és kommunikatív jellegű feladatokat megoldani.
- Tudjon egyszerű szállodai bejelentőlapot kitölteni

Hallott szöveg értése: A tanuló

- tudja követni a legfontosabb tanári instrukciókat
- értsen meg rövidebb kérdéseket, információkat.

Beszédkészség: Az alábbi témakörökről tudjon egyszerű mondatokban beszélni:

- Családtagok, rokonok
- Munka
- Otthon
- Szűkebb és tágabb környezetünk
- Iskola
- Étkezés
- Szabadidő, szórakozás
- Évszakok, időjárás
- Egészség, betegség
- Bevásárlás
- Utazás, kirándulás
- Mindennapi beszédhelyzetekben tudjon egyszerű információt kérni és adni. Ismerjen néhány német dalt és rövid verset. Legyen némi ismerete a német nyelvű országokról és az ottani szokásokról.
- Szituációs játékokban, vagy német nyelvterületen tudjon „vásárolni”, „ételt rendelni”, „jegyet venni” (egyszerű mondatokban, akár nyelvtani hibákkal is).
- A szókincse kb. 400 aktív és 100-150 passzív kifejezés legyen.

NÉMET

Olvasott szöveg értése:

- Tudjon érthetően elolvasni néhány ismeretlen szót is tartalmazó rövidebb német

nyelvű szöveget, és szótár segítségével értse meg. Tudjon rövid, személyes jellegű levelet elolvasni és megérteni (ha szükséges, szótár segítségével).

Íráskészség:

- Tudjon néhány tanult témakörből rövid, egyszerű mondatokból álló fogalmazást/levelet írni. Tudjon elégséges szinten nyelvtani és kommunikatív jellegű feladatokat megoldani. Tudjon lefordítani ismeretlen szavakat is tartalmazó, egyszerű mondatszerkesztésű, nem hosszú szöveget németről magyarra (szótár segítségével).

Kommunikációs szándékok:

- Tudja egy-egy szóval vagy egyszerű mondatokkal kifejezni örömét, bánatát, bocsánatkérést.

Fogalomkörök :

- Igeragozás jelen időben (néhány hangváltós ige is). Gyakrabban használt igék felszólító módja (néhány tőhangváltós ige is). Módbeli segédigék:*können, müssen, wollen, sollen, dürfen, mögen.*
- A Perfekt és a jövő idő felismerése.
- Feltételes mód csak a *„möchte”* igével.
- Néhány gyakrabban használt igekötős ige.
- Esetviszonyok: alany-, tárgy-, részeshatározó eset.
- A leggyakrabban használt elöljárószók alkalmazása.
- Tőszámnevek 1000-ig. Keltezés, dátum. Óra és időkifejezések legegyszerűbb formái. Időbeli viszonyok leggyakrabban használt formái. Pl.: évszakok, napok, napszakok, kifejezése.
- Birtokos névmások ismerete (legalább a*mein, meine / deine, deine* birtokos névmásokat tudja használni is).

Mondattani ismeretek:

- Egyenes és fordított szórend, a kérdő mondat szórendje. Kötőszók: *und, aber, oder, denn.*

BIOLÓGIA

- Szerveződési szintek, sejtek és szövetek típusai és azok jellemzői, felismerésük képről.
- A bőr felépítése, rétegei, alkotórészei és ezek feladatai.
- A mozgás szervrendszere, részei, a csontok, izomtípusok, csontkapcsolódások (rajz)
- Anyagcsere:
    - a légzés lényege, mechanizmusa, szervei, légzésszám.
    - az emésztés szervei, szakaszai, emésztőnedvek, tápanyagok, vitaminok a keringés szervei, vérkörök és a szív (rajz), a vér, vércsoportok,
    - a kiválasztás szervei (rajz), a szűrlet, a vizelet alkotói, művese
- Tudósok és felfedezéseik a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az idegi szabályozás szervrendszerének felépítése
- A szabályozás folyamata
- Az érzékszervek felépítése, az érzékelés folyamata
- Velünk született és örökölt reflex és szerepe
- A szaporodás szervrendszerének felépítése, a szaporodás folyamata

- Az ember életszakaszainak ismerete
- A családtervezés és fogamzásgátlás

FÖLDRAJZ

- Tudja a tanuló bemutatni és jellemezni hazánk földrajzi környezetét, megadott szempontok alapján.
- Térképi információk felhasználásával ismertesse hazánk tájainak természeti-gazdasági jellemzőit.
- Tudjon helyi, regionális és országos példákat említeni környezetvédelmi intézkedésekre.
- Tudja elhelyezni a kontúrtérképen a megismert topográfiai fogalmakat, és tudja megfogalmazni földrajzi fekvésüket. Ismerje legfontosabb tartalmi jellemzőiket.
- Közép-Európa felszínének a kialakulása
- Közép Európa tipikus tájainak felismerése, jellemzése képek , leírások alapján; kialakulása,
- A térség országainak (Németország, Csehország, Lengyelország, Ausztria, Szlovénia, Szlovákia, Románia) alapvető természeti-, társadalom- és gazdaságföldrajzi jellemzőinek ismerete
- A térség országainak közös és eltérő földrajzi vonásai
- Németország szerepe az európai gazdaságban
- Tudjon párhuzamot vonni az Alpok és a Kárpátok hasonló természeti adottságai és életfeltételei között. Ismerje a gazdasági fejlettség különbségeinek az okait.
- Keresztmetszetek elemzése a tájak felszíne illetve éghajlata , növényzete , talaja közötti összefüggések bemutatására .
- A társadalmi sokszínűség ismerete a hazánkkal szomszédos országokban
- Ismerje hazánk földrajzi fekvését, helyzetét a Kárpát-medencében és Európában.
- Természeti adottságaink és természeti erőforrásain ismerete.
- Hazánk földrajzi környezetének természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőinek a bemutatása megadott szempontok alapján.
- Hazánk jellemző tájtípusainak (alföldi, dombsági és középhegyvidéki tájak) természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése különböző térképi információk felhasználásával.
- Ismerje hazánk környezeti értékeit, tudjon helyi és országos példát mondani környezetvédelmi intézkedésekre.

FIZIKA

ELEKTROMOSSÁG

- Egy test elektromosan semleges és az anyagszerkezeti magyarázata
- A testek elektromos állapota és fajtái
- Vezetők és a szigetelők közötti különbségek és példák
- Elektromos áram fogalma
- Áramerősség fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége, méréséről pár mondat
- Elektromos áramkör részei, áramirányok
- Feszültség fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége, méréséről pár mondat

- Pár mondat a soros és párhuzamos kapcsolásról
- Elektromos ellenállás fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége
- Egyszerű számításos feladat megoldása az áramerősség, feszültség és ellenállással kapcsolatban

AZ ELEKTROMOS ÁRAM HATÁSAI

- Elektromos munka fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége Elektromos teljesítmény fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége Elektromos áram hatásai a gyakorlati életben
- Váltakozó áram és egyenáram fogalma
- Egyszerű számításos feladatok az elektromos munka és elektromos teljesítménnyel kapcsolatban

FÉNYTAN

- Fényforrás fogalma, csoportosítása
- Fény terjedési sebessége
- Fény visszaverődésével és a fény törésével kapcsolatos alapvető jelenségek, törvények
- Síktükörben látott kép
- Síktükör, homorú- és domború tükör, domború- és homorú lencse használata a gyakorlati életben
- Tudjanak egyszerű optikai eszközök felsorolni
- Látás feltétele
- Fehér fény és szivárvány

KÉMIA

- Az alábbi elemek előfordulása, előállítása, fizikai tulajdonságai, felhasználása)
  - hidrogén
  - klór
  - oxigén, ózon
  - kén
  - nitrogén
  - foszfor
  - szén
  - szilícium
  - nátrium
  - kálcium
  - alumínium
  - vas
- Az alábbi vegyületek előfordulása, előállítása, fizikai tulajdonságai, felhasználása
  - víz
  - sósav
  - kén-dioxid
  - kénsav
  - nitrogén-oxidok

- salétromsav
- foszforsav
- szén-monoxid, szén-dioxid
- szénsav
- nátrium-klorid, nátrium-hidroxid, nátrium-karbonát
- kalcium-karbonát, kalcium-oxid, kalcium-hidroxid

- Alumínium és vas gyártás lényege, az acél

DIGITÁLIS KULTÚRA

Az informatika alapjai

- Ismerje a számítógépek történetét, a Neumann-elveket, a magyar tudósok szerepét az informatikai kultúra fejlődésében.
- Tudjon a számítástechnika történetére vonatkozó adatokat gyűjteni, rendszerezni.
- Tájékozódjon a mai hardvereszközök világában.
- Tudjon adatokat gyűjteni a számítógép és alkalmazási területeiről, tanári irányítással, könyveket, folyóiratokat, és az internetet forrásként használva.

Operációs rendszer használata

- Legyen képes egy ismert nevű állomány megkeresésére adott háttértáron.
- Ismerje a tömörített állományok létrehozását, tömörített állományok megtekintését, kibontását.
- Ismerje a multimédia oktatóprogramokat, az oktatási anyagok használatát.

Kommunikáció hálózaton

- Tudja a hálózatokat csoportosítani.
- Alkalmazza ismeretszerzéskor a Webböngészést.
- Tudjon tematikusan keresgélni és ismerje a kulcsszavas keresést az interneten.

Dokumentumkészítés számítógéppel

- Tudja használni a szöveges dokumentumokban tabulátorokat.
- Legyen képes a dokumentumok formai és tartalmi javítására, helyesírás ellenőrzésére.
- Tudjon szöveget és képet is tartalmazó dokumentumokat készíteni.
- Legyen képes egyszerű hipertext dokumentum szerkesztésére például szövegszerkesztővel.
- Legyen képes valamely komplex probléma, feladat megoldására informatikai eszközök használatával csoportmunkában, tanári irányítással.

Könyvtárhasználat

- Tudjon szaktárgyi témákhoz forrásokat keresni a könyvtári katalógusokban tárgyszavak, ill. ETO jelzetek segítségével.

VIII.6. Az iskolai beszámoltatás rendje

A vizsgáztatás elősegíti azt, hogy a tanulók képessé váljanak kiemelni a lényeget ismereteik halmazából, rendszerezni és egységben látni a megtanultakat, szert tesznek a hosszú távú ismerettárolás készségére, tudásuk az ismétlés és rendszerezés révén megszilárdul, vizsgarutint szereznek.

Az írásbeli vizsgákat a tanév munkarendjében kijelölt időszakban (általában május hónap második felében) az órarend szerinti órákon kell lebonyolítani. A szóbeli vizsgákat a tanév munkarendjében kijelölt időszakban (általában a szorgalmi idő utolsó előtti hetében) kell megtartani az órarend szerinti tanítás mellőzésével.
A kerettanterv ismeretanyagának, követelményeinek tagolását figyelembe véve a következő záróvizsgákat szervezzük:

- a **6. évfolyam végén**

- irodalom írásbeli
- matematika írásbeli
- idegen nyelv szóbeli

- a **8. évfolyam végén**

- irodalom írásbeli+szóbeli
- történelem szóbeli
  (A szóbeli választható a két tantárgy (magyar irodalom és történelem között)
- matematika írásbeli
- idegen nyelv szóbeli

A vizsgák tantárgyankénti témaköreinek kihirdetése: minden tanév november 30-ig.

A vizsgán szerzett érdemjegy (jegyek) befolyásolja (befolyásolják) a tanuló év végi osztályzatát.

A záróvizsga szöveges minősítése:
- kiválóan megfelelt (5)
- jól megfelelt (4)
- közepesen megfelelt (3)
- megfelelt (2)
- nem felelt meg (1)

Dicséret esetén „D” betű kerül a szöveges minősítés mellé.

IX. AZ ISKOLAI FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

Jogszabályi háttér

- **A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről**
- **Az 1995. évi I. törvény Magyarországi Református Egyház Köznevelési törvénye**

Az iskola rendelkezik Beiskolázási szabályzattal, mely meghatározza az iskolába történő bekerülést és felvétel rendjét.
A Beiskolázási szabályzat – a Szervezetei és Működési Szabályzat mellékletét képezi.
A Beiskolázási szabályzat – a nemzeti köznevelési törvény és a Református köznevelési törvény előírásaira épül.

IX.1. Tanulói jogviszony létesítés

- A gyermek, a tanuló fel és átvételének részletes szabályait a 2011. évi törvény a nemzeti köznevelésről tartalmazza.
- A köznevelési intézménybe felvétel vagy átvétel útján lehet bejutni, amely jelentkezés alapján történik.
- A felvételről vagy átvételről az intézmény igazgatója dönt.
- A tanulói felvételnél érvényesíteni kell a Felvételi szabályzat előírásait.
- Az egyházi iskola beiskolázása – országos, tehát vidéki tanuló is beiskolázható.
- A szülő igénye alapján – alsó tagozatban minden tanuló számára biztosított a napközi-ben történő elhelyezés (egész napos oktatás), illetve felső tagozaton a tanulószobai felvétel.
- Az indítható csoportok, osztályok számát, az egy csoportba, osztályba felvehető gyerekek, tanulók számát, az Alapító Okirat, valamint a fenntartó egyház előírásai határozzák meg.
- A református iskola – az egyoldalú nyilatkozata alapján részt vállal a város oktatási feladatainak ellátásában, a hatályos jogszabályok előírásai alapján. [Az Alapító Okiratban meghatározott maximális létszám (600 fő), minimum 25 %-a – min. 150 fő]

Az első osztályba történő felvétel

A nemzeti köznevelési törvény 31-35. §-a rendelkezik az egyházi iskolába történő tanulói felvételről. A tanulók felvételénél feltétel továbbá az 1995. évi I. törvény a Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye előírása is.

- Az egyházi iskola beiskolázása – jelentkezés alapján történik.
- A tanuló felvételének elbírálása a Felvételi szabályzat alapján történik.

- A szülő vagy törvényes képviselő – a beíratás napján – írásban kéri a gyermek iskolai felvételét.
- A szülők indokolt kérését figyelembe véve az elhelyezésről (tanító, testvér) – az igazgató dönt.
- Nem vehető fel az a tanuló, akinek már az intézménybe járó testvérei, családja nem tartja be a Református Iskola Házirendjének előírásait, valamint a Református közoktatási törvény elvárásait, a fenntartó egyház elvárásait.
- A beiratkozásnál a szülők írásban nyilatkoznak arról, hogy elfogadják a református általános iskola szellemiségét, és betartják annak tartalmát, szabályait.
- A szülő írásban nyilatkozik arról is, hogy egész napi (napközi) oktatási keretek között taníttatja gyermekét.
- Helyhiány miatt a tanuló felvétele elutasítható.
- Elutasítható a tanuló felvétele akkor is, ha a Felvételi Szabályzat előírásainak nem felel meg.
- A felvételről a nevelőtestület véleményének kikérése után, az intézményvezető dönt.
- Tanévenként 2 vagy 3 első osztály indítása a célunk.
  Március hónap elején, előzetes jelentkezést tartunk az intézményben.

SNI tanulók osztályba kerülése

- A tanulási képességeket vizsgáló, szakértői és rehabilitációs bizottság véleményezése alapján kerülhet SNI gyermek a kijelölt iskolába.
- SNI gyerek – csak akkor vehető fel az intézménybe, ha az Alapító Okirat tartalmazza a gyerek fogyatékossági specializációját, biztosított a rehabilitáció személyi és tárgyi feltétele.
- Az SNI tanuló felvétele esetén – az iskola biztosítja a rehabilitációs fejlesztéshez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

A felsőbb évfolyamokra vonatkozó elvek

- A felsőbb évfolyamokba az átvételt, az egyedi körülmények mérlegelése és a létszámok figyelembevételével engedélyezi az igazgató.
- Felsőbb évfolyamra történő felvétel esetében is figyelembe kell venni a Beiskolázási Szabályzat előírásait. (Különbözeti vizsga letétele).
- A külföldi bizonyítványok elismeréséről, esetleges különbözeti vagy osztályozóvizsgák letételéről, osztályozás nélküli évismétlésről, idegen nyelv értékelése alóli felmen-

tésről, valamint a gyermek tanulmányaival összefüggő egyéb szülői kérelmekről az igazgató dönt.

- A mindennapos iskolába járás alól felmentést az igazgató adhat.
- Magántanulói jogviszony engedélyezése az OKTATÁSI HIVATAL hatásköre.
- Helyhiány miatt megtagadható a tanuló felvétele.

A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
- a tanuló lakcímkártyáját; személyi igazolványát
- a szülő személyi igazolványát;
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot,
- a szakértői bizottság szakvéleményét- amennyiben releváns.

Más iskolából történő érkezés:

- Az egyedi körülmények mérlegelése alapján – az igazgató dönt.
- A tanuló átvétele történhet különbözeti vizsgával, különbözeti vizsga nélkül vagy évfolyamismétléssel.
- Az új tanuló, az általa nem tanult tantárgyakból (hittan, egyházi ének stb.) különbözeti vizsgát tesz, a tantestület által megjelölt időpontban.

Az átvétel történhet:

- *Különbözeti vizsga nélkül*: azonos tantárgyak tanulása esetén
- *Különbözeti vizsgával*: ha előző iskolájában még nem teljesítette az új osztályában alkalmazott helyi tantervek valamelyikének előírt követelményeit
- A különbözeti vizsga idejét az igazgató határozza meg a tantárgyak számától függően.
- A szülő kérheti az évfolyam megismétlését. Engedélyezéséről az igazgató dönt.

IX.2. A tanulói jogviszony megszűnése

- Tanulói jogviszony **átvétel, tankötelezettség megszűnése**, **haláleset** miatt szűnhet meg. Ezzel ellentétes helyi intézkedések jogellenesek.
- A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti Köznevelésről alapján – megszüntethető a tanulói jogviszony Fegyelmi büntetéssel is, a fegyelmi büntetés jogerőre emelkedésével. (Kizárás az iskolából – büntetés esetén).
- A jogviszony megszűnésével kapcsolatban ügyviteli teendőt lát ez az osztályfőnök (anyakönyv és naplóvezetés) az iskolatitkár (tanuló-nyilvántartás vezetése, iskolaváltoztatási igazolás, dokumentumok átadása, postázása), valamint az igazgató vagy helyettese (aláírás, tanulói kijelentés a KIR rendszerből).
- A szülő kérésére – alapos indok esetén – a tanulói jogviszony átmeneti időre felfüggeszthető (külföldi tartózkodás stb.)
- A tanulói jogviszony felfüggesztése – legfeljebb egy tanévre szól.

- A tanulói jogviszony felfüggesztésének engedélyezéséről az igazgató dönt.
- A tanuló más iskolába történő távozásának dokumentálása – a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.
- A tankötelezettség annak a tanévnek a végén szűnik meg, amikor a tanuló betölti a 16. életévét. (Nkt. 45.§(3)) A betöltés napján a szülő (gyám) írásban kéri az igazgatótól a tanuló tankötelezettségének megszüntetését.
- A tankötelezettség – tanév végén – megszüntethető az iskola egyoldalú nyilatkozatával is.

X. AZ INTÉZMÉNY EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

X.1. Jogszabályi háttér

- A 2011. évi CXC. tv. a nemzeti köznevelésről
- A 20/2012. EMMI rendelet 128. § (1)-(9) bek., 129. § (1)-(5) bek.
- A nemdohányzók védelméről szóló 1999. évi XLII. tv.
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997.(IX.3.) NM rendelet,
- A kötelező megelőzést és korai felismerést szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és szűrővizsgálatokról szóló 51/1997.(XII.18.) NM rendelet,
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv.

Helyzetelemzés

Iskolánk a minőségfejlesztési és nevelő munkája során a tanulók a családok, a humánerőforrás mérése, elemzése mellett a társadalmi környezet állapotát is rögzíti.

Ezekből a megállapításokból szerepelnek tények és fogalmazódnak meg a célok és a feladatok.

Tanulók

Intézményeink tanulóinak 15 %-a jó anyagi körülmények között nevelkedik, átlagosnak tekinthető családban él tanulóink 20 %-a.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági és erkölcsi hatások, az érték- és normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt csökken a feszültségtűrő képesség és ez a gyerekek életét befolyásolják. Gyakran érzékelhető valamilyen családi helyzetromlásból kialakult neveltségi hátrány. Az előbbiek káros hatása az iskolában a tanulók teljesítmény, viselkedés és kapcsolatzavarainak formájában jelenik meg.
Komoly gond, hogy a kortárscsoportokban felerősödtek a negatív hatások.

A felnőtt szerepek próbálgatása során jellemző a szülők negatív mintáinak követése és pl. a hibás stressz-feldolgozási módok, dohányzás, esetleg italozás.

Egyre fiatalabb korban jelenik meg az alkohol és a drogprobléma. Tolerancia hiánya figyelhető meg a sérült, fogyatékkal élőkkel szemben, melyet az iskolának kezelni kell.

Intézmény

Az intézmény biztosítja a nevelő- és az oktatómunka egészséges és biztonságos feltételeit, a tanulók és alkalmazottak rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezését.

Az intézmény orvosi rendelőjében iskolaorvos és védőnő végzi a szűrővizsgálatokat és oltásokat, valamint heti két alkalommal ellátja a panasszal hozzájuk forduló tanulókat.

A tanulók évi egy alkalommal történő ingyenes fogászati szűrést és a szükséges fogászati ellátást az intézmény fogorvosa látja el.

A tanulók a balesetvédelmi oktatásban a tanév első tanítási napján részesülnek, indokolt és rendkívüli esetben más alkalommal is.
Intézményünk 2001-től résztvevője az egészségfejlesztési, drogprevenciós országos programnak.
A prevenciós és egészségfejlesztő tevékenység támogatására kiírt pályázatok lehetőségeit rendszeresen figyelemmel kísérjük.

Környezeti és tárgyi, egyéb feltételek
A prevenciós tevékenységekhez sok videofilmmel rendelkezünk.

A legfrissebb információkat kereső tanulók és tanárok számára Internet elérhetőség áll rendelkezésre a könyvtárban és a számítógépes teremben.

Az intézménynek saját konyhája, ebédlője és büféje van.

A TÁMOP 6.1.2.A-14/2 – Komplex intézményi mozgásprogramok és kapcsolódó egészségfejlesztési alprogramok megvalósítása az általános iskolában – című pályázat keretén belül megvalósuló egészségnevelési program

X.2. Célok, alapelvek megfogalmazása

A környezet folyamatos fejlesztése annak érdekében, hogy az intézmény az élet, a tanulás és munka egészséges színtere legyen.

Alapelvei

- A tervszerűség, folyamatosság, szervezettség mindenkire terjedjen ki.
- A tevékenység a megelőzés céljait szolgálja.
- Együttműködés alakuljon ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, szülők, diákok között.
- Legyen egységben az eredményes tanulmányi munka, valamint a tanulók, pedagógusok egészségének védelme.

Fontos, hogy az egészségfejlesztés és korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányuljon.

Ennek érdekében

- az egészséges táplálkozás, - tízórai, ebéd, uzsonna, iskolai büfé
- aktív szabadidő eltöltés – testmozgás, játék, séta, úszás, futás, tánc,
- a mindennapos testmozgás – mindennapos testnevelés
- a személyi higiénia fokozatos figyelemmel követése
- a lelki egyensúly megteremtése
- témanap – Egészségnevelés területén
- felkészítés a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítására – osztályfőnöki és hittan órák keretében
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülése
- társas kommunikációs készségek fejlesztése – az életkori képességeknek megfelelően
- a védőnő – egészségfejlesztési előadásai
- segítő szakemberek előadásának biztosítása tanulók, szüleik részére

Az egészségnevelés célcsoportjai

- **Tantestület, lelkészek** egészségügyi szakemberek → felelősek
- **A tanulók** → részesei
- **A szülők** → érdekelt felek

az egész iskolát átható szemléletmód kialakításában

X.3. Feladatok

- Az egészség értékeinek felismertetése a tanulókkal és a környezetükkel
- Lehetőség biztosítása az egészséges életmód gyakorlására (közétkeztetés, stressz mentes környezet, mozgás, játék lehetőségének biztosítása
- Az egészségkárosító rizikófaktorok csökkentése (dohányzás, alkohol és drog prevenciós programok)
- A tanulók megismertetése a leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőivel, és ezek elkerülésének módjával.
- Az optimális intellektuális és érzelmi fejlődés, a testi-lelki és szociális kibontakozás lehetővé tétele – lelkészi segítség igénybevétele.
- A sérült és fogyatékos társak iránti elfogadó és segítőkész magatartás kialakítása, fejlesztése.

A tantestület együttműködik az egészségügyi szakemberekkel és épít a szűrővizsgálatok eredményére, kapcsolatot tart az intézményi védőnő és a család között.

X.4. Szakmai program

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségfejlesztés főbb területei:

- testmozgás
- táplálkozás
- lelki egészségvédelem
- prevenció, figyelemfelkeltés
- kampány a káros szenvedélyek megfékezésére (dohányzás, italozás, drogozás)

Testmozgás

A felmérések, különböző szűrővizsgálatok mutatják, hogy sok gyereknél diagnosztizálható valamilyen testtartási rendellenesség, gerincprobléma, statikai lábbetegség. Ezek az elváltozások rendszeres testmozgással, célirányos gimnasztikával megelőzhetők, javíthatók.

Kiemelt fontosságú, hogy a gyerekek életelemévé váljon a mozgás, mert ez az egészséges fejlődésük elengedhetetlen feltétele, ezért a nevelőtestület programot fogadott el, ami a mindennapos intézményi testedzést biztosítja.

A diákok részt vesznek a mindennapos testnevelésben.

Az 1-3. osztályosok úszásoktatáson vesznek részt (20 alkalom), valamint 1-4. évfolyamon a Kölyökatlétika programban is.

A mindennapos intézményi testedzés kivitelezése

A program a hét mindennapján tervez mozgást a következő területeken:

- tanóra
- napközi – egész napos oktatás
- tanulószoba
- sportfoglalkozás
- tömegsport
- tánc- népi játék
- játék
- úszás
- kölyökatlétika
- udvari mozgásos játékok

Tanítási órák

A helyi tantervben az intézmény 1-8. évfolyamokon gondoskodik a mindennapos testnevelés óra keretében a mozgás megszerettetéséről. Alsó tagozaton a mindennapos testnevelés óra terhére bevezettük a Kölyökatlétika programot és az úszásoktatást 1-3. évfolyamokon.

1. évfolyamtól kezdődően kiemelt terület a testnevelés tehetséggondozás – Területei: labdarúgás, kézilabda, atlétika, úszás.

Úszás

Testnevelés óra keretében 1-3. évfolyam részére kötelező úszástanítás, /Órarendbe tervezve

Tömegsport foglalkozás

Házi versenyek szervezése, lebonyolítása

- labdarúgás
- kézilabda
- atlétika sportágakban.

Egész napi, napközis foglalkozás, tanulószoba

A csoportok foglalkozásain mindennap minimum 40 perc játékos egészségfejlesztő testmozgásra van lehetőség, lehetőleg a szabad levegőn. Ehhez a testnevelő tanárok nyújtanak segítséget, de a tanítók is végezhetik.

Gyógytestnevelés foglalkozás

Pedagógiai szakszolgálat gyógytestnevelője - orvosi szakvélemény alapján – gyógytestnevelést, vagy fejlesztő mozgásterápiát tart a rászoruló tanulóknak.

Diák-sportegyesületi csapatokkal való együttműködés

- Arany Sárkány FOCISULI Egyesülettel
- Sárkány – úszósport Egyesülettel
- Megyei Diáksport Szövetséggel

Iskolán kívüli szervezetben

- labdarúgás – Egyesület Arany Sárkány FOCISULI Egyesülettel
- kézilabda – Arany Sárkány FOCISULI Egyesülettel
- küzdősportágak (karate) – Egyesületi keretben
- sakk- szakkör – Kulturális Központ
- asztalitenisz – Egyesületi keretben
- úszás – Egyesületi keretben
- íjászat - Egyesületi keretben
- lovaglás - Egyesületi keretben

Az egészségfejlesztő testmozgás hatékony megvalósulása érdekében fontos, hogy:

- minden tanuló vegyen részt a testmozgás-programban,
- minden testmozgási alkalommal történjen meg a keringési- és a légző rendszer megfelelő terhelése,
- minden testnevelési órán legyen gimnasztika, benne a helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző torna,
- tartsuk be a gerinc- és ízületvédelem szabályait, figyelve a fittség mérések és az izomerősítések testhelyzeteire,
- minden testmozgási alkalom jelentsen örömöt és sikerélményt még az eltérő adottságú tanulóknak is,
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesüljenek a testmozgás programban,
- a testmozgás program tanítson életmód-sportokat, életminőség-sportokat is,
- a program játékot és táncot is tartalmazzon,
- tervezzük a meditáció alkalmazását is – továbbképzést követően
- kiemelten ügyeljünk a balesetek elkerülésére.

Táplálkozás

A gyerekek étkeztetése különös gondot igényel, melyre az iskolai étrend összeállításánál, a BÜFÉ kínálatánál is odafigyelünk.

Eleget kívánunk tenni a kormány – egészséges étkezéssel kapcsolatos előírásainak.

Cél: a gyerekek táplálkozásbiztonságának megteremtése. Minden gyermek számára elérhető és megfelelő minőségű és elegendő mennyiségű táplálék biztosítása. Az egészséges táplálkozás irányelveinek érvényesítése, a hagyományos étkezési szokások egészségkárosító hatásainak kivédése.

Az egészséges táplálkozás megvalósulásának érdekében fontos, hogy:

- a gyerekek nagy része, de leginkább a veszélyeztetettek az intézményi étkeztetésben vegyenek részt,
- az étlap életkornak megfelelő, gondossággal összeállított legyen,
- az étel ízletes, esztétikus formában kerüljön tálalásra,
- az egyéni táplálkozás területén megfelelő ismereteket szerezzenek a tanulók,
- szakemberek az osztályfőnöki órák keretein belül is tartsanak felvilágosító órákat,
- külön programok keretein belül is legyen mód arra, hogy a gyerekek és a szülők foglalkozzanak az egészséges táplálkozással, erre példa többek között az „egészség" témahét keretén belül megrendezésre kerülő „vitamin délután",
- az iskolai BÜFÉ csak olyan ennivalókat és innivalókat árulhat, melyek az egészséges táplálkozást segítik elő
- legfontosabb: egyetlen tanulónk se éhezzen!
- az iskolai menza étrendjében – a jogszabályi előírásokat betartjuk.

X.5. Lelki egészség védelme – személyiségfejlődés

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tiszteletére is nevel. Fontos a tanulók felkészítése, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani, de ebben nem csak az iskolának, hanem a szülői háznak is nagy a felelőssége.

Cél: Az egészségkárosító magatartásformák elkerülése. A dohányzás, az alkoholfogyasztás gyermekkori és ifjúsági kipróbálásának lényeges csökkentése és koreltolódása a felnőttkorhoz közeli életszakaszok felé. Az egészség rizikófaktorainak csökkentése érdekében dohányzás, alkohol és drog prevenciós programok beépítése a nevelőmunkába.

Olyan pedagógiai eljárások alkalmazása, amelyek hatására a mellőzést, a kirekesztést, a sértő elzárkózást, a féktelen indulati megnyilvánulásokat felváltja a csoportban az elfogadás, a türelem, készség az együttműködésre, az egymás segítése, az őszinte hangnem, a kölcsönös megbecsülés.
Helyes viselkedésformák kialakítása a másik nemmel kapcsolatban.

A célunk megvalósításában nagy lehetőség – az iskolánk egyházi szellemisége.

Lelki egészség védelme – személyiségfejlődés érdekében fontos, hogy:

- a kortárskapcsolatok szerveződése, a közösségben elfoglalt pozíció, a barátkozás sikeres legyen.
- a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás) kialakulásának megelőzése. Segíteni a krízishelyzetbe jutottakat, a lelkészek bevonásával, szakemberek megkeresésével,
- a családok bevonása a megfelelő esetekben, a szülőkkel való rendszeres konzultáció.

X.6. Egészségnevelési feladatok

A többcélú intézmény igazgatója a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az intézmény felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a speciális ellátást biztosítja.
Az intézmény igazgatója a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára előírhatja a vércukorszint szükség szerinti mérését, szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.
A nevelési-oktatási intézmény igazgatója a feladat ellátását olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy iskolaorvos vagy iskolavédőnő útján biztosítja.
A szülő, más törvényes képviselő a kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be. Az intézmény igazgatója egy esetleges rosszullét esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet alakít ki.
Jelenleg az iskolában egy tanuló 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, az alsó tagozaton. A nevelőtestületből négy tanító néni és a pedagógiai asszisztens végezte el a szakmai továbbképzést, szükség esetén vállalják a gyermek ellátását.

A szülő kötelezettsége, hogy a nevelési-oktatási intézménnyel óvodai vagy tanulói jogviszonyban álló, cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes, fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és a megteendő sürgősségi intézkedésekről
a) a beiratkozással egyidejűleg, vagy
b) a diagnózis ismertté válását követően haladéktalanul
tájékoztassa a nevelési-oktatási intézményt, továbbá köteles gondoskodni arról, hogy az életmentő gyógyszert a gyermek, tanuló mindig tartsa magánál.

Egy db autoinjektor legyen az igazgatói irodában. A lejárt szavatosságú autoinjektor cseréjéről a szülő gondoskodik. Vis maior esetén, vagy amennyiben az átvett autoinjektor más gyermek életmentésére kerülne felhasználásra, akkor intézményünk pótolja azt.
Az allergiával érintett gyermek szülőjétől, törvényes képviselőjétől kapott adatokat a gyermek biztonságos napközbeni ellátásának céljából a jogviszony fennállásáig kezeljük. Az allergiával élő gyermek támogatója minden esetben a pedagógus. A fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermek egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelem érdekében minden dolgozóval megismertetjük a hirtelen fellépő súlyos allergiás reakció (anafilaxia) esetén szükséges teendőket. Az életmentő intézkedéseket „Anafilaxia tájékoztató és ellátási terv a köznevelési intézmények részére” című tájékoztatóban foglaltak szerint teszszük meg, mely dokumentum megtalálható a nevelői szobákban és az igazgató irodában.
Az Oktatási Hivatal felhívására egy pedagógus kolléga elvégezte allergia, anafilaxia felismerésére és ellátására felkészítő képzést.

Tanórai foglalkozások

Minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez. A helyi tanterv alapján kidolgozott tanmenetek tartalmazzák az egészségnevelési tananyagot.

A következő témák jelenjenek meg a különböző tantárgyakban az életkori sajátosságokat figyelembe véve: (biológia, irodalom, osztályfőnöki, testnevelés, természetismeret, hittanóra)

- egészséges táplálkozás
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a szexuális felvilágosítás – nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS veszélye
- prevenció – a káros szenvedélyek megelőzésének fontossága
- a serdülőkorral járó változásokkal, szexuális érdeklődés felerősödésével kapcsolatos felvilágosítás az osztályfőnöki órák valamint az egészségnevelési modul és egyéb program keretében – (védőnői, meghívott előadók tájékoztatásában)
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszer használat)
- a testi higiénia fontosságának hangsúlyozása
- a környezeti ártalmakra (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés) történő figyelemfelhívás
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás) fontossága
- a testedzés, a helyes testtartás kialakításának igénye

Tanórán kívüli foglalkozások

- Projektek, témahetek,
- Osztálykirándulás
- Táboroztatás
- Gyermekhét programjai
- Erdei iskolai program
- Egészségnap
- Családos nap
- Előadások
- Táborok

Hétvégi intézményi programok

Sportrendezvények, kirándulások, túrák

Tájékoztató fórumok

- Szülői értekezlet, fórum, tájékoztató
  Ez lehet osztályszintű vagy intézményszintű, ez utóbbi esetében színesíti a programot a külső előadó meghívása: pl. orvos, védőnő, rendőrségek bűnmegelőzési osztályának szakembere
- Szakmai tanácskozások, tréningek: Elsősorban a tanárok felkészültségének fejlesztését szolgálja.

X.7. Módszerek az egészségnevelés számára

- felmérések készítése az intézmény közvetlen partnerei és az egészség viszonyáról,
- serdülőkori önismereti csoport – foglalkozások szervezése,
- kortárssegítők képzése, bevonása
- problémamegoldó gyakorlatok, értékeléssel,
- szituációs játékok,
- részvétel a helyi egészségvédelmi programokon,
- sport, kirándulás, egészségnap szervezése
- az intézményi egészségügyi szolgálat tevékenységének elősegítése, elfogadása
- szabadidő hasznos, értelmes eltöltésére irányuló programok szervezése
- az egészséges életmódra nevelés tantárgyakban történő megjelenítése

X.8. Egészségfejlesztési ismeretek témakörei [osztályfőnöki órán, egyéb más tanórán (biológia, testnevelés, tanórán kívüli program keretében, témanap keretében, modul keretében)]

- az egészség mit jelent
- betegségek (krónikus, eseti) – a betegség fogalma
- a környezet – család, testvérek egészsége, betegsége,
- megelőzhető betegségek,
- az egészséget befolyásoló tényezők,
- szájhigiénia
- testi higiénia
- egészséges táplálkozás,
- egészséges táplálkozás – helyi fogyasztás (büfé)
- lelki egészség – lelki eredetű betegség
- a testmozgás fontossága,
- az egészséghez szükséges testmozgás,
- balesetek, balesetvédelem,
- önismeret, önértékelés,
- a társas kapcsolatok – család, barátok, fiú-lány,
- női szerepek, férfi szerepek,
- serdülés,
- gyermekvállalás,
- szenvedélybetegségek,
- művészet és sport – az egészségünk érdekében,
- az iskolai egészségügyi rendszer,
- társadalmi egészségügyi rendszer.

X.9. Az egészségfejlesztés – iskolai hatásai

- a tanulási eredmények javulása,
- lemorzsolódás csökkenése,
- esélyegyenlőség, esélyteremtés,
- mozgás életmóddá válás
- tudatosabb étkezés,
- tudatosabb vásárlás, fogyasztás,
- dohányzás, alkoholfogyasztás, egyéb szenvedélyek (drog, játék) megelőzése
- bűnözés megelőzése
- együttműködés, kapcsolat, kommunikáció javulása tásak között, szülőkkel, pedagógusokkal, a társadalom egyéb csoportjaival.

X.10. Segítő kapcsolatok

Szervezet neve	Feladat
Szülők	A megfelelő tájékoztatás és információ átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az intézmény egészségfejlesztési programját.
Református Egyházközség	A gyerekek hitéleti nevelése, közösségi életének alakítása
Intézményi Szülői Szervezet	Általuk elérhető, hogy a szülők lehetőségükhöz képest segítsék az intézményi program megvalósulását. Hidat jelenthetnek az intézmény és a tanulók szülei között.
Háziorvos, védőnő	A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata – szűrővizsgálat, krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerése. Adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése. Közreműködés: közegészségügyi – járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az intézményvezetéssel egyeztetve. Felkérésre közreműködés egészségügyi, szakértői feladatokban, a tanulók és pedagógusok e témában való ismereteinek bővítése.
Szociális Szolgálat	A gyermekvédelmi munkában való segítés
Polgármesteri Hivatal, Járási Hivatal - Gyámhivatal	Konkrét segítségadás államigazgatási ügyekben Adatok, információk nyújtása Segítségnyújtás – gyermekvédelmi, gyámhivatali ügyekben
Pszichológus Iskolalelkész	A lelki eredetű problémák feldolgozásában segít. Szakmai ismeretei révén folyamatos segítséget adhat a diákoknak, tanároknak, szülőknek.
Nyírbátor és Vonzáskörzet Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Pedagógia Szolgáltató Központ	Szakmai segítségnyújtás a problémás esetekben.
Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Mátészalkai Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály – más egészségügyi szervezetek	Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes intézmények jelentik a segítő kapcsolat színterét. Az egészségfejlesztési munkatársak konkrét segítséget jelenthetnek az intézményi egészségnevelési munkában.
Rendvédelmi szervek	A rendőrkapitányság ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával tudnak segítséget nyújtani.
Városi Vöröskereszt Megyei Vöröskereszt	Véradásszervezés

Az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Ismérvei:

- Minden rendelkezésre álló módszerrel segíteni kell a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
- Együttműködést kell kialakítani pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberek és a szülők, diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- Kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének.
- Törekedni kell arra, hogy megmutassuk tanulóinknak, egymásnak azt az utat, amely elvezet az egészség fejlesztéséhez, így az eredményesebb tanuláshoz is.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé tesz arra, hogy felügyeljük saját egészségünket.

A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

Az iskolában a prevenciónak jelentős szerepe van.

A prevenció területei:
- egészséges táplálkozás
- az aktív szabadidő eltöltés,
- a mindennapos testmozgás,
- a személyi higiéné,
- a lelki egyensúly,
- a harmonikus családi élet,
- egészséges és biztonságos környezet,
- egészségkárosító magatartásformák elkerülése,
- járványügyi és élelmiszer biztonság megvalósítása.

Az iskola más társadalmi intézményekkel állandó kölcsönhatásban létezik, hatást gyakorol környezetének kapcsolatrendszerére, viselkedésére. Ezért az iskola lehet az a színtér, amelyben nyílt vagy rejtett módon lehetőség van az egészségesebb életvitel készségeinek kialakítására és begyakorlására.

X.11. Az egészséges életmód kialakítására irányuló módszerek

- hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás,
- rizikócsoportok megközelítése, a figyelem felhívása
- érzelmi intelligenciát, társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások,
- kortárshatásokra /alkohol, drog, dohányzás/ való folyamatos odafigyelés
- színtér programok, pl. iskola, mint nevelési színtér.

Az iskolának egészségfejlesztési programját éves bontásban kell kialakítania. Ebbe be kell vonni az igazgatót, a felelős tanárt, az iskolaorvost, a védőnőt, rálátással bíró szülőket, néhány végzős tanulót.

Segítő kapcsolatot kell keresni és kiépíteni a szülői munkaközösséggel, és gyermekjóléti szolgálatokkal, a rendvédelmi szervekkel is.

El kell készíteni a felelősöknek az egészségnevelés iskolai területeire vonatkozó programokat, és tanórákra és tanórákon kívüli ajánlott foglalkozások témáit.

Minden pedagógusnak és alkalmazottnak aktívan be kell kapcsolódnia példamutató módon – a tanulók egészségnevelési koncepciójába.

XI. ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK

XI.1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Elméleti alapvetés

Az elsősegély-nyújtási ismeretek szerves részét képezik a NAT kompetenciaterületi tudásanyagának, ahogyan ez az eddigiekben oktatott tantárgyi tartalmak közül az osztályfőnöki, egészségtan, biológia tematikához is köthető, így onnan is átemelhetőek a konkrétumok.

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.
Az iskolai balesetek számának utóbbi időben való növekedése, valamint a szakszerű ellátása a sérülteknek, megkívánja, hogy az iskolai oktatásban nagyobb hangsúlyt kapjon az elsősegélynyújtás. Lehetőség van osztályfőnöki-, biológia-, természetismeret-, földrajz-, hittan órákon, szakkörökön az ismeretek elsajátítására.
Jó alkalmat teremtenek az iskolai egészségnapok nagyszámú tanulócsoport előtti szemléltető elsősegélynyújtó ismeretanyag bemutatására.

Minden osztály számára fontos, hogy az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények (pl. hulladékgyűjtés során) alkalmával is tudnak használni.

- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
  - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
  - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
  - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
  - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
  - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
  - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
  - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok a jövőre vonatkozóan:
  - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
  - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
  - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:
  - az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Vöröskereszttel;

– tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
– támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
  – a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
Fizika	- égési sérülések - forrázás
testnevelés	- magasból esés

  – az ötödik – nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele az ötödik – nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

- Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
  – évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap (témanap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

XII. AZ INTÉZMÉNY KÖRNYEZETNEVELÉSI PROGRAMJA

Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.
Az egyházi iskola szellemiségének, értékeinek részét képezi a tanulók környezettudatos szemléletének alakítása.

Ezért a környezeti nevelés:

- Megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő illetve élettelen környezettel
- Kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére,

- Felkelti az igényt, képessé tesz a környezet változásainak, jelzéseinek felfogására, az egymással összefüggő kapcsolatok felismerésére és megértésére, a problémák megkeresésére, okainak megértésére, a kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.

XII.1. Alapelvek

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk. Az intézményi nevelés és oktatás tartalma és módszerei az alábbi egyetemes célok elérését segítsék a hosszú távú fennmaradás és fenntarthatóság érdekében.

- A teremtett világnak megismerése, tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- A FÖLD egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés
- A bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése
- A fenntartható fejlődés megismerése
- A kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések
- A helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései
- Alapvető emberi szükségletek
- Emberi jogok
- Demokrácia
- Elővigyázatosság
- Biológiai és társadalmi sokféleség
- Az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- Az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- Rendszerszemléletre nevelés
- Szerves kultúra fontossága a környezeti nevelésben
- Fenntarthatóságra nevelés
- A környezetetika hatékony fejlesztése
- Érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- Tolerancia és segítő életmód
- A környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- Az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- Az egészség és a környezet összefüggései
- Problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- Globális összefüggések megértésének alakítása
- Fogyasztás helyébe életminőség – szemléletmód váltásának segítése
- Viselkedési normák kialakítása

Tartsuk szem előtt, hogy egy gyereket fejlesztünk minden órán és foglalkozáson, vagyis fontos, hogy a diák fejében egységes rendszer alakuljon ki.

XII.2. Célok

Hosszú távú célok

- **Környezettudatos állampolgárrá nevelés. Ennek érdekében diákjainkban kialakítani:**

✓ a teremtett világ megismerése,

✓ a környezettudatos magatartást és életvitelt,

✓ a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt,

✓ a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát,

✓ a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését,

✓ és tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését,

✓ az egészséges életmód igényét és elkezdeni elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.

- **A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban. Ilyenek például:**

✓ alternatív, problémamegoldó gondolkodás,

✓ ökológiai szemlélet, gondolkodásmód,

✓ szintetizálás és analizálás,

✓ problémaérzékenység, integrált megközelítés,

✓ kreativitás,

✓ együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód,

✓ vitakészség, kritikus véleményalkotás,

✓ kommunikáció, média használat,

✓ konfliktuskezelés és megoldás,

✓ állampolgári részvétel és cselekvés,

✓ értékelés és mérlegelés készsége.

Az intézmény környezeti nevelési hitvallása

Kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetét formáljuk, megszilárdítsuk.
Munkánk az intézményi élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése

kiemelt feladatunk volt és maradt hitéleti foglalkozásokon, tanítási órákon, tanórákon kívüli programok keretében. (komplex természetismereti szakkör).
Tanórán, nyári táborokban, és az erdei iskolákban, tanulmányi kirándulásokon, tanulmányi sétákon megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.
Kiemelten fontosnak tartjuk – a felnőttek személyes példamutatását.
Nagyon fontos, hogy a víz, a levegő, a bennünket körülvevő környezet tisztaságára felhívjuk tanulóink, iskolai közösségünk figyelmét.

XII.3. A környezeti nevelés színterei iskolánkban

Elméleti foglalkozásokon, iskolán belül és kívül

- Tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik.

- Versenyeken indulhatnak a gyerekek, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat.

- Idegen nyelveken fordítási lehetőséget biztosítunk, ahol gyakran szerepelnek természetvédelemmel foglalkozó cikkek.

- Országos projektekbe bekapcsolódunk több éve – Fenntarthatósági témahét. Részt vállalunk különböző környezeti neveléssel foglalkozó kiadványok összeállításában, megírásában.

- Helyi tanterveink összeállításában is fontos helyet kaptak a környezeti nevelési vonatkozások.

- Diákönkormányzat.

Gyakorlati foglalkozásokon, iskolán belül és kívül

Különböző tevékenységekben veszünk részt:

- Alapozunk az óvoda – Környezettudatos nevelésére

- Kiállításokat rendezünk jeles alkalmakra: Föld Napján és Víz világnapján rajzpályázatot hirdetünk, prezentációt készítünk, nyári táborokról bemutatkozó kiállítás vagy beszámoló, az erdei iskoláról tabló készülhet.

- Tanulóink sok környezetvédelemmel foglalkozó tevékenységekben vállalnak komoly feladatokat. – Szeret híd programba való bekapcsolódás.

- Tanulóinkat – Környezetvédelemmel kapcsolatos versenyekbe is benevezzük.

- A természet, a környezet szeretetére, megóvására neveljük gyermekeinket, tanulóinkat.

Tényleges célok

Rövidtávú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabbtávú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek. A közeljövőben megvalósítandó céljaink:

Új tervek

- Az egészségnevelési program megjelenése az éves munkatervben
- A tantestület tagjainak megnyerése a környezetnevelési munkához.
- Tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek
- bemutatása, önművelés igényének felkeltése.
- Új környezetnevelési irodalmak feldolgozásán alapuló foglalkozások szervezése: témanap.
- Az erdei iskolai program kiépítése, erdei iskolai foglalkozások szervezése.
- Az iskola környezetének rendben tartása (DÖK bevonásával)

Hagyományok ápolása

- Természetvédelem
- Iskolanap szervezése az egész intézményi közösség számára
- A város nevezetességeinek feltérképezése
- Az intézmény hírességeinek élete - kutatás
- Évfolyamonként erdei iskolai programok szervezése, megvalósítása
- Természetvédelmi tábor megszervezése és lebonyolítása (a lehetőségek figyelembevételével)
- Környezet-és természetvédelmi versenyeken való részvétel – tisztasági verseny az osztályok részére
- Drog-prevenciós program folytatása (DADA program)
- Osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában
- Erdei iskola programja vagy tanulmányi kirándulás, tanulmányi séta

Szaktárgyi célok

- KOMPLEX természettudományos felkészítés keretében a környezetvédelem kiemelt figyelemmel kísérése
- A szaktárgyi órákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl. ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei).
- Hittanórák szerepének, hitéleti alkalmak felhasználása a környezet megóvásában.
- A hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szaktárgyi órákon (a környezetszennyezés hatása a természeti-, az épített környezetre, az emberre).
- Interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok (INTERNET - kutatómunka).
- Természetvédelmi versenyekre felkészítés.
- Tanórán kívüli szakkörök szervezése.
- Multimédiás módszerek alkalmazása szaktárgyi órákon.
- A számítógép felhasználása a tanórákon.
- Interaktív tananyag felhasználása.

XII. 4. A célok, feladatok és sikerkritériumok rendszere

Rövidtávú célok	Feladatok	Sikerkritériumok
A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg.	A helyi tantervben műveltségi területenként és a tanmenetekben is konkrétan jelöljük meg a feladatokat és az alkalmazni kívánt módszereket.	Az intézményi élet egészét átfogó környezeti nevelés valósuljon meg.
Erősítsük a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egységben lássák az egy témához tartozó ismereteket.	Projektek kidolgozása. Egy pohár víz. Föld projekt stb. Prezentációk - előadások	A széttagolt ismeretek rendszer-szemlélettel összekapcsolódnak, és a gyerekek örömmel készülnek a következő projektre (előadásra).
A pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői.	Képzések, továbbképzések, szülői értekezletek tartása az adott témában.	A felnőttek rendelkeznek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság alakítása során mintaként szolgálnak.
Az intézmény tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése.	Tisztasági őrjárat szervezése (diákönkormányzat). Szelektív hulladékgyűjtés, egyenlőre csak a papír folyamatos gyűjtése, tárolásának és elszállításának megszervezése. A helyes vásárlói szokások kialakítása.	Javul az intézmény tisztasága. A tanulók és az intézmény dolgozói szelektíven kezelik a papírhulladékot. Csökken az elszállított szemét mennyisége. Kevesebb a csomagolási hulladék a szemetesekben.
Takarékoskodás a vízzel és a villannyal.	Rendszeres, majd alkalmankénti ellenőrzések. Mérések, számítások, következtetések – és ezek közlése faliújságon.	Nem lesznek nyitva felejtett vagy csöpögő csapok, égve felejtett villanyok. Észrevehetően csökken az intézmény víz- és villanyszámlája.
A tanulók ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat.	Részvétel pályázatokon; a természetben, környezetben végzett szemlélődés, vizsgálódás, kutatómunka; kiállítások, vetélkedők, előadások szervezése.	Ha ismeri környezetét, jobban szereti, kötődik hozzá és megóvja.

Rövidtávú célok	Feladatok	Sikerkritériumok
Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői. Szeretethíd programba való bekapcsolódás Virágültetés – gondozás – minden évben.	Faültetés, téli madáretetés. Segítségnyújtás, környezet megóvása	Változik az osztály közvéleménye, morálja. Kötődik környezete egy darabkájához, és ezen keresztül átérzi környezetünk megóvásának fontosságát.
Fejlesszük a tanulók problémamegoldó gondolkodásmódját, az önálló ismeretszerzés képességét – megalapozva az élethosszig való tanulást.	Szakkönyvek, folyóiratok, videó-anyag és CD-k beszerzése. Internet hozzáférés biztosítása.	Egyre több gyerek kér feladatot, tart kiselőadást, nyüzsög a könyvtárban, ír cikkeket, tudja használni a szakirodalmat.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek
Hagyományos tanórai foglalkozások
Projektek, témahetek
Hitéleti foglalkozások
Testnevelés

A tanulók:

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket!
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében!
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes!
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek!
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat!
- A tanulókban tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását.

XII.5. A tantárgyakban rejlő lehetőségek

- Magyar nyelv és irodalom

Általános iskola– alsó (6-10 év)

A tanulók:

- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket!
- érzékeljék az anyanyelv gazdagságát, szépségét a szóbeli és írásbeli kommunikáció során!

Általános iskola– felső tagozat

A tanulók:

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását!
- törekedjenek az anyanyelv védelmére!

A tanulókban:

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés!
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával!
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével!

➢ Idegen nyelv

Tanóra + szakköri keret

A tanulók:

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével!
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit!
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit!
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni!
- állampolgári felelősségtudata fejlődjön

A tanulókban:

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben!
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikációképessége és fedezzék fel ennek lehetőségeit!

➢ Matematika

Tanóra + szakköri órák (Tehetséggondozó program)

A tanulók:

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják!
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával!
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni!
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön!

- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait!
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására!
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni!
- Legyenek képesek reális becslésekre!
- Tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni!

A tanulókban:

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás képessége
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket!

➢ **Fizika**

A tanulók:

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára!
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit!
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat!
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit,
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni!

➢ **Földrajz**

A tanulók:

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről!
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit!
- mélyüljenek el a világ globális problémáit észlelve
- ismerjék meg és őrizzék a természeti táj szépségeit!

➢ **Biológia**

A tanulók:

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit!
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet!
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket!
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat!

- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére!
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat!
- A tanulókban alakuljon ki ökológiai szemléletmód!

➢ **Kémia**

A tanulók:

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel!
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására!
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére!
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait!

➢ **Ének-zene – Egyházi ének**

A tanulók:

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát!
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait!
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban!
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét!
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapokban egyaránt akusztikus élményt jelentenek!
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni!

➢ **Rajz és vizuális kultúra**

Tanóra + szakkör

A tanulók:

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát!
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit!
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére. Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira!
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát!
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre!
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket!

➢ **Tánc és dráma**

Tanóra + szakkör

A tanulók:

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel!

- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképben és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz, stb.!)
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezetnevelési lehetőségeket!

➢ Hittan

- folyamatos ismeretek révén – olvassák és tanulmányozzák a Szentírást, mélyüljenek el az értékeit tanulmányozva,
- legyenek képesek önállóan megnyilatkozni az olvasottakkal, hallottakkal kapcsolatban.

Osztályfőnöki teendők

A fiatalok osztályközösségi létének keretét általában az osztályfőnök teremti meg. Ő a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is. Az osztályfőnök személyisége, és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben kialakuló, formálódó valóságképet. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlnövő elképzelései, a különböző intézményi programkínálatok. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. A környezeti nevelés szempontjából nem meghatározó az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása. Az általános tájékozottsága, problémafelismerő és - feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.
A környezet megóvására, szépítésére, otthonossá tételére, igényes gondos alakítására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.
Az osztályfőnök összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, például a fogyasztói társadalom problémáinak felismerését és megoldását segíti az iskolában. Ilyenek a táplálkozási szokások, az intézményi büfé kínálata, a szükségtelen túlcsomagolás, a szemét kezelése, anyag- és energiatakarékosság az iskolában. A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők, különböző akciókban való közös részvétel is kiegészítheti és összefűzheti az egyes szaktárgyakat.
Az osztályfőnöki órák témájának kínálata akkor hatékony, ha az legalább egy, de inkább négy évre tervezett sokszínű szocializációs program. Tervezése az osztályban tanító valamennyi pedagógus együttgondolkozását kívánja meg.
Bekapcsolódtunk a drogprevenciós programokba (DADA program) a Rendőrség közreműködésével.

XII.6. A környezetnevelés módszerei

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket (téma hetek, projektek) kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani.

➢ Alkalmazott csoport-módszerek

Játékok

- Szituációs

- Memóriafejlesztő
- Érzékelést fejlesztő
- Ráhangolást segítő
- Bizalomerősítő
- Kapcsolatteremtést segítő
- Drámapedagógia

Projektek

- Analízis – akció projektek (Víz, A Föld napja), Egészségnevelés, Elsősegélynyújtó nap.

Aktív, kreatív munka

- Természetvédelmi és fenntartási munkák
- Madárvédelmi feladatok
- Szelektív hulladékgyűjtés – a terv
- Rend- és tisztasági verseny
- Előadások, prezentációk (pl. Környezetvédelem, Föld napja, Víz világnapja stb.)
- Virágültetés, gondozás
- Papírgyűjtés

Közösségépítés

- Csoportszervezés a környezeti nevelés érdekében
- Az osztályok környezetvédelmi tevékenysége

Művészi kifejezés

- Vizuális művészet a környezeti nevelésben - Rajzkiállítás
- Irodalmi alkotások
- Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

XII.7. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok
Iskolán belüli együttműködés – A pedagógusok helyi intézményi feladatai

Az intézmény minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az intézményi környezeti nevelés – oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, illetve tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. Az együttműködés irányítói az igazgató-helyettesek.
A tanárok, alkalmazottak személyes példával is élenjárnak a környezettudatos szemlélet megvalósításában (pl. leszokás a dohányzásról).
Az együttműködés programját – az éves munkatervben rögzítjük.

Diákok: Az intézmény minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az intézményi diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló diákcsoportnak.

Tanárok és diákok: A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában az erdei iskoláknak, a témanapoknak, a hulladékgyűjtési és tisztasági akcióknak, valamint a nyári táboroknak. A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát intézményi környezet létrehozásában és megőrzésében is. Az egyházi szellemiség támogatja a környezettudatos életmód kialakítását, fejlesztését.

Iskolalelkész: Az iskolalelkész felméréseivel, és azok elemzésével segíti környezeti nevelési munkánkat. A továbbiakban rendszeressé kívánjuk tenni ezeket a vizsgálatokat, hogy munkánk hatékonyságáról is tájékoztatást kapjunk.

Tanárok és szülők: Az intézményi környezeti nevelésünk területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az intézmény harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Ez egyrészt megvalósul azon keresztül, hogy az iskolánkban elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók, ügyelnek saját környezetük rendben tartására, személyi higiénéjére, másrészt az egyes környezeti nevelési programjaink anyagi fedezetét – a lehetőségeiket figyelembe véve – biztosítják a családok.
Megvalósítjuk – a tanár, diák, szülő – közös természetvédelmi, tisztasági napot (tavasz).

Alkalmazottak: Az intézmény adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az intézményi adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy csökkentsük a felesleges papírfelhasználást (pl.: féloldalas papírok használata, kicsinyített és kétoldalas fénymásolás, digitális információáramlás), folyamatosan gyűjtsük a hulladék papírt és a kifogyott nyomtató patront.
Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az intézmény épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószereket használunk. Ezek felkutatása és beszerzése az intézmény gazdasági vezetőjének feladata. Az intézményi szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztéséhez a takarítók aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van.

Iskolai konyha, menza:
iskolánk tanulóinak nagy többsége – az iskolában étkezik. Folyamatosan törekszünk az étkezés kultúrájának megteremtésére, fejlesztésére, evőeszközök szakszerű használatának elsajátítására.
A választék egészséges és bőséges a gyerekek számára, odafigyelünk, hogy gyümölcsöt rendszeresen kapjanak étkezőink, az alapanyagok minőségiek és egészségesek legyenek.
A konyha és ebédlő tisztaságának megóvása folyamatos feladatot jelent.

Iskolai büfé: Diákjaink délelőtti étkezésének egyik meghatározó tényezője az intézményi büfé kínálata. Fontos, hogy továbbra is megőrizzük ezt a helyzetet, hogy a büfé nem egy nagyvállalat része, hanem az iskolánkra szabottan működő önálló egység. Kívánatos, hogy bővüljön az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen tejtermék és gyümölcs kínálat. Időszerűvé vált annak felmérése újra, hogy az egészséges táplálkozás érdekében mi legyen a büfé kínálata. A tanulók és a tanárok körében ezt az intézményi diákönkormányzat, a szülök között

az intézmény szülői munkaközössége végzi el. Az eredmény ismeretében az intézményvezetés megbeszélést folytat a büfé működtetőjével.

Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó: Mivel a fenntartó meghatározza az általa működtetett intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés – az intézmény egész életén belül – a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az intézmény igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje.

Környezeti nevelés: Iskolánk számára kiemelkedően fontosak a múzeumok, a vadas-parkok, (Nyíregyháza) a természetvédelmi oktatóközpont és a nemzeti parkok meglátogatása (Bátorliget ökocentrum).
A látogatásokat a tanórákon előkészítjük. Az Erdei iskolai programban az intézmény tanulói részt vesznek (pályázat útján is) – a lehetőségek alapján.
A tanulók minden évben részt vesznek tanulmányi kirándulásokon, tanulmányi sétákon.

XII.8. Az erőforrások áttekintéséhez használható táblázat

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Intézményvezetőség Református Egyházközség vezetése, tagjai Iskolai lelkész	Támogatja a környezeti nevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Anyagi forrásokat teremt. Ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákság számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.
Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes környezeti tartalmakat.	Valamennyi szakos belátja, hogy minden tanár feladata a környezeti nevelés.
Természettudományi munkaközösség	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatot teremt a külső támogatókkal.	Lehetőséget ad a különböző szakmacsoportok programjainak összehangolására (témahét, versenyek, akciók, kiállítások, jeles napok eseményei stb.)
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez kötődő környezeti nevelési tartalmak feldolgozásával. (tanmenet)	Lehetőség van az aktualitások azonnali „kibeszélésére” osztályközösségi szinten.
Diákönkormányzatot segítő és a mentálhigiénés tanár	Tagjai a környezeti nevelési munkacsoportnak. Lehetőségük van a környezeti nevelés egészségnevelési területeinek erősítésére.	Napi kapcsolat a diákokkal, az egyedi problémák azonnali kezelése.
Iskolaorvos Iskolai Védőnő	Előadások tartása az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról. Segíti a tanárok munkáját az iskolában.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok hátterének biztosításával.	Részt vállalnak a szelektív hulladékgyűjtésben, takarékosságban.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, ökológia terem, laborok, vizesblokkok, világítási hálózat karbantartása, hőszigetelés, stb.	Zöldítési program, szelektív hulladékgyűjtésre való áttérés, komposztálás.

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Diákok	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kutatások és kezdeményezések.	Valamennyi diák érintett, nagy a jelentősége a helyi értékek felkutatásának. Partnerség a felnőtt résztvevőkkel. A fő hangsúly a szemléletformáláson van.
Szülők	Előadások tartása, szemléltetőeszközök gazdagítása, anyagi támogatás, külső erőforrások felkutatása.	Tevékeny részvétel a programokban, az ő szemléletük is formálódik, a környezeti nevelés túlmutat az intézmény falain.

Az alaposan előkészített, átgondolt környezeti nevelési program nem csak az iskola sikeres környezeti nevelési munkájának záloga, hanem nagymértékben hozzájárul az iskola egyéb célkitűzéseinek megvalósításához is.

A környezeti nevelési program megvalósításának menete:

Természettudományi munkaközösség feladata
- ütemterv készítése,
- tantestületi döntés a célokról, tartalmakról, tevékenységekről, tanulásszervezési formákról,
- a program kidolgozása,
- a program vitája, elfogadása, szükséges egyeztetések, korrekció
- a program benyújtása és nyilvánosságra hozatala.

Együttműködési lehetőség van a szülőkkel, a nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottakkal is. (pl. környezetkímélő tisztítószerek használata.)

A kommunikáció formái:
- kiselőadások tartása,
- házi dolgozatok készítése,
- poszterek készítése, bemutatása,
- iskolaújság felhasználása
- faliújság,
- szórólapok.

A környezeti nevelés a többi tantárgyhoz képest markánsabban közvetít egy viselkedési módot és értékrendet az embernek a világában elfoglalt helyéről. A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe kell beépíteni, kereszttantervi követelményrendszert kell kidolgozni.

XII.9. Drogstratégia

Az iskolai drogstratégia fogalma

Azoknak a célirányos és konkrét pedagógiai egészségfejlesztési feladatoknak tervezési, szervezési, megvalósítási folyamatát jelenti, melyek az iskolai drogmegelőzési programban valósulnak meg, az elsődleges drog-prevenció megvalósítása kapcsán.

Helyzetkép

Intézményünk a Szakképző Iskola szomszédságában található, melybe környező településekről is járnak tanulni a fiatalok. Néhányan rossz példát mutatnak iskolánk kisebb diákjai számára. Tanulóink egy része a település szórakozóhelyein is megfordul. A diszkózási szokáskultúra nem kedvez a drog prevenciónak, hiszen itt szerezhetők be legkönnyebben a tiltott szerek. A serdülőkori virtus, a kíváncsiság és a túlzott kockázatviselési készség lehet az alapja, hogy a felnőtt társadalom intelmei ellenére mégis többen megismerkednek a drogokkal.
Az iskolánkban tanuló diákoknak színes tanórán kívüli foglalkozást szervezünk. Szakköröket, tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozásokat biztosítunk. Ezen kívül minden évben hagyományőrző rendezvényeket tartunk.
A hittanórák, családi Istentiszteletek, Hétkezdő áhítatok, egyházi rendezvények, események azt a célt szolgálják, hogy tanítványaink a Tízparancsolat megismerésével, megtartására törekvéssel – igaz életre törekedjenek.

Célok

A cél az, hogy az egészségnevelési programunk eredményes és hatékony megvalósítása kapcsán csökkenjenek az ártó tényezők és erősödjenek a személyiségfejlesztő hatások. A legális drogok megelőzése által már jól ismert értékközvetítési folyamat új tartalommal való feltöltése az illegális szerek elterjedésének ugrásszerű növekedésével. Fontos rendező elv, hogy a legális valamint az illegális drogok együtt és egymást kiegészítve kerüljenek feldolgozásra a programban. A dohányzást és az alkoholfogyasztást "kapu-drognak" is tekinthetjük. Így a korábbi egészségfejlesztési szemléletnek megfelelően, az egészségnevelési programunkban kiemelt szerepet kell, hogy kapjon e két antihumánus szenvedély "probléma-kezelése".

Az iskolai eszközrendszerre hatók:

- az iskolai drogmegelőzési munka fejlesztése, - osztályfőnökök, iskolalelkész
- az osztályfőnökök, ifjúságvédelmi felelős, DÖK segítő tanárok továbbképzése
- a prevencióba a Rendőrség, Egészségügy (iskolaorvos, védőnő) bevonása
- tantestület mentálhigiénéjének javítása –DADA programba bekapcsolódás (Rendőrség)
- új tevékenységi forma bevezetése: prevenciós előadások – bevont előadó segítségével – tanulók szülők számára is.

A tanulókra hatók:

- a tanulók droggal kapcsolatos ismereteinek javítása és a nemet mondási készség fejlesztése
- egészségmotiváció kialakítása
- tréningek, előadások
- hitéleti foglalkozások
- egyéni beszélgetések – szülőkkel, tanulókkal.

Szülőkre hatók:

- együttműködés a szülői munkaközösséggel
- szülők hatékonyabb bevonása a nevelési feladatmegosztásba
- összevont drog prevenciós szülői értekezlet szervezése
- esetmegbeszélések a szülőkkel – egyéni problémák kezelése

- **A segítő kapcsolatok szinterei és kapcsolódási pontok:**

  - szülők (család)
  - Szülői szervezet,
  - Drogkonzultációs központoktól segítségkérés
  - Rendészeti szervek (helyi, városi)
  - Egyházak, alapítványok, karitatív szervezetek

A megvalósítás szinterei – Iskolai programok

Tanórai foglalkozások

A tantárgyak azon csatlakozási pontjainak a megkeresése, melyek az egészségfejlesztéshez és ez által a drog-prevencióhoz hozzá járulhatnak:

- biológia – a drogok káros hatása az emberi szervezetre
- kémia – a drogok szervezetkárosító vegyületei
- földrajz – a drogterjesztés és drogtermelés a világban
- történelem-társadalomismeret – drog-jogi ismeretek
- irodalom – a drogok befolyásoló szerepe az alkotómunkában
- testnevelés – az egészséges életmódra nevelés
- osztályfőnöki órák - a drogok emberi kapcsolatokra tett romboló hatása
- hit és erkölcstan –

A tantárgyakhoz kapcsolódó tematikákat a szakos tanárok a tanmenetekbe beillesztik. Külső előadókkal igyekszünk színesíteni az ismeretadó foglalkozásokat.

Tanórán kívüli foglalkozások

- napközis foglalkozások, tanulószoba
- egészséghét
- iskolai prevenciós programok 3-8 évfolyamokon (DADA program)
- sportrendezvények
- szakmai tanácskozások
- prezentációk, előadások (Egészséges életmód)
- Elsősegélynyújtó nap

- **A kivitelezés módszerei, eszközei, programok:**
  - filmvetítés
  - versenyek, pályázatok (elbeszélések, poszterek, rajzok készítése)
  - egészségügyi szervek, gyermekjóléti szolgálatok munkatársai által szervezett programokon való részvétel
  - kiscsoportos beszélgetések
  - szituációs játékok (osztályfőnöki, illetve irodalom órákon)
  - könyvtársarok (a témával foglalkozó szórólapok, könyvek elérésének biztosítása a könyvtárban)

- tematikus előadások (külső előadók: pszichológus, rendőrség szakemberei, gyógyult drogosok)
- Internet (a kapcsolattartás és programszervezés segítő szintére)
- hitéleti rendezvények – a drog, alkohol káros hatásai

A drog-prevenciós munka nem korlátozódhat egyetlen tantárgyra, és nem kötődhet csak egyetlen személyhez. El kell érni, hogy az egész iskola komplex nevelési hatásrendszerébe épüljön be a szerfogyasztással kapcsolatos egységes pedagógiai állásfoglalás és gyakorlat.

A személyiségfejlesztő munka részeként kell a tanulók életvezetési stílusát úgy alakítani, hogy képessé váljanak a káros szenvedélyek tudatos elutasítására. Minden nevelési helyzetben biztosítani kell, hogy a segítségre szorulók és támogatást igénylők megkapják a szükséges odafordulást és érdeklődést.

XII. 10. Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok

- A fogyasztóvédelem célja: A fogyasztói kultúra fejlesztése, az ismeretek gyakorlati alkalmazása, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása, folyamatos tevékenységek keretében – A tudatos fogyasztói minta kialakítása a tanulási folyamat során.
- Kulcskompetenciák fejlesztése:
    - állampolgári kompetenciák- jogaikat érvényesíteni tudó, közéletben résztvevő állampolgárok nevelése;
    - társadalmi kompetenciák- a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek és a kezdeményező készség fejlesztése;
    - ismeretek elsajátítása - amelyek a megfelelő fogyasztási szokások kialakítását teszik lehetővé.

- A fogyasztóvédelmi oktatás célja:
    - tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása
    - ökológiai fogyasztóvédelem
    - környezettudatos fogyasztás
    - fenntartható fogyasztás
    - megelőző fogyasztóvédelem – tudatosság kialakítása
    - átgondolt vásárlás fontosságának hangsúlyozása
- Iskolai lehetőségek
    - Egyes tantárgyakba beépítve
    - A helyi tantervben megjelölt témáknál a különböző tantárgyakban
    - Tanórán kívüli foglalkozásokon (szakkörök, érdeklődési körök)
    - Hittanórák, hitéleti rendezvények is segítsék elő, hogy a tanulók egyre inkább tudatos fogyasztókká váljanak. Nagyon fontos a tudatosság kialakulásában – a felnőtt (pedagógus, alkalmazott, szülő) mintaadása.

- Módszerek
    - Interjúk
    - Beszélgetés
    - Filmvetítés, oktató programok
    - Jó példa, rossz példa bemutatása
    - Jó minta adása iskolában, iskolán kívül, otthon.

HELYI TANTERV

Ha a jövő évről akarsz gondoskodni, vess magot!
Ha évtizedekkel számolsz ültess fát!
Ha terved egy életre szól, nevelj embert!
(Kínai bölcsmondás)

XIII. NEMZETI ALAPTANTERV ÉS A HELYI SZINTŰ SZABÁLYOZÁS

Az intézmény a Kormány 5/2020. (I.31.) Kormányrendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet módosításáról alapján készítette el a helyei tantervét.

A kerettantervek meghatározzák:

a) a nevelés-oktatás céljait,
b) a tantárgyi rendszert,
c) az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát,
d) a tantárgyak követelményeit,
e) a tantárgyközi tudás- és képességterületek fejlesztésének feladatait,
f) a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló időkeretet.

Az iskolai nevelés-oktatás egységes pedagógiai folyamat, amelyben a Nat műveltségi területenként határozza meg az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát.

A tantárgyaknál megadott fő témakörök és tanulási eredmények az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak.

Az alsó tagozat első két évében a tartalmi szabályozás lehetővé teszi, ösztönzi az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését. Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán erőteljesebbé – a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá – válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A Nat feladataiból, céljaiból következő motiválás és a tanulásszervezés folyamata a Nat fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

A Nat-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak érvényesülését a tartalmi szabályozás következő szintjét jelentő, a pedagógiai munka szakaszainak sajátosságaihoz igazodóan készült **kerettantervek** biztosítják.

Feladata:

- A kerettanterv feladata a tartalmi szabályozás eszközeként meghatározni a pedagógiai szakaszokra, iskolatípusra vonatkozó érvényes, közös, átfogó célokat és feladatokat.

XIII.1. Tanórai foglalkozások

Az iskola oktatásszervezési feladata az, hogy az oktatást:

- a nappali oktatás munkarendje szerint a kötelező / a Nkt. **27. §** (1) bekezdés / tanórai foglalkozás,
- választható tanórai foglalkozás / a Nkt. **27. §** (1) bekezdés / és egyéb foglalkozás, valamint,
- egyéni és csoportos foglalkozások keretében csoportbontásokkal kell megszervezni **/** a Nkt. **27. §** (1) bekezdés /.

Az egész napi nevelést és oktatást a kötelező tanórai foglalkozások, a nem kötelező tanórai foglalkozások, a napközis foglalkozások, a mindennapos testedzés foglalkozási időkeretében kell megszervezni oly módon, hogy a délelőtti és a délutáni tanítási időszakban biztosítva legyen a tanulók részére az új ismeretek, tananyagok, követelmények elsajátítása, a következő napokra történő felkészülés. Ezt a Nkt. A **27. §** (2) bekezdése így fogalmazza meg: Az általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások legalább tizenhat óráig tartsanak, továbbá tizenhét óráig - vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben - gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. /Ennek tantervét a tanév elindulásáig a miniszter még nem adta ki./
Az általános iskola e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napi iskolaként is működhet.
A 2011/2012-es tanévtől kezdődően kidolgoztuk és bevezettük az Egyéni képességfejlesztő program alapján működő osztályokat – a tanulók zökkenőmentes továbbhaladásának megsegítésére.

XIII.2. A tanulók részvétele a tanítási órákon

A tanuló részvétele szempontjából a tanítási óra lehet kötelező és szabadon választható tanítási óra.
Az iskolának a helyi tantervben kell meghatároznia, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken az adott osztály valamennyi tanulója köteles részt venni, illetve melyek azok a tanítási órák, amelyeken a tanulónak a választásra felkínált tantárgyak közül kötelezően választva, a helyi tantervben meghatározott óraszámban részt kell vennie. (A szülő aláírásával elfogadja – gyermeke részvételét – a nem kötelező keretű tanítási órán).
A tanuló kötelező és szabadon választott tanítási óráinak száma egy tanítási napon nem lehet több

- öt tanítási óránál a második - negyedik évfolyamon,
- hat tanítási óránál hatodik évfolyamon,
- hét tanítási óránál a hetedik-tizedik évfolyamon,

A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten legfeljebb

- az első–harmadik évfolyamon huszonnégy,
- a negyedik évfolyamon huszonöt,
- az ötödik és a hatodik évfolyamon huszonnyolc,
- a hetedik és a nyolcadik évfolyamon harminc óra.

XIV. TANTERVI ADAPTÁCIÓK, AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON TANÍTOTT TANTÁRGYAK, KÖTELEZŐ ÉS NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÉS EZEK ÓRASZÁMAI

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda elhivatottságánál fogva felelős a rábízott tanulók református keresztyén szellemű lelki neveléséért és műveltségének megalapozásáért.

XIV.1. Oktatási programunkat meghatározó elvek

- Alapkészségek megerősítése
- Tehetséggondozás
- Felzárkóztatás
- Esélyegyenlőség biztosítása
- Egyéni fejlesztések (SNI, BTMN fejlesztések)

A szabadon tervezhető órák tantárgyi felhasználásánál a kompetenciamérés eredményeit, a fejlesztésre váró területeket figyelembe véve legfontosabb alapkészségek, kompetenciák magasabb szintre emelését tartjuk szem előtt.

XIV.2. Tantervi adaptációk – Kerettanterv

A választott kerettanterv megnevezése:

1. **A Református Pedagógiai Intézet alkalmazást támogató szakvéleménye alapján:**

Hit és erkölcstan 1-8.évfolyam

Egyházi ének

A Magyarországi Református Egyház Zsinata 2005. évi II. törvénye elrendelte az általános iskolák két évfolyamán az egyházi ének-zene oktatását.
Az egyházi ének tantárgy legalább két évig tanrendbe iktatottan heti 1 órában kötelező. Ez az 5. és a 6. évfolyamon valósul meg, a Református Pedagógia Intézet szakmai anyagát alapul véve.

Hittan / Hit és erkölcstan

A Magyarországi Református Egyház 2007. évi II. törvénye szabályozza a hittanoktatást. A református oktatási intézményekben minimum heti 2 órában írja elő.
A tantárgy tanítása a Református Hittanoktatási Kerettanterv alapján történik, a Református Pedagógia Intézet szakmai anyagát alapul véve.

1. Terhelhetőségi határon túl biztosított tantárgyak és azok óraszáma

BÁTHORY ANNA REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA KERETTANTERVI TANTÁRGYI RENDSZERE ÉS HETI ÓRASZÁMA								
Terhelhetőségi határon túl biztosított tantárgyak és azok óraszáma								
Tantárgy/évfolyam	**I. évf.**	**II. évf.**	**III. évf.**	**IV. évf.**	**V. évf.**	**VI. évf.**	**VII. évf.**	**VIII. évf.**
Hittan	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Egyházi ének					**1**	**1**		
Összesen:	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**	**1**
Összesen évfolyamonként:	**2**	**2**	**2**	**2**	**4**	**4**	**3**	**3**

EGÉSZ NAPI OKTATÁS TANTÁRGYI STRUKTÚRA ÉS ÓRATERV (8^{00}-17^{00})				
Tantárgy/évfolyam	**1.évfolyam**	**2.évfolyam**	**3.évfolyam**	**4.évfolyam**
Tanítási órák	**26**	**26**	**26**	**26**
Napközis foglalkozások	**19**	**19**	**19**	**19**
Napközi	9	9	9	9
Fejlesztő foglalkozás	1	1	1	1
Szabadidő eltöltését szolgáló csoportos foglalkozás	4	4	4	4
Tanulókkal való egyéni foglalkozás (22-26)	5	5		
Előre tervezett gyermekfelügyelet (26-32)			5	5
Összesen	**45**	**45**	**45**	**45**

BÁTHORY ANNA REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA TERVEZETT TANTÁRGYI RENDSZERE ÉS HETI ÓRASZÁMA

Tantárgy/évfolyam	I. évf.			II.évf.			III. évf			IV. évf.			V. évf.			VI. évf.			VII. évf.			VIII. évf.		
	heti óraszám	kötelező	választható	heti óraszám	kötelező	választható	heti óraszám	kötelező	választható	heti óraszám	kötelező	választható	heti óraszám	kötelező	választható	heti óraszám	kötelező	választható	heti óraszám	kötelező	választható	heti óraszám	kötelező	választható
Csendes percek	**5x10 perc**			**5x10 perc**			**5x10 perc**			**5x10 perc**			**5x10 perc**			**5x10 perc**			**5x10 perc**			**5x10 perc**		
Egyházi ének													**1**			**1**								
Hit és erkölcstan	**1**			**1**			**1**			**1**			**1**			**1**			**1**			**1**		
Magyar nyelv és irodalom	8	7	1	7	7		6	5	1	6	5	1	4	4		5	4	1	4	3	1	4	3	1
Angol nyelv/német nyelv	1		1	1		1	1		1	2	2	0	3	3		3	3		3	3		3	3	
Matematika	4	4		5	4	1	4	4		5	4	1	5	4	1	4	4		3	3		4	3	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, hon és népismeret													2	2		2+1	2+1		2	2		2+1	2+1	
Környezetismeret	0	0		0	0		1	1		1	1													
Természettudomány													2	2		2	2							
Biológia																			1	1		2	2	
Fizika																			1	1		2	2	
Kémia																			2	2		1	1	
Földrajz																			2	2		1	1	
Ének-zene	2	2		2	2		2	2		2	2		2	2		1	1		1	1		1	1	
Vizuális kultúra	2	2		2	2		2	2		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
Dráma és színház																			1	1				
Digitális kultúra							1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
Technika és tervezés	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1				
Testnevelés	5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5	
Osztályfőnöki													1	1		1	1		1	1		1	1	
Hit és erkölcstan	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
Heti óraszám	*25*	23	2	*25*	23	2	*25*	23	2	*26*	25	2	*30*	29	1	*26*	28	1	31	30	1	28	29	2
Kötelező óraszám a hittannal		23			23			23			25			29			28			30			29	
Szabadon tervezhető óra	**2**			**2**			**2**			**2**			**1**			**1**			**1**			**2**		
Összes heti óraszám (hittan és egyházi énekkel)	**25**			**25**			**25**			**27**			**30**			**29**			**31**			**31**		

BÁTHORY ANNA REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA TERVEZETT TANTÁRGYI RENDSZERE ÉS HETI ÓRASZÁMA

Megjegyzések:

Szabadon választott, a helyi tanterv szerint kötelező órák felosztása								
Tantárgy/évfolyam	**I. évf.**	**II.évf.**	**III. évf**	**IV. évf.**	**V. évf.**	**VI. évf.**	**VII. évf.**	**VIII. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	**1**		**1**	**1**		**1**	**1**	**1**
Angol nyelv/német nyelv	**1**	**1**	**1**					
Matematika		**1**		**1**	**1**			**1**
Történelem/ állampolgári ismeretek/hon és népismeret								
Környezetismeret								
Természettudomány								
Biológia								
Fizika								
Kémia								
Földrajz								
Ének-zene								
Vizuális kultóra								
Dráma és színház								
Digitális kultúra								
Technika és tervezés								
Testnevelés								
Osztályfőnöki								
Hit és erkölcstan	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Szabadon tervezhető óra	**2**	**2**	**2**	**2**	**1**	**1**	**1**	**2**

BÁTHORY ANNA REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA TERVEZETT TANTÁRGYI RENDSZERE ÉS HETI ÓRASZÁMA

Terhelhetőségi határon túl biztosított tantárgyak és azok óraszáma								
Tantárgy/évfolyam	**I. évf.**	**II. évf.**	**III. évf.**	**IV. évf.**	**V. évf.**	**VI. évf.**	**VII. évf.**	**VIII. évf.**
Hittan	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Egyházi ének					**1**	**1**		
Összesen:	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**	**1**

Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda

Az új helyi tanterv bevezetésének ütemezése

	Alsó tagozat				Felső tagozat			
Évfolyam	I. évfolyam	II. évfolyam	III. évfolyam	IV. évfolyam	V. évfolyam	VI. évfolyam	VII. évfolyam	VIII. évfolyam
2020/2021.	HT2020.	RT.	RT	RT	HT2020.	RT	RT	RT
2021/2022.	HT2020.	HT2020.	RT	RT	HT2020.	HT2020.	RT	RT
2022/2023.	HT2020.	HT2020.	HT2020.	RT	HT2020.	HT2020.	HT2020.	RT
2023/2024.	HT2020.	HT2020.	HT2020.	HT2020.	HT2020.	HT2020.	HT2020.	HT2020.

HT2020. **A Nat 2020. alapján bevezetésre kerülő új Helyi Tanterv**

A mindennapos testnevelés bevezetésének szabályozása
Az Nkt. 27. §. Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban, azokban az osztályokban és azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelésóra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között szervezett edzéslátogatás igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.
Amennyiben a testnevelésóra keretében megvalósított úszásoktatás infrastrukturális feltételei a nevelési-oktatási intézményben nem állnak rendelkezésre, akkor heti egy alkalommal legfeljebb két testnevelésórát egy tanítási napon összevonva lehet megszervezni.

XIV.2.2. Tantervi adaptációk- Kerettanterv

Oktató-nevelő munkánk alapját a Nemzeti Alaptanterv képezi. A Helyi tanterv elkészítéséhez a Kerettantervet vettük alapul - A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról – a Református Pedagógiai Intézet szakmai anyagával kiegészítve.

A Báthory Anna Református Általános Iskola Helyi tantervét a Pendrive tartalmazza.

XV. AZ ALAPFOKÚ NEVELÉS-OKTATÁS SZAKASZAI

Jogszabályi háttér:

A **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről**, amely 2013. szeptember 1-jén hatályba lépő rendelkezései:

- Az új követelményrendszerre történő áttérés, pedagógiai programra, helyi tantervre, kerettantervre vonatkozó előírások.
- A tanuló továbbhaladására vonatkozó új rendelkezések.

A nyírbátori Református Általános Iskola a Magyar Református Egyház Köznevelési Törvénye alapján működő intézmény, mely elhivatottságánál fogva felelős a rábízott tanulók műveltségének és hitének megalapozásáért.
Célkitűzéseinkben, küldetésünkben a magyar református pedagógiai gondolkodás évszázadok során kikristályosodott elvei fogalmazódtak meg.
Ezek az alábbiak:

- A szószék és a katedra közös célt szolgál. Az utóbbi feladata, hogy Isten dicsőségét hirdesse, amint az a művészetben, tudományban, természetben megnyilatkozik.

- Isten személyesen szólítja meg az embert. A tanárnak tudnia kell, hogy minden tanuló önálló személyiség, s így mindegyikükhöz külön út vezet.

- A Teremtő talentumokkal ajándékozza meg az embert. Az iskola feladata, hogy segítse a tanulókat ezek felismerésében, s ráébressze az ezzel járó felelősségre. A tehetségével való szerény, de okos gazdálkodás a református iskola diákjaiban szilárd hivatástudatot és munkaerkölcsöt kell, hogy kialakítson.

- A reformátori szemlélet szerint hivatás és hivatás között nincsen rangsor, különbséget e téren csupán a hivatás betöltésének mértéke jelenthet.

- Reformátoraink vallották, hogy nemcsak az egyénnek, hanem egész közösségeknek, népeknek is Istentől rendelt küldetésük van. A református iskola ennek jegyében osztozott és osztozik a nemzeti sorskérdésekben.

- Tudjuk, hogy a hit ajándék, nem érdem. Nem örökölhető, nem nevelhető nem lehet kiérdemelni jó magaviselettel, származással. A mi felelősségünk a helyes mintaadás, az útmutatás

Tanulóink képességeinek és készségeinek fejlesztését, a biztos alapot adó, rendszerezett tudást az alábbi kerettantervi struktúrában látjuk megvalósíthatónak.

XV.1. Az alapfokú nevelés-oktatás - alsó tagozat (1-4. évfolyam)

XV.1.1. Célok és feladatok

Az alapfokú nevelés- oktatás 1-2. évfolyama az iskolába lépő kisgyerekben megőrzi és továbbfejleszti a megismerés, a tudás iránti kíváncsiságot, érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermekben az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységeibe a játékosság elvének szem előtt tartásával. Az iskola teret ad a gyermek játék - és mozgás iránti

vágyának, ugyanakkor fogékonnyá teszi a környezete megismerésére, a társas kapcsolatok, később a társadalom értékei iránt. A tanítási tartalmak feldolgozásakor elemi ismereteket közvetít, alapvető képességeket és alapkészségeket fejleszti.
Ugyancsak a gyermeki kíváncsiságra és érdeklődésre épít az alapfokú nevelés – oktatás 3-4. évfolyama. Motivált tanulási tevékenység során fejleszti a gyermekben a felelősségtudatot, a munkafegyelmet, növeli a kitartását, egyben gazdagítja érzelemvilágát. Mintákat ad az ismeretszerzés lehetőségeire, a feladat- és problémamegoldó képesség fejlesztésével lerakja a tanulási szokások alapjait, megismerteti a tanulási stratégiák elemei szintjével.
Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, lehetővé teszi a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, a hátrány akár a gyermek szociális-kulturális környezetéből, akár eltérő ütemű éréséből fakad.
A pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztésre való törekvés áll. Ennek során a kisiskolás megismeri szűkebb és tágabb környezetének erkölcsi értékeit, olyan humánus magatartásmintákkal, szokásokkal szembesül, amelyek formálják jellemét, ezáltal elősegítik a személyiségének érését

XV.1.2. Kiemelt fejlesztési feladatok az alsó tagozatban

Énkép, önismeret

A kezdő iskolaszakaszban az iskolába kerüléssel együtt járó tanulási mód, környezet és tevékenység változását lassú átmenettel szükséges segíteni, és minél inkább törésmentessé kell tenni.

A tanító biztonságérzetet fokozó, a tanulási sikerek gyakori megélésének és elismerésének feltételrendszerét megteremtő, tapintatos és szeretetteljes bánásmódja teszi lehetővé, hogy a kisiskolások felfedezhessék belső értékeiket, a feladatokkal való megküzdés élményét, kipróbálhassák fejlődő önállóságukat, s ne végzetes kudarcként, hanem hasznosuló tanulsággal éljék meg sikertelen próbálkozásaikat is.

A sokféle közös tevékenységben való részvétellel sajátíthatják el a gyerekek leginkább azokat az alapvető magatartási normákat, szabályokat és szokásokat, amelyek megalapozhatják a társadalmi, természeti és technikai környezetükkel kapcsolatos pozitív viszonyulásaikat, elősegítve ezzel szocializációjuk sikerességét.

Hon- és népismeret

A jól megalapozott nemzeti azonosságtudatra épülhet fel az egyetemes kultúra iránti fogékonyság, mert a gyerek olyan kitekintés, élmény és tapasztalás birtokába jut, amely a későbbiekben utat nyithat és feltételt képez az európai identitás fejlődéséhez.

Környezettudatosságra nevelés

A kisiskolások környezeti nevelésében kiemelt szerepe van a személyes tapasztalatoknak és az ismételten átélt élethelyzeteknek. Szükség van ezek többféle nézőpontból történő megbeszélésének, értékelésének, a vélemények ütköztetésének és a pozitív magatartásformák folyamatos megerősítésének, gyakorlásának. Különösen fejlesztő hatásúak a gyermekek környezetében megfigyelhető és jól érzékelhető környezeti problémaszituációk megoldására szervezett

– a gyerekek öntevékenységére, ötleteire építő – kreatív feladatok és projekt jellegű tevékenységek.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

A bevezető és a kezdő iskolaszakasz tanulási tevékenységeinek egyik leglátványosabb eredménye az új nyelvhasználati módok, az olvasás és az írás megtanulása és használatának eszközzé fejlesztése. Tekintettel arra, hogy a nyelvhasználati módok megtanulása egymásra épül, fejlesztésük pedig szorosan egymáshoz kapcsolódik, a velük való foglalkozás helyes arányainak kialakítása különös figyelmet igényel a tanítótól.

Lehetővé kell tenni, hogy a tanulók saját olvasatuk szerint értelmezhessék a szöveget, kapjanak ösztönzést arra, hogy felépítsék magukban annak képi világát. Az értő olvasás fejlődésében fontos lépés az a tapasztalat, hogy a szöveg nemcsak irodalmi élményt nyújthat, hanem ismeretforrás is, s az így megszerzett tudás felhasználható újabb feladatok megoldásához. Az aktív állampolgári léthez szükséges ismeretek tapasztalati hátterét a kezdő évek élményei alapozzák meg.

A tanulás tanítása

Kisiskolás korban a tanulási képesség az érdeklődés, a kíváncsiság és a kompetenciára törekvés által motivált közös és egyéni tanulási tevékenységek keretében: problémahelyzetek megoldásával, kreativitást igénylő érdekes feladatokkal, a már megszerzett tudás szüntelen mozgósításával, új helyzetekben való felhasználásával fejleszthető leginkább. E tevékenységek közben alakulnak a későbbi – felnőttkori – munkavégzéshez nélkülözhetetlen akarati jellemzők, érzelmi viszonyulások és képesség-összetevők (tervezés, döntés, visszacsatolás, együttműködés, megbízhatóság, sikerek megélése, a kudarcok elviselése, újrakezdés, kitartás, önellenőrzés, önértékelés stb.) is.

Szükséges, hogy ne csak a tanító direkt irányítása mellett, hanem szabadon választható témákban, kötetlen szervezésű és társas tanulási helyzetekben is kipróbálhassák képességeiket a tanulók.

Az önálló tanulás képességének megalapozásához az olvasás-szövegértés fejlődésének függvényében néhány elemi tanulási technika tapasztalati megismerése és többszöri kipróbálása, valamint alapvető tanulási szokások (pl. tanulási sorrend, időtervezés, könyvtárhasználat, szöveghasználat, önellenőrzés, hibajavítás) alakításának megindítása is hozzátartozik.

Testi és lelki egészség

A kisiskolás egészséges fejlődését és eredményes tanulását döntő mértékben befolyásolja, hogy az iskola milyen mértékben és módon elégíti ki mozgásigényét. Ezért a mozgáskultúra célirányos, szervezett fejlesztése mellett naponta kellő időt szükséges biztosítani a kötetlen játékra és a szabad levegőn szervezett mozgásra.

A tanulók egészséges tanulási környezetének megszervezése, elhelyezése, a humánus, szeretetteljes bánásmód és szorongásmentes légkör megteremtése mellett a tanítónak figyelemmel kell kísérnie – a testi-lelki egészség védelmében – a gyermekek testi fejlődését és otthoni neveltetését is, hogy adott esetben teljesíthesse védő-segítő feladatait.

A lelki egészség fontos összetevője a kortárskapcsolatok szerveződése, a közösségben elfoglalt pozíció, a barátkozás sikeressége. Ezek kedvező alakulásához esetenként a tanító segítsége indirekt irányítása is szükséges. Olyan pedagógiai eljárások alkalmazása kívánatos, ame-

lyek hatására a mellőzést, a kirekesztést, a sértő elzárkózást, a féktelen indulati megnyilvánulásokat felváltja a csoportban az elfogadás, a türelem, készség az együttműködésre, az egymás segítése, az őszinte hangnem, a kölcsönös megbecsülés.

XV.2. Az alapfokú nevelés - oktatás felső tagozata (5-8. évfolyam)

XV.2.1. Célok és feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás alapozó (5-6 évfolyam) és fejlesztő (7-8. évfolyam) szakasza szervesen folytatja az előző két szakasz – a bevezető szakasz (1-2. évfolyam) és a kezdő szakasz (3-4. évfolyam) nevelő-oktató munkáját, a készségek és képességek fejlesztését.

A hagyományos felső tagozat két szakaszra bontás figyelembe veszi a 10-12 éves és a 13-14 éves tanulók gondolkodásának különbözőségét. Az előbbi korosztály gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz, ezért az 5-6 évfolyamon az képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik. A serdülőkor kezdetétől, a 7-8. évfolyamon viszont előtérbe kerül az elvont fogalmi és elemző gondolkodás.
Az alapozó és fejlesztő szakasz az együtt nevelt, különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú és kultúrájú gyerekeket egyéni képességüknek, érdeklődésüknek és tehetségüknek megfelelően készíti fel a további tanulásra, sőt az élethosszig tartó tanulásra. Azokat a képességeket és készségeket fejleszti bennük, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus és konstruktív kapcsolatok kiépítésére és fenntartására. A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, segítőkészségét, akaratát, empátiáját és szolidaritását. Gyakorlatban igazolja a becsületesség, szavahihetőségét és megbízhatóság értékét.
Az iskola a szocializációs folyamatban tudatosítja a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általános szabályait. Tisztázza az egyéni és közérdeki, a többség és kisebbség fogalmát, ezek fontosságát az egyéni és a közösség letében. Megalapozza a jogok és kötelességek törvényes gyakorlását.
A képzési szakaszokban is kiemelkedő feladat a nemzeti, nemzetiségi és etnikai hagyományok megismerése, tisztelete és őrzése. Az iskola nevelési-oktatási tevékenységével fejleszti a tanulók nemzeti azonosságtudatát, ugyanakkor erősíti az Európához tartozás tudatát, valamint arra készteti a tanulókat, hogy megismerjék és megbecsüljék más népek hagyományait, kultúráját, szokásait és életmódját. Ugyanakkor figyelmet fordít az egyetemes emberiség közös problémáinak bemutatására.

XV.2.2. Kiemelt fejlesztési feladatok az alsó tagozatban

Az előző két szakasz szerves folytatásaként fogalmaztuk meg tervünkben a fejlesztés feladatsorát. Az 5–6. évfolyamon jellemzően a képi gondolkodásra alapozunk, míg a 7–8. évfolyamon, az elvont fogalmi és elemző gondolkodás lehetőségei hasznosulnak.

Énkép, önismeret

Az énkép és önismeret fejlesztésében fontos kihasználni azt az érzékenységet, amely az alapvető erkölcsi normák iránti fogékonyságból adódik. A tanulók ebben az életkorban, személyes életükben, sorsuk alakulásában már sokféle tapasztalattal rendelkeznek. A pedagógus felelőssége és lehetősége a reális önismeret továbbfejlesztése, értékeinek folyamatos tudatosítása, a környezettel való harmonikus viszony formálása.

Hon- és népismeret

Hon- és népismeret kiemelt fejlesztési területén a nemzettudat elmélyítése, a nemzeti önismeret hangsúlyos feladat. A társadalmi tapasztalatok és ismeretek megszerzésében az alsóbb évfolyamokon a játékoknak, a konkrét szituációknak, az életszerű helyzeteknek volt kitüntetett szerepük. A felsőbb évfolyamokon fokozatosan előtérbe kerül az önálló tanulás, a történelmi változások figyelemmel kísérése, az egyéni vélemények megfogalmazása, a vita, a demokratikus polgári lét magatartásformáinak kialakítása.

Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra kiemelt fejlesztési feladaton belül az Európai Unió tagországaként, tanulóinkat a különböző kultúrák, különböző nemzetiségek elfogadására, a másság tiszteletére neveljük. Személyes tapasztalatok felhasználásával, a nemzetközi együttműködésről szerzett információkkal gazdagítjuk tudásukat. Önálló vélemény megfogalmazása társadalmi, történelmi eseményekről, jelenségekről és személyekről. Érvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására. Fejlesztő feladat lehet az érvek gyűjtése meghatározott álláspontokhoz, melyek az EU híreihez kapcsolódnak. Feltevések megfogalmazása egyes társadalmi-történelmi jelenségek hátteréről, feltételeiről, okairól. Érvek gyűjtése a feltevések mellett és ellen.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, fejlesztési feladat, a civil életben fontos polgári lét alapjait segíti megteremteni. A társadalmi együttélés közös szabályait, követelményeit tudatosítja tanulóinkban. Ismeretek, képességek és megfelelő beállítódás szükséges ehhez. Az 5–8. évfolyamon az aktív állampolgársághoz szükséges részképességek fejlesztésére kell gondolni. Ilyenek: A konfliktuskezelés képessége, az együttműködés képessége, az iskolai élet demokratikus gyakorlatában elsajátítható felelősségvállalás, közéleti szerep gyakorlása.

Gazdasági nevelés

Gazdasági nevelés a gazdálkodás és a pénz világára vonatkozó tudás-elemek beépítését kívánja a helyi tanterv tartalmaiba. Egyszerű eszközök, szerszámok használatában fontos a figyelem és az elővigyázatosság megtanulása. A rend és az időbeosztás hatását a hatékony munkavégzésben tapasztalhatják a tanulók. Az érdeklődés és munkamód befolyással lehet az időbeosztásra.

Környezettudatosságra nevelés

A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy az élő természet és a társadalmak fenntartható fejlődését segítse elő a nevelésben, a tanulók szemléletformálásával.

A környezettudatos, a természet kincseit védő, óvó magatartás a Föld iránt érzett felelősség kialakításához járul hozzá. A kiemelt fejlesztési feladat arra hívja fel a tanulók figyelmét, hogy az ember része a természetnek, annak rendszereivel megbonthatatlan egységet alkot. Ez az összefonódás mutat rá az ember, az emberiség és az egyének sajátos felelősségére is.

A hétköznapokban egyre inkább érik a gyerekeket, a fiatalokat olyan hatások, amelyek sokszor semmibe veszik a természettudományos összefüggéseket, törvényeket. A rajzfilmek butaságaitól kezdve a számítógépes játékok irreális mozzanatain keresztül a reklámok blődségekkel teli információi veszélyesek, és ezzel kapcsolatban egy kritikus gondolkodásmód kialakítása nagyon is indokolt. A tantárgyak lehetőségei szerint, minden évfolyamon lehetőség van a környezetkímélő magatartás felismertetésére, adott helyzetek kritikus megítélésére.

A tanulás tanítása

A pedagógus fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait. Vegye figyelembe a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre

alapozza a tanulás fejlesztését. Gondosan kutassa fel és válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait, és életszerű tartalommal ruházza fel azokat. Törekedjen a gondolkodási képességek, elsősorban a rendszerezés, a valós vagy szimulált kísérleteken alapuló tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. A tanulás az iskola alapfeladata, amely magába foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését.

Testi és lelki egészség

Az 5–8. évfolyamon az egészséges életvitellel kapcsolatos szemlélet és magatartás formálása, az alsóbb évfolyamok fejlesztését folytatja. Az egészségkultúra területén az egészséges életmód, a korszerű táplálkozás, a napi testmozgás szerepéről és jelentőségéről sok ismerettel és tapasztalattal rendelkeznek a tanulók. Felkészítésükben az önálló életvitelre, a helyes döntéshozásra, a megelőzésre helyezzük a hangsúlyt. A veszély- helyzetek egyéni és közösségi szintű kezelésére, a balesetvédelemben. A veszélyes anyagokkal való bánásmódban a helyes kezelésre a megelőzés érdekében. A káros függőségek kialakulásának megelőzésében, a függőséghez vezető szokások kialakulásának megakadályozásával szükséges segítséget nyújtani. Mindezekben az iskolai környezet, de a pedagógusok életvitele is hatást gyakorol.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Az iskolának átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. A megszerzett ismeretek alapján segíteni kell, hogy a tanulók tudatos szemléletévé és a gyakorlatban előhívható magatartási mintává váljon a környezet és a természet védelme. A legfontosabb pályák, foglalkozási ágak tartalmának, a hozzájuk vezető utak megmutatása mellett be kell mutatni az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség feltételezi a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökségnek, valamint az egyénnek, közösségeinek a világban elfoglalt helyének a tudatosítását, a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismeretét, a népszerű kortárs kultúra és kifejezésmódok vonatkozásában is. Idetartozik Európa (az európai országok, nemzetek és kisebbségek) kulturális és nyelvi sokféleségének a megőrzésére irányuló igénynek, a közízlés fejlődésének, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének a megértése.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása

A pozitív attitűdök alapját a művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság és az esztétikai érzék fejlesztésére való hajlandóság képezi. A nyitottság, az érdeklődés, a fogékonyság fejleszti a kreativitást és az arra való készséget, hogy a művészi önkifejezés és a kulturális életben való részvétel révén gazdagítsuk önismeretünket.

XV.2.3. A különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési programja

XV. 2.3.1. A testi fogyatékos gyermekek fejlesztése

Mozgáskorlátozott az a tanuló, akinél a mozgásszerv-rendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A fejlesztés alapelve: a sérülésből adódó hátrányos következményeket segítsen csökkenteni és/vagy ellensúlyozni.
A tanuló speciális nevelési szükségleteit meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, annak formája, mértéke és területe.
Nevelhetőségüket befolyásolja, hogy tapasztalatszerzési lehetőségeik beszűkültek, a környezethez való alkalmazkodásukban gátoltak. A gyermekek mozgáskorlátozottként is meg tudják állni helyüket az „épek" között, tehát a többségi iskolában is.

Kiemelt célok, feladatok
Az iskolai fejlesztés teljes ideje alatt kiemelt fontosságú a mozgásnevelés, a komplex rehabilitációs hatásrendszer.

Énkép, önismeret:
- önállóságra nevelés, lehetőségek szerint,
- a tanulók egészséges énképének önbizalmának kialakítása,
- kudarctűrő képességük növelése,
- az esélyegyenlőség alapjainak megteremtése,

Információs és kommunikációs kultúra:
- elektronikus eszközök, a média használata életminőségük javítására.

Tanulás:
- Speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása a rendelkezésre álló segédeszközök igénybevételével
- a tanulás összetevőinek tanítása, egyénre szabott tanulási módszerek megválasztása, motiváció
- az író-, rajzoló- és eszközhasználó mozgás; valamint a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenység.
- az iskolai fejlesztés teljes ideje alatt kiemelt fontosságú a mozgásnevelés, a komplex rehabilitációs hatásrendszer.

Testi, lelki egészség:
- a megfelelő mozgás- és élettér biztosítása az iskolában,
- az akadályozott környezet mozgásbiztonsága:
    - mozgásreflexek célszerűsége és gyorsasága,
- speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása a rendelkezésre álló segédeszközök igénybevételével:
    - az akadályozott környezet mozgásbiztonsága,
    - mozgásreflexek célszerűsége és gyorsasága,
    - az író-, rajzoló- és eszközhasználó mozgás; valamint a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenység.

Felkészülés a felnőtt életre:
- önállóság nevelés, lehetőség szerint

- az önálló életvitel kialakulását segítő módszerek, eljárások megkeresése, kidolgozása, lelki egyensúly fenntartása, számukra elérhető pályák megismertetése, ezek iránti érdeklődés felkeltése.

A megvalósítás keretei eljárásai

Tanítási órák

Anyanyelv és irodalom
- A beszéd tartalmi részére nagyobb hangsúlyt kell fektetni.

Élő idegen nyelv
- A nyelvtanulás a továbbtanulás, a későbbi munkavállalás, az önbizalom növelésének fontos eszköze.
- Auditív tanulási módszereket kell alkalmazni.

Matematika
- Sokoldalú érzékleti megerősítésre kell törekedni.
- A geometriai anyag gyakorlati része a mozgásállapottól függően, egyéni elbírálás alapján történjen.

Ember és társadalom
- A társadalmi tapasztalatszerzés hiányainak pótlása.
- Ismertetni kell a tanulókkal a mozgáskorlátozottakra vonatkozó jogszabályokat és érdekvédelmi szerveződéseket.

Ember és természet
- Az embertani, egészségügyi ismereteknek tartalmazniuk kell a tanuló diagnózisának ismeretét s az ezzel kapcsolatos problémák kezelését.
- Lehetőség szerint megteremteni az egyéni tapasztalást.

Művészetek
- Mindig meg kell keresni azokat az eljárásokat, módszereket, testhelyzeteket, eszközöket, amelyek segítségével képes a tanuló előre haladni.
- A tánc és gyermekjátékok témáinak tartalmait és követelményeit egyénre szabottan kell megfogalmazni.

Informatika
- A gépi írást meg kell tanítani.
- Meg kell találni az egyénre szabott, adaptált eszközöket (speciális egér, klaviatúra-védő, stb.).

Testnevelés és sport

- a gyógytorna aktív és passzív eljárásai,
- a testnevelés mozgásanyagának sérülés specifikus adaptált formái, adaptált sportfoglalkozások,
- gyógytestnevelés

XV.2.3.2. Beszédfogyatékos

Beszédben akadályozottak, beszédfogyatékosok azok a gyermekek, akiknél öröklött, veleszületett, szerzett, organikus, funkcionális, pszichés és környezeti okok következtében az átmeneti, illetve tartós hang-, beszéd- és nyelvi zavar gátolja az egyén és a környezete közötti interakciót és alkalmazkodást.
Az akadályozottság megmutatkozhat a hangadásban, a hangzó beszédben, a beszédfolyamatosság felbomlásában, a beszéd észlelésében, megértésében, kivitelezésében,valamint az írás, olvasás, számolás területén. A beszédfogyatékos tanulónál a fenti tünetek, a legenyhébb artikulációs eltéréstől az egész kommunikációt érintő súlyos zavarig mindenváltozatban előfordulhatnak.
A kommunikációs nehézségek miatt különböző pszichés eltérések (magatartási zavarok), tanulási akadályozottság is kialakulhat.
A beszéd-rendellenesség felléphet a beszédfejlődés különböző szakaszaiban, de érintheti a már kialakult beszédet, nyelvet is.
Amennyiben a beszédhiba, beszédfogyatékosság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló folyamatos gyógypedagógiai ellátásra szorul. Az oktatás a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a fogyatékosság jellegétől függ, amely lehet:

- beszédfejlődési elmaradás:(megkésett/akadályozott beszédfejlődés,
- artikulációs zavar: (pöszeség, orrhangzósság),
- beszédritmus-zavar: (dadogás, hadarás),
- centrális zavar: (disarthria),
- hangképzési zavar: (diszfónia),
- parciális teljesítményzavar: (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia),
- beszédészlelési, megértési zavar.

Az általános iskola első két évfolyamára összpontosul az ismeretszerzés beszéddel összefüggő eszközrendszerének elsajátítása, ezért a különleges gondozás szempontjából - amely elsősorban a módszerbeli és habilitációs /rehabilitációs teendőkben fogalmazódik meg.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret

- erősödjenek pozitív személyiségjegyeik, alakuljon ki önismeretük, fejlődjön önbizalmuk és kudarctűrő képességük, személyiségük váljon harmonikussá, a fejlesztést úgy építsük fel, hogy az az egész személyiségre irányuljon, a gyermekben reális énkép alakuljon ki, önbizalma, kudarctűrő képessége, feladattudata, kitartása, aktivitása, belső motivációja fejlődjön - a tanulót ösztönözzük beszédhibája leküzdésére,
- ugyanakkor készítsük fel őt az esetleges visszaesésekre, a maradványtünetekkel való együttélésre,
- a gyermekek állapotuktól függően, nyelvi-kommunikációs zavaraik kompenzálása után, jussanak el az önállóság általuk elérhető optimális szintjére, képességeik kibon-

takoztatásával váljanak a társadalom aktív, cselekvőképes tagjává
- a fejlesztés segítségével a sajátos nevelési igényű gyermekek is tudják teljesíteni minden műveltségi területen a minimum követelményeket

Információs és kommunikációs kultúra

- a beszédükben akadályozott gyermekek fejlesztésében elsőbbséget kell biztosítani
az ép beszélő környezetben integráltan folyó oktatásnak.

Tanulás

- a fejlesztést tervszerűen, tudatosan kell felépíteni: beszédállapot felmérés – egyéni terápiás terv - tudatos módszerválasztás - komplexitás a fejlesztésben – folyamatos kísérés,
- munkánk során nagy hangsúlyt kell fektetnünk a sokoldalú percepciós fejlesztésre: fel kell használnunk, hogy a látási, hallási, kinesztéziás, beszédmozgási ingerek, benyomások erősítve fejlődnek,
- tudatosan használjuk ki a transzferhatásokat, megismerve a beszédfogyatékos tanuló „erős oldalait", ezekre építve, a fejlesztést különböző átviteli megoldásokkal tegyük eredményesebbé.

Testi, lelki egészség

- a tanul motiválása beszédhibája leküzdésére; felkészítése a maradandó tünetek elfogadására, s ezzel való együttélésre.

Felkészülés a felnőtt életre

- tájékoztassuk a szülőket, milyen továbbtanulási lehetőségek állnak gyermekeik előtt - integráltan oktató középiskolák, gimnáziumi tagozatok diszlexiások számára, ezt a tanuló is ismerje meg.

A megvalósítás keretei, eljárásai

A Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleménye alapján iskolánkban együtt neveljük az ép értelmű beszédfogyatékos és a nem fogyatékos gyermekeket. A gyermekek számára biztosítjuk az ép beszélő környezetet, a sajátos nevelési igényükből fakadó többletszolgáltatásokat.
A gyermekek fejlesztése inkluzív (befogadó) osztályokban tanítási órákon, tanórán kívül - a sérülés típusától, súlyossági fokától függően egyéni, vagy csoportos - speciális fejlesztő foglalkozásokon, szabadidős tevékenységekben, szakkörökben, valamint napközis foglalkozás keretében történik.

Tanítási órák

Kiemelt szerepet kapnak az anyanyelvi fejlesztés, a testnevelés az ének-zene, a vizuális kultúra a technika és életvitel valamint tánc és dráma tantárgyak.
A megfelelő beszédtechnika kialakítása fontos része az anyanyelvi nevelésnek, ezeket alsó tagozatban a magyar nyelv és irodalom, valamint az ének-zene órákon napi rendszerességgel végezzük.

Az anyanyelvi fejlesztésnél figyelembe véve a sérülés jellegét az egyes műveltségi részterületek más-más hangsúlyt kaphatnak:

- az írás, olvasás előkészítő szakaszának időtartamát növeljük,
- olvasás-, írástanítási módszerként a hangoztató-elemző, illetve a diszlexia-prevenció módszert használjuk,
- beszédfogyatékos tanulóknál hosszabb begyakorlási és érési szakaszokat tervezünk,
- az anyanyelvi fejlesztés a kommunikációs szándék megvalósítására törekszünk a nevelés-oktatás minden területén,
- a tantestület tagjai törekszenek, hogy mindig jó beszédpéldát nyújtva, helyes beszédtechnikával kommunikáljanak a gyermekekkel.

A beszéd-rendellenességgel küzdő tanulóknál gyakran tapasztalhatók a nagy- és finommozgások zavarai, a testtudat a testérzet a testséma kialakulatlansága, a téri tájékozódás fejletlensége is.
A testnevelés, környezetismeret és a művészetek tárgyak jól szolgálják a téri orientáció - mozgás - ritmus fejlesztését, mely hatással van a beszédkoordinációra.
Idegen nyelv oktatásnál körültekintően járunk el, a minősítés alóli felmentés helyett a módszerek változtatását is lehetségesnek tartjuk.
A pedagógusok a szakértői vélemények, alapos megfigyeléseik, a gyógypedagógus, a fejlesztős pedagógus valamint a pszichológus segítségével, a tanulók egyéni sajátosságainak ismeretében a differenciálás különböző módjait alkalmazzák:

- segítségadásban: a feladat megismétlése a beszédfogyatékos tanulónak megfelelő nyelvi szinten,
- a feladatok szintjén: mennyiség, technikai kivitelezés: - írás területén gyereknél, rajzos vagy szóbeli megoldás, illetve szóbeli felelet helyett írásbeli válasz,
- szociális keretek szintjén: párban, vagy csoportban végzett munka oldja az akadályozott tanuló elszigetelődését,
- tanulási stílus szerint: auditív, vizuális, vagy motoros területre támaszkodik inkább a gyermek,
- a célok szintjén: egyes beszédfogyatékos tanulóknál mérlegelni kell, mi az a minimális tudás, amelyet egy-egy szakasz határára el kell érni, melyre a további szakaszok épülhetnek,
- értékelésben: a tanulót önmagához, fejlődéséhez kell mérni - erre legalkalmasabb a szöveges értékelés.

Pedagógiai célú habilitációs / rehabilitációs foglalkozás

Logopédiai terápia: sérülés - specifikus egyéni vagy csoportos megsegítést foglal magában, egyéni fejlesztési terv alapján.
A logopédus munkájában komplex ellátásra törekszik, feladata a beszéd-rendellenességek kompenzálása, a funkciófejlesztés, az olvasás-, írászavarok redukciója.
A terápia nem zárul le a beszédhiba javulásával, megszűnésével, utógondozásra is szükség lehet, amely jelenti a beszédállapot szinten tartását, ellenőrzését, az esetleges visszaesések prevencióját. További cél a másodlagos tünetek megelőzése, a sérült pszichés funkciók fejlesztése.
Az utógondozás sikerét a logopédussal való szoros együttműködés segíti.
A logopédus feladatai:

- a fogadó pedagógusok tájékoztatása a beszédfogyatékosság típusáról, a gyermek fejlesztési lehetőségeiről, az alkalmazható módszerekről, szakirodalomról,
- a beszédben akadályozott gyermek „erős" és „gyenge" oldalainak bemutatása,

- konzultáció a pedagógussal a tanuló fejlődéséről, előmeneteléről,
- kapcsolattartás a beszédfogyatékos gyermek, valamint a befogadó osztály tanulóinak szüleivel,
- kapcsolattartás a habilitációs/rehabilitációs fejlesztésben résztvevő más szakemberekkel - a komplex fejlesztés team-munkát igényel (pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő),
- a beszédben akadályozott gyermek orvosi vizsgálatának kezdeményezése.

Tanórán kívüli tevékenységek

Napközis foglalkozás, tanulószoba, egész napos foglalkoztatás

- A délelőtti tanítási órákon megszerzett ismereteket itt mélyítjük el, olyan tanulási technikákat alakítunk ki, amelyek lehetővé teszik a megközelítően önálló ismeretszerzést.
- Komplex személyiségformálásra törekszünk, az egyéni sajátosságokat szem előtt tartva.
- A sikeres szocializációhoz szükséges normák, szabályok kialakítására, gyakoroltatására törekszünk.
- Olyan szabadidős tevékenységeket teszünk lehetővé, amelyek jótékonyan hatnak az anyanyelvi fejlettségi szintre: emlékezet-, szerialitás -, szókincs-, gondolkodás-, mozgás-, figyelemfejlesztő játékok.

Szakkörök

A beszédben akadályozott gyermekek is megtalálhatják iskolánkban azokat a tevékenységeket, szakköri foglalkozásokat, amelyek érdeklődésüknek megfelelnek. Gátolt kommunikációjukban is oldódik a szorongásuk, ha valamilyen területen sikereket érhetnek el. Iskolánkban működik: kézműves tanszak, tömegsport, tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások, énekkar, stb. mindig a gyermekek és szülők igényeinek megfelelően.

Szülői értekezletek, fogadóórák

Ezeken az alkalmakon lehetőség nyílik a szülők számára, hogy megismerjék a beszédfogyatékos gyermek fejlesztése érdekében rájuk háruló feladatokat, életperspektívát. Empátiás készség kialakítására törekszünk a többi gyermek szüleiben, fontos, hogy a szülők is támogassák gyermekeiket a fogyatékos gyermek elfogadásában.
Egységes értékrendet kell kialakítani a viselkedés területén, a jutalmazás és büntetés egybehangzó alkalmazása a helyes magatartásformák kialakítása érdekében.

XV.2.3.3. Pszichés fejlődési zavarral, tanulási zavarral) küzdő tanulók (dyslexia, dysgráfia, dyskalkulia, hiperaktiv)

A részképesség-zavarok körébe elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításának és képességének deficitjeit, valamint az általuk kiváltott következményes magatartási és/ vagy tanulási zavarok komplex tünet együttesét sorolják.
A fogyatékosság - diagnosztikai jellemzője, hogy a részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás, teljesítmény szóródás mutatható ki a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

Kiemelt célok, feladatok

- Kudarctűrő képesség növelése.
- A tanulási zavarok kialakulásáért felelős funkciók fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban.
- Tankötelezettségük teljesítését szakember segítségével végezzék.
- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.
- Pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégeztetése.
- A tanuló fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása.
- Testnevelés és sport műveltségi területen az első tanévben szenzoros integrációs program és / vagy gyógy úszás alkalmazása.
- Önállóságra nevelés

Kiemelt feladatok diszlexia, diszgráfia esetén

- testséma biztonságának kialakítása,
- téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- Vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- beszédfejlesztés, aktív szókincs bővítése, helyes ejtése,
- verbális figyelem és emlékezet, intenzív fejlesztése,
- hang - betű kapcsolat kialakítása; fonémahallás fejlesztése,
- makacs betűtévesztések kiküszöbölése (egymástól távol tanítjuk, sok mozgással, hangoztatással stb. pl.: b-d-p, o-ó, u-ú, ü-ű, ö-ő),
- figyelem megosztása az olvasástechnika és a szöveg tartalma között,
- toldalékok körültekintő olvasása,
- olvasástechnika, tempó fejlesztése,
- olvasás-írás tanítása (esetleg újratanítása) hangoztató - elemző vagy diszlexia prevenciós módszerrel,
- olvasás, írás készségének folyamatos gondozása az egész iskolai pályafutás alatt,
- idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- segítő környezet folyamatosan álljon rendelkezésre,
- kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- olvasásképtelenség esetén a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

A megvalósítás színterei

- minden tanórán,
- fejlesztő, felzárkóztató foglalkozáson,
- napközi, tanulószoba.

Kiemelt feladatok diszkalkulia esetén

- testséma kialakítása,
- téri relációk biztosítása,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- számfogalmak kialakítása és bővítése, a manipuláció előtérbe helyezése, képi vizuális megerősítés,
- az érzékelés - észlelés, a figyelem az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,

- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése (számológép, naptár stb.),
- az alapműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megörökítése, sokoldalú gyakorlásuk a már „birtokolt" számfogalmakkal építkező számkörökben,
- a matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása,
- gyógypedagógiai segítség speciális módszerekkel, egyéni sajátosságokhoz igazított megjegyzést segítő technikák megtalálása, alkalmazása,
- szerialitás erősítése.

A megvalósítási színterei

- matematika óra,
- napközi, tanulószoba,
- rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozás,
- felzárkóztató foglalkozások,
- szabadidő (képességfejlesztő játékok).

XV.2.3.4. Kiemelt feladatok a részképesség-zavar és/vagy fogyatékosságok együttes, halmozott tüneteit mutató tanulók esetén (hyperaktívitás):

A halmozott fejlődési zavar a beszéd / nyelv, a mozgás, a kognitív képességek eltérő és egyenetlen fejlődését foglalja magába. Komoly akadálya az olvasás, írás, számolás elsajátításának. Speciális fejlesztés, logopédiai- és pedagógiai ellátás szükséges.
A percepció minden területét fejleszteni kell:

- a vizuális, az akusztikus, a mozgásos észlelés folyamatait,
- a motoros képességeket,
- a beszéd és nyelvi készség állandóságát.

A különleges gondozás igényeit gyógypedagógus végzi.

- Tanácsadás osztályfőnöknek, tanítónak, szaktanárnak, szülőnek.
- Együttműködés a pszichológussal.

A megvalósítás színterei

- tanóra,
- napközi, tanulószoba,
- gyógypedagógiai foglalkozás egyéni terápiás terv alapján.

XV.2.3.5. Érzékszervi fogyatékos (nagyothalló) gyermek fejlesztése

Fejlesztési területek

- hallási figyelem fejlesztése
- auditív és verbális figyelem – emlékezet fejlesztése
- beszédmegértés fejlesztése
- kiejtésjavítás
- szókincs bővítés

Tanulás

- speciális módszerek és tendenciák alkalmazása

- tiszta, szép kiejtés – a tanulóval szemkontaktus kialakítása
- egyénre szabott tanulási módszer kiválasztása
- tiszta artikuláció, hangok, szótagok, szavak ismétlése
- értő olvasás fejlesztése
- a hallási diszkrimináció fejlesztése

Kommunikációs képességek fejlesztése

- a kialakított beszédhangok beépítése a spontán beszédbe (szótagok, szavak, mondókák, versek tanulása)
- a spontán beszéd fejlesztése
- verbális memória fejlesztése (hangok, szótagok, szavak, szókapcsolatok, állandó nyelvi sorozatok, versek, mondókák, egyszerű szövegű dalok tanulása, felidézése, használata megfelelő szituációkban)
- szókincs bővítése (aktív és passzív), tartalmi megerősítés (a megismert fogalmak sokoldalú, használat során való bemutatása)
- nyelvtani ismeretek alkalmazása
- az olvasás órán előforduló olvasmányok tartalmának elmondása
- összefüggő szövet alkotásának előkészítése játékos formában (fogalmazás előkészítése)

A hallásfigyelem és a hallási diszkriminációs képességek fejlesztése

- hallási önkontroll kialakítása
- az akusztikus percepció (a környezet hangjainak, zörejeinek felismerése, kapcsolása állandó és váratlan szituációkhoz, történetek szerkesztése a hangeffektusok felhasználásával, felidézés)
- az akusztikus tagolás fejlesztése (rövid mesék, történetek képleírásának szemlélése, állandóan ismétlődő nyelvi inputokkal párhuzamosan)
- a szövegértés fejlesztése (az osztályfoknak megfelelő ismeretterjesztő, szépirodalmi szövegek felhasználása)
- a beszédészlelés, beszédértés fejlesztése (hallási diszkriminációs képesség játékos szituációkkal párhuzamosan folyó gyakorlati, a beszédértés cselekvéses, képes és szöveges választokkal való bizonyítása)
- a hangok (zöngés-zöngétlen beszédhangok) differenciáló képességének fejlesztése
- hangok differenciálása (időtartam, zöngésség, hangosság észlelésének, megértésének bizonyítása cselekvéssel, rajzzal, szóval, írással.

XVI. A TANKÖNYVEK TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Az iskolai szintű tankönyvellátásról a következő jogszabályok rendelkeznek:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről szóló (a továbbiakban: köznevelési törvény)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

Az iskolai tankönyveket az iskola a fenntartó egyetértésének beszerzését követően rendeli meg azzal, hogy a tanévenkénti tankönyvrendelés határideje április utolsó munkanapja, a tankönyvrendelés módosításának határideje június 30., a pótrendelés határideje szeptember 15.
A tankönyvrendelést a megadott időpontban rendelkezésre álló információk alapján kell teljesíteni, legalább a kiválasztott tankönyvek címének, darabszámának, az érintett tanulóknak és a tanulókat esetlegesen megillető támogatásoknak a feltüntetésével.
A módosítás az iskola által rendelt tankönyvek számát tekintve tankönyvenként legfeljebb 15%-ban térhet el. Módosításra és pótrendelésre akkor kerülhet sor, ha a módosítás oka az osztálylétszám változása vagy az, hogy az adott tanévi tankönyvjegyzék a határidőt követően újabb tankönyvvel egészült ki és az iskola a fenntartója engedélyével ezek közül választott.

A tankönyvrendeléseket a könyvtárellátó a tankönyvrendelési határidőtől számított – tíz napon belül összesíti és az adott tanévi tankönyvellátásban érintett kiadónak továbbítja. A kiadó a könyvtárellátótól kapott megrendeléseket öt napon belül a könyvtárellátó által működtetett elektronikus rendszeren keresztül a könyvtárellátónak visszaigazolja, amiről a könyvtárellátó a rendelést leadó iskolát értesíti. Amennyiben a kiadó a könyvtárellátó megrendelését nem tudja elfogadni, kezdeményeznie kell a könyvtárellátó által működtetett elektronikus rendszeren keresztül annak módosítását vagy visszavonását. A tankönyvrendelés leadására jogosult iskola a pótrendelés leadásán túli időszakban a tankönyvellátási szerződésben meghatározott feltételekkel is jogosult tankönyvrendelést leadni, amelyet a könyvtárellátó teljesít. Az iskola a hit- és erkölcstanoktatáshoz a bevett egyház által alkalmazott tankönyvekre vonatkozó rendelését tankönyvenként és egyházanként összesítve küldi meg a könyvtárellátó részére. A könyvtárellátó az adott egyházra vonatkozó adatok összesítését követően megküldi az adatokat az érintett bevett egyház számára.
A hit- és erkölcstanoktatáshoz alkalmazott tankönyvek beszerzéséről és az iskolákhoz tanévkezdésre történő eljuttatásáról a bevett egyház gondoskodik. Az iskolai tankönyvrendelésnél az iskolába belépő új osztályok tanulóinak várható, becsült létszámát is figyelembe kell venni.
Az iskolai tankönyvrendelést oly módon kell elkészíteni, hogy a tankönyvtámogatás, a tankönyvkölcsönzés, a tankönyv tanórán kívüli elhelyezése az iskola minden tanulója részére biztosítsa a tankönyvhöz való hozzájutás lehetőségét. A tankönyvrendelés végleges elkészítése előtt az iskolának lehetővé kell tennie, hogy azt a szülők megismerjék. Az iskolának legkésőbb május 31-ig – a helyben szokásos módon – közzé kell tennie azoknak a tankönyveknek, ajánlott és kötelező olvasmányoknak a jegyzékét, amelyeket az iskolai könyvtárból a tanulók kikölcsönözhetnek.
A tankönyvrendelés elkészítésével egyidejűleg az iskolai tankönyvellátás helyi rendjében az iskola igazgatójának meg kell neveznie a tankönyvfelelőst, annak feladatait. Az iskola a tankönyveket a könyvtárellátótól a tanulók részére átveszi, majd a tankönyvellátás helyi rendjében foglaltaknak megfelelően a tankönyvfelelős részt vesz a tankönyvellátással kapcsolatos iskolai helyi feladatok ellátásában. Az iskola igazgatója gondoskodik arról, hogy az Nkt. 46. § (5) bekezdése alapján az állam által térítésmentesen biztosított tankönyveket – a munkafüzetek és az 1–2. évfolyamos tanulók tankönyveinek kivételével – az iskola könyvtári állománynyilvántartásába vegyék, az iskolai könyvtári állományban elkülönítetten kezeljék.

Az iskolai házirend és az iskolai tankönyvellátás rendje által megállapított tankönyvellátási szabályok nem vonatkoznak a munkafüzetekre és az 1–2. évfolyamos tanulók tankönyveire. Az állam által térítésmentesen biztosított tankönyveket a pedagógus, a tanuló köteles az utolsó tanítási napon visszaszolgáltatni az intézmény könyvtárának. A tanulói tankönyvtámogatás módjáról a nevelőtestület dönt. Az iskolának közzé kell tennie az iskolai tankönyvellátás helyi rendjét. Az iskolai tankönyvrendelés elkészítésének és az ahhoz kapcsolódó fenntartói egyetértő nyilatkozat beszerzésének módját az iskola házirendjében kell meghatározni.

A tankönyvekkel és taneszközökkel kapcsolatos elvárásaink:

- A tananyagot a Nemzeti alaptanterv összefüggésrendszerében jelenítse meg,
- a szaktudományok eredményei az adott évfolyam(ok)on a tanulók tipikus fejlettségi szintjéhez igazodóan jelenjenek meg,
- az ismeretek elsajátítását az életkornak megfelelően differenciált didaktikai eszköztárral segítse,
- a kognitív fejlődés törvényszerűségeinek vegye figyelembe,
- nyújtson segítséget a kompetenciák fejlesztéséhez,
- a tananyag feldolgozását illetően elsősorban az induktív, a heurisztikus és a kooperatív tanulásra épülő módszereket részesítsék előnyben,
- a tanulók munkáltatását biztosító taneszközök sok és sokféle feladatot tartalmaznak.
- Legyenek bennük véleménynyilvánításra ösztönző gyakorlatok, ezek legyenek
- alkalmasak az önismeret, az empátia fejlesztésére is, a gyakorlatok mennyisége és nehézségi foka nyújtson lehetőséget a személyre szabott jártasság-, képesség- és készségfejlesztésre, a felzárkóztatásra, a tehetséggondozásra,
- tegye lehetővé a gyermekek kognitív és emocionális szükségleteinek kielégítését, a változatos nevelő hatások érvényesítését,
- alkalmas legyen a pedagógiai programunkban leírtak megvalósítására,
- legyen életszerű, a gyermekekhez közelálló, esztétikailag is megnyerő,
- egymásra épülő – taneszköz – család tagja legyen,
- legyen hozzá a modern elvárásoknak megfelelő elektronikus, digitális tan- és segédanyag,
- tartós, jól használható, áttekinthető legyen,
- esztétikus külső forma és belső tartalom jellemezze,
- megfelelő legyen egy – egy tanórai anyag terjedelme.

Figyelembe vesszük továbbá:

- a szülők anyagi terhelhetőségét,

- az SNI tanulók esetében a fogyatékosság típusát,
- a rendszerezettségét,

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének!
- Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
- A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

Törekszünk arra, hogy:

- felmenő rendszerben azonos tankönyvcsaládokból, s évfolyamonként pedig azonos tankönyvből tanítsunk,
- a választott tankönyv nevelő jellegű legyen,
- a választott tankönyv a tanulók életkori sajátosságainak megfeleljen,
- a választott taneszköz a tananyag megértését segítse,
- a választott taneszköz a tananyag élményszerűvé tételét szolgálja,
- a választott tankönyv valamennyi tanulónak biztosítható legyen,
- olyan ruházati vagy más felszerelés beszerzését kérjük a tanulók szüleitől, gondviselőitől, amely nélkülözhetetlen a pedagógus általa tartott foglakozáson való részvételhez, illetve a tananyag elsajátításához,
- év közben csak akkor változtatunk tankönyvet, tanulmányi segédletet, taneszközt, ruházati és más felszerelést, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség nem hárul.

A megrendelés módja:

A szakmai munkaközösségek és a fejlesztést végző szakemberek javaslata alapján a tankönyvfelelős irányításával, a szülői közösség, majd az iskola igazgatójának jóváhagyásával történnek a tankönyvek megrendelései az meghatározott határidők betartásával.

Alkalmazandó tankönyvek

A Pedagógiai Program elfogadásának időpontjában az alkalmazandó tankönyvek a Kötelező taneszköz jegyzékben vannak feltüntetve.

Tanulmányi segédletek, taneszközök

A tanított tantárgyak tananyagának elsajátításához feltétlenül szükséges taneszközöket igényeljük tanulóinktól.
Külön kiemeljük a megfelelő felszerelések beszerzése előtt a balesetvédelmi szempontokat.

XVII. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ELVEI

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda beiskolázási körzete az egész város, de fogadja a környező településekről jelentkezőket is. Iskolánk minden gyermeket szeretettel fogad, azokat is, akik nem református vallásúak, azokat is, akik nincsenek megkeresztelve, azokat is, akik eddig semmilyen kapcsolatban sem voltak a Református Egyházközséggel.
A nemzeti köznevelésről szóló **2011. évi CXC. törvény** a nemzeti köznevelésről 31. § (2) bekezdés a, b, c pontjának felhatalmazása alapján az intézmény kikötötte a református keresztyén vallás elfogadását. A keresztyén nevelés elfogadásáról a szülő elfogadó nyilatkozatot ír alá a felvételt megelőzően.
A Nyírbátor Város Önkormányzatával kötött közoktatási megállapodásnak megfelelő százalékban fogadja azon halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, akiknek a szülei elfogadják a keresztyén nevelést, valamint az iskola Házirendjének tartalmát.
A keresztyén iskola elfogadó nyilatkozatát aláírt szülők kérelme alapján hozzájárul ahhoz, hogy az intézményt kijelölje a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság az Alapító Okiratban megfogalmazott sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvodába történő tanulói felvételt a Beiskolázási szabályzat tartalmazza.

A tankötelezettségi kor elérése

A tankötelezettségi kort elérő tanulónak az intézmény és a fenntartó által meghirdetett, időben történő beiratkozással, valamint az igazgató által jegyzett felvételi határozattal kezdődik a tanulói jogviszonya. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogszabály, illetőleg az intézmény házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

A felvétel formai kritériumai

- **Az első évfolyamba történő beiratkozás feltétele**, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse, vagy ha ezt csak december 31. napjáig tölti be, a szülő kérje gyermeke felvételét az iskolába.

1. **Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:**
   - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
   - a gyermek lakcímkártyáját;
   - TAJ számát;
   - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.

2. **A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:**
   - a tanuló anyakönyvi kivonatát;
   - a tanuló lakcímkártyáját;
   - a szülő személyi igazolványát;
   - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
   - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot,
   - a szakértői bizottság szakvéleményét- amennyiben releváns.

Tanulói jogviszonya keletkezik a tanulónak az iskolával, amikor a tanuló beiratkozik, illetve az iskola igazgatója határozatban értesíti a tanuló szüleit, gondviselőjét a tanuló felvételéről.

A beiratkozás feltételei

Az iskola-érettségi vizsgálaton való megfelelés.
Szülő kéri gyermekének a református iskolánkba való felvételét.

Más iskolából történő érkezés

Biztosítjuk az intézményváltást, a tanuló átvételét, szükség esetén különbözeti vizsgával, vagy évfolyamismétléssel.
Az átvétel történhet:

- **Különbözeti vizsga nélkül:** azonos tantárgyak tanulása esetén
- **Különbözeti vizsgával:** ha előző iskolájában még nem teljesítette az új osztályában alkalmazott helyi tantervek valamelyikének előírt követelményeit
- A különbözeti vizsga idejét az igazgató határozza meg a tantárgyak számától függően.

XVIII. AZ INTÉZMÉNY MAGASABB ÉVFOLYAMÁBA TÖRTÉNŐ LÉPÉS FELTÉTELEI

Magasabb évfolyamba léphet az a tanuló, aki teljesíti az adott tanév tantárgyi követelményeit. Minderről az év végi értékelés ad tájékoztatást.
A második - nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból legalább „elégséges" osztályzatot kell elérnie a tanulónak.
Az év végi osztályzat megállapításánál a nevelők a tanév során végzett tanulmányi munkát és a megszerzett eredményeket veszik alapul.

A második - nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tenni a következő esetekben:

- Az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól
- Az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse
- Az SNI tanulók esetében engedélyezheti a követelmények két év alatti teljesítését.
- Egy tanév során 250 óránál többet mulasztott (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § (7)
- A 2010/2011. tanév végétől évfolyamismétlésre kell kötelezni a **2. 3. 4.** évfolyam végén azokat a tanulókat, akik az adott évfolyamon előírt tanulmányi követelményeket **nem teljesítették**.
- Az **első évfolyamon** csak akkor utasítható évfolyamismétlésre a tanuló, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás (250 óra) miatt nem tudja teljesíteni.
- A tanuló részére engedélyezhető az intézmény évfolyamának megismétlése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne, de a szülő kéréssel fordul az intézmény igazgatójához, - hogy gyermeke megismételhesse az évfolyamot - és azt az igazgató engedélyezi. /Nkt. **57. §** (1)/
- A Pedagógiai Szakszolgálat vagy a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján az igazgató mentesítheti az első osztályos tanulót az értékelés – minősítés alól. Ebben az esetben a tanuló iskolai munkája előkészítőnek minősül, csak iskolalátogatási bizonyítványt kap. / **Nkt**. **56. §** (1)/
- Ha első évfolyamon valaki „felzárkóztatásra szorul" minősítést kap év végén, a pedagógusoknak a szülővel együtt fel kell tárnia ennek okait, és együtt kell megállapodni a teendőkben, melyek a gyermek fejlődését kívánt irányba terelik.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei –1-4. évfolyamon

Az 1-4. évfolyamokon, a sajátos nevelési igényű gyermekeknél, továbbá, ha a tanuló eredményes felkészülése szükségessé teszi és a lemaradás hatékony nevelőmunkával nem orvosolható, lehetőséget biztosítunk az egyéni foglalkoztatásra a szakértői véleményben megfogalmazott órakeretnek megfelelően, (fejlesztő foglalkozások, mozgásfejlesztés, logopédia) vagy tantárgyi korrepetálásokkal.

- A fenti évfolyamokon a tanulók számára szakértői és rehabilitációs bizottság és a nevelési Tanácsadó szakvéleménye alapján egyéni továbbhaladást engedélyezhet az igazgató.

- A köznevelési törvény új rendelkezései /Nkt. 54.§ (1-2-3)/ a szöveges értékelés kötelező alkalmazását írják elő az 1. évfolyamon és a 2 évfolyamon félévekor, majd 2. évfolyam végétől visszaállt a korábbi numerikus értékelés. A szöveges értékelés esélyt nyújthat azon gyermekeknek, akik lassabb tempóban ugyan, de teljesíteni tudják a tantervi követelmények

- Szülői kérésre engedélyezhető az egyes évfolyam bármelyikének a megismétlése, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne a tanuló. Az 5-8. évfolyamon évfolyamismétlés engedélyezéséről az igazgató határoz. Az 1-4. évfolyamon engedélyezni kell az ismétlést /Nkt. **57. §** (1)/ A magasabb évfolyamra lépés elbírálása szempontjából a helyi tanterv a mérvadó. A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

- Ha a tanuló a tanév végén - a tantárgyak számától függetlenül - elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.

- *„Ha a tanuló a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.” (2-8. évf.,az adott tanév augusztusában).*

- Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára, lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felkéri a pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését és ezzel a nevelőtestület nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatják /Nkt. 54. § (6)/ az osztályozó értekezleten.

- Más iskolából érkező tanulóknak azokból a tantárgyakból, melyet nem tanultak előző iskolájukban, felkészülési időt biztosítunk szükség szerint, de legfeljebb egy tanévet. A szülő a nevelő irányításával gondoskodik a felzárkóztatásról.

- Az igazgató a tanulót szakértői vélemény alapján felmentheti (részben vagy egészben) a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló egyéni adottságai, fogyatékossága vagy sajátos nevelési helyezte ezt indokolttá teszi. A felmentett tanuló az igazgató által meghatározott időben, a szakértői véleményben meghatározott és Pedagógiai Programban rögzített módon ad számot tudásáról.

- A tanuló több iskolai évfolyamra megállapított tanulmányi követelményt egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti az iskola igazgatójának engedélyével. Erről osztályozó vizsgán adhat számot.

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § (8) bekezdése szerint a nevelőtestület a (7) bekezdésben foglaltak alapján az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a (3) bekezdésben meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Egyéni munkarend

A köznevelési intézményekben tanulók esetében 2019. szeptember 1. napjától a szülő/gyám kérésére az Oktatási Hivatal engedélyezi az egyéni munkarendet.

Az a tanuló, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról.

XVIII.1. Osztályozó vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga szabályai

A kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól felmentett tanuló az igazgató által meghatározott időben a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról.
A mindennapos iskolába járás alól felmentett tanuló osztályozó vizsgát köteles tenni évente két alkalommal (első félév vége és a tanév vége).
A tanuló minősítéséről, magasabb évfolyamba lépéséről a nevelőtestület dönt (SZMSZ-ben foglaltak szerint).
Ha a tanuló a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.

- *Az osztályozó vizsga* ideje az első félév vége, tanév vége. Az írásbeli, szóbeli vizsga anyaga kiterjed a tantervben szereplő valamennyi tantárgyra.
- Összevont osztályozó vizsga bármely osztályokból engedélyezhető, egyszerre azonban csak két osztály anyagát ölelheti fel. Az osztályozó vizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni.
- *A javítóvizsga* ideje augusztus hó vége, időpontját az igazgató tűzi ki. Írásbeli, szóbeli részből áll. Írásbeli vizsgát azokból a tárgyakból kell tenni, amelyekből a tanterv dolgozatok írását követeli meg.
- A javítóvizsgán a feladatokat előre ki kell adni, hogy megfelelő idő álljon a tanulók rendelkezésére. A feleletek maximális időtartama 10 perc. Az a tanuló, aki feladatát nem tudja megoldani, még egy feladatot kaphat további felkészülési idővel. A javítóvizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni.
- Ha a tanuló már folyamatban lévő emelt szintű képzésbe kíván bekapcsolódni, az adott tantárgyból különbözeti vizsgát kell tennie.
- A fenti vizsgák vizsgabizottság előtt folynak. A bizottságot az intézmény igazgatója bízza meg.
- Ha a tanuló a kijelölt időpontban a vizsgán igazoltan nem tud megjelenni, a vizsgát a tárgyév szeptember első hetében pótolhatja**. A tanulót és szüleit a fenti vizsgák előtt 15 nappal a vizsgáról értesíteni kell.**
- Az osztályozó -, javító-, és különbözeti vizsgákon jegyzőkönyv készül, amelyek az irattárba kerülnek.

XIX. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Az ellenőrzés és értékelés a tanítás-tanulás folyamatában alapvető alkotóelem. Alapja a tanuló folyamatos megfigyelése.

A 2023-2024. tanévtől az iskolában a KRÉTA naplót használjuk.

XIX.1. Alapelvek

- Az ellenőrzés és értékelés legyen mindenkor folyamatos, ösztönző, fejlesztő, személyre szóló. Vegye figyelembe a tanuló képességeit, a teljesítményben bekövetkező fejlődési tendenciát, a tantervi követelményeket.
- A tanulók és a szülők ismerjék az ellenőrzés célját és mikéntjét. A szülőket a gyermek előmeneteléről folyamatosan tájékoztatni kell.
- Az ellenőrzés és értékelés legyen mindig tárgyilagos, reális, nyílt és őszinte a tanulók és szülők előtt egyaránt.
- A tanuló joga, hogy kifejthesse véleményét az ellenőrzés és értékelés folyamatában.
- Az értékelés ne legyen megtorló, fegyelmező jellegű.
- A szóbeli és írásbeli értékelés legyen arányban, és alkalmazzuk az egyéni és csoportos értékeléseket is.
- Az írásbeli ellenőrzések eredményét a szaktanár legkésőbb két héten belül hozza a tanulók tudomására.
- Az érdemjegyek adását mindig kísérje szóbeli vagy írásbeli indoklás, értékelés.
- Ismeretanyag elsajátítás mellett értékeljük a tanulók okkereső, és problémamegoldó gondolkodását is.
- Az értékelés félelemmentes légkörben történjen.
- Ahhoz, hogy alapelveink megvalósulhassanak a tanév elején az egyes tantárgyak követelményeit világosan meg kell fogalmaznunk és a tanulók tudomására hoznunk. Az egyes tantárgyak egységes követelményrendszerét minden nevelő köteles betartani.
- Egy jeggyel történő értékelés szövegértés-szövegalkotás- integrált tantárgyban.
- Az Egyéni képességfejlesztő programban résztvevő tanulók értékelése – szövegesen és érdemjeggyel történik.

XIX.2. Célok

Minden tanuló saját lehetőségeinek optimumáig jusson el értelmi, erkölcsi és testi fejlődésben egyaránt.
Ennek érdekében céljaink:

- a tanulók tudásszintjének meghatározása,

- meggyőződés a tananyag elsajátításának mértékéről és a továbbhaladás lehetőségéről,
- megerősítés, a hibák feltárása, azok elkerülése és kijavítása,
- minősítés,
- motiválás,
- folyamatos fejlesztés,
- tanulási és gondolkodási képességek fejlesztése,
- információs és kommunikációs képességek fejlesztése, - az IKT eszköztárával is
- szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése,
- testi és lelki egészség fejlesztése,
- kötelességtudásra nevelés,
- énkép és az önismeret fejlesztése,
- önálló tanulás képességének kialakítása,
- tanulói kompetenciák fejlesztése,
- a sajátos nevelési igény szerint történő fejlesztés,
- egységesség intézményi szinten.

- **Szempontok:**
  - a tanuló tárgyi tudása,
  - a megszerzett ismeretek alkalmazása,
  - viszonyítás a tanuló korábbi teljesítményéhez,
  - az egyéni teljesítmény viszonyítása az adott feladathoz, annak nehézségi fokához,
  - tanulói kompetenciák fejlettségének szintje
  - munkafegyelem, logikus gondolkodás,
  - tantárgyhoz, tevékenységhez való viszony,
  - önálló ismeretszerzés,
  - együttműködés a társakkal,
  - a sajátos nevelési igény figyelembe vétele,
  - gyűjtőmunka,
  - házi feladat,
  - szorgalmi feladat,
  - készségtárgyaknál az egyéni adottságokhoz viszonyított teljesítmény, elért fejlődés,
  - versenyeken való részvétel.

XIX.3. A mérések, mérési modell bevezetése, értékelés fajtái

- ***Diagnosztikus**:* minden évfolyamon minden tantárgyból (kivéve a belépő tantárgyak) teljesítmény vizsgálatot végzünk, azzal a céllal, hogy megismerjük a tanulás kiinduló szintjét. Ezen értékelés során, tudáselemenként vizsgáljuk, hogy a korábban tanultakból mire építhetünk, milyen hiányosságokat kell pótolnunk, hogyan szervezzük meg az ismétlést, illetve a felzárkóztatást.
  - **Diagnosztikus mérés**

  Cél:
    - A fejlesztési feltételek, a kiinduló állapot felmérése
    - Pedagógiai döntések meghozatala

- Fejlesztési területek, feladatok kijelölése
- Az egyes fejlesztési feladatok időarányainak meghatározása

A vizsgálatok ideje:
szeptember – a fejlesztés előtt
május

Célterületek:

- Matematikai kompetencia
- Szövegértési szövegalkotási kompetencia

Az elemzés alapvető szempontjai:
Ha az alábbi kompetenciák – kompetenciakomponensek – fejlettségi szintje az első szinten vagy az alatt van – fejlesztés, felzárkóztatás szükséges

- kommunikációs képességek
- szövegértést
- olvasáskészség
- íráskészség
- problémamegoldás
- elemi rendszerező képesség
- elemi kombinatív képesség
- elemi számolási készség

Készségek és képességek mérése (nem kötelező)

- 4. évfolyamon
- Május végén kerülhet sor a mérésre
- Az iskolában meglévő mérőlapok eredményeinek elemzése, a FIT elemző szoftver alkalmazása szolgáltat információt a pedagógiai döntés meghozatalához: az időkeret megállapítását és felhasználását minden évben befolyásolja az adott tanulók vizsgált teljesítményének a szintje (az alapkészségekben mutatkozó elmaradás.

- ***Formatív:*** két alkalommal végezzük ezt az értékelést, a helyi vagy a mérőközpont által összeállított mérőlapok segítségével. Így mód nyílik a tanulási hibák és nehézségek differenciált feltárására, s ez alapján javításra és pótlásra.

➢ **Formatív mérés**

A folyamat közben
Cél:

- A hibák, eredmények feltárása
- Segítés, korrekció, megerősítés

A vizsgálatok ideje:
decemberben
márciusban
Az értékelés módja:

- A teljesítmény éves értékelése a műveltségi területhez, illetve a tantárgyakhoz kapcsolódik

Az értékelés fő szempontjai

a) A készség- képességfejlesztés mért eredményei – összehasonlítva az előző mérés eredményeivel
b) A továbbhaladás konkrét feladatai
Az értékelés funkciói:

- személyiségfejlesztés
- visszajelzés
- prognosztizálás
- megerősítés
- motiválás

- **Szummatív:** a tanév végén végezzük ezt az értékelést, ez része az év végi minősítő értékelésnek. Megmutatja azt is, hogy az oktató munkánkat milyen eredménnyel végeztük. A vizsgálatot a tantárgyat tanító pedagógus végzi „saját mérőlapja" (központi mérőlap) felhasználásával, kivéve a 4. évfolyam vége, ekkor a felső tagozatos szaktanárokkal közösen mérnek matematikából és magyarból.

Értékelés formái

a.) ***Személyes, szóbeli értékelés***

- a tanítási órákon, ahol a tanár folyamatosan megerősít, korrigál, segít, tanácsot ad,
- tanórán kívül, szóbeli megerősítő értékelés
- projekt, témahét, modul, intézményi innováció- szóbeli megerősítő fejlesztő értékelés
- kooperatív, differenciált tanulásszervezés- szóbeli, fejlesztő értékelés
- a szaktanárok által az évközi érdemjegyek és osztályzatok megállapításakor,
- a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztési terv alapján történő értékelése,
- fogadóórán,
- szülői értekezleteken az osztályfőnök által,
- az integrációban résztvevő tanulók évi három értékelése,
- BTMN tanulók egyéni fejlesztési terv alapján történő értékelése,
- Az Egyéni képességfejlesztő programban résztvevő tanulók – egyéni fejlesztési terv alapján történő értékelései
- az osztályfőnök által a naplók és ellenőrzők havi felülvizsgálatakor,
- az intézmény által szervezett programok értékelésekor (kirándulás, színházlátogatás, intézményi műsorok stb. kapcsán)
- a tantestület előtt szélsőséges esetekben,

- az igazgató vagy igazgatóhelyettesek által (kiemelkedő eredmények, illetve fegyelmi vétségek kapcsán).
- Az IKT szett részeként beszerzett Szavazócsomag – alkalmazása a tanulók ellenőrzésében, értékelésében.

b.) **Szöveges értékelés írásban**

- Az első évfolyamon a tanuló teljesítményét, előmenetelét szövegesen értékeljük a következő hónapokban: november, (első negyedévi) április (harmadik negyedévi).
- Második évfolyamon: novemberben (első negyedévi, szöveges értékelést adunk. (az alsó tagozatos munkaközösség által összeállított szöveges értékelő lapon)

Erre épül a félévi és év végi szöveges értékelés és minősítés.

- Első évfolyamon félévkor és tanév végén, a második évfolyamon félévkor **szöveges minősítést** adunk.
- Második évfolyam tanév végén, harmadik és negyedik évfolyamon félévkor és tanév végén **érdemjeggyel történik a tanulók értékelése.**
- Harmadik évfolyamon idegen nyelvből és informatikából félévkor szöveges értékelést, tanév végén érdemjeggyel történő értékelést adunk.
- Értékelése szövegesen**: kiváló, jó, megfelelő, fejlesztésre szorul.**
- dicséretek, illetve elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe,
- a szaktanárok által a tanulók írásbeli munkájára írott vélemény,
- külső, belső felkérésre készített minősítések, vélemények (gyermekvédelem, nevelési tanácsadó, rendőrség, bíróság, pályázatok, stb.)
- az Egyéni képességfejlesztő programban résztvevő tanulók értékelése: szöveges értékeléssel – és érdemjegyes minősítéssel történik**.**

c.) **Értékelés és minősítés**

- A szaktanárok minden tanév első óráján a tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik az intézmény, valamint saját értékelési rendszerüket, a hiányzások és mulasztások következményeit, a pótlási és javítási lehetőségeket.
- A szaktanárok a tanuló teljesítményét tanév közben a helyi tantervben a tantárgyaknál megadott módon értékelik, félévkor és tanév végén az előzőekben leírt módon minősítik.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen értékeli, félévkor és a tanítási év végén minősíti.

Szöveges minősítés

Félévkor, év végén:

- kiválóan teljesített,
- jól teljesített,
- megfelelően teljesített,
- felzárkóztatásra szorul.

Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul" minősítést kap, a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

Második évfolyam – tanév végétől kezdődően 8. évfolyam végéig félévkor és tanév végén érdemjeggyel történik a tanulók értékelése..

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- jeles (5)
- jó (4)
- közepes (3)
- elégséges (2)
- elégtelen (1)

Az osztályzat mellett – élhet a pedagógus a szöveges értékelés lehetőségével is 1-4. évfolyamon.

Gyenge eredményt elérő – felzárkóztatásra szoruló tanulók esetében – a félévet megelőzően – november végén, a tanév végét megelőzően- április végén – jelzi írásban az osztályfőnök vagy a szaktanár a szülő felé – hogy gyermeke teljesítménye elmaradást mutat.

Az értékelés típusai

Az értékelés során diagnosztizáló, szummatív és formatív értékelést végzünk.
A felmérések javítása, értékelése az általunk használt tankönyvcsalád útmutatásainak figyelembe vételével történik.

- A témazáró dolgozatok hangsúlyozott értéket képviselnek a félévi, év végi szöveges értékelésben.
- Teljesítménymérő felmérőket íratunk egy tanulási szakasz végén – ezek az eredmények csak tájékozódó jellegűek a tanító számára a továbbhaladáshoz, az értékelés csak akkor lehet beszámítani, ha az a tanuló eredményeit pozitívan befolyásolja.
- 4. évfolyam végén, magyar nyelv és irodalom, matematika tantárgyból szintmérést végzünk május végén. A tanulók teljesítményét %-ban fejezzük ki. A szintmérés feltérképezést jelent, ami segítséget nyújt az ötödikben tanító pedagógusoknak.

A tantárgyak minősítései alapján kerül be a félévi és az év végi bizonyítványba az általános minősítés a következő elvek alapján:

- ***Kiválóan teljesített minősítést*** kaphat az a tanuló, aki a fő tantárgyak (matematika, magyar, környezet, idegen nyelv, hittan) minősítéseinek 60%-ára kiváló minősítést kapott és a tantárgyak között nincs megfelelően teljesített minősítés.
- ***Jól teljesített minősítést*** kaphat az a tanuló, aki esetében a tantárgyak minősítéseinek 60%-a legalább jó vagy annál jobb minősítésű és a minősítések között nem szerepel a felzárkóztatásra szorul minősítés.
- ***Megfelelően teljesített*** általános minősítést kap az a tanuló, akinél a tantárgyak minősítései között nem szerepel, a felzárkóztatásra szorul minősítés.
- ***Felzárkóztatásra szorul*** általános minősítést kap az a tanuló, aki a tantárgyak bármelyikére felzárkóztatásra szorul minősítést kapott.

Az osztályzatra való átváltás szabályait az iskolaváltás esetére határozzuk meg.
A szöveges értékelés mellett félévkor és év végén tantárgyi dicséretet kaphatnak a tanulók, illetve a bizonyítvány gyenge rovatában az a tantárgy kerül beírásra, amelyből a tanuló gyengén teljesített.
A második évfolyamon, év végén, valamint az ötödik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók előmenetelét osztályzattal minősítjük:

- Jeles (5)
- Jó (4)
- Közepes (3)
- Elégséges (2)
- Elégtelen (1)

Második évfolyam végétől a nyolcadik évfolyam végéig tantárgyi dicséretet kaphatnak a tanulók.
A félévi értékelésnél „5d” jelölést használunk az értékelő naplóban és a tájékoztató füzetben is.
Év végén az értékelő naplóban „K” betűvel jelöljük, a bizonyítványba pedig „kitűnő” minősítést írunk.
Második évfolyam évvégén és a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a legalább négy tantárgyi dicsérettel rendelkező tanulók nevelőtestületi dicséretben részesülnek.

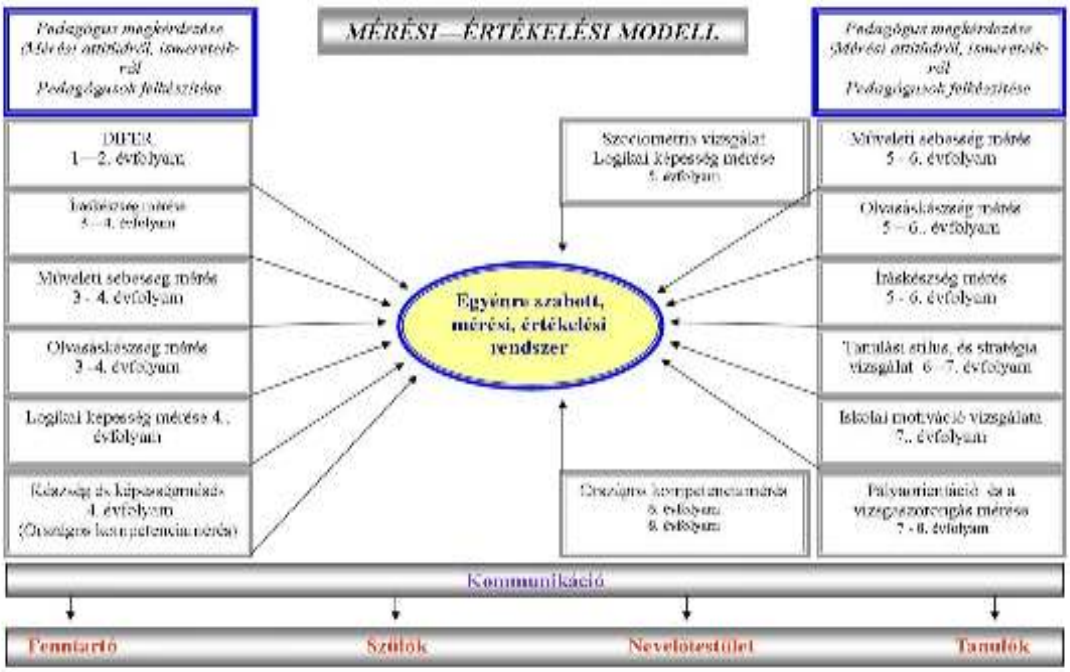
Az SNI gyerekek rehabilitációját végző szakember a rehabilitációs foglalkoztatás végén írásban rögzíti a gyermek fejlődésének értékelést, állapotát.

XIX.4. Belső mérési rendszer

Az iskola – saját maga által kidolgozott Mérési – értékelési rendszert alkalmaz.
A bemutatott modell Fenntartó általi elfogadását követően, annak bevezetését ismertetni kell a nevelőtestülettel, a tanulóifjúsággal, a szülőkkel, hogy ismerjék, milyen céllal, milyen ütemezéssel vezetjük azt be, és milyen eredmények várhatók annak hatására.

Mérési modell

Természetesen elsősorban a pedagógusok motiválása, felkészítése szükséges. Ez megtörtént, a tavaszi munkaértekezleten, ott ugyanis röviden beszámoltunk az addig végzett méréseinkről, annak eredményeiről.

Továbbá létre hoztunk egy mérési csoportot (6 fő), amelynek vezetője Babik Béla tanár úr, aki a modellben rögzítetteknek megfelelően, tanévenként összeállított munkaterv, ütemterv, alapján végzi a méréseket, és a team tagjai segítik az adatok rögzítését, előkészítik az értékeléseket, gondoskodnak a további feltételek biztosításáról, a megfelelő dokumentálásról, és a tervszerű beszámolások ütemezéséről. A továbbképzési tervünket, beiskolázási programunkat, ennek ismeretében szükséges tervezni.
E modell működéséhez elengedhetetlen, hogy az iskola rendelkezzen a szükséges anyagi fedezettel, megfelelő informatikai háttérrel, szoftver bázissal, fénymásoló kapacitással, megfelelő mennyiségű papírral. Gondoskodni szükséges a mérési csoportban dolgozó pedagógusok munkaidő beosztásának és nyilvántartásának ezzel összefüggő és a törvényes kialakításáról. Munkaköri leírásukban rögzíteni kell a feladatukat, munkaidő beosztásukat, a kötelező óraszámok függvényében. Munkájuk elismeréséről a lehetőségek függvényében gondoskodni szükséges.
Mindezt a fenntartóval egyeztetve, az iskolai alapdokumentációkban rögzítve lehet tervezetté, rendszeressé, ellenőrizhetővé tenni annak megvalósítását.
A modell megfelelő alkalmazása is biztosítja tanítványaink képességeinek, készségeinek megfelelő kialakulását.

A számonkérés formái

- Írásbeli beszámoltatás /szintfelmérő dolgozatok, témazáró dolgozatok írásbeli feleletek.

- Szóbeli felelet, amely egy tanórai anyag számonkérésére szolgál általában, kiterjedhet a régebben tanult tananyagra is.
- Egyéb lehetőségek: tanulói kiselőadások, idegen nyelvi párbeszéd, történetek feldolgozása, előadása, készségtárgyak egyéni értékelése.

XIX.5. A számonkérésekkel szemben támasztott követelmények

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból tanulónként havonta legalább egy érdemjegynek lennie kell, melyet a tanár a naplóba, a tanuló a tájékoztató füzetébe köteles bejegyezni.

A bejegyzéseket és a szülők aláírását az osztályfőnökök havonta ellenőrzik, ahol kell pótolnak.

A tanulók tanulmányi munkájának egységes értékelése érdekében az írásbeli munkák pontszámainak átváltását a következő arányok alapján végzik a szaktanárok:

Alapfogalmak

Jeles:	96-100%
Jó:	90-95%
Közepes:	76-89%
Elégséges:	61-75%
Elégtelen:	0-60%

Összefüggések

Jeles:	90-100%
Jó:	75-89%
Közepes:	60-74%
Elégséges:	40-59%
Elégtelen:	0-39%

Témazáró dolgozat megegyezik az írásbeli felelet elvárásainak százalékos arányaival.
A feladatsorok nehézségétől függően az arányok változtathatók.
A félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, valamint a kötelező és választható tanórai foglalkozások eredményei kerülnek minősítésre.

A tudás értékelése

A tudás*:* azok az információk, készségek, képességek, mozgások, cselekvések, magatartások, attitűdök, érdeklődés, szokás, világkép, amelyekkel a gyermek rendelkezik.
Jeles: Tudása megfelel a NAT és az intézményi dokumentumokban megfogalmazott követelményeknek, azokról önállóan, összefüggésrendszerbe építve ad számot. Befogadási képessége, válaszadása meggyőző. Ismeretei alkalmazásában kreatív.
Jó: Tudása megfelel a NAT és az intézményi dokumentumok által meghatározott követelményszintnek. Önálló megnyilvánulását és az ismeret összefüggésrendszerbe illesztését tanári rávezető kérdéssel vagy egy résztéma megjelölésével képes teljesíteni. Befogadási képessége stabil, válaszadása kisebb pontatlanságokat is tartalmazhat.

Közepes: Tudása egy-két lényegi hiányossággal felel meg a NAT-ban és az intézményi dokumentumokban meghatározott követelményeknek. A rávezető kérdésekre adott válaszában vannak lényegi információk, ezekben bizonytalan. Befogadási készsége változó, válaszadása az összefüggésrendszer ismeretének egy-két lényeges hiányára utal.
Elégséges*:* Tudása arra elegendő, hogy a NAT-ban és az intézményi dokumentumokban meghatározott követelményszintet a továbbfejlődés feltételeként biztosítsa. Ismeretei és a tárgyi összefüggésrendszer hiányosságai lényegesek, a befogadási készsége gyenge, válaszadása érdeklődése hiányára is utal.
Elégtelen*:* Tudása nem elegendő a tantárgyi rendszer NAT-ban és az intézményi dokumentumokban megfogalmazott követelmények teljesítéséhez. Ismeretei, az összefüggésrendszerben való tájékozottsága alapvetően hiányosak, vagy nincsenek.
Befogadási készsége rossz, válaszadásában nincsenek értékeket képviselő adatok.

XIX.6. Az iskolai írásbeli beszámolások formái, rendje

A tanulók eredményes felkészülése érdekében, annak ellenőrzéseként írásbeli számonkéréseket is alkalmazunk a tanév során

Az írásbeli beszámoltatások formái:

- tanév eleji, félévi, év végi írásbeli felmérés,
- témazáró dolgozat (témakörök után),
- írásbeli felelet (egy vagy több tananyagból),
- a megértést ellenőrző – gyakorló dolgozat,
- szabadkézi rajz,
- számítógépes feladatok,
- házi dolgozat

Az írásbeli beszámoltatás rendje, korlátai:

- A szintfelmérő dolgozatok írása egy félév vagy egy teljes év ismeretanyagának számonkérésére szolgál.
- A témazáró dolgozat egy témakör írásbeli számonkérését jelenti.
- Az írásbeli felelet egy tanóra anyagának írásbeli számonkérésére szolgál.
- A szintfelmérő és a témazáró dolgozatokról a tanulók azok megírása előtt egy héttel értesüljenek.
- Egy nap két dolgozatnál több nem íratható egy osztályban.
- Írásbeli feleletek számára korlátozást nem vezettünk be.

Az értékelésben betöltött szerepük:

Az előzőekben felsorolt számonkérési formák közül a félévi és év végi értékelésben a dolgozatok hangsúlyosabban számítanak be.
Az iskolai írásbeli beszámolás az SNI tanulók esetében:
Az igazgató – Szakértői Vélemény alapján – a tanulót mentesítheti a tantárgyak írásbeli részének értékelése alól.

XIX.7. Az értékelés alapelvei és tartalma

- Legyen ösztönző hatású, segítse az önértékelés kialakulását, a pozitív személyiségjegyek továbbfejlődését.
- Igazodjon a tanulók életkorához, a tantárgy jellegéhez.
- Legyen sokoldalú, változatos értékelési formákat alkalmazzon.
- Adjon tájékoztatást a tanulónak és a szülőknek egyaránt
- Adjon tájékoztatást a tanuló fejlődéséről, kiemelkedő vagy sikeres teljesítményéről.
- Mutasson rá a lemaradásokra, hibákra is, úgy, hogy az ösztönzést adjon teljesítményjavításhoz.
- Adjon segítséget a helyes énkép kialakulásához
- Tartalmazza a tanuló iskolába járással kapcsolatos motiváltságát, a tanuláshoz, tanításhoz, társaihoz való viszonyát.

Értékelésünk a tanulónak és a szülőnek ad tájékoztatást.
Az értékelő szöveg leírást ad a tanuló fejlődéséről, kiemelkedő vagy sikeres teljesítményeiről, illetve rámutat a lemaradásokra, hibákra is, de úgy, hogy ösztönzést adjon a teljesítmény javításhoz.
Egyértelműen tárja fel a tanuló fejlődését. Segítséget kell, hogy adjon a helyes énkép kialakuláshoz.

Tartalmazza az iskolába járással kapcsolatos motiváltságát viszonyulásait: tanuláshoz, társaihoz, tanítójához.
Az értékelés sugalmazza azt az elvárást, amely szerint a gyerek legyen aktív részese és vállaljon felelősséget, szerepet saját tanulásában. Az értékelésünk legyen rámutató az elérendő célhoz konkrétan utat mutató.

Az értékeléskor mindig figyelembe kell venni a gyerek önmagához mért fejlődését, képességit, lehetőségeit, hogy méltányos értékelést tudjunk adni.
Törekedünk arra, hogy minél teljesebb kép sokféle érték derüljön ki a gyerekekről.

Az értékelés alapelvei iskolánkban az SNI és BTMN tanulókra vonatkozóan

- Segítse az önismeretet, önértékelést, az individuum kifejeződését, mivel a mozgáskorlátozott gyerekek már egész korán súlyos lelki problémákkal küzdenek, amelyek hátterében nagyfokú önbizalomhiány/vesztés áll., közösségért kifejtett aktivitásra,, mivel a központi idegrendszeri sérülés következményeként gyakori jelenség a nagyfokú inaktivitás.
- Figyeljen a tudás –és teljesítményszinttel nem kifejezhető személyiségvonások fejlődésér,(pl. a gyermek azon erőfeszítéseire, amelyeket a minél önállóbb feladatvégzésért tesz:)

Az értékelés javasolt szempontjai

- szaktárgyi tudás, milyen mértékben tesz eleget a tantervi követelményeknek
- tantárgyhoz való viszony
- a tanuló megnyilvánulásai

- viszonyítás a tanuló eddigi teljesítményéhez
- viszonyítás az országos eredményekhez
- a továbbhaladáshoz elegendő minimum és szükséges optimum meghatározása anyagrészenként
- munkafegyelem
- versenyeken való részvétel
- gyűjtő munka
- házi feladat
- szorgalmi feladat
- készségtantárgyaknál az egyéni adottságokhoz viszonyított teljesítmény

Dokumentáció

Első-nyolcadik évfolyamon az évközi és a félévi értékelések az értékelő naplóba és a tájékoztató füzetbe kerülnek.
Az év végi értékelés az értékelő naplóba, a bizonyítványba és az anyakönyvbe írattatik.

Az értékelés célja:

- az önértékelés képességének kialakítása
- motiváció az elképzelt jövőkép elérése érdekében
- a teljesítményszint és a tudásszint jelzése
- jelzés a pedagógus számára a tanuló fejlődéséről, fejleszthetőségéről
- tájékoztatja a szülőt, hogy milyen gyermek viszony az iskola követelményeihez.

Az értékelés legyen:

- folyamatos, rendszeres, sokszínű a gyermek minden tevékenységére kiterjedő
- serkentő, ösztönző hatású
- tárgyilagos, objektív
- a tanuló személyiségét fejlesztő, segítő szándékú
- következetes, szakszerű és felelősségteljes

Az értékelés területei:

- ismeretek, készségek, tantárgyi követelmények elsajátítására
- tanórai és tanórán kívüli magatartás
- szabálytiszteletre, felelősségvállalásra, viselkedésre
- szorgalom, amely kiterjed a tanuló felkészülésére, feladatvállalásra, feladatvégzésre a szükséges felszerelés meglétére
- a korábbi teljesítményhez képest megmutatkozó fejlődésre

XIX.8. SNI tanulók munkájának speciális értékelése

Az igazgató – Szakértői Vélemény alapján – a tanulót mentesítheti a tantárgyak írásbeli részének értékelése alól, továbbá, mentesítheti az osztályozás alól, mentesítheti a tantárgy (pl. idegen nyelv, készségtárgyak) értékelése, osztályozása alól.
Szöveges értékelést alkalmazhat.

SNI	Az értékelés módja	Az értékelés rögzítése
Évközben	Piros-fekete pont Csillag, nyomda Dicséret, elmarasztalás Szöveges értékelés %-os teljesítmény, mérés	Tanulói füzet Tájékoztató füzet 2 havonként
Félévkor	Szöveges értékelés	Tájékoztató füzet
Év végén	Szöveges értékelés és minősítés: - kiválóan megfelelt - jól megfelelt - megfelelően teljesített - felzárkóztatásra szorul	 Bizonyítvány Iskolalátogatási bizonyítvány

Az értékelés formája és annak gyakorisága:

- szóbeli: a tanuló magatartásától, szorgalmáról, tanulmányi teljesítményéről a tanítási órákon és más iskolai foglalkozásokon nap mint nap
- írásbeli: a tanuló produktumokra írt rövid, lényegre utaló észrevételek megfogalmazásával ezek minősítő jelzéssel, vagy a különböző nehézségű feladattípusok szintjének megadásával (pl: mindenkitől elvárható, közepes nehézségű, nehéz, átlag feletti vagy kiemelkedő teljesítménynek tekinthető az adott feladat teljesítése)
- a tanulási folyamatban szükség szerint aktuális észrevételek bejegyzése a tanuló fejlődésével, előmenetelével kapcsolatban. (pl: üzenő füzetbe)
- félévkor és tanév végén részletes szöveges értékelés a tanuló magatartásáról, szorgalmáról és tanulmányi eredményeiről

Tájékoztatás módja

A pedagógusnak fontos tudnia, hogy a tanulók fejlődése megfelel-e a követelményekben megfogalmazott ismérveknek. A nevelési – tanítási - tanulási folyamat során ezért rendszeresen beszámoltatni, ellenőrizni kell, ahol lehetséges és szükséges mérésekkel alátámasztva a tanulók teljesítményét.
Nevelői feladat, hogy a folyamatos ellenőrzés mellett a tanulók teljesítményének értékeléséről, minősítéséről meghatározott időszakokban a szülőket tájékoztatni kell:

- tájékoztató füzet
- üzenő füzet
- szülői értekezlet
- fogadó óra
- levél útján

XIX.9. A beszámoltatás formái bevezető és kezdő szakaszban

Szóbeli formák

- felelet
- hangos olvasás
- memoriterek, versmondás

Írásbeli formák

- felelet (írásbeli)
- tájékoztató felmérő
- témazáró dolgozat
- teljesítménymérő dolgozat
- félévi, év végi dolgozat
- szintmérések 4. évfolyam végén

Szóbeli számonkérés

- Az előzetesen leadott tananyag visszakérdezése, hangos olvasás, lehetőleg minden tanórán legyen jelen (havonta egyszer minden tanulóra kerüljön sor). Értékelése szövegesen és szimbólumokkal is végezhető a tanító belátása alapján.

Írásbeli számonkérés

- A felmérések időpontját a tananyagban való előrehaladás alapján a tanító határozza meg és közli annak lehetséges időpontját a tanulóival.
- Egy tanítási napon csak egy témazáró dolgozat íratható alsó tagozatban, felsőben kettő.
- Hosszabb tanítási szünet utáni első napon nem íratunk felmérő dolgozatot.
- A feladatok megoldásakor (1. oszt. kivételével) a tanulók teljesen önállóan dolgoznak. Az első évfolyamon a tanító irányításával annak utasítása alapján dolgoznak a gyerekek.
- Betegség esetén adunk tanulóinknak a lemaradás pótlására időt, segítséget a hiányzás mértékének megfelelően.
- A beszámoltatás, értékelés során tanulóinkat az alábbi normákhoz viszonyítjuk.
  - tantervi követelmények
  - tantárgy tartalmából fakadó kritériumok (pl: előírt írásminta)
  - általánosan elfogadott kategóriákhoz
  - általunk felállított mércéhez, saját elvárásainkhoz
  - az osztály teljesítményéhez

Az 1-4. évfolyam

A TANTÁRGYAK ÉRÉKELÉSE 1. évfolyamon és a második évfolyam I. félévben

Értékelés megnevezése	Gyakoriság	Módja
Szóbeli értékelés	Folyamatosan naponta	A pedagógus által választott szimbólumokkal
Írásbeli értékelés Felmérők, Tudáspróbák, Dolgozatok	A tanmenet haladásának megfelelően A használt tankönyvek tanmeneteinek utasításai alapján	Szöveges értékelés Százalékos kiértékelés
Általános minősítés	Negyedévente	Minősítéssel - kiválóan megfelelt - jól megfelelt - megfelelt - felzárkóztatásra szorult

Második évfolyam év végétől a negyedik évfolyamig

Értékelés megnevezése	Gyakoriság	Módja
Szóbeli értékelés	Folyamatosan naponta	Szimbólumok, érdemjegyek
Írásbeli értékelés Felmérők, Tudáspróbák, Dolgozatok	A tanmenet haladásának megfelelően A használt tankönyvek tanmeneteinek utasításai alapján	Érdemjeggyel Érdemjeggyel
Általános minősítés	Félév Év vége	érdemjegy
Tudásszint mérés - Magyar nyelv - Magyar irodalom - Matematika	Május vége	%-ban kifejezve

Magatartás és szorgalom szöveges értékelése a második évfolyam I. félévéig

A tanulók fejlődésének követése többféle információn alapul:

- tanuló-pedagógus napi kapcsolata
- az egy osztályban tanító pedagógusok közös megbeszélése
- szülőkkel való együttműködés
- technikai dolgozók észrevételei
- szociometriai felmérés
- családlátogatás
- társak közötti kapcsolat, viselkedés

Értékelés megnevezése	Gyakorisága	Módja
Szóbeli értékelés	Naponta (folyamatosan)	A pedagógus által választott szimbólumokkal
Írásbeli értékelés	Havonta	Általános minősítéssel: - példás - jó - változó - még nem megfelelő
	Negyedévente	Szöveges értékelés

Értékelések és minősítések követelményi formái

A **magatartás** minősítése a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva fejezi ki a tanuló közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyát.

A tanuló magatartásának értékelésekor figyelembe vesszük:

- a házirend ismeretét (kötelességek megtartását, jogainak helyes alkalmazását)
  - az osztály, a közösség életritmusához való alkalmazkodást, a tanuló beilleszkedését
  - a tanórán és a tanórán kívüli munkához való viszonyát
  - a felnőttekhez, a tanárokhoz és társakhoz való viszonyt
  - a tanuló önállóságát
  - a közösség érdekében végzett tevékenységét, a közösségi programokban való aktivitását
  - higiénikus, kulturált környezetre való igényét
  - a magatartásában mutatkozó változásokat, fejlődéseket az életkori sajátosságainak megfelelően.

Szempontok:

- beilleszkedési, közösséghez való viszony
- kapcsolatteremtés
- rendszeretet
- önfegyelem

A **szorgalom** minősítése a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva fejezi ki a kötelességeihez, munkájához való viszonyát.

Szempontok:

- a tudás megszerzésének igénye
- tanítási órákon tanúsított aktivitás
- önálló, pontos munkavégzés
- önkiszolgálás
- egyéni képességeknek megfelelő teljesítmény
- szorgalmi feladatok végzése

XIX.10. A magatartás negyedéves értékelésének dokumentációja 1. évfolyamon és a 2. évfolyam I. félévében

Tájékoztatjuk gyermeke magatartásáról.

Magatartás általános minősítése: Példás Jó Változó Rossz	Beilleszkedés Közösséghez való viszonya Kapcsolatteremtés Önfegyelem		
Példás	**Jó**	**Változó**	**Még nem alakult ki**
Iskolai szabályokat, szokásrendet példamutatóan betartja Udvarias Munka közben nem zavarja társait Türelmes A vállalt feladatokat példamutatóan végzi Kezdeményező Szívesen segít társainak Őszinte Nagyon jószívű Mindig rend és tisztaság van körülötte Felszereléseinek igazi gazdája Kulturáltan érkezik Tanórai fegyelme követendő Önértékelése reális	Iskolai szabályokat, szokásrendet elfogadja • A vállalt feladatokat igyekszik jól teljesíteni • Sokszor van kezdeményező ötlete • Kicsit visszahúzódó • Kicsit játékban jól képes együttműködni társaival • Próbál rendet teremteni maga körül • Önfegyelme változó • Felszerelései néha hiányosak	• Az iskolai szabályokat, szokásrendet nem mindig sikerül betartania • Előfordul, hogy zavarja társait • Türelmetlen • Képes csoportban dolgozni • Nehezen alkalmazkodó • Előfordul, hogy rendetlen a környezete • Felszereléseire nem figyel • Közös játékokra nem vigyáz eléggé • Önértékelése nem megfelelő • Még nem sikerült a kulturált étkezés szabályait elfogadnia, betartani	• Az iskolai szokásrendet, szabályokat nem képes betartani • Társaival erőszakos, durva • Nem képes csoportban dolgozni • Órákon gyakran zavarja társait • Türelmetlen udvariatlan • Mindig rendetlenség van körülötte • Felszerelésére egyáltalán nem figyel • Fegyelmezetlen, • Önértékelésre nem képes • Kulturáltan nem képes étkezni.

A szorgalom értékelésének dokumentációja

Szorgalmának általános minősítése: Példás Jó Változó Hanyag	A tudás megszerzésének igénye A tanórákon tanúsított aktivitása Egyéni képességeinek megfelelő teljesítménye Munkavégzés Önkiszolgálás		
Példás	**Jó**	**Változó**	**Még nem alakult ki**
• Szorgalmas, feladatát mindig példamutatóan végzi • Rendkívül aktív, • Szeret tanulni • Sokat jelentkezik • Szívesen old szorgalmi feladatokat • Érdeklik a könyvek • Szívesen végez gyűjtő munkát • Képességeit maximálisan kihozza magából • Munkavégzésben önálló	• Feladatait jól végzi, néha segítséget igényel • Törekszik arra, hogy az iskolában kapott feladatait jól végezze el • Képességeinek megfelelően aktív a tanórákon • Gyakran jelentkezik • Gyűjtőmunkáit elvégzi	• Biztatásra szorul • Gyakran nem figyel az órákon • Feladatairól, gyűjtőmunkáiról néha megfeledkezik • Önálló munkában segítségre szorul • Kevés az önbizalma	• Feladatairól gyakran megfeledkezik • Az iskolai kötelességei iránt nem érdeklődő • Szétszórt, állandó segítségre szorul • Nem törekszik jobb eredményre • Tanórákon nem aktív, sokszor mással foglalkozik

A szöveges értékelések a tájékoztató füzetbe kerülnek bejegyzésre.
I.-III. évfolyam végén a magatartás, a szorgalom általános minősítése a bizonyítványba kerül.

XIX.11. A tantárgyak szöveges értékelése

Magyar nyelv és irodalom I. évfolyam

Folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- tantárgy iráni érdeklődés aktivitás
- beszédfejlettség, beszédfegyelem
- egyszerű szóbeli közlések, utasítások megértése
- szavak hangokra, szótagokra bontása
- tanult betűk felismerése
- helyes beszédlégzés kialakulása
- szavak olvasása
- mondatok olvasása

Írásbeli szöveges értékelés szempontjai

- a munkához való hozzáállás, munkavégzés
- beszédtevékenység, beszédfegyelem, szóbeli megnyilatkozások
- szavak hangokra bontása, szótagolás
- tanult betűk felismerése: írott, nyomtatott alaktól
- hangos olvasás technikájának fejlődése
- betűalakítás, betűkapcsolás, másolás, emlékezetből írás
- írástechnika, külalak

Értékelt tevékenység magyar nyelv-és irodalom tantárgyból 1. évfolyam I. félév

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	**Kiválóan teljesített**	**Jól teljesített**	**Megfelelően teljesített**	**Felzárkóztatásra szorul**
Önálló munkavégzés	Példás	Jó	Változó	gyenge

Beszéd		választékosan fejezi ki magát	rövid mondatokkal	szavakkal válaszol
Olvasás	Szavak bontása hangokra	biztos pontos	bizonytalan pontatlan	nem tudja
	Hangok ejtése	pontosan ejti 1-2 hangot hibásan ejt	cseréli a hangokat	több hangot hibásan ejt, torzítja a hangokat
	Tanult betűk felismerése	biztos	bizonytalan	nem ismeri
	Olvasás	folyamatos szólamokban, pontos, kevés hibával	szóképekben kevés hibával több hibával	szótagol betűz akadozó nem tudja
Írás	Betűkapcsolás	szabályos	néhány betűje szabálytalan	szabálytalanul kapcsol
	Betűalakítás	szabályos	néhány betűje szabálytalan	szabálytalan
	Másolás	hibátlan	kevés hibával	sok hibával
	Írásbeli munkája	rendezett, tiszta	rendezetlen, átírt	piszkos, rendetlen
	Tollbamondás	hibátlan	kevés hibával	sok hibával

Értékelt tevékenység magyar nyelv és irodalom tantárgyból I. évfolyam II. félév

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	**Kiválóan teljesített**	**Jól teljesített**	**Megfelelően teljesített**	**Felzárkóztatásra szorul**
Önálló munkavégzés	Példás	Jó	Változó	gyenge

Beszéd		választékosan fejezi ki magát	rövid mondatokkal	szavakkal válaszol
Olvasás	Szavak bontása hangokra	biztos pontos	bizonytalan pontatlan	nem tudja
	Hangok ejtése	pontosan ejti 1-2 hangot hibásan ejt	cseréli a hangokat	több hangot hibásan ejt, torzítja a hangokat
	Tanult betűk felismerése	biztos	bizonytalan	nem ismeri
	Olvasás	folyamatos szólamokban, pontos, kevés hibával	szóképekben kevés hibával több hibával	szótagol betűz akadozó nem tudja
Írás	Betűkapcsolás	szabályos	néhány betűje szabálytalan	szabálytalanul kapcsol
	Betűalakítás	szabályos	néhány betűje szabálytalan	szabálytalan
	Másolás	hibátlan	kevés hibával	sok hibával
	Írásbeli munkája	rendezett, tiszta	rendezetlen, átírt	piszkos, rendetlen
	Tollbamondás	hibátlan	kevés hibával	sok hibával

Magyar nyelv és irodalom II. évfolyam 1. félév

Folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- szóbeli közlések helyes hangereje, hanglejtése
- szóbeli kifejezőképesség fejlődése
- egyszerű szóbeli közlések, utasítások megértése
- a hangos olvasási készség fejlődése
- szövegértő műveletek végzése
- íráskészség fejlődése
- a tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás

Írásbeli szöveges értékelés szempontjai

- a feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés
- beszédtevékenység, szókincs, szóbeli szövegalkotás
- olvasástechnika
- szövegértést bizonyító munkavégzés
- írástechnika, külalak
- helyesírás

Értékelt tevékenység magyar nyelv és irodalom tantárgyból 2. évfolyam I. félévében

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	**Kiválóan teljesített**	**Jól teljesített**	**Megfelelően teljesített**	**Felzárkóztatásra szorul**
Önálló munkavégzés	Példás	Jó	Változó	gyenge

Beszéd		választékosan fejezi ki magát	rövid mondatokkal	szavakkal válaszol
Olvasás	Szavak bontása hangokra	biztos pontos	bizonytalan pontatlan	nem tudja
	Hangok ejtése	pontosan ejti 1-2 hangot hibásan ejt	cseréli a hangokat	több hangot hibásan ejt, torzítja a hangokat
	Tanult betűk felismerése	biztos	bizonytalan	nem ismeri

	Olvasás	folyamatos szólamokban, pontos, kevés hibával	szóképekben kevés hibával több hibával	szótagol betűz akadozó nem tudja
Írás	Betűkapcsolás	szabályos	néhány betűje szabálytalan	szabálytalanul kapcsol
	Betűalakítás	szabályos	néhány betűje szabálytalan	szabálytalan
	Másolás	hibátlan	kevés hibával	sok hibával
	Írásbeli munkája	rendezett, tiszta	rendezetlen, átírt	piszkos, rendetlen
	Tollbamondás	hibátlan	kevés hibával	sok hibával

Matematika 1. évfolyam

Folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- a tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
- számfogalom kialakulása
- tulajdonságok felismerése, azonosítás, halmazok összerakása
- állítások igazságának eldöntése
- eligazodás a tízes számrendszerben
- matematikai jelek felismerése, alapfogalmak használata
- szóbeli számolási készség
- szöveges feladatok értése
- pontosság, eszközhasználat
- síkbeli tájékozottság, megfigyelés megfogalmazása
- mérőeszközök ismerete

Írásbeli szöveges értékelés szempontjai

- számfogalom kialakulása
- a feladatokhoz való hozzáállás
- matematikai jelek ismerete
- számjegyek írása, olvasása
- eligazodás a tízes számrendszerben, 20-as számkörben
- számok közötti reláció felismerése
- műveletfogalom, számolási készség
- nyitott mondatok problémamegoldás
- mérési tevékenységben való jártasság
- tér és sík geometriai szemlélet alakítása
- szöveges feladatok értése, lejegyzése

Értékelt tevékenység matematika tantárgyból I. évfolyam I. félév

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	Kiválóan teljesített	Jól teljesített	Megfelelően teljesített	Felzárkóztatásra szorul
Önálló munkavégzés	Példás	Jó	Változó	gyenge

Számfogalom	kialakult	bizonytalan	kialakulatlan
Számok nagyságszerinti összehasonlítása	tudja	téveszti	nem tudja
Számjegyek írása, olvasása	tudja	téveszti	nem tudja
Páros-páratlan számokat	felismeri	téveszti	nem tudja
Matematikai jelek felismerése	biztos	bizonytalan	nem tudja
Művelet fogalom	jó	megfelelő	gyenge
Számok bontása	jó	megfelelő	gyenge
Számok közötti reláció felismerése	jó	megfelelő	gyenge
Írásbeli munkája	szép	elfogadható	hanyag
Számok sorba rendezése	tudja	téveszti	nem tudja
Számszomszédok	tudja	téveszti	nem tudja
Sorozatok folytatása	jó	megfelelő	gyenge

Értékelt tevékenység matematika tantárgyból I. évfolyam II. félév

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	Kiválóan teljesített	Jól teljesített	Megfelelően teljesített	Felzárkóztatásra szorul
Önálló munkavégzés	Példás	Jó	Változó	gyenge

Számfogalom	kialakult	bizonytalan	kialakulatlan
Számok nagyságszerinti összehasonlítása	tudja	téveszti	nem tudja
Számjegyek írása, olvasása	tudja	téveszti	nem tudja
Páros-páratlan számokat	felismeri	téveszti	nem tudja
Matematikai jelek felismerése	biztos	bizonytalan	nem tudja
Művelet fogalom	jó	megfelelő	gyenge
Számok bontása	jó	megfelelő	gyenge
Számok közötti reláció felismerése	jó	megfelelő	gyenge
Írásbeli munkája	szép	elfogadható	hanyag
Számok sorba rendezése	tudja	téveszti	nem tudja
Számszomszédok	tudja	téveszti	nem tudja
Sorozatok folytatása	jó	megfelelő	gyenge

Matematika a II. évfolyam 1. félévében

Folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- a tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
- számfogalom, mennyiségfogalmak ismerete
- tulajdonságok felismerése, azonosítás, halmazok összerakása
- állítások igazságának eldöntése
- eligazodás a tízes számrendszerben, 100-as számkörben
- matematikai jelek felismerése, alapfogalmak használata
- szóbeli számolási készség
- szöveges feladatok értése
- pontosság, eszközhasználat
- síkbeli tájékozottság, megfigyelés megfogalmazása
- mérőeszközök ismerete, mennyiségfogalmak ismerete

Írásbeli szöveges értékelés szempontjai

- számfogalom kialakulása
- a feladatokhoz való hozzáállás
- matematikai jelek ismerete
- számjegyek írása, olvasása
- eligazodás a tízes számrendszerben, 100-as számkörben
- számok közötti reláció felismerése
- műveletfogalom, számolási készség
- nyitott mondatok, problémamegoldás
- egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása
- mérési tevékenységben való jártasság
- mennyiségfogalmak kialakulása
- tér és sík geometriai szemlélet alakítása
- szöveges feladatok értése, lejegyzése

Értékelt tevékenység matematika tantárgyból 2. évfolyam I. félév

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	**Kiválóan teljesített**	**Jól teljesített**	**Megfelelően teljesített**	**Felzárkóztatásra szorul**
Önálló munkavégzés	Példás	Jó	Változó	gyenge

Számfogalom százas számkörben	kialakult	bizonytalan	kialakulatlan
Számjegyek írása, olvasása	tudja	téveszti, bizonytalan	nem tudja
Számok sorba rendezése	tudja	téveszti	nem tudja
Számszomszédok	tudja	téveszti	nem tudja
Számok pótlása	jó	segítséggel	nem tudja
Páros-páratlan számok	felismeri	téveszti	nem tudja
Művelet fogalom	jó	megfelelő, bizonytalan	gyenge
Szabályjátékok értelmezése	jó	segítséggel, bizonytalan	gyenge
Sorozatok folytatása	jó	megfelelő	gyenge
Számok, műveletek közötti reláció	jó	megfelelő	gyenge
Írásbeli munkája	szép	elfogadható	hanyag
Szöveges feladatok értelmezése, lejegyzése művelettel	jó	megfelelő, segítséggel	nem képes rá
Egyenletek, egyenlőtlenségek	jó	kevés- sok hibával	nem tudja

Ének-zene I-II. évfolyam

Folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- a tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
- együttműködési képesség társakkal, tanítóval
- ritmusérzék fejlődése
- éneklési kultúra
- zenei olvasás-írás
- zeneértés

Írásbeli szöveges értékelés

- tanórai aktivitás
- társaikhoz való viszony, együttműködés
- népi játékok, népszokások ismerete
- zenei olvasás-írás
- zenehallgatás-zeneértés
- éneklési kultúra

Értékelt tevékenység ének-zene I. évfolyamon és a II. évfolyam 1. félévén

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	Kiválóan teljesített	Jól teljesített	Megfelelően teljesített	Felzárkóztatásra szorul
Daléneklés	jó		megfelelő	gyenge
Ritmus felismerése	jó		megfelelő	gyenge
Ritmus hangoztatása	biztos		bizonytalan	nem tudja
Ritmusírás (kirakás)	jó		megfelelő	gyenge
Dallamfelismerés	jó		megfelelő	gyenge
Gyermekjátékok ismerete, alkalmazása	példás		jó	nem ismeri
Hangeffektusok felismerése	felismeri		bizonytalan	nem ismeri fel
A zene iránti befogadói képessége	példás		megfelelő	motiválatlan
Szövegtudás	pontosan tudja		téveszt	nem tudja

Technika és életvitel 1-2. évfolyam

Folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- a tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
- elemi munkaszokások (rend, pontosság, balesetvédelem)
- gyakorlottság az elvárható eszköz és szerszámhasználatban
- megfigyelőképesség (anyagok tulajdonságainak és alakíthatóságának ismerete)
- összefüggések felfedezése az anyagok és a belőlük készült tárgyak tulajdonságai között
- alkotóképesség, kreativitás
- közlekedési ismeretek

Írásbeli szöveges értékelés szempontjai

- a feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés
- eszközhasználat
- kivitelezés
- anyagismeret
- munkavégzés, munkafegyelem

Értékelt tevékenység technika tantárgy I. évfolyamon és a II. évfolyam 1. félévében

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	**Kiválóan teljesített**	**Jól teljesített**	**Megfelelően teljesített**	**Felzárkóztatásra szorul**
	Példás	Jó	Változó	gyenge

Balesetvédelmi szab. Betartása	gondosan betartja	részben tartja be	balesetveszélyesen dolgozik
Gyűjtőmunka	rendszeres	rendszertelen	nem végzi
Munkavégzés	gondos	önálló	segítségre szorul
Alak - és formaábrázolása	kifejező formák méretek	felismerhető	nehezen felismerhető
Színismeret	felismeri a színeket	bizonytalan	nehezen ismeri fel
Tér – forma – szín alkalmazása	jó	megfelelő	segítségre szorul
Elkészített munkadarab esztétikuma	tiszta, tetszetős	elfogadható, kissé maszatos	rendetlen
Emberábrázolása	pontosan ábrázol	felismerhető, pontatlan	nem ismerhető fel
Eszközhasználat	célirányos	segítségre szorul	nem megfelelő
Ötletgazdagság – kifejezőkészség	találó	sematikus	segítségre szorul

Tanult gyakorlati tevékenységek alkalmazása	biztosan alkalmazza	segítséggel alkalmazza	nehezen alkalmazza
Arányok helyes megválasztása	Jó	megfelelő	hibás
Anyagismeret	tudja	téveszti	nem tudja
Kitartás, pontosság	kialakult	bizonytalan	kialakulatlan

Rajz és vizuális kultúra I-II. évfolyam

Folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- a tantárgy iránti érdeklődés
- tulajdonságok megfigyelése
- rajzi eszközök használata, pontossága, pontatlanság
- kézelőerő, kreativitás
- gyűjtő munka
- vizuális nyelv használatának fejlődése

Írásbeli szöveges értékelés szempontjai

- a feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés
- kreativitás
- térszemlélet, forma, színismeret alakulása
- rajzi eszközök használata
- munkavégzés

Értékelt tevékenység rajz tantárgyból I. évfolyamon és a II. évfolyam 1. félévében

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	Kiválóan teljesített	Jól teljesített	Megfelelően teljesített	Felzárkóztatásra szorul
Önálló munkavégzés	Példás	Jó	Változó	Gyenge

Balesetvédelmi szabályok betartása	Gondosan betartja	Részben tartja be	Balesetveszélyesen dolgozik
Gyűjtőmunka	Rendszeres	Rendszertelen	Nem végzi
Munkavégzés	Gondos	Önálló	Segítségre szorul
Alak-és formaábrázolása	Kifejező formák, méretek	Felismerhető	Nehezen felismerhető

Színismeret	Felismeri a színeket	Bizonytalan	Nehezen ismeri fel
Tér-forma-szín alkalmazása	Jó	Megfelelő	Segítségre szorul
Elkészített munkadarab esztétikuma	Tiszta, tetszetős	Elfogadható, kissé maszatos	Rendetlen
Emberábrázolása	Pontosan ábrázol	Felismerhető, pontatlan	Nem ismerhető fel
Eszközhasználat	Célirányos	Segítségre szorul	Nem megfelelő
Ötletgazdagság-kifejezőkészség	Találó	Sematikus	Segítségre szorul
Tanult gyakorlati tevékenységek alkalmazása	Biztosan alkalmazza	Segítséggel alkalmazza	Nehezen alkalmazza
Arányok helyes megválasztása	Jó	Megfelelő	Hibás
Anyagismeret	Tudja	Téveszti	Nem tudja
Kitartás, pontosság	kialakult	bizonytalan	kialakulatlan

Testnevelés I-II. évfolyam

Folyamatos szóbeli értékelés szempontjai

- A tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
- Társaihoz való viszony
- Egyéni képességeknek megfelelő teljesítmény
- Mozgáskoordináció
- Szabályok, utasítások betartása
- Higiéniai szokások alakulása

Írásbeli szöveges értékelés szempontjai

- A tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
- Egyéni képességeinek megfelelő teljesítés
- Mozgáskoordinátái
- Szabályok, utasítások betartása – játék kultúra
- Higiéniai szokások alakulása
- Társaihoz való viszony
- Állóképesség

Értékelt tevékenység testnevelés tantárgyból I. évfolyamon és a II. évfolyam 1. félévében

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	Kiválóan teljesített	Jól teljesített	Megfelelően teljesített	Felzárkóztatásra szorul

Rendgyakorlatok	Vezényszóra végrehajtja	Téveszt
Ugrás	Jó	Megfelelő
Futás	Jó	Megfelelő
Dobás	Jó	Megfelelő
Gimnasztikai alapfogalmak	Ismeri	Hiányosan ismeri
Játékok ismerete	Ismeri	Nem ismeri
Szabályok betartása	Önállóan betartja	Nem tartja be
Feladattudata	együttműködő	elutasító

Hittan I-II. évfolyam

A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- a tárgy iránti érdeklődés aktivitás

- történetek ismerete
- aranymondások ismerete
- ünnepek ismerete
- az információk megőrzése, felidézése
- gondos munkavégzés
- szóbeli kifejezőképesség
- együttműködési készség

Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:

- bibliai történetek ismerete
- a történetekhez tartozó aranymondás ismerete
- hitvallásunk, református vallásunk ismerete
- ismeretek alkalmazása mindennapjainkban
- viselkedési kultúra
- saját gyülekezetébe való bekapcsolódás
- ünnepek ismerete

Értékelt tevékenység hittan tantárgyból I. évfolyamon és a II. évfolyam 1. félévében

ÁLTALÁNOS MINŐSÍTÉS	Kiválóan teljesített	Jól teljesített	Megfelelően teljesített	Felzárkóztatásra szorul

Bibliai történetek ismerete	Választékosan, biztosan, pontosan	röviden	segítséggel	nehezen
A történetekhez tartozó aranymondás	pontosan	bizonytalanul	segítséggel	Nem tudja
Ünnepeink ismerete	Biztosan tudja	ismeri	téveszti	Kialakulatlan
Hitvallásunk, református vallásunk ismerete	Pontosan, biztosan	segítséggel	téveszti	Nem tudja
Énekek ismerete	Biztosan	segítséggel	Bizonytalan	Nehezen
Ismeretek alkalmazása mindennapjainkban	Ismeri, kialakult	segítséggel	Téveszti	Nem tudja
Viselkedési kultúra	Kialakult	segítséggel	Téveszti	Kialakulatlan
Saját gyülekezetébe való bekapcsolódás	Biztosan alkalmazza	Segítséggel alkalmazza	kialakulatlan	Nem megfelelő

Idegen nyelv (angol és német nyelv)

1. évfolyam

Folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- tantárgy iránti érdeklődés, órai aktívitás
- egyszerű szóbeli utasítások megértése
- tanult szavak helyes kiejtése
- tanult szavak, szókapcsolatok, egyszerű mondatok helyes használata
- memoriterek felidézése

Írásbeli munka szöveges értékelésének szempontjai

- munkához való hozzáállás
- íráskép, külalak
- igényes, esztétikus füzetvezetés.

Idegen nyelv (angol és német nyelv)

2. évfolyam

Folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- tantárgy iránti érdeklődés, órai aktívitás
- egyszerű szóbeli utasítások megértése
- tanult szavak helyes kiejtése
- tanult szavak, szókapcsolatok, egyszerű mondatok helyes használata
- memoriterek felidézése

Írásbeli munka szöveges értékelésének szempontjai

- munkához való hozzáállás
- tanult szavak másolása
- íráskép, külalak
- igényes, esztétikus füzetvezetés.

XX. A TANULÓK MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Magatartás és szorgalom értékelésének módja

A tanulók magatartását és szorgalmát félévkor és a tanév végén osztályzattal, illetve szövegesen minősítjük.

A magatartás minősítése: példás, (5) jó, (4) változó, (3) rossz, (2)

A szorgalom minősítése: példás, (5) jó, (4) változó, (3) hanyag, (2)

Az év végi minősítés az egész tanévre szól.

A minősítés megállapításának lépései:

- Az osztályfőnök havonta érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát, melynek során figyelembe veszi az osztálytársak véleményét is.
- Az osztályfőnök összegzi a fenti értékeléseket, és javaslatot tesz az osztályozó konferencián a minősítések megállapítására.
- Véleménykülönbségek esetén a konferencia szavazással dönt. Szavazati joggal az osztályban tanító minden pedagógus és az intézmény vezetője (vagy az őt képviselő személy) rendelkezik.

Szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök szavazatát kétszeresen vesszük figyelembe.

A magatartás értékelésének szempontjai

Magatartás	**Példás**	**Jó**	**Változó**	**Rossz**
Hatása a közösségre, társas emberi kapcsolatai	Segítőkész, jóindulatú, részt vállal a közösség feladataiból. Ha munkájával, jó kezdeményezéseivel tesz valamit a közösségért. Magatartásával, kulturált viselkedésével példát mutat. Durva szavakat nem használ. Felszerelését mindig elhozza az iskolába. A házirend előírásait betartja. Óvja és védi az iskola felszerelését, környezetét. Nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.	A rábízott feladatokat kifogástalanul látja el, ó maga azonban felkérés nélkül nem vállalt feladatot. Iskolai viselkedése általában kifogástalan, a házirendben leírt előírásokat betartja, felszerelését mindig elhozza. Nincs írásbeli intője vagy megrovása.	Ha gyakran hiányos a felszerelése. A házirendben leírtakat nem mindig veszi tudomásul. Magatartásával néha zavarja a tantárgyi órákat, ezért szaktanári, illetve osztályfőnöki figyelmeztetést kapott. Előfordult, hogy társaival vagy a felnőttekkel szemben durva, udvariatlan.	Ha fegyelmezetlenségével rossz példát mutat társainak. Többször kapott osztályfőnöki intőt, illetve igazgatói megrovása van. Felszerelését rendszeresen otthon felejti. A házirend szabályait rendszeresen megsérti. Társaival és tanáraival szemben durván viselkedik.
Aktivitása, példamutatása	Normakövető	Megfelelő	Gyenge	Változó
Viselkedéskultúrája, hangneme	Példaértékű, tisztelettudó, udvarias diáktársaival és az iskolában dolgozó felnőttekkel	Kisebb viselkedési problémák előfordulnak	Időnként megnyilvánulásaiban udvariatlan, bántó	Durva, agresszív, közönséges, hirtelen, hangoskodó
Törődés társaival	Gondos, odafigyel másokra	Általában észreveszi mások gondjait	Esetlegesen spontaneitás jellemzi	Közömbös vagy gátló, ártó szándékú
Segítőkészsége	Fejlett, keresi a jobbítás lehetőségét	Együtt érez a problémákkal	Szimpátiája ingadozó, időnként kárörvendő	Kívülálló, elzárkózó, nem segítőkész
Viszonyulása nevelőihez, szüleihez, felnőttekhez	Tisztelettudó	Szót fogad, a figyelmeztetést elfogadja	Csak nyomatékos utasításra hajtja végre a feladatokat, esetenként tiszteletlenül viselkedik	Szófogadatlan, nyíltan szembeszegül
Fegyelmezettsége	Nagyfokú, önfegyelemre épül	Megfelelő	Gyenge, ingadozó	Súlyosan kifogásolható, másokat erősen

				zavaró
Házirend betartása	Betartja	Betartja, tudatosan nem sérti meg	Részben tartja be, hajlamos a fegyelmezetlenségre	Sokat vét ellene
Felelősség-Érzete	Fejlett, tettekben megnyilvánuló	Megfelelő, nem kezdeményez, de elfogadja a kezdeményezést	Ingadozó	Felelőtlen, megbízhatatlan
Értékek megóvása	Óvja saját, társai és a közösség értékeit, erre figyelmezteti társait	A figyelmeztetést elfogadja, esetleges rongálását igyekszik helyrehozni	Gondatlanságból kárt okoz, eltulajdonítja mások értékeit	Szándékosan kárt okoz, rendszeresen eltulajdonítja mások értékeit

Példás a magatartása annak a tanulónak, aki a református szellemiségnek megfelelő, udvarias magatartású, nevelőit, szüleit, társait tiszteli, velük tisztességes hangnemben beszél, segítőkész, kulturált megjelenésű, iskolai kötelességeit felszólítás nélkül, legjobb tudása szerint végzi, igyekszik az iskola hírnevét öregbíteni.

Jó a magatartása annak a tanulónak, aki képességeinek megfelelően dolgozik, csak néha vét hibát, de a példás magatartásra megfogalmazottaknak alapvetően megfelel. Kötelességeit időnként csak felszólításra, de teljesíti.

Változó a magatartása annak a tanulónak, aki szóbeli és írásbeli figyelmeztetőkkel /osztályfőnöki, vagy szaktanári/ rendelkezik, aki magatartásával zavarja az órák és foglalkozások rendjét, akit rendszeresen fel kell szólítani kötelességének teljesítésére.

Rossz a magatartása annak a tanulónak, aki rendszeresen megsérti az iskolai házirendet, aki sorozatos beírásai miatt többszöri írásbeli figyelmeztetővel, vagy igazgatói figyelmeztetővel rendelkezik, aki rontja iskolánk hírnevét. A közösségbe beilleszkedni nem tud, vagy azt bomlasztja.

A szorgalom értékelésének szempontjai

Szorgalom	**Példás**	**Jó**	**Változó**	**Hanyag**
Tanulmányi munkájának szintje képességeihez viszonyítva	Ha a tanítási órákra való felkészülése képességeihez mérten kifogástalan, tanórákon aktív. Felszerelését mindig elhozza az iskolába. Szívesen vállal és végez többlet feladatokat is. Munkavégzése pontos, megbízható. Versenyeken önként vesz részt. Taneszközei tiszták, rendesek.	Ha az iskolai munkáját teljesíti, vállalt feladatait elvégzi, felszerelését mindig elhozza az iskolába. Szívesen vállal és végez többlet feladatokat is. Munkavégzése pontos, megbízható. Versenyeken önként vesz részt. Taneszközei tiszták, rendesek.	Ha iskolai munkájában csak időként tanúsít törekvést, kötelességét csak ismételt figyelmeztetést után teljesíti. Gyakran hiányos a felszerelése. A házi feladata gyakran hiányzik vagy hiányos.	Ha képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességét gyakran elmulasztja, munkájában megbízhatatlan.
Általános tantárgyi munkavégzése, viszonya az egyes szaktárgyakhoz	Minden iskolai feladatát elvégzi	Ösztönzésre dolgozik	Időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, szétszórt	Feladatait a tárgyak többségénél nem végzi el, egyes tantárgyakkal szembeszegül
Munkavégzése	Kitartó, pontos, megbízható, önálló	Rendszeres, folyamatosan készül	Rendszertelen, pontatlan, segítségre szorul	Megbízhatatlan, nem végzi el a feladatait
Többféle feladatot vállal-e?	Igen	Keveset	Ritkán	Nem vállal
Kötelesség-tudata	Fejlett, magas fokú, rendszeresen készül az órákra	Ösztönzésre dolgozik, általában rendszeresen készül	Feladatait csak többszöri felszólításra, rendszertelenül végzi el. Alulmotivált	Gyakran mulasztja el kötelességeit, gyakran hiányzik a felszerelése
Tanórákon kívüli információk felhasználása	Rendszeres	Előfordul	Ritkán	Egyáltalán nem
	Tanítási órán és	A követelmé-	Hullámzó,	Érdektelenség,

Érdeklődése	azon kívűl is vállal feladato-kat, projekteken, téma-heteken, versenyeken, pályázatokon vesz részt	nyeknek eleget tesz, de érdeklődése megmarad az intézményi tananyag keretein belül	esetleges, ritkán vállal feladatokat	teljes közömbösség jellemzi

Példás a szorgalma annak a tanulónak, aki képességeinek megfelelően tanul, részt vesz a tanulmányi versenyeken, az iskolai ünnepeket önkéntes jelentkezésével, aktív részvételével segíti, gyengébb társai felzárkóztatását fontosnak tartja. Órai munkavégzése, felkészültsége példaértékű.

Jó a szorgalma annak a tanulónak, aki képességeinek megfelelően tanul, tehetségéhez mérten – csak biztatásra – vesz részt a tanulmányi versenyeken, iskolai rendezvényeken, csak néha kell figyelmeztetni kötelességeire. Órai munkája jó, felkészültsége csak ritkán hiányos, azt pótolja.

Változó a szorgalma annak a tanulónak, aki képességeinek megfelelően tanul, felszerelése, órai munkavégzése nem folyamatos, házi feladatait többször elmulasztja, kötelességeire gyakran kell figyelmeztetni, hiányosságait nem is pótolja.

Hanyag a szorgalma annak a tanulónak, aki a képességinek megfelelően tanul, házi feladatait rendszeresen elmulasztja, tanítási órán ezért nem tud aktívan részt venni, hiányosságait nem pótolja, önmaga fejlődésének gátja, vagy aki az előzőek követelményeként valamely tantárgy/ak/ból a követelményeknek nem felel meg.

XXI. AZ OTTHONI (NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI) FELKÉSZÜLÉSÉHEZ ELŐÍRT FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

Intézményünkben a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz ismeretek megszilárdítása;
- a tanulók a hét közben kapott házi vagy gyakorló feladatot az iskolaotthonos foglalkozáson vagy a tanulószobán oldják meg.
- az 1-4. évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot; - csak valamilyen okból elmaradt feladatot lehet bepótlásra feladni. (Valamilyen más foglalkozáson vett részt a tanuló, nem zárja ki a szülők otthoni gyakoroltatását).
- az 5-8. évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos egyik óráról a másikra esedékes házi feladatot kaphatnak szóban és írásban is.;
- a projektek, témahetekhez kapcsolódó felkészülés, gyűjtőmunka, csak szorgalmi, nem kötelező jelleggel bír,
- az otthoni szorgalmi feladat a szaktanár döntése alapján érdemjeggyel minősíthető,
- az otthoni felkészüléshez szükséges eszközök amennyiben otthon nem biztosítottak, igény szerint az iskolában rendelkezésre állnak,
- a tanulók felkészülésükhöz az iskola IKT eszközparkot használhatják – pedagógus felügyelete mellett
- a tanulók – az előzetes felkészülésükhöz, kutatómunkájukhoz – igénybe vehetik az iskolai könyvtárat (könyvtáros felügyelettel)
- tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanulási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

SNI és BTMN tanulók esetében

- differenciált megsegítés az önálló vagy tanulószobai foglalkozáson
- ha szükséges, segítségnyújtás a feladat elolvasásához, megértéséhez,
- több idő biztosítása a feladat megoldásához,
- eszközök biztosítása (igény alapján) a feladatok megoldásához

XXII. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

A 20/2012. EMMI rendelet alapján a 2014/2015. tanévtől a tanulók fizikai fittségének kötelező felmérését a NETFIT komplex mérési tesztrendszerének alkalmazásával kell megvalósítani a felső tagozatos tanulók részvételével.

A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérési adatait tartalmazó informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszert, a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Tesztet (a továbbiakban: NETFIT) a tanulók egészségi állapotának nyomon követése céljából a Magyar Diáksport Szövetség működteti.
A NETFIT – mérési azonosító alkalmazásával – a tanuló következő személyes adatait tartalmazza:
a) mérési azonosító,
b) születési év és hónap,
c) nem,
d) decimális életkor,
e) sajátos nevelési igényre vonatkozó adat,
f) évfolyam,
g) az iskola feladatellátási helye,
h) a fizikai fittségi mérés eredményei.
A nyilvántartás adatai az első adatfelvételtől számított tíz évig kezelhetők.
A fizikai fittségi mérés eredményeit a mérést végző pedagógus – mérésben érintett tanulónként, mérési azonosító alkalmazásával – rögzíti és feltölti a NETFIT-be. A fizikai fittségi mérés tanulót érintő eredményeit a tanuló és a szülő a tanuló mérési azonosítójának felhasználásával megismerheti.
Az előző tanévben rögzített adatok közül törvényben meghatározott adatokat a Magyar Diáksport Szövetség a mindennapos testnevelés eredményességének vizsgálata céljából a hivatal részére átadja, minden év október 31-éig.

A mérés ideje: januártól- május végéig tart.

A fizikai fittségi mérések egyes tanulókra vonatkozó, adott tanévben rögzített adatait az érintett pedagógusok tanévenként elemzik, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fittségi szintjének további fejlesztése szempontjából – elsősorban az iskolai testnevelés tantárgy, valamint az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozás, valamint a gyógytestnevelés keretei között – szükséges intézkedéseket.

XXIII. A TANULÓK PÁLYAORIENTÁCIÓS MÉRÉSE (POM)

A pályaorientációs ismeretek és lehetőségek bővítése érdekében az EFOP-3.2.13-17-2017-00002 – „Az alap- és középfokú iskolák pályaorientációs tevékenységét, kiemelten az MTMI-készségeket és - kompetenciákat támogató pályaorientációs szakmai módszertan átfogó megalapozása és fejlesztése” című - az Európai Unió vissza nem térítendő támogatásával megvalósuló – program keretében a pályaválasztást segítő webes alkalmazást fejlesztett az Oktatási Hivatal.

Intézményünk vállalta, hogy a kifejlesztett mérőeszközt alkalmazza, a kapott eredmények alapján, segíti tanulóink megalapozott, önismeretre épülő továbbtanulási irányt, szakmát, középiskolát választani.

A projekt átfogó célja az általános iskolák (gimnáziumok) pályaorientációs eszköztárának bővítése, valamint a matematikai, természettudományos, műszaki és informatikai (MTMI) pályák népszerűsítésére is alkalmas pályaorientáció módszertani megújulásának elősegítése volt. A projektben létrehozott és ingyenesen elérhető Pályaorientációs Mérő- és Támogatóeszköz, azaz a POM önismeretre alapozó, az MTMI-készségeket és - kompetenciákat is vizsgáló online tesztjeivel, feladataival a tanulók megtalálhatják az érdeklődésüknek, kompetenciáiknak leginkább megfelelő életpályákat. A POM önértékelésre épülő kérdéssorai segítenek feltérképezni a tanulók irányultságát, érdeklődését, kompetenciáit, míg az MTMI rész objektív feladatsorai pedig megmutatják, melyik terület áll hozzájuk igazán közel. Az online mérőeszköz mind a 7-8. évfolyamos, (10-12.) évfolyamos tanulók részére elérhető.

A rendszer, a mérőeszköz célja:
A **tanulók** (mint a pályaorientációban közvetlenül érintettek),másodsorban az őket segítő **szülők, pedagógusok, pályaorientációs szakemberek** támogatása, illetve egy komplex pályaorientációs **eszköztár** biztosítása az eredményes pályaorientációhoz, mely magában foglalja az önismeretet, a tervezési és döntési folyamatot támogató **mérőeszközt, továbbá** a mérőeszközhöz kapcsolódó, de anélkül is használható szakmai **pályainformációs felületeket.**

- A felhasználó tanulókat aktivitásra ösztönözni: **érdeklődést ébreszteni** önmaguk és a pályák világának megismerése iránt.
- Gondolkodási és beszélgetési **témákat** ajánlani, számos kérdéssel és tájékozódási lehetőséggel megismertetni az érdeklődőket.
- A **mérőeszköz** használata által **visszajelzést** adni saját érdeklődésükről, kompetenciáikról, a pályaépítésben fontos személyes tulajdonságaikról.
- **Ajánlásokat** tenni a mérési visszajelzések és illeszkedő pályák alapján. (Az ajánlások nem kész válaszok és megoldások, hanem továbbgondolkodásra ösztönző javaslatok. A kérdőív kitöltése csak egy lépés a megfelelő pályatervezés irányába.)
- **Útmutatást** nyújtani, hogyan lehet közelebbről is megismerni egy-egy foglalkozási irányt.
- **Tevékenység-javaslatokat** megfogalmazni, amellyel a tanulók segíthetik saját felkészültségüket az életpálya-tervezésben.

Intézményünk a mérőeszköz alkalmazását a 2021/2022. tanévtől alkalmazza.

XXIII. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSI ELVEI

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, az informatikát.
Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, biztosítsuk a tanulók eltérő képességeinek megfelelő haladást, valamint több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.

XXIV. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK ÉS A PEDAGÓGUS VÁLASZTÁS SZABÁLYAI

A tantárgyfelosztás az iskola pedagógus-erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoport számára biztosítsa a 100 % - os szakos ellátást. Ugyanakkor tantárgyfelosztásunknak biztosítania kell azt is, hogy minden pedagógus számára heti 22-26 óra tanítási órát vagy egyéb foglalkozást biztosítson. Az iskola méretéből adódóan a pedagógusok szülői-tanulói oldalról történő kiválasztására ezért általában nincs lehetőség.
Egyedi esetben- mérlegeljük a pedagógusválasztás, kérés, osztályba, csoportba rendelés lehetőségét a pedagógust illetően. Az elbírálás az igazgató kompetenciája.

Pedagógiai programunk szerint szabadon választható tantárgy iskolánkban nincs, az új Helyi Tanterv életbelépésével.

A választható foglalkozások közé tartoznak:

- szakkörök,
- felvételi előkészítők,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- énekkari foglalkozás,
- tömegsport foglalkozás,
- kézilabda, labdarúgás utánpótlás nevelésben való részvétel.

XXV. PROJEKTOKTATÁS

A pedagógiai program végrehajtása során különböző pedagógiai módszereket alkalmazunk, de komplex projektoktatási formákat tantervünkbe nem terveztünk be.
A tantestület tagjai tanórai keretek között, valamint az éves munkatervben rögzített egyéb feladatok megoldása során módszerként alkalmazhatják.

XXVI. TANULÓI JUTALMAZÁSOK ÉS FEGYELMEZŐ INTÉZKEDÉSEK

1. A tanulók jutalmazásának elvei

Az intézmény pedagógiai munkájának egyik legfontosabb eszköze a gyermek, a tanuló jutalmazása. Lehetőleg minden olyan teljesítményt el kell ismerni, dicsérni és jutalmazni, amely az átlagos kötelességteljesítés szintjét meghaladja, ennek figyelemmel kísérése és alkalmazása minden pedagógus alapvető feladata. Fontos elem, hogy a jutalmazás dicséret megítélése nyilvános legyen, átlátható szabályok szerint történjen, s maga a jutalmazás is megkapja a jelentőségéhez mért nyilvánosságot.

- **Azt a tanulót**, aki képességeihez mérten
    - példamutató magatartás tanúsít,
    - folyamatosan kiváló vagy jó tanulmányi eredményt ér el,
    - az osztály vagy az iskola érdekében közösségi munkát végez,
    - iskolai vagy iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon, előadásokon vesz részt,
    - hitéleti eseményeken példával jár elöl,
    - egyéb módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez – az **iskola jutalomban részesíti**.
- **Az iskolában – tanév közben elismerésként a következő jutalmazási formák adhatók:**
    - szaktanári dicséret
        - kiemelkedő szaktárgyi munkáért, versenyeken való eredményes szereplésért
    - osztályfőnöki dicséret
        - jó tanulmányi és közösségi munkáért, a vállalt és kapott feladatok példamutató elvégzéséért, a műsorokban való szereplésért,
    - napközis nevelői dicséret,
    - nevelőtestületi dicséret
        - kiemelkedő tanulmányi munkáért, példamutató magatartásért,
    - igazgatói dicséret
        - kiemelkedő tanulmányi munkáért, versenyeken elért eredményes szereplésért, az iskola hírnevét erősítő szereplésért,

    A dicséreteket írásban az Ellenőrző könyvbe írjuk.
    - Az írásbeli dicséret mellé jutalom is adható. A jutalom lehet: oklevél, könyv, tárgy, vásárlási utalvány, pénzjutalom, belépőjegy stb.
- **Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő tanulmányi, közösségi munkát végző tanulók**
    - kiváló tanulmányi munkáért,
    - szaktárgyi teljesítményért,

- a versenyeken nyújtott kimagasló teljesítményéért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalmáért,
- sportteljesítményéért, kulturális, hitéleti tevékenységéért,
- a közösségben végzett munkájáért - **dicséretben részesíthetők.**
- A dicséretről szóló **oklevelet, könyv vagy egyéb jutalmat** – iskolai vagy osztályközösség előtt adjuk át a tanulónak.
- A **tantárgyi dicséretet és a nevelőtestületi dicséretet a bizonyítványban (törzskönyvben + osztálynaplóban)** is jelezzük. Tantárgyi dicséret – **szöveges minősítése: kitűnő.**
- Négy vagy annál több tantárgyból kapott dicséret alapján a tanuló: nevelőtestületi dicséretben részesül.

  Osztálynaplóba, Bizonyítványba, Anyakönyvbe beírjuk a tantestületi határozatot: **Kiemelkedő tanulmányi munkájáért, tantestületi dicséretben részesült.**
- Az a nyolcadik osztályos tanuló, aki nyolc éven át kiemelkedő tanulmányi eredményt ért el, kiváló szorgalmat és közösségi munkát tanúsított, a nevelőtestület döntése alapján – **Dicsérő oklevélben, könyvjutalomban, egyéb jutalom, Kiemelt jutalomban vagy Alapítványi jutalomban részesíthető** (tárgy vagy pénzjutalom) (a Kuratórium döntése alapján).
- Az Alapítványi jutalmak odaítéléséről a tantestület javaslatára – a **Kuratórium dönt.**
- BÁTHORY ANNA - DÍJ

  Alapítva: 2018. június
  Kezdeményező és felajánlást tevő:
  - Trefánné Bagdi Gizella alapító igazgató – egy tanuló számára
  - Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda – egy tanuló számára
    Annak (azoknak) a 8. osztályos tanulóknak adható a Ballagásuk alkalmából, akik az általános iskolában éveken át
    - kiváló sporttevékenységet folytatnak, vagy
      - magas színvonalú művészeti tevékenységet folytatnak, vagy
      - országos tanulmányi versenyeken kiemelkedő eredményeket értek el,
    - tanulmányaikban élen jártak, vagy
    - magaviseletükkel vagy hitéletükkel is példaként szolgálhatnak társaik számára
    - kiváló közösségformáló tevékenységet folytatnak.

  Odaítélésről dönt:
  - a felajánlást tévő (kezdeményező)
  - az iskola vezetése

- sportegyesületi vezetők
- az illetékes osztályfőnök, szaktanárok

- A Tanévzáró Istentiszteleten kerül átadásra- a Fenntartó által alapított TIMÓTEUS - díj. A díjat 2 fő konfirmált, református vallású, / ebből 1 fő hátrányos helyzetű/, 1 fő görög katolikus, 1 fő római katolikus tanuló kapja meg, az anyaegyház és a tantestület közös döntése alapján. A díj megfinanszírozása az anyaegyház feladata.
- A TIMÓTEUS - díjat, minden évben megkapja az iskola 1 fő pedagógusa. A díjat a tantestület és a fenntartó közös döntésével ítéljük oda, melyet a pedagógus a tanévzárón vesz át.
- A jutalmakat a tanulók az iskolai (és szülői) közösség előtt kapják meg (Tanévzáró vagy Ballagási ünnepség).
- A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget **csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. (Pl. jutalomkirándulás, színházlátogatás, sportszer, játék, könyv, egyéb tárgyak).**
- A jutalmak odaítéléséről – a pedagógusok javaslata mellett, figyelembe vehető az osztályközösség vagy a Diákönkormányzat javaslata is.
- A dicséret lehet szóbeli vagy írásbeli.
- A szóbeli dicséret – tanulói közösség előtt, nyilvánosan történik.
- **A dicséretet írásban jelezzük, a szülő tudomására hozzuk**. (Bizonyítvány, ellenőrző).

Igazgatói, illetve tantestületi dicséretben a tanévzáró ünnepségen az a tanuló részesül, aki

- Minden tantárgyból jeles eredményt ért el,
- Tanulmányi, kulturális vagy sportvetélkedőn kiváló színvonalon teljesített, megyei, regionális vagy országos helyezést ért el,
- Kiemelt jutalmazásban részesül az a tanuló, aki 8 éven át kitűnő tanulmányi eredményt ért el, példamutató közösségi tevékenységet tanúsított,
- A 8. tanév végén a legeredményesebb tanuló(k) számára – a kuratórium döntése alapján - Alapítványi díj adható.
- Közösségi vagy sport tevékenységért – csoportos jutalom is adható.

2. A tanulók fegyelmezésének elvei

- **Ha a tanuló a Házirendet megszegi, tanulmányi kötelezettségeit nem teljesíti fegyelmező intézkedésben vagy fegyelmi büntetésben részesíthető**.
- Elmarasztalás jár a **Házirend megszegésén túl a szüneti, iskolán kívüli fegyelemsértésért, a társadalmi tulajdon elleni vétségért, a vállalt feladat hanyag végzéséért, valamint igazolatlan mulasztásért.**

- A fegyelmező intézkedések mértékét az **osztályfőnök, a nevelőtestület vagy az iskola vezetője határozza meg.**
- A fegyelmező intézkedés alkalmazásánál érvényestjük a **fokozatosság és mérlegelés elvét, mely arányban van az elkövetett hibával.**
- A fegyelmezésnek akkor van értelme, ha az elkövetett hibák, vagy hiányosságok megszüntetéséhez vezet, ha formálja az egyént.
- A fegyelmező intézkedés az **osztálynaplóba** és az **ellenőrzőbe** is beírásra kerül.

3. Fegyelmező intézkedések

A fegyelmező intézkedés célja a tanuló időben kapjon a vétsége súlyával arányban álló figyelmeztetést. Fegyelmező intézkedésre szükség van: ha a tanuló a Házirend előírásait megsérti, trágár beszédet használ, átlépi a kulturált magatartás szabályait, szégyent hoz a református iskola közösségére, az egyházi iskola elvárásait figyelmen kívül hagyja, istentagadó, veszélyezteti a tanórák, szünetek tanórán kívüli foglalkozások rendjét.

A büntetés arányos mértékű legyen a cselekedetének súlyával.

Fokozatai:

- **Szóbeli figyelmeztetés- osztályfőnöki**
    - Négyszemközt vagy osztály előtt.
    - Két szóbeli figyelmeztetés után- írásbeli figyelmeztetés, majd írásbeli intés következik.
- **Írásbeli figyelmeztetés / az Ellenőrzőbe és a KRÉTA naplóba beírásra kerül/ - osztályfőnöki**
- **Írásbeli intés / az Ellenőrzőbe és a KRÉTA naplóba beírásra kerül/ - osztályfőnöki**
- **Megbízatás, más juttatás visszavonása**
- Az **Írásbeli figyelmeztetés** lehet:
    - **szaktanári,**
    - **napközis (tanszobás) nevelői,**
    - **osztályfőnöki,**
    - **igazgatói,**
    - **nevelőtestületi**

Az Intés lehet:

- **szaktanári,**
- **napközis (tanszobás) nevelői,**
- **osztályfőnöki,**

Szaktanári figyelmeztetés (napközis, tanulószobai nevelői)

- **zavarja az órát,**
- **nem készül az órákra,**
- **a szaktanárral szemben tiszteletlenül viselkedés,**

Osztályfőnöki szóbeli figyelmeztetés

- **már 2 szaktanári figyelmeztetést kapott,**
- **ismétlődően tiszteletlenül viselkedik**
- **tanórán mobiltelefont használt,**
- **2 alkalommal késett az óráról,**
- **1-2 igazolatlan órája van,**
- **durván beszél társaival,**

Osztályfőnöki írásbeli figyelmeztetés

- **ismétlődő cselekmény esetén** (szóbeli figyelmeztetésnél felsorolva)

Osztályfőnöki intés

- **ismétlődő osztályfőnöki figyelmeztetésben kell részesíteni,**
- **durva, verekszik, kötegszik, trágár szavakat használ,**
- **3-5 igazolatlan órája van**

Igazgatói figyelmeztetés

- **Cselekményéért – már osztályfőnöki figyelmeztetésben és intésben is részesült, továbbra is megengedhetetlenül viselkedik,**

Nevelőtestületi figyelmeztetés

- **Rendszeres, durva magatartása, viselkedése miatt már Igazgatói intésben is részesül, de továbbra is durván megszegi a Házirend előírásait.**

Vétkes és súlyos kötelességszegés

- **Ha a tanuló a kötelességét vétkesen és súlyosan megszegi fegyelmi eljárás alapján –fegyelmi büntetésben részesíthető.**
- A **fegyelmi eljárás** során hozott intézkedések fokozatai és formái:
  - **megrovás,/ igazgatói/**
  - **szigorú tantestületi megrovás,**
  - **meghatározott kedvezmények megvonása,**
  - **áthelyezés másik osztályba,**
  - áthelyezés másik iskolába,
  - **felfüggesztés a tanév folytatásától (nagyon súlyos vétség esetén),**
  - **kizárás az iskolából.**

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a tanulóval szemben a magasabb jogszabályokban előírtak szerint fegyelmi eljárás indítható. A fegyelmi eljárás megindításáról a nevelőtestület dönt.

A Fegyelmi eljárás szabályait a 2011. CXC. törvény a nemzeti köznevelésről előírásainak megfelelően kell betartani.

- **Vétkes és súlyos kötelezettségszegésnek minősül**:

(A tanulót a fokozatosság elve nélkül legalább „megrovás" büntetésben kell részesíteni a felsorolt esetekben)

  - agresszív magatartás, a másik tanuló megverése, bántalmazása,
  - az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, kábítószer vagy annak minősülő anyag) iskolába hozatala, fogyasztása, árusítása, társának átadása,
  - a Házirend szabályainak szándékos –többszöri megsértése,
  - szándékos károkozás,
  - az iskola pedagógusainak, alkalmazottainak, a tanulóknak emberi méltóságuk megsértése,
  - mindazon cselekedetek, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek,
  - a Református Köznevelési Törvény előírásainak súlyos megszegése.

A Fegyelmi eljárást – az iskola Fegyelmi szabályzata tartalmazza.

- **A tanuló büntetését, fegyelmi büntetését írásba kell foglalni, azt a szülő tudomására kell hozni**. (Ellenőrző, KRÉTA napló) Az intézkedést a szülővel alá kell íratni.
- **Fegyelmi eljárás során** – a fegyelmi tárgyalásról Jegyzőkönyvet kell felvenni, melyet a szülővel is alá kell íratni. A fegyelmi tárgyalás döntését – írásban – Határozat formájában a szülő tudomására kell hozni.
- **A tanuló gondatlan vagy szándékos károkozása esetén a tanuló szülője – a magasabb jogszabályokban előírt módon, kártérítésre kötelezhető**. A kártérítés pontos mértékét a körülmények figyelembe vételével az intézmény vezetője határozza meg.

XXVII. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Taneszközök

Az intézmény rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek szükségesek az oktatási- nevelési munkához. Folyamatosan pótolni kell az elhasználódott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni.

Folyamatosan frissíteni kell az oktatási- nevelési szakkönyv és CD könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a tanórák és az oktatási programok számára megfelelő audiovizuális és multimédiás eszközök álljanak a tanárok és a tanulók rendelkezésére.

A számítógép park bővítése, fejlesztése, naprakész állapotának biztosítása elengedhetetlen. Az IKT-s órákhoz szükséges projektorok, interaktív táblák, digitális tananyagok, laptopok biztosítása nélkülözhetetlen.

A TIOP 1.1.1/07/1-2008-0820. számú a Pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése projekt megvalósítása pályázat keretében, megújult, kibővített infokommunikációs eszközpark segíti a pedagógusok oktató munkáját, az interaktív tananyag alkalmazását és fejlesztését.

Részt vettünk az RRF-1.2.1-2021-2021-00001 azonosító számú „Digitális oktatáshoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek biztosítása a tanulók és a pedagógusok számára” című projektben.

Taneszköz-jegyzék

A magasabb jogszabályban meghatározott kötelező minimális taneszköz-jegyzékben foglaltakkal az intézmény rendelkezik. Az eszközök karbantartása, pótlása állandó feladat.

BÁTHORY ANNA REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

OM azonosító
201716

Óvodai Nevelés Játékkal, Mesével
Pedagógiai program
6. sz. módosítás

Hatályos:
2026.09.01-től

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- 1995. évi I. törvény A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye
- *Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása a 2025/2026. nevelési évtől kezdődően*
- *77/2025.(IV.14.) Korm. rendelet*
- Az óvoda alapító okirata
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/20012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- a belügyminiszter 18/2024. (IV. 4.) BM rendelete a pedagógusok teljesítményértékeléséről

1.BEVEZETŐ

1.1.Az óvoda története

A Meseház óvoda Nyírbátorban a Fáy András utca 19. szám alatt a város közepén, egy lakótelep mellett található. Az épületet 1985-ben adták át, száz óvodai férőhellyel, négy óvodai csoporttal. Minden csoportnak van ebédlője és mosdója. Az épület alaprajza repülőgép formájú, modern és jól felszerelt. 2012-ben az épület teljesen megújult. Európai Uniós pályázatból öt csoport befogadására vált alkalmassá, és egy tornaszobával, só szobával bővült. A férőhelyek száma akkor 125 fő volt. A csoportokat vegyes életkorú gyermekek elhelyezésével szervezték meg.

A csoportszobák világosak, jól felszereltek, esztétikus berendezésük az ott dolgozók igényességét tükrözi. Fejlesztő játékeszközeink korszerűek és a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelnek. Minden csoportnak fedett terasz áll a rendelkezésére. Udvarunk tágas, udvari játékaink minőségi tanúsítvánnyal rendelkeznek. Az óvoda felszereltsége nagyon jó, pályázati és fenntartói forrásból folyamatosan cserélődik.

A gyermekközösség egy része lakótelepi környezetben, másik része kiskertes családi házakban él. A családok többsége jó anyagi körülmények között él, de vannak hátrányos helyzetű gyermekek is. A szülők támogató jelenlétükkel segítik a nevelőmunkánkat. Fontos számunkra a szeretetteljes, gyermekközpontú óvodai légkör kialakítása, melyet a gyermek feltétel nélküli elfogadása és szeretete jellemez. Elfogadjuk a másságot, különbözőséget, felvállaljuk a sajátos nevelést igénylő gyermekek nevelését a Játékkal, mesével, pedagógiai programunkkal.

Intézményünk részt vett a TÁMOP 3.1.4 számmal ellátott Kompetencia alapú oktatás című pályázatán. 2009 szeptemberétől egyes elemei bevezetésre kerültek, programjainkat kiegészítettük. Ez idő alatt lehetőség adódott egy „Jó gyakorlat” megvásárlására, amely a gyermekek mérését, értékelését tette lehetővé.

2015-ben intézményünk tagóvodái egységes programot hoztak létre, amelyben minden óvoda egy specialitást jelölt meg. A Meseház Óvoda hagyományőrző specialitással dolgozott tovább

1.2. Helyzetelemzés

1. Az óvoda természeti környezete

Óvodánk a város szívében egy lakótelep közepére épült. Könnyen megközelíthető, gyalog és bármilyen járművel egyaránt. A szomszédságában található a Báthory Anna Református Általános Iskola, melynek 2019 szeptemberétől tagintézményeként működik, ezáltal a gyerekeink számára könnyebbé válik az óvodából - iskolába való átmenet. Közelben található még az Idősek Otthona is. Lakóinak életét alkalmankénti látogatásainkkal, műsorainkkal tesszük színesebbé, vidámabbá. Ezen alkalmak során is az idősek iránti tiszteletre, megbecsülésre neveljük gyermekeinket, erősítjük a szociális érzékenységüket. Az óvodánk tágas udvara, az épületét körülvevő ligetek, rétek, a családi házak ide nyúló kertjei, alkalmasak az ott élő növény és állatvilág megfigyelésére, megismerésére. A központi elhelyezkedésből adódóan pár perces sétával minden közintézménybe, kulturális, és egészségügyi intézménybe könnyen el tudunk jutni, a különböző városi rendezvényeket, nevezetességeket, műemlékeket meg tudjuk látogatni.
Városunk nevezetességeit napi séták, kirándulások alkalmával igyekszünk megismertetni a gyerekekkel. Örömmel vesznek részt a Báthori Várkastély és Panoptikum, valamint a Báthori István Múzeum rendezvényein. Szívesen sétálnak a Papok rétjén, a református műemlék templom kertjében és a város történelmi sétányán.

2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete

Óvodánk a város egyik legszebb lakótelepén, a Báthory Anna Általános Iskola szomszédságában helyezkedik el. A gyerekek többsége városunkból, kisebb része vidékről érkezett. Ezáltal a családok anyagi helyzete, szociokulturális háttere eltérő és különböző. A gyerekek tisztán, rendezetten járnak óvodába, főleg csak betegség miatt hiányoznak. A társadalmi változások következtében is egyre több a beilleszkedési és magatartási zavarral, részképességek lemaradásával, az egészségügyi szokások hiányával küzdő vagy éppen a beszéd területén lemaradást mutató gyerek. Az óvodában folyó lelkiismeretes, differenciált nevelő, fejlesztő munka során a bejövetelkor észlelt különbségek szinte eltűnnek a beiskolázás idejére. A problémás esetek is gyorsan felszínre kerülnek és szakemberek segítségével kezelni tudjuk azokat.
A családokra általában a jó anyagi háttér, gondoskodás, odafigyelés, igényesség jellemző. Szívesen vesznek részt az óvodában szervezett programokon, szülői értekezleteken. Érdeklő-

dőek a rendezvényeink iránt, segítőkészek, együttműködőek az esetleges problémák megoldásában. Iskolai végzettségüket tekintve többségben vannak az értelmiségiek, de a szakmával, szakképesítéssel rendelkezők a helyi adottságokat kihasználva a gyárakban helyezkedtek el két-három műszakban. Családok szerkezetét tekintve több gyerek teljes családban nőtt fel, de nem ritka azok száma sem, akik egyszülős családból érkeznek hozzánk. Egyre inkább tapasztaljuk, hogy nőtt a gyermekvállalási kedv a mai fiatalok körében. Ezért intézményünkben az óvodai nevelés szakasza esetenként kettő és fél évtől kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.
Sok gyermek autóval érkezik az óvodába, keveset sétálnak a szülőkkel ezért az állóképességük és mozgásuk fejlesztésére nagyobb gondot fordítunk. Nem ismeretlen a családok számára az istentisztelet, a Biblia, az imádságok és az egyházi énekek sem, tehát ők már nyitottak a keresztyén szellemiségben folyó nevelésre.

3. Személyi feltételek

A református óvodában az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvoda dolgozói egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A Bibliai integrációt közvetítik az óvodai élet mindennapjaiban, annak nevelési és tanulási folyamataiban.
Az óvodapedagógusok szakképesítésük mellett rendelkeznek katechéta vagy valláspedagógusi végzettséggel, vagy ennek megszerzésére törekszenek. Óvodánkban 10 fő óvodapedagógus, 1 fő tagintézmény igazgató, 5 fő óvodai dajka, 2 fő pedagógiai asszisztens összehangolt munkájával neveljük, gondozzuk a gyermekeket. A nevelő oktató munkát közvetlenül segítő szakemberek dolgozók, óvodatitkár, 1 fő konyhai alkalmazott 1 fő, udvari munkás, az intézmény zavartalan és színvonalas működéséhez járulnak hozzá.
Az óvodapedagógusok munkáját gyermekcsoportonként egy-egy fő dajka segíti, a köztük meglévő harmónia és együttműködés, emberi viszonyulás mintaként áll a gyermekek előtt. A nevelőmunka, különösen a differenciált egyéni fejlesztés eredményes megvalósítását 1 fő pedagógiai asszisztens közreműködésével segítjük elő. A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel rendszeresen gyógypedagógus foglalkozik az óvodapedagógusokkal együttműködve a hátrányok enyhítése, valamint a gyermekekben megmutatkozó tehetség kibontakoztatása érdekében. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába.

Az óvoda vezetője hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, dajkák és technikai alkalmazottak keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

A munkakörök szerinti személyi feltételek

Munkakör	Fő	Végzettség
Tagintézmény igazgató	1	Főiskolai
Óvodapedagógus	9	Főiskolai
Pedagógiai asszisztens	2	Érettségi/Pedagógiai-és család-segítő munkatárs szakképzettség
Dajka	5	8 általános/Óvodai dajka szak-képzettség

A pedagógusok előmeneteli rendszerében elért fokozat szerint

Fokozat	Fő
Mesterpedagógus	1
Pedagógus II.	3
Pedagógus I.	7
Gyakornok	-

Az óvodapedagógusok szakvizsgás végzettségei

A végzettség megnevezése	Fő
szakvizsgázott pedagógus, közoktatási vezető	2
tanügy igazgatási szakértő	1
fejlesztőpedagógus	1

4. Tárgyi feltételek

Az épület korszerű, felújított, egy csoportszobával, tornateremmel és só szobával bővült, megszépült, a mai kor igényének megfelelő. (2012-ben EU-s pályázaton nyert támogatásból)
A csoportszobák (5 db) tágasak, világosak, esztétikusak, az évszaknak, ünnepkörnek megfelelően díszítettek. A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, meghittséget közvetítenek. A berendezésük, bútorzatuk gyermekbarát, esztétikus. Egy csoportszoba galériával felszerelt, minden csoportnak saját terasza, mosdója, öltözője van, külön ebédlő áll a gyermekek rendelkezésére. A csoportszobák klimatizáltak, hűtő-fűtő berendezéssel lettek felszerelve 2024 nyarán.
Az épületben a gyermekek egyéni fejlesztéséhez megfelelően berendezett fejlesztő-logopédiai és orvosi szoba, tárgyaló, vezetői, titkárnői szoba, öltöző, szertár, mosó-vasaló helyiség, valamint melegítő konyha található.
A játékkészlet korszerű, kognitív és nagymozgásokat fejlesztő eszközök ellátottsága minden igényt kielégít, 2 db DIOO géppel rendelkezünk.
Eszközrendszerünk fejlesztésekor legfontosabb elv, hogy:

- az eszköz megfeleljen a gyermek életkori sajátosságainak,
- balesetmentes, kiváló minőségű, a gyermekek testmértéhez igazodó és esztétikus legyen,
- tegye lehetővé mozgás-, és játékigényük kielégítését, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.
- az óvoda helyi nevelési programjában megfogalmazott cél- és feladatrendszer megvalósítását szolgálja.

A bibliai történetek megértését segítő eszközök, a szakkönyvtár ellátottsága biztosított. A **Kálvin Kiadó** kiadásában megjelent könyveinket mindennapi óvodapedagógusi munkánk során előszeretettel használjuk.
A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot közvetítenek.
A tágas, füves, árnyékos fás részen a régi játékokat modern, az EU által előírt szabványnak megfelelő, esztétikus, időtálló a gyermekek mozgásfejlesztését szolgáló korszerű játékeszközökre cseréltük 2021. évben. A legkisebbeknek a játszóudvar közepén egy műfüves udvarrészt alakítottunk ki a korosztályuknak megfelelő méretű játékokkal, homokozóval. Ezt a területet íves kerékpárút veszi körbe, amely elég széles ahhoz, hogy akár egymás mellett többen is biciklizhessenek. A háromtornyos, két csúszdás, hintás, mászó alagutas, univerzális

játszóvárban, egy időben több gyermek is biztonságosan játszhat. A mérleghinták, a földbe süllyesztett trambulinok, a mászó falak, a homokozók, a láncos lépegetők, a csoportok számával megegyező számban készült el. A rugós hintákat, a két darab kisebb méretű játszóvárat, minden gyermek képességeinek megfelelően használhatja. Az óvodásaink testi épségének védelmére a játékeszközök alá az előírás szerinti vastagságú, esztétikus, színes ütéscsillapító gumifelület került. Körhinta korábban nem volt az udvaron. A felújítást követően azonban az egyik legkedveltebb játékeszközzé vált. Nagyon szeretik a gyermekek, könnyen használható és egyszerre többen is beülhetnek. Nem csak a baráti és a kortárs kapcsolatokat erősíti, hanem a mozgástevékenységének magasabb fokozatához, a másokkal szembeni figyelmesség fejlesztését is erősíti. A csapatjátékok kiemelt személyiségformáló hatással bírnak. Az egyik legkedveltebb tevékenység nálunk is, a foci. Óvodánk udvarának műfüves focipályája a gyermekek biztonságos, örömteli játékát segíti, miközben testileg, szellemileg, érzelmileg fejlődnek. Karbantartásuk, javításuk folyamatos.

A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelve helyezzük el.

2024. évben kialakításra került egy szülő fogadó-, és nevelői szoba.

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 2. melléklet JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) helyiségeiről és egészség- és munkavédelmi eszközeiről foglaltak tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel rendelkezünk. A hiánypótlás és a szakszerű, átgondolt fejlesztés folyamatosan történik.

2. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISÉGE

2.1. Gyermekkép

A 3-7 éves életkori szakasz a gyermek fejlődésében, személyisége alakulásában az egész életére meghatározó megismételhetetlen lehetőségeket rejt. Óvodánkban a nevelés központjában a gyermek áll. A gyermekhez, mint szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiséghez, az életkori sajátosságok és egyéni szükségletek, különbözőségek ismeretében közelítünk. A tevékenységek tudatos befolyásolásával segítjük a személyiségük kibontakozását, az eltérő genetikai adottságokra, képességekre, szokásokra, érésbeli, vérmérsékleti különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére támaszkodva.

A református óvodánk felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket. Valljuk, hogy az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek személyiségének formálásában. Minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést és azt, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek.

Az elfogadó és a gyermeki megnyilvánulásokat, önálló próbálkozásokat, kiemelten a játékot és a mesét támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Nyitottak az őket körülvevő világra, együtt érzők társaikkal, együttműködésre, egymás segítésére képesek, elfogadják a másságot. Nemzeti öntudattal rendelkeznek, kialakul bennük a hazájuk iránti szeretet és kötődés. Ismerik népünk hagyományait, a nemzeti a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Felismerik, képesek kielégíteni saját szükségleteiket.

Nevelőközösségünk érzelem gazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti környezetet, önállóak és kreatívak.

Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

2.2. Óvodakép

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda Óvodája a Tiszántúli Református Egyházkerület nevelési intézménye, amely egyben a magyar köznevelési rendszer része.

Óvodai nevelésünk sajátossága Krisztus szeretetének, megértésének sugárzása. Ennek érdekében minden nevelő hatást úgy szervezünk, hogy az bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli

elfogadást jelentsen a gyermekek számára. A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, tehetségkibontakoztatást kívánjuk szolgálni. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról. Ezáltal segítjük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba, a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

2.3. Óvodai nevelésünk alapelvei

Pedagógiai programunk alappillére gyermekeink nevelése, fejlesztése, testi, lelki szükségleteinek kielégítése, a szülőkkel történő eredményes együttnevelés, és a szülők szemléletformálása. A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi, szeretetteljes légkörben. Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, a személyiségükhöz igazított pedagógiai hatások alkalmazásával.

Valljuk, hogy

- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be;

- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.
- óvodai nevelésünket a gyermekkor nyelvére, a **játékra és mesére** alapozzuk. Az időtlenség, folyamatosság, a játék és a mese varázslatában elmerülés megfelel a gyermekkor igényeinek és anyanyelvi kultúránk szellemiségének.

- a jóízű játék és mesehallgatás közben magasrendű tanulási folyamat zajlik; belső képek kimunkálása, összeillesztése. A mese olyan közlésforma, amelynek segítségével, a gyerekekkel szót válthatunk arról, ami a kézzelfoghatón túl a legjobban foglalkoztatja őket, a teljes világ kerek tükörképe.

- harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.

- érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelőhatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.

- egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.

- az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonynak.

- az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.

- egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.

- a gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.

- egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.

- segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

2.4. Óvodai nevelésünk célja

- Az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevétele, a gyermekek fejlődésének nyomon követése.
- Inger gazdag környezet biztosítása a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása a gyermeki kérdések ösztönzése és megválaszolása, a mindennapi anyanyelvi és értelmi képességek fejlesztése.
- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.

- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.

- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.

- Olyan élmény gazdag mindennapok megteremtése, amelyen keresztül a játszó gyermek egyéni képességeinek, érdeklődésének megfelelő ismeretekhez jutva felfedezi környezetét, megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyomá-

nyok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

- Modellértékű kommunikáció és bánásmód az óvoda valamennyi munkatársa részéről.
- A különbözőségek elfogadása, empatikus magatartás kialakítása.
- Pozitív tartalmú attitűd megvalósítása a gyermek-dajka, gyermekek-dajkák kapcsolatban
- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberekké válnak.

2.5. Keresztyén szellemű nevelés

Bibliai történetmondás óvodánkban

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés, melynek életkorhoz igazodó formáját, tartalmát óvodapedagógusaink keresik. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepkörök. Az óvodában a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

A bibliai történetmondás, a csendes percek, áhítatok alkalmain az Isten dolgairól hallunk és arról beszélgetünk. A történetmondás a szóbeliségben hat. Meghatározó a beszélgetés körülménye, az a közeg, amiben elcsendesedünk, amiben Istenre figyelünk.

Varázsa van az Istenre figyelés csendes perceinek, érezzük ilyenkor ennek a titokzatosságát és a mégis közellévőségét. Természetes, egyszerű együttléteink mentesek minden kényszertől, praktikától, káprázattól.

A katechézis sikere emberileg sokban múlik azon, hogy az hogyan kezdődik. Nem a bibliai történet mondás adja meg csupán a keresztyén szellemű nevelés lényegét, legalább olyan fontos, a személyes érintettség, az Istennel való kapcsolat átélése. Ezen a téren a hitelességet az óvodapedagógus személyes meggyőződésének kisugárzása adja, amelyet nem pótol a bibliai eseménysor csak szószerinti visszaadása.

A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Célunk a helyes Istenkép kialakulásának segítése, megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra, hogy növeljük a gyerekben az ős bizalom csíráját.
Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermek imádság egy-két mondat. Annak megéreztetése, hogy az Isten megszólítható. Beszélhetek hozzá, mert meghallgat. Intézményünk teljes szellemisége biztosítja a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A tanult imádságokat önállóan mondják
- Várják a bibliai történetmondás alkalmát.
- Segítenek a történetmondás és a történet hallgatás körülményeinek a megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen báboznak, dramatizálnak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek a keresztyén ünnepekhez kapcsolódó verseket, énekeket.
- Képessé válnak a keresztyén szellemű erkölcsi emberi értékek kifejezésére. (szeretet, megbocsátás, önzetlenség,

2.6.Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kívánalom óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel: „MRE 2005. évi II. tv. VII. 53.§- a alapján:" a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát." – MRE Kt VII. 48.§ alapján: „Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését."
A református intézmények számára készült „Etikai kódex" ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik, nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás – a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó,

problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk. A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni.
A pedagógus célja, hogy az általa nevelt és oktatott gyermek lelki és szellemi fejlődését lehetővé tegye, továbbá, hogy nevelő-oktató munkája során hozzásegítse a gyermeket, tanulót, hogy a magyar nemzet elkötelezett, értékes tagjává válhasson. Mindezek megvalósítása érdekében a pedagógus nevelő-oktató munkája során arra törekszik, hogy feladatainak ellátását az általános etikai normákkal összhangban, a gyermek, tanuló jogainak, érdekeinek érvényesítése érdekében végezze.

Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a dolgozók lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

2.7.A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló kötelezettségei

A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.
Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy
1. nevelő és oktató munkája során gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
2. a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
3. segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, figyelemmel kövesse a tehetséges tanulókat,
4. előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,

5. egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,

6.

7. a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,

8. a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,

9.

10.

11. részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken és a köznevelésért felelős miniszter által előírt képzéseken, valamint folyamatosan képezze magát,

12.

13. a pedagógiai programban és a köznevelési intézmény szervezeti és működési szabályzatában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatait teljesítse,

14. pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az intézményi ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,

15. határidőre megszerezze a kötelező minősítést,

16. megőrizze a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonya során tudomására jutó titkot,

17. hivatásához méltó, az Etikai Kódex szerinti magatartást tanúsítson,

18. a gyermek, tanuló érdekében működjön együtt munkatársaival és más intézményekkel.

(2) A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott az (1) bekezdés 1., 4., 5., 7., 8., 13–18. pontjaiban foglalt feladatokat köteles ellátni.

A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló köteles

a) a munkáltató által előírt helyen és időben munkára képes állapotban megjelenni,

b) munkaideje alatt – munkavégzés céljából, munkára képes állapotban – a munkáltató rendelkezésére állni,

c) munkáját személyesen, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és az Etikai Kódex szerint végezni,

d) a munkakörének ellátásához szükséges bizalomnak megfelelő magatartást tanúsítani,

e) munkatársaival együttműködni,

f) a gyermek, tanuló szüleivel, törvényes képviselőivel együttműködésre törekedni.

2.8.Pedagóguskép

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőséget. Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik, a PDCA alkalmazásával tudatosan fejlesztik. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődésről. Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével. Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés során egyaránt. Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

A pedagógus

- Törekedjen a gyermeki személyiség teljes körű megismerésére, fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására. A személyiségfejlődésben jelentkező zavarokat ismerje fel, és szükség esetén irányítsa megfelelő szakemberhez.

- Legyenek összhangban a pedagógiai folyamatot meghatározó tervezési dokumentumai az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával és a Helyi Pedagógiai Programmal.

- A tanulási folyamat felépítése, lépéseinek egymásra épülő tervezése segítse a kitűzött cél elérését, szükség esetén rugalmasan változtasson előzetes tervein elképzelésein.

- A tevékenységek tudatos megtervezésére tegye a hangsúlyt, használja ki a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket és alkalmazza a differenciálás elvét, tudatosan törekedve a gyermekek motiválására és aktivizálására.

- Támogasson és szervezzen óvodai és óvodán kívüli közösségfejlesztő tevékenységeket, programokat, alkalmazva szociális képességeket fejlesztő módszereket.

- A pedagógiai módszereket az adott tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően alkalmazza, támogatva a kompetenciafejlesztést.

- Rendelkezzen megfelelő módszertani kultúrával, melyet tudatosan, célszerűen és változatosan használjon a különböző munkaformákban.

- Ismerje a pedagógiai tevékenységet meghatározó tervezési dokumentumokat, különböző szintű tervei szervesen épüljenek egymásra.

- Tervezése során a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét komplex módon vegye figyelembe (életkori sajátosságait, a gyermekek érdeklődését, előzetes tapasztalatait, képességeit és a környezeti feltételeket).

- Építsen a gyermekek más forrásokból szerzett tudására, használja ki és alkalmazza a tevékenység kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségeket.

- A nevelési folyamatot úgy építse fel, hogy elősegítse az értelmi képességek fejlődését, előtérbe helyezve a gyermekek önálló gondolkodását és kreativitását.

- A nevelőmunka során biztosítsa, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön minden gyermek, a meglévő hátrányai csökkenjenek, kiemelt figyelmet fordítva a különleges bánásmódot igénylő, és a hátrányos helyzetű gyermekekre.

- Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

- Helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli a felmerülő konfliktusokat, pozitív példák megerősítésével, felismeri a tanulási és magatartási problémákat, kompromisszumos megoldásra törekszik.

- Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására.

- A pozitívumokra épülő, differenciált fejlesztő értékelést részesíti előnyben, eredményéről a szülőknek megfelelő tájékoztatást nyújt.

- Személyes pozitív példájával segíti az ön és társas értékelés alakulását.

- Attitűdje legyen nyitott, támogató biztosítson a gyermekek számára nyugodt bizalom teli légkört, tanulástámogató környezetet, megfelelő feltételeket, eszközöket, melyek igazodnak az életkori sajátosságokhoz.

- Tudatosan figyel a gyermeki kezdeményezések bátorítására, épít a pozitív visszajelzésekre, hibáit korrekt és tapintatos módon javítja.

- Rendelkezzen pedagógiai optimizmussal, higgyen minden gyermek fejleszthetőségében az egyéni képességeket, szükségleteket figyelembe véve.

- Viselkedésében, közösségi magatartásában, kommunikációjában pontos, következetes, modellértékű legyen, szakmai hozzáértést tükrözzön. Érdeklődésével, kérdéseivel ösztönözze a gyermekek egymás közötti kommunikációját.

- Legyen tisztában szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival és tudjon alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.

- Rendelkezzen innovatív, empatikus, kreatív, kommunikatív személyiséggel.

- Szakmai fejlődése elősegítése érdekében, állandó önreflexiót gyakorol és folyamatos önképzéssel, továbbképzéssel, online képzéssel fejleszti tudását.

- A partnerektől kapott visszajelzéseket önkritikusan elemzi, értékeli és felhasználja őket.

- Igyekezzen szakmai álláspontját kifejteni, az óvodai tevékenység során a felmerülő és kapott feladatait problémáit önállóan kezelni.

- Rendelkezzen az elvárásoknak megfelelő munkafegyelemmel, munkamorállal.

- Tartsa elsődleges szempontnak és használja ki a gyermekek folyamatos tevékenykedtetését, az ismeretek, tapasztalatok szerzésének komplexitását, a gyermekek szabad önkifejezését a játékban.

- Legyen a szervezetfejlesztés aktív részvevője, kapcsolódjon be különböző szakmai közösségek munkájába.

- Lehetőség szerint használja az óvodai nevelés képességfejlesztést támogató digitális eszközeit.

- Építse és ápolja rendszeresen a partneri kapcsolatokat, lehetőség szerint használva az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat együttműködve a pedagógiai munkát segítő más felnőttekkel is.

Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata segíti személyiségük fejlődését.
- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.
- Magatartásával, viselkedésével és beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.

- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

Kívánalom a szülőkkel szemben

Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék. Beiratkozás alkalmával a szülők nyilatkoznak arról, hogy az óvodánk keresztyén szellemiségében történő nevelését elfogadják.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot.
A helyes életritmust a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejének és szükségleteinek figyelembevételével alakítjuk ki (lásd napirend).
A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, esetleges ételallergiát. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.
Ezen belül **az óvodai nevelés feladata:**

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítására, a környezettudatos magatartás megalapozása,

- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását. Az óvodapedagógus-gyermek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra (haj, bőr köröm, fogápolás). Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek WC-re, amikor akarnak.

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többrétegű öltözék biztosítását. Napközben többször is az óvodapedagógus, illetve a csoportban dolgozó felnőttek segítségével öltöznek a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. A kedvező gyermeklétszám, az udvar és a tornaszoba kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezhessenek mozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvónő teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet).

A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és heti rend szerint kerül sor.

A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék mindennapi elfoglaltsága a gyermekeknek. Itt lehetőség nyílik új mozgásformák kipróbálására, begyakorlására, önbizalmuk erősítésére. A mozgásos játékokhoz az óvónő ad ötletet, bíztatja, segíti a gyermekeket.

A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára.

A mindennapi pihenés, alvás a csoportszobában történik. Az egyéni alvásigényt figyelembe véve biztosítjuk, hogy a nem alvó gyermekeknek nyugodt tevékenységet végezhessenek, míg a többiek pihennek.

3.1.1. 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátása

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 2021. szeptember 1-jétől hatályos módosítása értelmében az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek esetében az óvoda gondoskodik a napközbeni alapvető speciális ellátásról: a vércukorszint szükség szerinti méréséről, valamint – szükség esetén, orvosi előírás alapján – a szülővel, törvényes képviselővel történt egyeztetést követően, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadásáról.

Ezen feladatok ellátását a jogszabályban meghatározott intézményi kör az óvodaorvos és védőnő, vagy a megfelelő szakmai továbbképzést elvégző, pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy révén biztosíthatja. Intézményünkben 2 dolgozó elvégezte a képzést. Jelenleg nincs cukorbeteg gyermek, ha azonban lesz, ellátása biztosított. A cukorbeteg gyermekek ellátásával kapcsolatos feladatokat az óvoda Eljárásrend diabéteszes gyermekek ellátására szabályzata tartalmazza.

3.1.2.Allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekek óvodai ellátása

A szülő kötelezettsége, hogy óvodánkkal jogviszonyban álló fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és a megteendő sürgősségi intézkedésekről

- a beiratkozással egyidejűleg, vagy
- a diagnózis ismertté válását követően haladéktalanul tájékoztassa intézményünket.

Továbbá gondoskodjon arról, hogy az életmentő gyógyszert a gyermek mindig tartsa magánál, azaz 1 db. autoinjektor legyen az adott óvodai csoportban. A lejárt szavatosságú autoinjektor cseréjéről a szülő gondoskodik. Vis maior esetén, vagy amennyiben az átvett autoinjektor más gyermek életmentésére kerülne felhasználásra, akkor intézményünk pótolja azt. Az allergiával érintett gyermek szülőjétől, törvényes képviselőjétől kapott adatokat a gyermek biztonságos napközbeni ellátásának céljából a jogviszony fennállásáig kezeljük. Az allergiával élő gyermek támogatója minden esetben az az óvodapedagógus pár, amelyik csoportba jár a gyermek. A fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermek egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelem érdekében minden dolgozóval megismertetjük a hirtelen fellépő súlyos allergiás reakció (anafilaxia) esetén szükséges teendőket. Az életmentő intézkedéseket „Anafilaxia tájékoztató és ellátási terv a köznevelési intézmények részére” című tájékoztatóban foglaltak szerint tesszük meg, mely dokumentum megtalálható minden óvodai csoportban és a vezetői irodában.

3.1.3. A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Feladatunk a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. Az óvodai közösségbe, az egészséges gyermekek védelme és az esetleges szövődmények kialakulásának megelőzése érdekében csak egészséges, a kötelező védőoltásokban részesült gyermek járhat. Az óvodapedagógusok csak azt a gyermeket kötelesek bevenni a csoportokba, aki megítélé-

sük szerint egészséges, tünetmentes. A betegnek látszó gyermek szüleit megkérik, hogy orvosi igazolással hozza be a gyermeket az óvodába. Fontos feladat a textíliák szükség szerinti cseréje fertőzések, egyszerűbb rendellenességek megelőzése a szezonális fertőző betegségekre, járványhelyzetre való felkészülés: szellőztetés, fertőtlenítés, beteg gyermek elkülönítése. Amennyiben a gyermeken bármilyen betegség tünetet tapasztalunk, arról a szülőt tájékoztatjuk, és szakember vizsgálatát javasoljuk. A napközben megbetegedett gyermeket lefektetjük, a szülőket értesítjük. Szükség esetén orvost hívunk. A fertőzések megelőzése érdekében biztosítjuk a megfelelő feltételeket: külön jellel ellátott törölközők, ágynemű, fertőtlenítések. Figyelünk a fokozott törődést, gondoskodást igénylő gyermekekre, a bennük rejlő feszültséget, gátlást igyekszünk az okok feltárása után a szülők segítségével oldani. A tartási rendellenességek, lúdtalp megelőzése érdekében figyelünk a helyes testtartásra, a gyermek méretének megfelelő bútorzatra, a mozgásfejlesztő foglalkozások mozgásanyagának összeállítására. A szülők mellett az óvodapedagógusoknak időben fel kell figyelniük a tünetekre, a szülőkkel közösen meg kell oldani a problémát.

Az óvodapedagógus feladata

- a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésük elősegítése, természetes mozgásigényük kielégítése,
- megfelelő higiéniai szokások alakítása a szülők, óvónők és segítő szakemberek segítségével és közreműködésével,
- egészséges és biztonságos környezet, megfelelő óvodai életritmus kialakításával testi-szellemi fejlődésük segítése,
- diabétesz, anafilaxiás tünetek időben történő észrevétele, életmentő intézkedések megtétele
- a gyermekek saját és egymás testi épségének óvására, megóvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,
- saját egészségük védelmére nevelés (zsebkendő használat, kézmosás, evés előtt, közös használati tárgyak tisztántartása),
- a dajkával aktív, rendszeres együttműködés a környezet tisztántartása, és a fertőzések megelőzés érdekében,
- rendszeres védőnői kapcsolattartás, a gyermekek higiénés ellenőrzése, probléma megbeszélése érdekében (pl. érzékszervi, tartási rendellenességek),

- rendszeres testedzés, időjárásnak megfelelő öltözködés, kirándulás, óvodán kívüli programok szervezése minden évszakban,
- fokozatos fizikai megterhelés, a nagymozgásos foglalkozásokon, és kirándulásokon,
- családi életre való felkészítés (apa-anya szerep),
- a sajátos fejlődésű gyerekek beilleszkedésének segítése, konfliktuskezelésre nevelés,
- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás (pl. terem-rendezés).

3.1.4. Egészségfejlesztési program

Az egészségfejlesztés területei

- egészséges táplálkozás
- mindennapos mozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, egészséges életvitel igényének alakítása,
- a bántalmazás, az erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

A gyermekeknek napi háromszori étkezést biztosítunk (tízórai- ebéd- uzsonna), melynek mindegyikét óvodánk étkeztetéséért felelős konyhája szállítja.

Az óvodapedagógus feladatai

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan szolgáljuk fel a közös étkezések során, a várakozási időt kerülve, vagy a minimálisra csökkentve.
- Megpróbáljuk megkedveltetni az új ízeket, intenzív rágásra ösztönzünk, folyamatosan folyadékot biztosítunk.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismertetjük meg a gyerekeket.
- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára
- Tanácsot adunk (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki. Felhívjuk a figyelmet, hogy az otthoni , családi étkezések során kerüljék az élettanilag kedvezőtlen ételek és italok étrendbe állítását; így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.
- A nevelési évben sor kerül az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevé-

kenységre. Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot e tevékenységeknek.

Mindennapos mozgás

A mozgás spontán vagy szervezett formában mindennapos tevékenység. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére. Az irányított mozgásos tevékenységek, játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. Változatos napi és heti rendben biztosítjuk a gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítését szervezett mozgástevékenységgel a tornaszobában, vagy az udvaron. A tervezés során figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségét, élünk a differenciálás módszerével. Sétát, kirándulást valamennyi évszakban tervezünk, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel; ha lehetőségünk van rá, bevonjuk a szülőket is. Az élményszerzésen túl ezzel a mozgásformával, és a séta közben elért változatos terepviszonyok adta lehetőségek kihasználásával hozzájárulunk a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez, mozgáskoordinációjuk fejlődéséhez is. A szabad levegőn való tartózkodást télen a tél örömeit – szánkózás, hóemberépítés, hógolyózás stb. – aktívan kihasználva biztosítjuk.

Kihasználjuk a levegő és a napfény együttes hatását, de odafigyelünk az erős napsütés káros hatásának kiküszöbölésére. Kánikulai időszakban de. 11.00 és du. 15.00 óra között nem tartózkodhatnak a tűző napon, ezért megfelelő árnyékolást biztosítunk az udvaron. (lombos fa, házikó, napvitorla)

Az óvodapedagógus feladatai

- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása.
- Edzési lehetőség biztosítása a környezet, a levegő, a napfény megfelelő kihasználásával. Tervezés során a hely, idő, átgondolása, és a különböző terepviszonyok kihasználása fokozatos terhelés biztosítása mellett, figyelembe véve az egyéni, és az életkori

sajátosságokat.

- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 óra szabadban való tartózkodás biztosítása.
- A nyári időszakban az egész napos levegőn való tartózkodás is lehetséges, a napirend szerinti tevékenységek szervezésével.

Személyi higiéné

Tisztálkodás

Az egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok végzése elfogadó, pozitív gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka kapcsolaton alapszik. A WC használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, szükség szerinti segítségnyújtás sértheti a gyermek intim szféráját, ezért türelmesnek, megértőnek kell lennünk. A napi rend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Megismertetjük a tisztálkodási folyamatot helyes sorrendiséggel, és technikával. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség és a fertőzés megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat mosását, tárolási feladatait, illetve a közvetlen környezetünk tisztán tartására is hangsúlyt fektetünk. A megvalósításban a gyermek fejlettsége szerint segítséget nyújt. Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

Öltözködés

Elegendő időt és a gyermekek ismeretére épülő differenciált segítséget biztosítjuk az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. Öltözködés során fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás, öltözködés egymásra ható viszonyának, összefüggéseinek felismertetése. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése többszöri gyakorlási lehetőséget kínál, amelynek során alakul a gyermek énképe, fejlődik önállósága, probléma megoldó gondolkodása. Az óvodapedagógus és a dajka mintát adó magatartása segíti a mindennapi élethez szükséges szokások fejlődését. Minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napirend megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

Pihenés

Ebéd után biztosítjuk a nyugodt pihenés feltételeit; a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). Pihenésüket mesével, énekkel, zenehallga-

tással, testi közelséggel, puha tárgyakkal segítjük. A pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítjuk.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése, higiénés szabályok kialakítása.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés, a higiénés szabályok betartatása a gyermekekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozottan figyeljük; szükség esetén kezdeményezzük a javítását, cseréjét, különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál. Séták alkalmával felhívjuk a gyermekek figyelmét a biztonságos közlekedés szabályaira, nagyobb volumenű kirándulásra szülői segítséget kérünk.

Testi és lelki egészség fejlesztése, egészséges életvitel igényének alakítása

A lelki-egészségvédelem fontos feladatunk, megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. Hiszen a lelki eredetű problémák (szorongás, félelem… stb.) negatívan hatnak az általános fizikai állapotra. A védelem és biztonság igényüket állandó jelenlétünkkel biztosítjuk.

Ennek tudatában kiemelten figyelünk a következőkre:

- mindennemű megszégyenítést elutasítunk (pl.: bepisilés balesete),
- nyugodt alvásidőt biztosítunk,
- WC használatakor megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást
- nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységekben,
- nem terheljük túl gyermekeinket,
- meghallgatjuk a problémákat,
- biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot,
- igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat,
- nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot.

A gyermek fiziológiás szükségleteinek kielégítése az óvodapedagógust közvetlenül segítő dajka feladata.

Sokat beszélgetünk a gyermekekkel. A szabad beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével stb.

párhuzamosan. Fontos az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás, melyek témája:

- A városi, falusi élmények megbeszélése, az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját. Másokat is károsít; zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (lebarnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erőkifejtés, sok mozgás.

A BÁNTALMAZÁS, ERŐSZAK MEGELŐZÉSE

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul."

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39§ (3a) bekezdésben rögzíti,hogy „A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít”.

A szociális nevelés terén alapvető fontosságú szakmai megsegítést nyújthat tehát **a** gyermekjóléti szolgálat ez irányú tevékenysége.

Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények. Ezen magatartásmódok nagy valószínűséggel veszélyt jelenthetnek a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki, erkölcsi és szociális fejlődésére. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermek bántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények támasztása). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élet-

helyzet, amelyben a gyermek szem-és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy késztetése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra. A gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

A pedagógus alapvető feladata

- Közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Pedagógiai eszközökkel törekedjen a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására, szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményezzen.
- Működjön együtt a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- A szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségéről.
- A szülők szemléletformálása a gyermekek életkorához igazodó tartalmú, témájú filmek megválasztására vonatkozóan.

BALESETMEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

Az intézmény óvó-védő előírásait, a balesetmegelőző tevékenységeket és az elsősegélynyújtásra vonatkozó szabályokat a Szervezeti és Működési Szabályzatunk részletesen tartal-

mazza.

A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint a tevékenységek, kirándulás stb. előtt a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően megismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszély forrásokra
- a tilos és az elvárható magatartásformákra vonatkozóan.

Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra. Fontos, hogy tudatosuljon a gyermekekben, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető. Megismerkednek a veszélyhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők is el tudnak végezni. Ide tartozik a segítséghívás (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Az óvoda berendezései eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba. Állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felül vizsgálattal egészül ki.

Az egészségfejlesztésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos, választható tevékenységek biztosítása a napirendben, az időkeretek rugalmas alkalmazásával.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése a csoportban.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán (pl. folyadék).
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekkel.
- A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- Önállósági törekvések támogatása, egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat…)
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.
- A szülők meggyőzésével a szénsavas, túlcukrozott, serkentőszereket tartalmazó italok kiiktatása.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.

- A ruhák összehajtásának, az öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása.
- Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlétével, simogatással a gyermek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása.
- Az alvást nem igénylő gyermekeknek csendes tevékenység biztosítása szükség szerint.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap.
- Beteg gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- Baleset-megelőzésre való törekvés és szükség szerint elsősegélynyújtás.
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelés feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Szükségleteit képes késleltetni, önállóan kielégíteni.
- Ismeri és alkalmazza a kulturált étkezési szokásokat (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat…)
- Képes az asztal esztétikus megterítésére.
- Önállóan használja a vécét. (WC ülőkét lehajtja, felhajtja, vízzel leöblíti, megfelelő mennyiségű WC-papírt használ)
- A kezet szennyező tevékenység után-festés, ragasztás, WC-használat stb.- megfelelő technikával kezet mos, majd szárazra törli.
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára.
- Az udvaron sem szemetel.
- Szükség szerint használja a zsebkendőt.
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját összehajtva helyrére teszi.
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne.
- A veszélyes helyzeteket felismeri, tudatosan elkerüli.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, melyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre tevékenységre serkent, és ösztönzőleg hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására. Erre az óvónő keresztyén beállítódása, példamutatása ad indítékot a gyermekek számára.

A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően. A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás következtében meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek saját öltöző szekrénye, kis tarisznyája van, ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését az „anyával együtt történő befogadás" lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

A gyermekek a csoportnak egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagjai. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékuk és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő-és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget, együttérzést. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön, én-képe a különböző sikeres próbálkozásokban és kapcsolatokban differenciálódjon. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés.

Hozzásegítjük a gyermekeket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő csendes perceknek, mesehallgatásnak, Bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai

- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére, és az önálló elképzelések megvalósítására,
- a csoportközösség erősítése, MI- tudat alakítása a közösen átélt események, élmények együtt történő felidézésével is. (fénykép, videó felvétel)
- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezésmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával,
- az emberek különbözőségének megértetéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódásuk alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezésmódok erősítése, a családhoz, óvodástársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játszódélután, ünnepek),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, nevelésükhöz szakemberek bevonása.

A befogadás

A gyermekek óvodába lépését az „anyával együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

Az óvoda minden dolgozója készül az új gyermekek fogadására a csoportszobák berendezésével, díszítésével, a játékok előkészítésével, az óvodai jelek elkészítésével, a környezeti feltételek biztosításával.

Cél

- A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék. Érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- A gyermekek megismerkedjenek az új környezetükkel, érzelmi bázist találjanak az óvodapedagógusokban.

Feladat

- Olyan módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot és nyugalmat adnak.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek érzelmi biztonságának kialakítása, az egyénre szabott befogadás során. (anya az óvodában tartózkodhat a gyermek igényeihez igazítottan a befogadás időszakában)
- Az óvodapedagógus és a szülők kapcsolatának kiépítése, az óvodapedagógus és a gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása
- Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatás nyújtása a szülőknek, bemutatva az óvodai nevelés törekvéseit.
- Pozitív érzelmi hatások biztosítása az előzetes óvodalátogatás során is.
- Szeretetteljes óvodapedagógus magatartással, fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével az érzelmi kötődés kialakítása.
- Kedvenc játékok, vagy a szívükhöz nőtt kedves holmijuk pl. cumi, „rongyocska", „alvóka", óvodába történő behozatalának ösztönzése.
- Kooperatív magatartással a gyermekek beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségének erősítése
- A meghitt kapcsolatok kiépítésére törekvés.
- **A befogadás időszakában megfigyeljük, hogy:**
    - a gyermek miként fogadta el az új környezetet,
    - hogyan reagált a szülőtől való elválásra,
    - magára talált-e a játékban,
    - hogyan alakult a kapcsolata az óvodapedagógusokkal,
    - hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába,
    - mi okozott számára örömet vagy nehézséget,
    - hogyan reagált a társakra

A megfigyeléseket írásban rögzítik az óvodapedagógusok a gyermekek személyiséglapján.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Jól érzi magát az óvodában, kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesz.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- Tiszteli, becsüli szülőföldjét, magyarság tudata kialakult.

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interperszonális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánzásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezésmódot.

A nap során, természetes módon adódó helyzetekben megéreztetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékosságát, érzelmeket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására.

Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára.

A beszédhibák megelőzése érdekében játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglejtést. Kihasználjuk a mese, a vers és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az értelmi fejlesztések, nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, a játék során szerzett spontán tapasztalataikra. Az egyéni fejlesztés keretében megteremtjük ezek felhasználásának, alkalmazásának lehetőségét a gyakorlatban. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására késztetjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük.

Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét. A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességiek. *A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára az óvoda minden dolgozójának bevonásával lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét*.

Az óvodapedagógus feladatai

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése,
- a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése,
- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,
- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása,
- a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylése
- a gyermekek önkéntelen figyelmének felkeltése, kérdéseiknek, megjegyzéseiknek, az őket foglalkoztató aktuális témáknak figyelembevétele,
- fogalmaik, képzeteik gazdagítása az új tapasztalatok összekacsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,

- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által,
- egymás meghallgatására ösztönzés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni, belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- a szándékos figyelem képessége kialakul.
- a közölt információt megérti.
- kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- gondolatait, érzelmeit, élményeit képes érthetően elmondani, mondatokban kifejezni.
- bátran kérdez.
- verbális emlékezete korának megfelelő.
- tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszközkiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában.
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul,

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvoda gyermekcsoportja osztott életkorú. Nézetünk szerint ez kedvező feltételeket teremt a differenciált egyéni fejlesztéshez, a fejlettség szerinti beiskolázáshoz, a közösségi nevelés

hatékonyabbá tételéhez. Kivételt képeznek a kötött elfoglaltságok és tanulási helyzetek. Pl.: úszás, minden napi mozgásos, egyéni fejlesztések, kirándulások.

A gyermek egészséges fejlődéséhez a rugalmas napirend biztosítja a feltételeket, melyet a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek jellemeznek - növekvő időtartamban (5–35 perces)- ahol megjelennek a személyes interakciók, biztosítva van az élőszavas mese és közösségi játékélmény. A napirend folyamatos játékidőt tesz lehetővé, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a hosszan tartó, gyakran napokon át folytatható játékhoz alkalmazkodva. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek, segítik a helyes életritmus kialakulását.

A napirendben és a kéthetente ismétlődő heti rendben a csoportos óvodapedagógusok határozzák meg a gyermekek számára felkínált játék és egyéb tevékenység tartalmát.

Naponta teremtünk lehetőséget élőszavas mesélésre, verselésre, éneklésre, rajzolásra, festésre, környezetükkel való aktív ismerkedésre, a szervezett játékos mozgásra. Hetente egy alkalommal minden csoportban *mozgásos tevékenységet* szervezünk a tornateremben vagy az udvaron. A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt.

A rendszerességgel szervezett délelőtti csendes percek az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik. A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

Az óvoda ajánlott napirendje

7.00-7.30	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban
7.30-10.30	Érkezés, gyermekek fogadása **Játék,** szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések, Tízórai közösen, folyamatosan. Párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek 5-35 perces időtartamban, illetve a tanköteles korú gyermekek számára az eredményes iskolai előrehaladás érdekében naponta összesen 45 perces időkeretben (verselés, mesélés, ének-zene, népi játék, tánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mindennapos mozgás,) Szervezési mód: egyéni, mikro csoportos, csoportos. Szervezeti keret: kötött, kötetlen. **Csendes percek** - hitéletre nevelés 10-25 perces együttlét

10.30-12.00	**Testápolási teendők,** előkészületek a tízóraihoz **Játék,** egyéb tevékenységek a szabadban
12.00-14.30	Testápolási teendők, ebéd, **mesehallgatás**, pihenés
14.30-17.00	Folyamatos ébredés, testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, uzsonna **Játék, szabadon választott tevékenységek**, egyéni képességfejlesztések, hazabocsátás
16.30-17.00	**Játék,** egyéb szabadon választott tevékenység az összevont ügyeletes csoportban

Óvodánk heti rendje

A heti rend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazhatóbb heti rendet állítsunk össze. Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek differenciált fejlesztése érdekében az egyes napokon. Hetente egy alkalommal minden csoportban *szervezett mozgásos tevékenységben vehetnek részt a gyermekek* a tornateremben, vagy az udvaron. A tornaterem használatának kialakult rendje van. A tanköteles korú gyermekek csoportjában az úszáson való részvétel, a heti 2. mindennapos mozgás része.

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt. A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el.

Nap	**TEVÉKENYSÉGEK**	
Hétfő	Szabad játék Játékba integrált egyéni, mikro-, vagy makro csoportos fejlesztések, tevékenységek Mindennapos mozgás Verselés- mesélés	Bozsik –foci tehetséggondozás Ovi-angol és német nyelvi tehetséggondozás A külső világ tevékeny megismerése + matematikai tartalmú tapasztalatszerzés, séta, kirándulás, egyéb programok látogatása, színházlátogatás, könyvtárlátogatás,
Kedd	Szabad játék Játékba integrált egyéni, mikro-, vagy makro csoportos fejlesztések, tevékenységek Mindennapos mozgás Verselés- mesélés	

Szerda	Szabad játék Játékba integrált egyéni, mikro-, vagy makro csoportos fejlesztések, tevékenységek Mindennapos mozgás Verselés- mesélés	múzeumlátogatás, stb. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ének-zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás- szervezett mozgásos tevékenység, Úszás DIOO használata Munka jellegű tevékenységek. Csendes percek, bibliai történetek Fejlesztőpedagógus, Tehetséggondozó pedagógus Logopédus
Csütörtök	Szabad játék Játékba integrált egyéni, mikro-, vagy makro csoportos fejlesztések, tevékenységek Mindennapos mozgás Verselés- mesélés	
Péntek	Szabad játék Játékba integrált egyéni, mikro-, vagy makro csoportos fejlesztések, tevékenységek Mindennapos mozgás Verselés- mesélés	

Nyáron - júniustól augusztusig- az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a sokféle mozgásforma, kirándulás, szabadjáték, vízhez szoktatás, kreatív alkotó tevékenységek, művészeti tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkát végeznek. Ebben az időszakban a településen működő másik óvodával, vagy másik település óvodájával kötött megállapodás alapján biztosítjuk óvodás gyermekeink intézményi óvodai nevelését.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

5.1. Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési eszköze, szükséglet és létforma a kisgyermek életében. Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot feltételez.

Minden nap biztosítjuk a zavartalan, hosszan tartó szabad játékot.

A játékban a kisgyermek szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz újraélheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását.

A játék szabadon választott, külső céltól független, melyet örömérzés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja. Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk. Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiailag egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához

és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az esztétikai szempontok mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatóak legyenek, teret adva a gyermek játékában megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának.

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittségre van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok, alacsony bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékokat, eszközöket biztosítunk.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

Cél

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékban történő megismerése által.

Feladatok

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása,
- gyermekek játékban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettársításának, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- támogassa a gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játékszituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,

- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

5.2. Munka jellegű tevékenységek

A gyermekek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos terepe, az adott feladatvégzéshez szükséges tapasztalatok, készségek, attitűd alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt naposi munka. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.
A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme.
Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókincsük bővítésére, éneklésre, mondókázásra, mókázásra. Megbízzuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. madáretetés, akváriumgondozás.

Célok

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, természeti megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése,
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek biztosítása,
- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség fejlesztése
- a munka eszközeinek, azok használatának, a munkavégzés legcélszerűbb fogásainak megismertetése, gyakorlása,
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok megismertetése, betartása, betartatása
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.

Az óvodás gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően javasolt munkatevékenységek

- önkiszolgálás (testápolás, étkezés, öltözködés)
- asztal felelősi munka
- alkalomszerű munkák és megbízatások
- növény- és állatgondozás
- a környezet rendjének megőrzése

Önkiszolgálás

A gyermekek a felnőttek segítségével ismerkednek meg saját személyükkel kapcsolatos munka jellegű feladatokkal és annak sorrendjével.

Igényesen végzik a testápolást, öltözködést. Rendbe rakják holmijukat, óvják, védik tárgyi környezetüket. Kulturált étkezési szokásokat sajátítanak el. Mindezeket a tevékenységeket rendszeresen végzik, sok gyakorlással válik készségükké.

Naposi munka

A legfiatalabb gyermekeknél felelősi munka még nincs. Ebben az időszakban az önkiszolgálás dominál. Alapvető technikai készségeket sajátítanak el.

Fokozatosan jelenik meg a naposi munka. Kialakul a gyermekek számára egy világos, követhető kiválasztási rend, sorrend.

Később az elsajátított feladatokat már nagyobb önállósággal és minőségileg magasabb szinten végzik: a gyermekek figyelemmel kísérik ki lesz a felelős. Az étkezéshez az evőeszközöket esztétikusan rendezik el, ügyelnek arra, hogy melyik eszköz melyik oldalra kerüljön stb. Étkezés után összehajtják a terítőt, letörlik az asztalt, teremrendezésnél, fektetők lerakásánál

aktívan közreműködnek. Segítenek az óvodapedagógusnak a különböző tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében, az élősarok gondozásában.

Alkalomszerű munkák és megbízatások

A gyermekek a nap folyamán alkalomszerű megbízatásokat is kaphatnak, amit meghatároz a gyermek fejlettsége, személyisége. Olyan feladatokat is kapnak, amit önállóan kell elvégezni pl. rakjanak rendet a mesesarokban, vagy a polcon. Kapnak olyan feladatot is, amit otthon kell elvégezni és számon kérhető, pl. gyűjtőmunka.

Növény- és állatgondozás

A környező világ megismerésének egyik része a növények, és állatok fejlődésével és gondozásával való ismerkedés. Sok lehetőség adódik óvodán kívül és belül is ezeknek a tevékenységeknek a végzésére.

Óvodán kívül: veteményeskertben, családoknál.

Óvodán belül: élősarok gondozása, virágos, veteményeskert ápolása, madáretetők gondozása.

A munkatevékenységek tartalma: falevelek, termések gyűjtése, segítés a madáretetésben, tavasszal a csírázás előkészítése, ültetés, növények öntözése, az élősarok növényeinek gondozása, halak etetése az akváriumban, télen a hó elsöprésében segítés gyermekméretű eszközökkel.

A környezet rendjének megőrzése

Az óvoda külső és belső környezetének tisztántartása, ápolása, védése az óvoda minden gyermekének fontos feladata. A környezetépítő és szépítő munkában minden gyermekünk életkorának és egyéni képességének megfelelő szinten vesz részt.

A munkatevékenység tartalma: a játékeszközök, használati tárgyak helyretétele, elrendezése a csoportszobai, udvari játék után, a csoportszoba játékait segítenek rendben tartani pl. babaruha mosása, babaedények elmosása, ügyelnek a környezet rendjére és az apróbb rendellenességeket segítenek helyreállítani.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Figyel a saját maga és környezete rendjére.
- A rá bízott feladatot önállóan, szívesen végzi
- A környezetében lévő növényeket, állatokat óvja, gondozza
- Képes a munkavégzés során másokkal együtt működni, alkalmazkodni
- Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát.
- Kialakult a munka iránti tisztelete, megbecsülés fontossága, hasznossága - a dolgozó ember iránti tisztelet

- A megkezdett feladatot kitartóan, felelősségtudattal végig csinálja
- Ügyel a takarékos vízhasználatra.
- Képes a saját személyével kapcsolatos feladatok ellátására,
- Ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat,
- Kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,
- Értékelik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.

5.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási folyamat jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes környezetben, elsősorban a szabad játékban és az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéb tevékenységi formákban valósul meg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk. A tevékenységeket probléma-centrikusság, és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat" környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, eközben tanulnak is. Ebben a folyamatban, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg, az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságink lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A napi 45 perc akár több egységre és különböző tevékenységtípusra is tagolható, az adott csoport heti rendjéhez igazodóan. A tevékenység típusát az óvodapedagógus határozza meg, a módszerek használata esetében az alábbiakra kell fókuszálni a tanulási képességek kibontakoztatása érdekében.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

a) az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
b) a spontán játékos tapasztalatszerzés;
c) a játékos, cselekvéses tanulás;
d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
f) a gyakorlati problémamegoldás.
A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak tekintjük.
A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
A gyermek fejlődésének vizsgálata céljából a 4. életévük betöltésekor az adott nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

Célok

- fejlődjenek a spontán és a későbbi tudatos tanulást segítő képességeik,
- alakuljon az önálló tapasztalatszerzéshez, problémamegoldáshoz, tanuláshoz fűződő pozitív viszonyuk,
- erősödjön az önálló cselekvés és feladatvégzés iránti kompetenciakésztetésük a sikerélményeik által.

Feladatok

- a szervezett és spontán tanuláshoz szükséges támogató környezet megteremtése pl. élményt nyújtó játék, és egyéb tevékenységek közötti váltás lehetősége, gazdag tárgyi környezet; változatos helyszín, a tanulást segítők köre,
- a különböző képességek fejlesztéséhez a minden érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének megteremtése, a kreatív megközelítésre inspirálás,
- azon feltételek biztosítása, melyek révén a tanulási tevékenységet a gyermekek örömmel és önként vállalják fel,

- a szociális tanulás lehetőségeinek megteremtése,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.
- a gyermekek tanulási tevékenységének személyre szabott, pozitív értékeléssel történő segítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni,
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,
- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,
- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- alakulóban van türelmük, önfegyelmük.
- Fejlődik erkölcsi ítéletalkotó képességük.
- Képesek egyéni élményeik, tapasztalataik logikus elmondására.
- Az önellenőrzés, önértékelés képessége kialakult.
- Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.

5.4. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodás gyermek szüntelenül felfedezi környezetét, és eközben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal. A környezettudatos magatartás formálása elsődleges, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát. A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása.
A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a szokások, közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. Segítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait, gondozzuk a kiskertet. Évszaknak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk,

játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk, betakarítjuk a kiskert terméseit. Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis seprűt, lapátot, ásót. Észrevesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során gilisztát figyelünk.

Sokat beszélgetünk a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkedv támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában, pl. CD lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop, projektor.

Célok

- szerezzenek olyan tapasztalatokat a külső világ felfedezése során, amelyek révén képessé válnak az életkoruknak megfelelő eligazodásra,
- alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet,
- legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól,
- alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti, társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek,
- fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva.

Feladatok

- a folyamatos, cselekvő tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen és tágabb természeti környezetről,
- a megszerzett ismeretek rendszerezésének segítése,
- a környezet szépségének felfedeztetése, megóvására nevelés,
- a környezetvédelem alapjainak megismertetése a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepe, a fenntartható fejlődés alapelvei.

- környezettudatos magatartás alakítása, fenntarthatósági szemléletformálás, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, a hulladékkezelés, szelektálás,
- az ember alkotta mesterséges környezetben való eligazodás segítése,
- a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása a környezet formai és mennyiségi viszonyainak felfedezésével,
- annak felismertetése, hogy környezetünknek magunk is alakítói vagyunk (élősarok, teremdíszítés),
- a gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a testséma és térpercepció fejlesztése,
- az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek a népi megfigyelések, a készülődés örömének megéreztetése,
- keresztyén értékeink szerint a teremtett világ szépségeinek felfedeztetése,
- nemzeti kultúránk, hagyományaink játékba ágyazott felidézésével a hazaszeretetük, szülőföldhöz tartozásuk erősítése,
- mesesarok kialakítása: állandó hely biztosítása a mesemondáshoz.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,
- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- Tudják saját nevüket, születési idejüket, helyét.
- Tudja lakcímét, szülei pontos nevét, foglalkozását, óvodája nevét.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani azokat.
- az évszakok változását, napszakokat ismerik, aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvéses úton különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására,
- tudnak számlálni, mennyiségeket, térbeli viszonyokat megkülönböztetni.

5.5. Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek egészséges lelki fejlődésének egyik legfőbb segítője. A mese és a vers örömforrás, esztétikai- és társas élmény. Nyelvi és gondolati szinten is nagy belső energiákat mozgósít. Az értékes népmesék biztosítják a gyermeki érdeklődés fenntartását a természeti és társadalmi környezet, és önmaga iránt. A mese - képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a megfelelő viselkedésformákat. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a keresztyén erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségükkel tájékozódik az őt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van. Jelentősége túlmutat a gyermekkoron, krízishelyzetekben valódi lelki erőként, támaszként jelenik meg. Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Célok

- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése,
- gazdagodjon verbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésen és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások.

Feladatok

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- a mindennapi mesélés, verselés nyugalmas színterének, szertartásainak megteremtése,
- a gyermekek mindennapjaihoz, élményvilágához igazodó népmesék, versek, mondókák, kortárs irodalmi alkotások, valamint más népek, nemzetiségek meséinek kiválasztása, a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásaiból
- a gyermekek számára az irodalmi élményeik újra alkotásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz esztétikus, szimbolizált eszközök biztosítása,
- a gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,
- a gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése.
- a saját mese, vers repertoár gazdagítása, az előadásmód folyamatos munkálása.
- élőszavas mesemondás

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel
- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja módszertani ajánlásait.

5.6. Ének, zene, *népi játék, tánc*

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magában hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbeli játékokat, a népi gyermekdalokat. Az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik.

Néphagyományaink őrzése mellett a Kodály alkotta módszer folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az éneklésre, zenélésre vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat lehetőség, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsa szöveggel megformált alkotásokra.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitélethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk. Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül az éneklésben rejlik. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét

- áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- imádság előtti és utáni énekkel,
- étkezés előtti és utáni ének,
- elalvás előtti énekkel,
- név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

Célok

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok

- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömének megéreztetése;
- a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás és játékos gyakorlás útján,
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbeli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítésével,
- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kísérni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja módszertani ajánlásait.

5.7. *Mindennapos* Mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető. A tevékenység alapvető szervezeti keretei: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, amelynek részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc) c) szervezett mozgásos tevékenység.

A 3-7 éves gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív tanulási képesség és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenálló képességét.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgás nemcsak a tevékenységforma keretein belül valósul meg, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, kiegészítik az óvodapedagógus által irányított mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pl.- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés,

együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Célok

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,

- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.
- Finommozgása, egyensúlyérzékelése kialakult.
- Mozgása harmonikus, összerendezett
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
  A rendelkezésre álló kézi szereket jól és biztonságosan használja. (labda, szalag, karika, babzsák)
- Kudarctűrő képessége kialakul. (tud veszíteni!)
- Kialakult az egészséges versenyszellem.
- Toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Tud ütemtartással járni.

5.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Gyermekkorban az érzéki megismerésé a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzetei kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterüket, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet kap mindennapjainkban.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér, forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomat hagyással stb.

Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.

Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre.
A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvónői kezdeményezésre is lehetséges.
Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát, valamint az öltözői falitáblát, hogy a szülők is gyönyörködhessenek benne. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek felismerésére.
A csoportszobában rendelkezésükre áll kisszekrény, polc, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk.

Célok

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és s koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékukhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, alkotó légkör megteremtése,
- változatos technikák és eszközök megismertetése,
- a természetes anyagok, termések
- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,

- a gyermekek térforma és szín képzeteinek gazdagítása
- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.
- új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- Képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására
- Ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Emberábrázolásban megjeleníti a részformákat és arányokat is.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára
- Szem – kéz koordinációja, finommotorikus képessége tökéletesedik. (nem görcsös a ceruza fogása, biztos a vonalvezetése)
- Képesek az alkotás örömének átélésére egyéni és csoportos formában,
- Kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

6. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

6.1.Az óvoda pedagógiai programjához kapcsolódó szakmai dokumentumok

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. 2024.szeptember 1. napjától az OviKRÉTA felületét használjuk.
Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti, a

három–négyéves, a négy–öt éves, az öt–hatéves a hat–hét éves gyerekek számát, a sajátos nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,

- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások tartalmi elemeit,
- az értékeléseket,
- a feljegyzést a csoport életéről.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

Cél a hozzáadott pedagógiai érték kimutathatósága, mérhetővé tétele

A gyermekek fejlődését az óvodába kerüléstől kezdve folyamatosan megfigyeljük és rögzítjük OviKRÉTA felületén lévő „Gyermek fejlődésének nyomon követése” oldalon. amely tartalmazza

- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi, szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés),
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket,
- a szülő tájékoztatására szolgáló elért eredményt,
- az óvodapedagógus megjegyzéseit

Az óvodapedagógus feladata

- a mérés feltételeinek megteremtése,
- az intézmény által elfogadott módszerek alkalmazása, (megfigyelés, Difer teszt)
- a mérés eljárásrendjének betartása.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, családlátogatások, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, tényleges képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori sze-

mélyiségfejlődésről. A fejlődésben megmutatkozó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együtthatókat. Az óvodapedagógusok a differenciált fejlesztés érdekében alkalmazzák mérési-értékelési és megfigyelési módszereket és annak eredményeit, amelyek lehetőséget biztosítanak a **KORREKCIÓ**ra, a PDCA alkalmazására

1. Fejlődési napló- Gyermek fejlődésének nyomon követése
2. Difer teszt (4. életévtől)

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége. A gyermek fejlődését szolgáló intézkedésekről, megállapításokról, javaslatokról fogadóóra keretén belül tájékoztatjuk a szülőket, melyet aláírásukkal hitelesítenek.

6.2. Az óvodapedagógus adminisztratív feladatai

1.Az OviKréta felületén:

- az óvodai csoportnapló felelősséggel, szakmai felkészültséggel történő vezetése,
- a felvételi és mulasztási napló naprakész vezetése,
- a gyermekek hiányzásainak igazolására szóló bizonylatok dokumentálása,
- vezeti a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációt, valamint a testi (látás, hallás, mozgás), szociális, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésével kapcsolatos információkat képességekre, készségekre részleteiben lebontva az óvodai nevelés teljes időszakára kiterjedően.

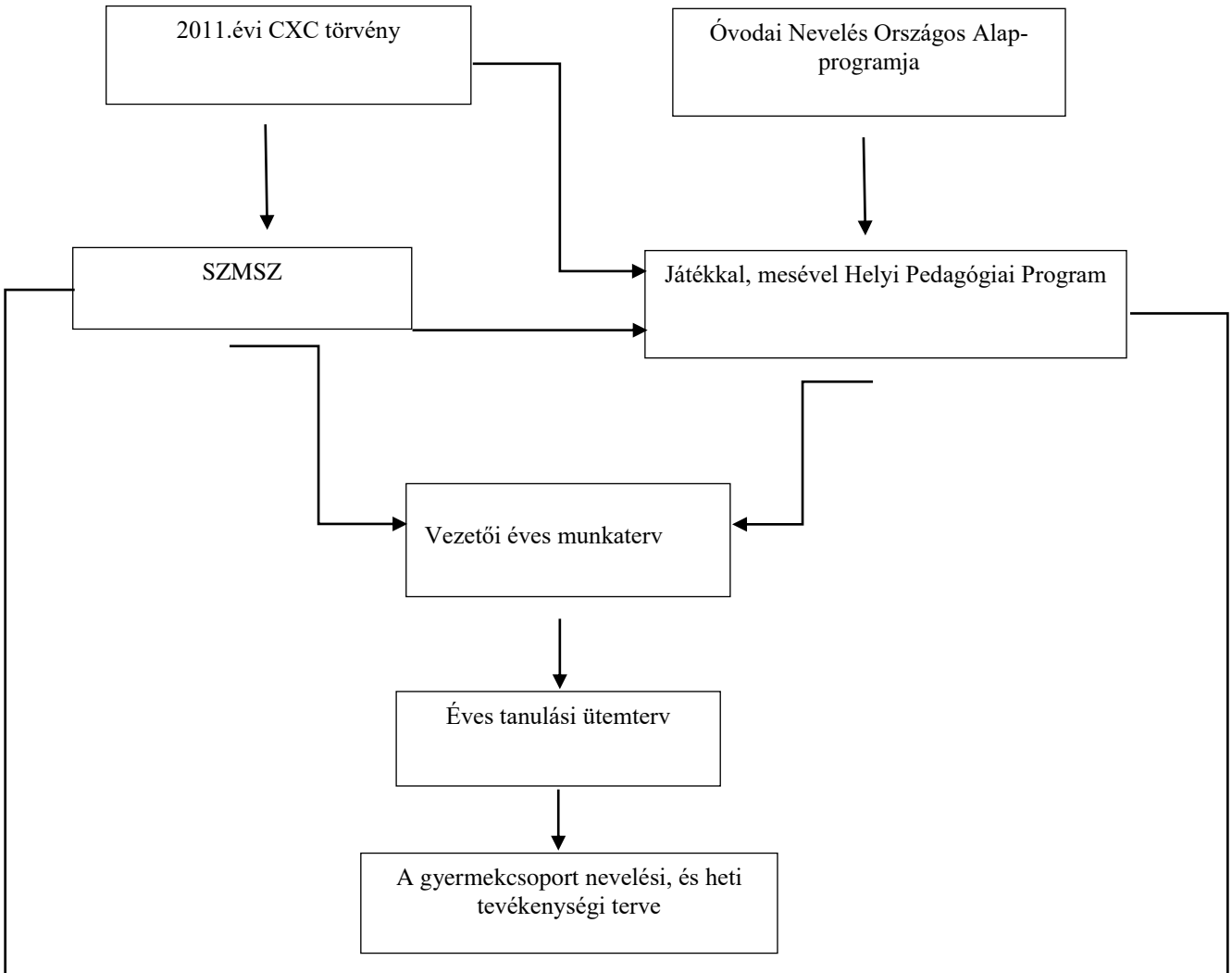
2.Egyéb adminisztratív feladatok:

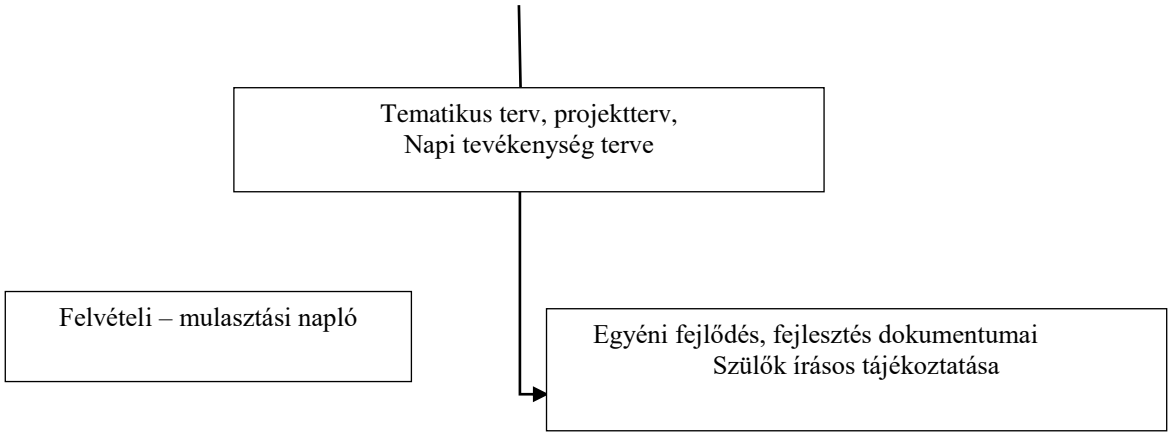
- vezeti a gyermek anamnézisét
- az intézményvezető kérésére szociometriai, pedagógiai felmérések elvégzése és összegzése,
- statisztikák határidőre történő elkészítése,
- a gyermek szülőjének írásbeli nyilatkozatát beszerzi minden olyan óvodai, döntéshez, amelyből a szülőre fizetési kötelezettség hárul,
- szülői értekezletekről, fogadó órákról emlékeztető jegyzőkönyvet készít,
- humánjárvány, vészhelyzet, rendkívüli szünet időszakára érvényes dokumentáció készítése

7. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE, ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Pedagógiai Programunk céljai összhangban vannak az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával és a Református Óvodai Nevelés keretprogramjával. A **tervezés** az óvodapedagógus tudatos, tervszerű tevékenységének elengedhetetlen feltétele a gyermekek fejlődésének segítése érdekében, amelyhez módszertani szabadága biztosított. A nevelési tervek fél évre készülnek, majd az értékelésre építve határozzuk meg a következő időszak nevelési feladatait. A gyermekcsoport nevelési – tevékenységi programjának tervezése a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez, igényéhez, a spontán helyzetekhez igazodik, és a feladatok egymásra épülnek.
A nevelési terv nem megmásíthatatlan, az élethelyzetek, a gyermekek pillanatnyi állapota s az aktualitások is befolyásolják a nevelés folyamatát

7.1.A tudatos tervezést meghatározó, és az ellenőrzés alapját képező dokumentumok hierarchiája.

7.2.A pedagógusok munkájára vonatkozó ellenőrzés

Az óvodapedagógusok ellenőrzése és értékelése a Játékkal, mesével Pedagógiai programban kitűzött célokra, feladatokra terjed ki, az SZMSZ-ben meghatározott kiemelt szempontokra és az egyéni teljesítménycélokra vonatkozóan. Az értékelések a napi megfigyelésekre, csoportlátogatásokra, hospitálásokra, személyes önértékelő beszélgetésekre épülnek. A tevékenységlátogatást szakmai beszélgetés követi.

Az ellenőrzés célja

- az ellenőrzött pedagógus pedagógiai készségeinek fejlesztése,
- a nevelőmunka hatékonyságának, eredményességének növelése
- a gyermekek fejlettségi szintjének követése, mérése.

Az ellenőrzés módszere

- a tevékenységek egységes szempontok szerinti megfigyelése, a pedagógus mindennapi munkáját megalapozó pedagógiai tervezés dokumentumainak vizsgálata, reflektív beszélgetés.

Az ellenőrzés, értékelés szempontjai

- Az óvodapedagógus pedagógiai munkájában komplex módon veszi figyelembe a tervezési folyamat minden lényeges elemét.
- Tudatosan tervezi a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat. Többféle módszertani megoldásban gondolkodik. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza azokat.

- A cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt, tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Tervezőmunkájában épít a gyermekek előzetes neveltségi szintjére, tudására, folyamatosan felhasználja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket és alkalmazza a differenciálás elvét.
- Munkája során megismeri a gyermekek személyiségét, fejlesztésüket önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli, és autonómiájuk kibontakoztatására törekszik.
- A gyermekek személyiségfejlődési nehézségeit feltárja és szükség esetén megfelelő szakemberhez irányítja.
- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Csoportos tevékenység esetén is figyel az egyéni szükségletekre, a gyermekek hibáit, tévesztéseit, a tanulási fejlődési folyamat részének tekinti.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, hosszabbtávú fejlesztési tervet dolgoz ki, az általános pedagógiai célrendszert szem előtt tartva.
- A pedagógiai folyamatok értékelése a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével történik, visszajelzései világosak, egyértelműek a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- A gyermekek fejlődése érdekében, az egyéni képességek figyelembe vételével, folyamatos pozitív megerősítésre, értékelésre törekszik.
- Reflexióval felülvizsgálja a végrehajtott pedagógiai folyamatokat a megvalósítás eredményességének érdekében.

8. MUNKAKÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

8.1.Mérés-értékelés munkaközösség

A Mérés-értékelés munkaközösség az óvoda-iskola átmenet segítése és az óvodai nevelés célrendszerének megvalósítása feladatait tűzte ki célul. A szakmai munkaközösség segíti gyermekek készségeinek, képességeinek fejlesztését, a sikeres iskolakezdés érdekében végzett óvodapedagógusi feladatok megvalósítását. A munkaközösség támogatja az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében a személyes motívumok - önértékelési és önérvényesítési képességek - kialakítását és fejlesztését támogató módszertani ismeretek bővítését.

A pedagógusok által végzett megfigyelések eredményei a Fejlődési naplóban kerülnek rögzítésre az OviKréta felületén. Teljesen átláthatóvá teszi a gyermeki képességek elmaradásaira

vonatkozóan a fejlesztések irányának meghatározását, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást. Az eredmények elemzése alapján készül el a „Tájékoztató a gyermek fejlettségéről" dokumentum, amelyet a szülők csatolhatnak a további egy évig óvodában maradás iránti kérelmükhöz

Cél

- A gyermekek készségeinek, képességeinek fejlesztése a sikeres iskolakezdés segítése,
- Az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében a személyes motívumok - önértékelési és önérvényesítési képességek - kialakítását és fejlesztését támogató módszertani ismeretek bővítése.
- A teljesítményértékelési rendszer működtetése a jogszabályi elvárások szerint

Feladat:

- A pedagógiai szakszolgálattal együttműködve, a gyermekek egyénre szabott differenciált képességfejlesztése, egyéni, csoportos, és mikro csoportos formában.
- Tevékeny részvétel az intézmény teljesítményértékelési rendszerének, szabályzó dokumentumainak felülvizsgálatában, jogszabályi elvárások szerinti kidolgozásában.

9. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Az egészség, és környezeti nevelés óvodáskorban kiemelt jelentőségű.
Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg. A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek tevékenységformái:

- ~ a szabad játék,
- ~ az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,
- ~ mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,
- ~ a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.

- Az óvodás gyermekekhez érzelemvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználá-

sa, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.

- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliőjével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.
- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermeket nevelünk.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat. Pl.: Őszi ízek udvara, Apák napja stb.

10. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.

- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúra azonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A beóvodázási programért felelős személy vagy team kijelölése.
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (étkezési, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
    - ~ gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
    - ~ védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),

- ~ szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
- ~ civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (DIFER mérés 4 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

11. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.
A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni. A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó. A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre késztetést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés színterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárscsoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Célja

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,

- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetűből ne váljék veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- az óvodapedagógus rendszeresen tájékozódjon a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat fel kell ismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni és megvalósítani,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén javasolni,
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, szükség esetén jelezni a hiányzást az illetékesek felé,
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,
- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,

- munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvónővel,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

12. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- együttnevelés
- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,

- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv…),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

13. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,

ac) kiemelten tehetséges gyermek,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,

13.1.Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

13.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése, habilitációs és rehabilitációs tevékenységek

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Cél

1. **A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentése**
    - Váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük.
    - Alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben.
    - Valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képességterületeinek fejlesztése.
2. **Habilitáció, rehabilitáció**
    - A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása.
    - A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése.
    - Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása.

Feladat

- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI gyermekek kapcsolataiban,
- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.
- a habilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy mikropcsoportos formában valósul meg szakemberek bevonásával

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket. Amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől vagy vállalkozó szakembertől.
- A habilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, és a dajka vesz részt.
- Habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodva, a gyógypedagógus köz-

reműködésével elkészített éves „*Egyéni fejlesztési terv"* szerint. A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, habilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.

- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük, - így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségi jogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás

Beszéljünk a gyerekeknek a sajátos nevelési igényű társuk érkezéséről. Csak akkor várhatjuk el, hogy megértsék egymást, ha tudják mi az, amit el kell fogadniuk társuk állapotában. Az óvodapedagógusnak is el kell fogadnia a sajátos nevelési igényű gyermeket, közreműködésével szocializálódik a gyermek az óvodai közösségben. Együtt kell működni a sajátos nevelési igényű gyermek szüleivel, hogy a foglalkozások során felmerült tanulási, fejlesztési szituációkat otthon megerősítsék. Fontos feladat az új szakmai ismeretek befogadása, és az együttműködés az óvodai munkát segítő szakemberekkel.

- fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a szakszolgálat, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával.
- az évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt gyermekük, ha a szakvéleményben foglaltak alapján az optimális fejlődését biztosítani tudjuk.
- abban az estben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelését biztosító feltételek

A Köznevelési törvény külön foglalkozik a különleges gondozáshoz, rehabilitációs célú foglalkoztatáshoz való jog érvényesítésével. E szerint a gyermekek jogaival összhangban különleges gondozásra tarthatnak igényt azok a gyermekek, akik testi, érzékszervi, értelmi vagy más fogyatékosságban szenvednek. A személyiség fejlődésében a kortárs csoportok növekvő jelentőségűek. A fogyatékos gyermek nevelése megszervezhető a többi óvodába járó gyermekkel együtt, integrált nevelés keretében.

- a fogyatékosság típusának megfelelő képesítésű gyógypedagógus biztosítása.
- a sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelésének szervezése a specifikus sérülések figyelembe vételével.
- a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai, és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mérten aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a káro-

sodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Az óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, a nevelés valamennyi területén.

Kiemelt feladat

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszűntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.
- biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.
- az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció és a terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek körében
- az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészében.

Mozgásfejlesztés:

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés. A sérülés függvényében szükség lehet az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyváltoztatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb. Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. A szókincs szegényesebb lehet, a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását, a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra, légzésproblémák állhatnak fenn, súlyos esetben beszédképtelenség is előfordulhat. Emiatt fontos feladat a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitűzésére, a logopédussal való együttműködésre.

Éneklés, zenei nevelés

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

A kevésbé súlyos- vagy közepesen fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszicho szociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodáskor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének **központi feladata**

- a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve.

A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.). Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladata

1. A nagyothalló – gyermekeknél a beszédtartományban mért hallásveszteség 30–45 dB közötti, középsúlyos esetben 45–65 dB közötti, súlyos esetben 65–90 dB közötti hallásveszteséget mutatnak ki. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszéd, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével vagy anélkül), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap

- a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése,
- a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
- a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele

- a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása,
- szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata,

- valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

2. A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától, a család aktív együttműködésétől. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai habilitációs és rehabilitációs fejlesztés, szülői támogatás, foglalkozás – valamint azzal párhuzamosan –, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását.

Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszédfogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében
- a beszédértés és észlelés nehézségében,
- kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),

- a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában,
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai),
- a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó **fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján.** A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Kiemelt feladat

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók,
- valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszédfogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszédfogyatékossághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékosság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Kiemelt feladat

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.

A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

13.1.2.Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek**.**

Cél

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezet biztosítása révén váljon a természetessé gyerekek között személyiségük különbözősége.

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésüknek elősegítése, életminőségük javítása, hogy a későbbi életszakaszuk folyamán **könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.**

Feladat

- Befogadó csoportlégkör kialakítása
- A többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjátékok alkalmazása.
- Szakemberekkel való együttműködés.

13.1.3. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,

Cél

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladat

- inger gazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

13.2. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek fejlesztése

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az az óvodás, akinek egészségügyi ellátása a szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt a legalább napi négy órai tartamban meghatározott óvodai foglalkozásokon nem tud részt venni. Ezért speciális pedagógiai ellátásra jogosult, az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott tevékenységeket biztosít.

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

14.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

Elvei

- Óvodai nevelésünk családközpontú a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.
- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma

- A szülők, gyermekek, pedagógusok számára közösen szervezett programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki. Alakítjuk a családias hangulatot.
- Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.
- Egyházi ünnepeken, szeretetvendégségünkön való részvétel, mely módot és lehetőséget ad keresztyén szellemiségünk megismerésére, hitünk elmélyítésére.

Formái

- *Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel* közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, családlátogatás, anyás beszoktatás, játszódélután, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés).
- *Nyílt napok*, melyek során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életéről, tevékenységeiről (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).
- *Ünnepi rendezvények,* melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (advent, karácsony, húsvét, pünkösd, anyák napja, családi nap)
- *Kirándulások sportnapok,* melyek a szülők közösségének alakulását is elősegítik (ügyességi sportjátékok az óvodában, külső helyszíneken, egész napos kirándulás a természetbe).
- *Közös áhítatok, gyülekezeti összejövetelek.*
- *Fogadóóra* keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszélik a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.
- *Csoportos szülői értekezleten* évente három alkalommal beszélik meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.
- *A szülők közössége* véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
- *A szülők közössége* évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az óvodavezető irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.

- *Alapítványi rendezvények* jótékonysági rendezvény, óvodabál lehetőséget teremtenek arra, hogy az óvoda dolgozói együttműködjenek az alapítványi célok megvalósításában, ezáltal anyagi támogatást nyújtsanak az óvodának.

14.2. Kapcsolat a fenntartóval

Elvei

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Nyírbátori Református Egyházközséggel.
- Az óvodavezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügy-igazgatási, személyügyi helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

Formái

- Személyes találkozók, igazgató tanácsi ülések, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk.

14.3. Kapcsolat a gyülekezettel

Elvei

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Formái

- Részvétel az istentiszteleteken, ünnepségeken, szeretetvendégségen, közös áhítatokon.

14.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

Elvei

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása, és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.
- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követése, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk továbbfejlesztésében.

Formái

- Óvodába készülő bölcsődések látogatása a gondozónővel, nyílt nap, nyílt hét az óvodában, iskolában, esetmegbeszélések, műhelymunkák, nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával, pedagógusok szakmai megbeszélései, hospitálások, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások, kérdőíves felmérés.

14.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Elvei

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.

  Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyírbátori Tagintézménye

  Református EGYMI

  Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Megyei Tagintézménye

  Gyermekjóléti Szolgálat

  Családsegítő Szolgálat

  Gyámügyi Hivatal

Formái

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.

14.6. Külső szakmai kapcsolatok

Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Elvei

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelő hatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.
- A tagintézmény-vezető lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal, kiemelten az Óvodai nevelés játékkal, mesével program szellemében nevelő óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozóján való részvétel a nevelőtestület részéről.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

- Nyírbátori Városi Könyvtár
- Nyírbátori Kulturális Központ
- MNM Báthori István Múzeuma
- Nyírbátori Báthori Várkastély

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenek felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

15. MEGEMLÉKEZÉSEK, ÜNNEPEK

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapoknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

- **Október 31: A reformáció napja**

Az óvodapedagógus elbeszélése arról, hogy hitünkért a nehézségeket is vállalnunk kell.

- **December 6. Mikulás**

A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át.

- **Advent időszaka, Karácsony**

Várakozás Jézus megszületésére. Elcsendesedés, gyertyagyújtás, éneklés, betlehemes játékok.

- **Farsang**

Télbúcsúztatás vidámsággal, énekkel, tánccal, farsangi maskarával.

- **Március 15. Nemzeti ünnep**

Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményekről, kokárda, nemzeti színű párta készítése, éneklés dalos játékok

- **Virágvasárnap**

Az óvodapedagógus történetmondása Jézus bevonulásáról Jeruzsálembe. A csoportszoba virágokkal díszítése

- **Nagypéntek**

Az óvoda dolgozóinak megemlékezése Jézus keresztre feszítéséről.

- **Húsvét**

A feltámadás ünnepe. Készülődés az óvodapedagógussal teremdíszítés, a bibliai történet megismerése. A húsvéti néphagyománynak megfelelően tojás festés, mely az új élet jelképe**.**

- **A mennybemenetel ünnepe**

Jézus erejéről, visszajöveteléről szól a bibliai tanítás.

- **Pünkösd**

Az óvodapedagógus történetmondása arról, hogy a Szentlélek ereje segít legyőzni a rosszat.

- **Anyák napja**

A gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak.

- **Gyermeknap**

Vidám játékok, közös éneklés, kirándulás a szabadba.

- **Ballagás**

Iskolába lépő gyermekek méltó búcsúztatása

- **Apák napja**

  Édesapák, nagypapák köszöntése, mozgásos programok.

- **Gyermekeink születésnapja, névnapja**

Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.

- **Jeles napjaink**

Víz világnapja (március 22.)

Föld napja (április 22.)

Népmese napja (szeptember 30.)

Az állatok világnapja (október 4.)

- **Jó gyakorlataink**

Kövess engem!- kedvenc bibliai történetek bemutatása.

Mutasd meg magad-tehetségek találkozója-dalos játékfűzés

- **Óvodánk hagyományai, rendezvényei**:

Sportnap, kirándulás, Őszi ízek udvara.

16. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

A Pedagógiai program érvényességi ideje

A módosított Pedagógiai program 2026. szeptember 1-től lép hatályba.

A Pedagógiai programban értékelése, felülvizsgálata

A Pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A Pedagógiai program módosítása

A Pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- a tagintézmény igazgató
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai munkaközösségei
- a szülői szervezetek
- az intézmény fenntartója.

A Pedagógiai Program felülvizsgálatának és módosításának indokai

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása.

A Pedagógiai Program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A Pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A Pedagógiai program a jóváhagyását követően – a tanév szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- Az óvoda a szülők számára a nyitva tartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a Pedagógiai programhoz.

A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda Pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A Pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható:
  - Az intézmény fenntartójánál
  - Az intézmény irattárában
  - Az intézmény könyvtárában
  - A tagintézmény nevelői szobájában
  - A tagintézmény igazgató irodájában
  - A Tiszántúli Református Egyházkerület Tanügyi Hivatalában

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai program hatályos: 2012. szeptember 1-jétől

Módosítások:

A módosított Pedagógiai program hatályos: 2013. március 31-től

A módosított Pedagógiai program hatályos: 2013. szeptember 1-jétől

A módosított Pedagógiai program hatályos: 2014. szeptember 1-jétől

A módosított Pedagógiai program hatályos: 2017. szeptember 1-jétől

A módosított Pedagógiai program hatályos: 2019. szeptember 1-jétől

A módosított Pedagógiai program hatályos: 2021. szeptember 1-jétől

A módosított Pedagógiai program hatályos: 2024. szeptember 1-jétől

A módosított Pedagógiai program hatályos: 2025. szeptember 1-jétől

A módosított Pedagógiai program hatályos: 2026. szeptember 1-jétől

17. ZÁRADÉK
A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉLEMÉNYEZÉSE ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény nevelőtestülete a 2026. augusztus 26. napján tartott Nevelőtestületi értekezletén elfogadta.

Nyírbátor, 2026. augusztus 26.

.....

Nagyhaju Katalin
intézményegységvezető-helyettes
a nevelőtestület nevében

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény nevelőtestülete a 2026. augusztus 28. napján tartott Nevelőtestületi értekezleten elfogadta.

Nyírbátor, 2026. augusztus 28.

.....

Takácsné Matlag Erzsébet
tagintézmény-igazgató
a nevelőtestület nevében

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény főigazgatója a 2026. augusztus 28. napján tartott Nevelőtestületi értekezleten jóváhagyta.

Nyírbátor, 2026. augusztus 28.

.....

Sivadóné Cselenyák Dóra
főigazgató

A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programja a fenntartóra nézve az elfogadott éves költségvetésen túl többletköltséget nem jelent.
A Báthory Anna Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programjával a fenntartó egyetért.

Nyírbátor, 2026. augusztus 30.

.....

Fazakas Ferenc Sándor
lelkipásztor

.....

Polyák Sándor
főgondnok

FÜGGELÉK

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK MEGVALÓSULÁSA

1.Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek megvalósulásának feladatai

1. Egészséges táplálkozás			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Gyümölcsnap biztosítása szülők bevonásával, segítségével ezáltal a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.	egész évben folyamatosan	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	A vitamindús táplálkozás szokássá válik, a gyerekek korszerű táplálkozási igénye kialakul; a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken.
Évente egyszer egészséghét szervezése ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	ősz	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok Környezetbarát munkacsoport	Az egészséges táplálkozás, és mozgásigény a gyermekek szokásait alakítja; a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken, tudatosodik az egészség= érték szemlélete.
Évente egyszer gyógynövénynapot szervezünk ahol a gyógynövények pozitív hatásaira hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét. pl: gyógyteák készítése, kóstolása, illóolaj terápia	tavasz	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok Környezetbarát munkacsoport	Az egészséges életmód és egészségmegőrző szemlélet alakítása**.** Tapasztalati úton ismerkedhetnek meg a gyógynövényekkel, már meglévő ismereteik bővülnek személyes élményeik alapján.
A gyermekeket bevonjuk az egészséges ételek készítésébe, pl. gyümölcssaláta, zöldség saláta	folyamatos	óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek, dajkák	A közösen elkészített étel, pl. gyümölcs-, zöldség saláta az étkezés, munkavégzés együttes örömét közvetíti; alakul egésztudatos szemléletmódjuk**.**

2. Mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Családi nap keretében családi sport verseny szervezése Apák napja.	nyár	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Alapvető mozgáskészségek fejlődnek, az önálló testedzés igénye kezd kialakulni; a szülők számára értékként jelenik meg a mozgásos közös tevékenység; a közösségi kapcsolatok alakulnak.

Családi nap keretében családi sport verseny szervezése és kedvcsináló változatos mozgásformák bemutatása valósul meg. Versengések, játékok. Őszi ízek udvara.	ősz	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	A mozgásigény kielégítése játékos, versengéses formában valósul meg.
Bozsik foci megtartása heti rendszerességgel	folyamatos	tagintézmény igazgató, óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens	A mozgás, mint örömforrás - a szervezet edzése megvalósul; az együtt játszás élményén keresztül erősödik a személyiség, az együttműködés fejlesztésével a közösségi élmény gyarapszik**.**
3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
A gyermekek önismeretének, erősítése játékos helyzetekben. Az érzelmi intelligencia fejlesztése a „nem”-et mondás képességének alakításával. Tablókészítés a gyerekekkel az egészséges és az egészségre káros termékekről, veszélyes helyzetekről	tevékenységi terv szerint	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	A káros szenvedélyektől mentes egészségvédő modell megismerése; az egészségkárosító szerek egészségi kockázatának ismerete
A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével. Csoportban történő játékos konfliktuskezelési technikák, légző gyakorlatok, jógaelemek, lazító és koncentrációt segítő játékok, feszültségoldó játékok, gyógyító mesék….stb.	folyamatos	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Idegrendszeri,- lelki egészségvédelem a helyes életvitel és harmonikus, derűs, elfogadó, kiegyensúlyozott légkör biztosítása.
4. A bántalmazás megelőzése			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Felderítés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, védőnővel, gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, óvodai szociális segítővel.	folyamatos	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok gyermekvédelmi szakember,	Családi nevelés erősítésében mintaadás, a gyermekekkel való bánásmód: őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, elfogadó, toleráns.

5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatás tartása év elején.	évszakonként	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Életkornak megfelelő balesetvédelmi ismeretek közlése.
Óvodán kívüli programok előtt veszélyhelyzetre való figyelem felhívása, a biztonságos közlekedés az elvárt viselkedésnek szabályainak megbeszélése.	tevékenységi terv szerint	tagintézmény igazgató,	Életkornak, egyéni képességeknek megfelelő balesetvédelmi ismeretek közlése
Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése.	folyamatos	tagintézmény igazgató,	Az udvari játékokkal kapcsolatban az óvoda biztonságos működése megvalósul
Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.	szeptember	tagintézmény igazgató, elsősegélynyújtó képesítéssel rendelkező NOKS dolgozó	Az óvoda biztonságos működése megvalósul e területen.
6. Személyi higiéné			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Személyes higiéné elsajátíttatása	folyamatos	óvodapedagógusok	A helyes szokások kialakulnak: az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és a mosdó-WC használatával kapcsolatban
Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések	szeptember	tagintézmény igazgató, védőnő óvodapedagógusok	Tisztasági szűrővizsgálat megvalósul.
Só szoba rendszeres használata, prevencióként, vagy kezelésre	folyamatos	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	A rendszeres használat segíti felső légúti megbetegedések megelőzését, egészség védő szokások alakítását.
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	folyamatos	tagintézmény igazgató	Az óvoda működtetése egészségügyi előírásoknak megfelel.

7. Környezetvédelem			
Tevékenység	**idő**	**felelős**	**várható eredmény**
Csoportok kialakítása: gyermek és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás.	folyamatos	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Biztosított gyermekeink számára a rendezett, tiszta környezet, ahol szép és biztonságos közegben játszhatnak, tevékenykedhetnek
Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása.	folyamatos	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok, udvari munkás	Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében
Növénygondozás, állatvédelem. Téli állatvédelem, madáretetők készítése, kihelyezése. Csoportonkénti tavaszi veteményes kert	tevékenységi terv szerint	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Kialakul gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló szemé-

kialakítása			lyes attitűd.
Október 4. Állatok Világnapja. Óvodai szintű programszervezés pl. állatsimogatás, színházi előadás	okt. 4.	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés; a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez, a természetben élő állatokhoz
Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei.	folyamatos	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Lakóhelyünk megismerése. Térkép készítése. Képeskönyv nézegetése az épített környezetünkről. (szobrok, épületek, múzeumok). Jó időben a közelben lévő épületek megnézése.	tevékenységi terv szerint	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Megalapozódik gyermekeinkben a társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokások; környezetkultúrájuk megerősödése
Adventi készülődés a családokkal közösen.	dec.	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok általi érzelmek pozitív megélésével. A családdal szorosan együttműködve, értékátadás megtörténik.
A természet megfigyelése, az évszak jellemző jegyei. Az időjárás jellegzetességeinek követése. Téli élmények a hóban. Óvoda udvarán szánkózás, hóember építés, hó csata	január	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Megvalósul a sokszínű tevékenységek átélése közvetlen környezetben. A tevékenység és a mozgás pozitív hatással van az értelmi fejlődésre. Mozgásigényük kielégül, megismerik a téli sportolási lehetőségeket.
Hazánk növény és állatvilága. Téli állatvédelem, madáretetők folyamatos feltöltése.	január	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés és a megfigyelések keretében történő tanulási folyamat. Kialakul a pozitív érzelmi viszony a természethez, megismerik felelős állatgondozás feladatait.
Farsang. Csoportonkénti rendezvény a szülők támogatásával. Iskolai farsangon való részvétel	febr.	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit, Értékátadás, kulturális örökség megőrzése a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve. Iskola-óvoda átmenet segítése.
Március 15. Nemzeti jelképeink megismerése, felkeresése.	márc. 15.	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Gyermekeink nevelésébe beépülnek azok az értékek, melyeket a környezetünk megőrzött

A (városi) közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök. Gyalogos közlekedési szabályok. Séta, megfigyelések. Városi KRESZ pályára látogatás.	tevékenység terv szerint	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	A környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul, ismeretük gyarapodik; a környezettudatos magatartásuk megalapozódik.
Víz világnapja. Március 22. A víz éltető erő beszélgetések a vízről Kísérletek a vízzel.	márc. 22.	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	A szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul. A természethez fűződő pozitív érzelmi viszonya kialakulásának elősegítése.
Természetbarát anyagok használatának megismertetése. Természeti környezetünk védelme, óvása. Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának hangsúlyozása. A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai.	tevékenység terv szerint	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Gyermekeink a környezettudatos életmód elemeit megismerik; az egészséget befolyásoló környezeti tényezőket felismerik. A környezettudatos magatartás megalapozódik; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakulnak. Kreativitás fejlesztése, az alkotó képesség inspirálása, új dolgok kitalálására való ösztönzés történik.
Séta, megfigyelések. Csoportonként újra hasznosított anyagokból játékok készítése csoportszinten, majd közös játékhasználat az udvaron, óvoda szinten.			
Minden csoportban húsvéti készülődés a szülők bevonásával.	április	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Óvodásaink személyiségfejlődésének gazdagítása, erősítése, támogatása a hagyományok által. Az ünnepek közös megélésével, értékátadása családdal szorosan együttműködve.
Természetvédelem lakóhelyünkön. Föld Napja április 22.	április 22.	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában. A tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet megismerése, felelős magatartás kialakulásának segítése.
Kirándulás a gyermekek hete programsorozat keretében.	május	tagintézmény igazgató, óvodapedagógusok	Megvalósul a közösségi érzelmeken, tapasztalaton alapuló, kreatív élményekben gazdag környezeti nevelés.

Felhasznált irodalom

- Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.
- Zilahi Józsefné, Stöckert Károlyné, Dr. Ráczné Főző Klára, Lőrinczné Szedenik Ágnes, Németh Istvánné: Óvodai nevelés játékkal, mesével, Első könyv. Elmélet és módszertan
- Pedagógiai Program szerk: Feketéné Kavisánszki Györgyi, Debreceni Református Kollégium Óvodája, Debrecen, 2016. (Keresztyén szellemű nevelés fejezet)